

ROZJÍMÁNÍ
o
POSLEDNÍCH VĚCECH ČLOVĚKA
S DODATKEM ROZJÍMÁNÍ
o
HŘÍCHU A O SVÁTOSTI POKÁNÍ.

Fr. Filip,
generální superior Bratří škol křesťanských.

1935.

Nákladem Bratří škol křesťanských v Praze-Bubenči.

Tiskem Jaroslava Chládky v Mladé Boleslavi.

IMPRIMI POTEŠT.

Lembecq-lez-Hal, die 25. Aprilis 1934.

Fr. Anacletus,

Assist. Fr. S. Chr.

NIHIL OBSTAT.

Dr. Jos. Beran,

censor dep.

IMPRIMATUR.

Pragae, die 17. Octobris 1932.

Dr. Theophilus Opatrný,

Vicarius generalis.

N. 7944.

Ú V O D .

Po lásce nepůsobí nic mocněji na rozhodnutí člověka než naděje a bázeň Boží. Naděje ho podporuje, povzbuzuje a nabádá na jeho cestě k dobru vyhlídkou na korunu určenou za odměnu jeho námah, jestliže vytrvá až do konce; bázeň udržuje ho na dobré cestě označujíc mu propasti, do nichž by se zřítíl, kdyby odbočil napravo nebo nalevo a odvrátil své kroky. Nadějí okouší spravedlivý již v tomto životě něco ze sladkostí věčné blaženosti, které očekává; bázní představuje si hříšník zla, která si připravuje svými nevěrnostmi. Naděje plodí v nás trpělivost v křížích a sílu v bojích; když ostatní city zdají se ustupovati před nepřáteli spasení, chrání nás bázeň před nejprudšími pokušeními a jest v nás počátkem moudrosti.¹⁾

Abychom se udrželi na dobré cestě a na ní postupovali, jest tedy důležité, abychom vzbuzovali tyto dva city, naději a bázeň Boží ve svých srdcích.

Které však předměty jsou způsobilejší zjednatí tento šťastný výsledek, když ne předměty, které se vztahují na poslední věci člověka? Nebývá naše naděje povzbuzena zvláště úvahami o drahocenných výhodách šťastné smrti, o útěchách soudu pro spravedlivé, o nádheře rajske a o věčné blaženosti vyvolených? A když uvažujeme o smrti ve hříchu, o soudu nekajícího hříšníka, o zahanbení

¹⁾ Žalm 110, 10.

zlých v den soudný a o pekle s jeho věčnými tresty, zdaž nás nepronikne bázeň a nenabádá nás zvolati: »Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého!«¹⁾)

Proto nám bude velmi prospěšno rozjímati často o těchto velkých pravdách. Mimo to uchrání nás rozjímání o posledních věcech před svůdností světa a pomůže nám vážit si co nejvíce křesťanských ctností a zvláště ctností našeho svatého stavu.

Ó, jak odhalíme se stanoviska smrti všechnu nicotnost, veškeru marnost věcí pozemských a jak pochopíme bláhovost zamilovati si je! S tohoto hlediska odhadujeme lépe cenu strádání, jež ukládá řeholní život, zásluhu poslušnosti, čistoty, chudoby, pokory; velkou cenu vytrvalosti ve službě dobrotivého Mistra, jenž nám bude jednoho dne buď přísným soudcem nebo velkomyslným přítelem.

»Při rozjímání«, praví svatý Jan Křtitel z La Salle,²⁾) »přidržujte se toho, čemu učí víra a co nabádá k nenávisti a k vykořenění hříchu, k odloučení od věcí stvořených, k dokonalému následování Ježíše Krista a ke konání ctností, které on konal, a snažte se následovati ho tak dokonale, jak jest vám jen možno.«

Nejsou však rozjímání o posledních věcech člověka zřejmě taková, aby přinesla tento šťastný užitek? Ona učinila mučedníky, podporovala apoštoly všech národů i dob v jejich pracích, udržo-

¹⁾ Žid. 10, 31.

²⁾ Sbírka str. 68.

vala a oživovala horlivost v klášteřích a přivedla nekonečné množství svatých do přístavu spasení.

A pro většinu z nás zdaž nezpůsobily úvahy o našich posledních věcech, že jsme se rozhodli vstoupiti do řeholního života? Jestliže se věci zachovávají prvky, z nichž jsou složeny, pak jsou nám rozjímání o těchto velikých pravdách nutna, abychom si zajistili svou vytrvalost v onom svatém stavu, do něhož nás Bůh povolati ráčil.

Ať pohlížíme na tuto věc s kteréhokoli hlediska, vždy vysvítá z toho nutnost i výhody pro nás, abychom rozjímali zcela zvláštním způsobem o svých posledních věcech. Účelem této knihy jest pomáhati nám při tomto tak spasitelném cvičení.

Uspořádali jsme v ní padesát předmětů, abychom měli rozjímání na každé pondělí, na něž nepřipadá zvláštního svátku; není to mnoho, jestliže se každý týden jednou vrátíme k těmto důležitým věcem.

Mnohdy vyjadřujeme tu dosti strašné a hrozné pravdy; proč bychom je však měli tajiti a předváděti je ve světle zmírněném? Tyto pravdy jsou vám známy, proto třeba je podati tak, jak jsou ve skutečnosti, tak, jak chce Církev, abychom na ně pohlíželi, aby nám tím více prospěly.

Ostatně nikdy nebudeme moci dosti výstižně vyjádřiti vše, co mají soudy Boží strašného pro zatvrzelé hříšníky, a vše, co zahrnuje v sobě peklo ohavného a mučivého.

K těmto rozjímáním připojujeme rozjímání o hříchu a o svátosti pokání; lze jich s prospěchem užíti ve dny určené ke zpovědi, k exerciciím a k obnově.

IV

Předměty předložené v této knize našemu rozjímání nejsou určeny výhradně pro řeholníky, neboť každý křesťan má rozjímati o svých posledních věcech, jakož i o hříchu. Lze jich tedy užít i ku přípravě na reflexe, které máme konati každého dne žákům ve třídě.

Kéž požehná dobrý Mistr této práci, by přispěla k jeho slávě, ke spasení duší, k pokroku všech našich Bratří na cestách řeholní dokonalosti a svatosti!

PŘEHLED.

Poslední věci člověka.

	Strana
I. Smrt	13
II. Soud	95
III. Peklo	146
IV. Očistec .	171
V. Nebe	188

Hřích a svátost pokání.

	Strana
I. Hřích . . .	. 223
II. Svátost pokání	. 293

ROZJÍMÁNÍ

O POSLEDNÍCH VĚCECH ČLOVĚKA.

1. VZPOMÍNKA NA POSLEDNÍ VĚCI.

Krátký obsah. **I. Účinnost vzpomínky na poslední věci.** Všichni svatí čerpali z ní sílu k odpírání nejprudším i nejnebezpečnějším pokušením. Tak učí zkušenost, tak stane se i nám.

II. Vzpomínka na poslední věci uchovává od hříchu. Mohli bychom se odvážit urazit Boha, myslíme-li na smrt, na soud, na očištec, na peklo? Prosme Boha o spasitelnou bázeň před hříchem a před jeho zákonem.

III. Vzpomínka na poslední věci podněcuje konání ctnosti a povzbuzuje k ní. V bojích proti ďáblu, světu a tělu povzbuzujeme se myšlenkou na nebe. Prosme Boha o milost vytrvalosti až do konce.

ROZJÍMÁNÍ.

*Ve všech svých skutcích pamatuj na poslední své věci,
a na věky nezhřešíš. (Eccli. 7, 40.)*

I. Účinnost vzpomínky na poslední věci. Myslíme-li na své poslední věci, totiž na smrt, soud, nebe, očištec a peklo, nikdy nezhřešíme. Duch svatý nám to dosvědčuje a jest to též potvrzeno zkušeností. Tažme se svých vzpomínek. Velmi často jsme, bohužel, urazili Boha, nestalo se to však proto, poněvadž jsme vyloučili ze své mysli myšlenku na smrt a její následky? Ó, kdybychom si byli připomněli nekonečná dobra ztracená hříchem a přísný soud hříšníka, když nás pokoušel

d'ábel, jak mnohých hříchů byli bychom se uva-
rovali!

V myšlence na poslední věci čerpali svatí sílu k odpírání nejprudším i nejnebezpečnějším poku-
šením. Jedni, jako svatý Jeronym, zavřeli své ucho
nášeptům d'ábelským představující si, že slyší
troubu andělovu, která je volá k všeobecnému
soudu, jiní, jako svatý Martinian, postavili proti
žáru tělesné žádostivosti oheň věčných výhní,
jejichž hrůzy si živě představovali.

Mučedníci zvítězili nade vším sváděním myšlen-
kou na nevýslovnou blaženost vyvolených a na
věčné muky zavržených. Svatý Justin pravil jmé-
nem pronásledovaných křesťanů: »Ničeho si tak
nepřejeme, jako trpěti pro Ježíše Krista, abychom
byli uchováni od pekla a došli nebe. Ó, kdybyste
poznali,« dodal, »co jest věčný oheň pekelný a co
jsou rozkoše nebeské, záviděli byste štěstí těch,
kteří pro ctnost snášejí na zemi plameny a skřipce,
pohrdali byste smrtí těla a strachovali byste se jen
věčné smrti duše s oním ohněm, jenž nikdy ne-
uhasne.«

Svatý Polykarp odpověděl svým pohanským
soudcům: »Hrozíte mi ohněm, který hoří po něja-
kou dobu, neznáte však budoucího soudu ani věč-
ných ohňů zapálených spravedlností Boží.«

Kdybychom byli podle příkladu svatých dobře
proniknutí svými posledními věcmi, nebyli bychom
strhnuti ke zlému ani lidmi ani d'ábly.

**II. Vzpomínka na poslední věci uchovává od
hříchu.** Zajisté, kterak bychom se osmělili urazit
Boha při myšlence, že nás může překvapiti smrt
při samém hříšném činu a uvrci nás před soudnou

stolici Ježíše Krista, aniž nám zůstává času vejíti do sebe a vzbuditi lítost?

Odvážili bychom se zhřešiti představující si úzkosti nešťastné smrti, zoufalost hříšníka právem zavrženého, neustávající muky uchystané nekajícím hříšníkům? Zdaž nevisí hříšník nad věčnými propastmi na nitce v ruku Božích, onoho všemocného Pána, jehož svatý zákon přestupuje?

Osmělili bychom se hřešiti, kdybychom patřili: na nebe s jeho čistou blažeností a s jeho nevýslovnými i nepřestávajícími radostmi, proti nimž jsou všechny rozkoše a všechny statky tohoto světa jen mrzkým prachem a marným dýmem?

Ne, nikdy nezhřešíme, aspoň ne těžce a dobrovolně, jsme-li úplně proniknutí vzpomínkou na poslední věci, jestliže se postavíme při svých podnicích tváří v tvář smrti a tážeme-li se, čeho bychom si přáli učiniti v tak nejistém okamžiku, kdy nás zastihne.

Vzpomínka na poslední věci vysušila by brzy v našem srdci i v naší vůli pramen všech neřestí a byla by jim působivou brzdou k potlačení zkažené přirozenosti se všemi jejími zlými náklonnostmi. Tato výmluvná vzpomínka pomůže nám spatřovati v našem svatém povolání bezpečnou cestu k spasení.

Prosme Boha o velkou ošklivost a o velmi živou bázeň před hříchem a jeho zákony.

III. Vzpomínka na poslední věci podněcuje konání ctností a povzbuzuje k ní. Vzpomínka na poslední věci nejen nám pomáhá varovati se hříchu, ona nás též nabádá ke ctnosti. Život jest dobou setby a smrt dobou žně. Využítujme tedy dobře

veškerého svého času k svatým skutkům a budeme již předem okoušeti štěstí věrného služebníka; budeme milovati Boha nade všecko; zasvětime mu s radostí myšlenky svého ducha, náklonnosti svého srdce, výkony své vůle, budeme žítí »plné dny«, jak budeme chtít v hodině smrti, abychom bývali žili.

Đábel, svět a tělo neměli by nad námi moci, kdybychom se stále udržovali v myšlence se svými posledními věcmi; kdybychom si je připomínali v těžkých chvílích, v pokušeních, když se v nás probudí první hříšná myšlenka a hříšné i nebezpečné ukojení.

Pamatujme též na své poslední věci, když se připravujeme ke svátosti pokání; co jest zajisté způsobilejší vnuknouti nám lítost nad našimi hříchy a pevné předsevzetí neupadnouti již do nich? V boji proti obtížím a v překonávání útrap mysleme na své poslední věci; jak mnohé oběti i ty nejtěžší budou se nám zdáti sladkými, odhadneme-li jejich cenu se stanoviska smrti a soudu.

Jsme ponoukáni k vlažnosti, k této osudné cestě k uvolnění? pamatujme na své poslední věci a navrátíme se k horlivosti a k řeholní kázni. Povzbuzujme se patřením na věčnou odměnu a prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost vytrvalosti až do konce a o svatou smrt.

Duchovní kytice. *Dříve nežli začneme jakoukoli záležitost, patřme na její konec.*

(Svatý Nil.)

I. SMRT.

2. HŘÍCH JEST PŘÍČINOU SMRTI.

Krátký obsah. I. Hřích našich prarodičů. Adam a Eva byli pro svůj hřích odsouzeni k smrti i se všemi svými potomky. Prosme Boha o milost, bychom svatě zemřeli.

II. Hřích — toť smrt. Jest to smrt duše a počátek smrti těla, jest to smrt jednotlivců i společností. Prosme Boha o milost, bychom se uvarovali hříchu.

III. Napravme své hříchy. Varujme se za každou cenu upadnouti do svých předešlých hříchů a napravme je velkomyslným pokáním. Prosme Boha za odpuštění a zároveň o milost, bychom ho již neurazili.

ROZJÍMÁNÍ.

Kterýkoli den bys jedl se stromu poznání dobrého a zlého, smrti zemřeš. (Gen. 2, 17.)

I. Hřích našich prarodičů. Člověk nebyl stvořen, aby zemřel. Jsa obrazem Božím měl mít v jistém smyslu podíl na věčnosti Boží a uniknouti časové porušenosti.

V pozemském ráji nebyli Adam a Eva podrobeni ani bolesti, ani nemoci, ani jiným zlům, pod nimiž sténá lidstvo. Poddanost jejich těla a jejich smyslů duchu učinila jim službu Boží snadnou i sladkou. Všichni tvorové jim byli podrobeni. Smrt neměla vniknouti do zahrady, v níž šťastni žili a z níž pak měli přejíti do příbytku věčné blaženosti. Ovocem stromu života by bývali vždy zachováni v kvetoucím zdraví a bývali by se udrželi ve věčné mladosti.

Takový byl původní pořádek, který hřích, bohužel, tak brzy zvrátil.

Bůh podrobil naše prarodiče zkoušce. Pravil jim: »S každého rajského stromu smíš jísti; avšak se stromu poznání dobrého a zlého ať nejíš! Neboť kterýkoli den bys s něho jedl, smrti zemřeš!«

Bůh tu žádal od nich velmi snadný výkon poslušnosti, k němuž je nabádala jejich vděčnost a láska k Stvořiteli.

Adam a Eva však naslouchali vnukání pekelného hada, podlehli hříšnému zalíbení, dali přednost svému ukojení před vůlí Boží a jedli ze zapovědného ovoce.

Od té chvíle ztratili své přednosti a jejich vztah k Bohu již nebyl týž. Zasloužili smrt jakožto trest za jejich hřích.

Jak hořce musili litovati této zhoubné slabosti, jež měla tak hrozné následky!

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom šťastně zemřeli.

II. Hřích — tot' smrt. Bůh popuzen neposlušností Adamovou i Evinou pronesl nad nimi rozsudek zlořečení, jehož účinky potrvají až do konce věků. K Adamovi pravil: »Pro tento tvůj čin zlořečena budiž země; s námahou budeš se z ní živiti po všecky dny svého života. V potu tváře jísti budeš chléb, dokud se nevrátíš do země, ze které jsi vzat. Ano, prach jsi a v prach se navrátíš.«¹⁾

Pro svůj hřích byli naši prarodiče a v jejich osobě všichni jejich potomci odsouzeni k nevyhnutelné smrti. Svatý Pavel dí: »Jako skrze jednoho

¹⁾ Genes. 3, 17—19.

člověka hřích přišel na tento svět a skrze hřích smrt, a tak na všechny lidi smrt přišla, poněvadž v něm všichni zhřešili.«¹⁾

Adam a Eva viděli, jak uchvátila smrt Abela, milovaného jejich syna; později pozorovali, kterak přichází, aby i je zasáhla, a tak jest tomu i pro celé pokolení lidské.

Ó, jak musíme nenáviděti hříchu, jenž jest příčinou tak velikého zla, neboť hřích toť smrt: smrt duše a počátek smrti těla, smrt jednotlivců i smrt společností. Nepoučují nás o tom dějiny všech národů i všech věků?

Jsouce dítkami provinilého otce, všichni zemřeme a brzy bude řečeno o nás, jako se řeklo o tak mnohých jiných: »Zemřel, odebral se na věčnost.«

Ano, zemřeme, neboť jsme zhřešili, a svatý Pavel učí, že »smrt jest odplata hříchu«.²⁾

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se uvarovali hříchu.

III. Napravme své hříchy. Klaňme se božské spravedlnosti, která odsoudila hřešícího člověka k smrti, a oplakávejme počátek tohoto neštěstí; mějme větší odpor před hříchem, nežli před samou smrtí. Nenávid'me ho zvláště proto, poněvadž uráží Boha, neboť po této stránce jest politováníhodnější než všechna zla, která jej provázejí a jsou spravedlivým jeho trestem.

Dosvědčujme svou nenávist k hříchu svou věrností ve vystříhání se ho. Strachujme se i nejmenších chyb a varujme se pečlivě každé příležitosti k urážce Boha. Činíme tolíkerá opatření, abychom

¹⁾ Řím. 5, 12.

²⁾ Řím. 6, 23.

vzdálili od sebe smrt, neměli bychom činiti tím více opatření k odstranění hříchu, jenž jest příčinou smrti?

Náš svatý Zakladatel nám doporučí, bychom »pracovali o zachování křestní nevinnosti dětí, které jsou a které nám budou svěřeny; a jestliže jsme byli tak nešťastni, že jsme ji ztratili, snažme se jí opět nabýti kajícíností, která se rovná velikosti našich hříchů. Jak šťastni bychom byli, kdybychom se mohli vrátiti do původního stavu spravedlnosti! Bychom se k tomu povzbudili, učiníme úvahu o těchto slovích svatého Ambrože: »Jsou jen dvě cesty vedoucí do nebe, totiž: zachovaná nevinnost a nevinnost napravená pokáním.«¹⁾

Podle příkladu našich prarodičů činme zadost za své hříchy velkomyslným pokáním a přijímejme za tím účelem s odevzdaností všechny životní kříže jakož i smrt, k níž jsme odsouzeni.

Doufejme se svatými vzkříšení v den poslední a učinme se toho hodnými stálým konáním ctností našeho svatého stavu. Vnikněme v ducha tohoto výroku svatého Pavla: »Jako hřích panoval ve smrti, tak i milost panovala skrze spravedlnost k životu věčnému skrze Ježíše Krista, Pána našeho.«²⁾

Prosme Boha na přímlovu Panny Marie, jejíž noha rozdrtila hlavu hadovu, za odpuštění hříchů a o milost, bychom učinili za ně zadost před smrtí.

Duchovní kytice. *Hřích jest smrtelným šípem, jímž bývají duše usmrceny.* (Svatý Ambrož.)

¹⁾ 181. rozj. II.

²⁾ Řím. 5, 21.

3. KRÁTKÉ TRVÁNÍ ŽIVOTA.

Krátký obsah. I. Všechno uplyne na světě tak rychle. Všichni pádíme ke smrti. Co jest i ten nejdelší život proti věčnosti! Prosme Boha o milost, bychom dobře užívali času podle jeho svaté vůle.

II. Cena času v očích víry. Pochopíme ji zvláště v hodině smrti; sud'me o ní, jak činí svatí a zavržení. Pokládejme za ztracený čas chvíle, jež nejsou zasvěceny službě Boží.

III. Užívejme času k získání nebe. Každá chvíle může nám získati věčné rozmnožení rajske slávy. Prosme Boha za vytrvalost v našem svatém povolání.

ROZJÍMÁNÍ.

Krátký a teskný jest čas života našeho. (Moudr. 2, 1.)

1. Všechno uplyne na světě tak rychle. »Život lidský jest parou, která na krátko se ukazuje a potom mizí.«¹⁾ Dny naše plynou jako vody rychle tekoucí řeky, jejichž toku nic nemůže mírniti.

Ó, jak rychle pomíjí všechno na světě! Velcí i malí, bohatí i chudí, učené i neučené, všichni pádají k smrti a pro všechny jest život jen krokem mezi kolébkou a hrobem. Mnozí lidé udělali větší, jiní menší rozruch, ale všichni zanikají s toutéž rychlostí.

Kolik pokolení se již vystříдалo na této zemi tak správně nazvané místem přechodu a pohostinským pokojem, kde se zdržujeme na den! Jak rychle se tu všechno mění a mizí! Když po několika letech

¹⁾ Jak 4, 15.

vidíme opět město, v němž jsme dříve bydleli, zdaž se nedivíme, že tu již nevidíme tak mnohých zemřelých a zmizelých?

Písmo svaté má tedy zajisté právo říci nám: »Člověk krátce žije a sycen je mnohými bédami. Vzchází jako rostlina a vadne; prchá jako stín a nemá stání.«¹⁾ Čas jest krátký. Zmizíme jako na řece vlna, která se již nevrátí k svému zřídlu.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom dobře užívali času podle jeho svaté a božské vůle.

II. Cena času v očích víry. Brzy se stane s námi to, co se stalo s těmi, kteří žili před námi: obývali tatáž města a tytéž domy, kde žijeme my, měli tytéž statky, jichž i my užíváme, a zemřeli. Odcházejíce s tohoto světa na onen ničeho si neodnesli, leč zásluhy získané konáním ctností a plněním svých povinností, anebo stanuli před svrchovaným Soudcem se svými hříchy.

I na nás přijde brzy řada. Šťastni pak budeme, jestliže uvažujíce o krátkém trvání života a pohlížejíce na všechno očima víry pohrdáme vším, co pomíjí, a lneme jen k tomu, co jest trvajícím, a jestliže uspořádáme své skutky tak, jak bychom chtěli v hodinu smrti, abychom je byli vykonali! Tažme se, co soudí svatí a zavržení o čase, o pozemských statcích a počtách. Ó, jak jasně vidíme při odhadování ceny těchto věcí, když je osvětlíme pochodní smrtí!

»Čas«, praví svatý Alfons, »jest poklad, kterého nelze oceniti, poněvadž můžeme dosíci v jediném

¹⁾ Job 14, 1—2.

jeho okamžiku pokladů milosti a slávy věčné. V pekle jest pro zavržené trestem mysliti, že není již času k napravení jejich věčné bídy. Jak by zaplatili velmi draze jedinou hodinu času, v níž by mohli svou lítostí smazati své odsouzení! V nebi již není pláče, kdybychom tam však mohli plakati, bylo by jedinou příčinou k tomu, že jsme v tomto životě ztráceli čas, kdy jsme mohli dosíci větší slávy, a že již nemůžeme způsobiti, aby se onen čas ještě vrátil. Nic není tedy drahocennějšího nežli čas a přece, jak jest možno, že lidé ničím tak nepohrdají jako časem? Ó, čase, dnes tak pohrnutý, ty budeš tím, po čem budou při smrti nejvíce toužiti!« Pokládejme tedy za ztracený ten čas, jenž není zasvěcen službě Boží.

III. Užívejme času k získání nebe. Sotvaže začaly chvíle našeho života, již prchají a my, bohužel, ani na to často nemyslíme, žijeme nevšímajíce si tohoto úniku, této ztráty času. Jako cestující klamán svými smysly při plavbě po prudké řece se domnívá, že vidí břehy míjeti, a myslí, že nepohnutě stojí, tak i my zabráni do toho, co se kolem nás děje, zapomínáme, že sami mijíme a že brzy zmizíme.

Jak drahocenné jsou ony chvíle, jež tak rychle uplynuly! Vždyť každá z nich může nám získati věčnou blaženost, rozmnožení věčné slávy v nebi; jako zase, bohužel, každá z nich může nám býti počátkem věčného zla. Ó, pochopme, jak důležité jest pro nás, bychom je všechny dobře užívali a jak pečlivě musíme s nimi zacházeti. Jak pošetilými bychom byli, kdybychom svou netečností za-

nedbávali tak působivého prostředku k svému posvěcování.

Či nejsme skutečně slepí, když místo, abychom využítkovali přítomnosti, již jediné můžeme užívat, spoléháme se při záležitosti svého spasení na budoucnost, které pro nás snad nebude! Neodkládejme tedy na zítřek, co můžeme vykonati dnes, neboť tento den uplyne a již se nevrátí. Proč bychom měli přilnouti na světě k něčemu, co musíme tak brzy opustiti? Snažme se naopak horlivým životem a plodným apoštolátem zasloužiti si a rozmnožiti svou nekonečnou blaženost v nebi.

Snášejme trpělivě bolesti na tomto světě, neboť nemohou dlouho trvati, jsou to sice trapné chvíle, leč ty brzy pominou, a dovedeme-li jich využítkovati, ušetří nás očistce a budou nám věčnou měrou slávy v nebi.

Proniknutí krátkým trváním života, udržujme se bez přestání ve stavu objeviti se před Bohem. Poněvadž každá zpověď a každé svaté přijímání může býti naším posledním přijímáním a naší poslední zpovědí, proto se k nim pečlivě připravujme. Žijme tak, aby nás smrt překvapila ve stavu horlivosti a naplněny láskou Boží.

Prosme tohoto dobrotivého Pána za naše Bratry i za sebe o vytrvalost v našem svatém povolání.

Duchovní kytice. *Zabývati se příliš nynějším životem jest nehodným života a stavu křesťanova.*

(Svatý Chrysostom.)

4. JISTOTA SMRTI.

Krátký obsah. I. Všichni lidé umrou. Toť neodvolatelný rozsudek pronesený nad Adamem a jeho potomstvem, žádný kacíř neosmělil se popírat tuto pravdu. Prosme Boha o milost, bychom dobře žili a takto šťastně zemřeli.

II. I my zemřeme. Viděli jsme mnoho lidí zemřítí kolem sebe, a dříve nebo později přijde řada i na nás. Prosme Boha o milost, by nás uchoval od nešťastné smrti.

III. Připravujme se na smrt. Uchovávejme se vždy ve stavu milosti, abychom byli vždy připraveni představit se před soud Boží. Prosme jej o milost, bychom se varovali hříchu a zasloužili si takto blaženou smrt.

ROZJÍMÁNÍ.

Uspořádej záležitosti své, neboť zemřeš. (Is. 38, 1.)

I. Všichni lidé umrou. Toť rozsudek pronesený nad Adamem a jeho potomstvem. Nikdo neunikne tomuto ortelu: »Prach jsi a v prach se navrátíš.«¹⁾

Téměř všechny náboženské pravdy byly napadeny nepřáteli, avšak žádný bludař neosmělil se říci: »Já neumru.« Kdyby některý z nich, což jest nemožno, přece se to osmělil tvrditi, bude usvědčen ze lži zkušeností šesti tisíc roků nabytou ve všech zemských končinách; byl by pokládán za blázna ode všech lidí, mluvil by proti všeobecnému mínění a velmi dalek jistoty svého vlastního opovážlivého tvrzení, obával by se zajisté, a to právem, že bude hned zastihnut smrtí, a že bude

¹⁾ Genes. 3, 19.

takto spravedlivě potrestán za svou smělou domýšlivost.

Ano, všichni zemřeme, velcí i malí, bohatí i chudí, neboť všichni se můžeme považovati za odsouzené k smrti. Do dneška nikdo nedovedl uniknouti smrti a až do skonání světa nikdo jí nebude moci uniknouti.

Co se stalo s tak mnohými lidmi, kteří zalidňovali zemi od počátku světa? Kde jsou oni oživovatelé světa, oni bohatci, oni mocní zemští, kteří se zdáli býti zde usazeni navždy? Zemřeli. A oni lidé povýšení k vysokým hodnostem, oni hrdinové, jejichž jména se šíří od pokolení k pokolením? Dějiny nám to praví, neboť končí vypravování o jejich velkých činech vždy označením doby jejich smrti.

Všechny životní události jsou nejisté, ale všechny končí jistou smrtí pro celé pokolení lidské; ortel o tom byl pronesen: »Uloženo jest lidem jednou zemřítí.«¹⁾

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom dobře žili, abychom šťastně zemřeli.

II. I my zemřeme. Pohled'me kolem sebe a zjištěme, jak rozmnožila smrt mezery kolem nás. Příbuzní, přátelé, tolik osob, s nimiž jsme žili, nezdolná smrt způsobila, že zmizeli a uvrhla je do věčnosti.

A všichni tito mrtví praví nám a opětuji bez ustání z hlubokosti svého hrobu: »Včera nám, zítra vám; včera byla na nás řada, zítra budete vy na

¹⁾ Žid. 9, 27.

řadě; sestupující do hrobu naznačili jsme vám cestu a brzy zase vy označíte ji jiným.»

»Denně umírám«,¹⁾ pravil velký apoštol. Není tomu tak i s námi a není každý okamžik našeho života krokem k smrti? Brzy udeří hodina, kdy dokončíme umírání. Pádíme vždy rychleji k tomuto neodvratnému konci a spěchající svou životní cestou blížíme se víc a více hrobu.

Svatý Jeronym praví: »Ten, jenž denně myslí, že musí zemřít, pohrdá přítomnými věcmi a obrací své tužby jen k věcem budoucím.« Kéž by tomu tak bylo i s námi!

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, by nás uchoval před nešťastnou smrtí.

III. Připravujme se na smrt. Zemřítí musíme, musíme se tedy do toho odevzdati a pohnutkami víry, to znamená, přijetím smrti s úmyslem, bychom učinili Bohu zadost za své hříchy, jakož i přijetím ji v onom okamžiku a s těmi okolnostmi, jak bude chtít Bůh, podrobiti se dětinně rozkazu Prozřetelnosti Boží a jeho božské vůli.

Musíme zemřítí, nejsme stvořeni pro tento svět, neboť jej musíme nezbytně a brzy opustiti. Jaká to tedy pošetilost zamilovati si jej, hledati v něm svůj odpočinek, oddati se v něm vyražení a přilnulosti ke tvorům, od nichž nás má smrt odloučiti, starati se s takovou péčí o ono tělo, jež se stane brzy pokrmem červů a zabývati se tak málo svou budoucností po tomto životě!

Musíme zemřítí, proto se k tomu vážně připravujeme. Nic není zajisté pro nás důležitějšího. Svátí

¹⁾ I. Kor. 15, 31.

to dobře chápali, proto nestarajíce se příliš o to, aby si prodloužili život, dbali toho, aby se připravili na smrt. Podle jejich příkladu udržujeme se stále v milosti před Bohem, abychom se v ní nalézali v poslední hodinu, kdy nás povolá k sobě.

Musíme zemřítí, pamatujme často na to, zvláště ve chvílích pokušení, neboť myšlenka na smrt vnukne nám spasitelnou bázeň před hříchem; pamatujme na to v křížích, neboť smrt přivede nám konec všech utrpení a odhalí nám pohled do nekonečné blaženosti.

Musíme zemřítí, odvráťme tedy ducha i srdce od marnivého svádění zkaženého světa a od pomíjejících statků pozemských. Jsme určeni k nabytí jediného opravdového statku v onom životě. Jsouce stvořeni k nesmrtelnosti zanechejme pomíjejících věcí tohoto světa a nakloňme se k statkům věčným, to jest k Bohu a k věcem Božím.

Musíme zemřítí, jak budeme pak rádi, že jsme jednali takto za svého života v den, kdy se dokončí naše pozemské putování, v hodinu, kdy nás Pán nejvyšší povolá jako dobré i věrné služebníky, bychom měli účast na jeho věčné blaženosti!

Musíme zemřítí, podrobme se tedy tomuto ortelu spravedlnosti Boží, když se musí na nás dokonati. Mysleme stále na tento neodvratný konec, jemuž se každého dne blížíme, a prosme Boha za sebe i za naše žáky o milost, bychom se uvarovali hříchu a zasloužili takto šťastně zemřítí.

Duchovní kytice. *Jest nemožno, aby ten, jenž žil dobře, zemřel nešťastně.*

(Svatý Augustin.)

5. NEJISTOTY SMRTI.

Krátký obsah. I. Nejistota okamžiku smrti. Smrt nás překvapí ve chvíli, kdy na ni nejméně myslíme, jak nás Ježíš před tím varoval. Prosme Boha, aby nás uchoval od náhlé a nenadálé smrti.

II. Nejistota ostatních okolností smrti. Tak mnohým způsobem lze zemřít! Kterak zemřeme my? To naprosto nevíme. Prosme Boha o milost, bychom přijali dobře před smrtí svátosti umírajících.

III. Budme vždy na smrt připraveni. Překvapí-li nás smrt ve stavu milosti, jest vše zachráněno, budeme-li však ve stavu smrtelného hříchu, bude vše ztraceno. Prosme Boha o vytrvalost až do konce za naše žáky i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Nevíte dne ani hodiny. (Mat. 25, 13.)

I. Nejistota okamžiku smrti. Tak, jak jest smrt jistá, tak nejistá jest hodina smrti. Všichni zemřeme, nic není jistějšího, kdy však nás zasáhne smrt?

Snad to bude dnes. Snad jest práce, kterou nyní konáme, naší poslední; nežli ji snad dokonáme, objevíme se před Bohem. Každou hodinu, každou minutu jest rozhodnut pro věčnost los množství osob zasvěcených smrti, jest i pro nás? Možné jest to.

Bohužel, jak mnoho se jich zklamalo a ze života tělesného bylo vytrženo smrtí, kdy na to nejméně mysli! ¹⁾ Nebude tak i s námi?

»Bděte,« praví Ježíš Kristus, »neboť nevíte dne

¹⁾ Násl. Kr. I. 23, 7.

ani hodiny své smrti; nevíte, bude-li to večer, čili o půlnoci neb o kuropění neb ráno... a proto pravím vám: Bděte a modlete se, buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou nevíte; blahoslavený jest služebník ten, jehož pán jeho přijda nalezne, že plní práce svého úřadu! Jestliže však špatný služebník ten řekne ve svém srdci: »Pán můj otálí přijíti«, a zanedbává své povinnosti, přijde pán služebníka toho v den, v který se nenaděje, a vyvrhne ho do temností zevnitřních, tam bude pláč a skřípění zubů.«¹⁾

Rozumějme těmto vážným naučením Spasitelovým. Jest to k našemu dobru, dí svatý Řehoř, že nám Bůh tají hodinu naší smrti, neboť tím, že nás udržuje v této nejistotě, chce, abychom byli vždy připraveni na smrt. Smrt čeká všude na vás, dodává svatý Bernard, očekávejte jí všude.

Lidé umírají v každém věku. Smrt zasahuje mládí jakož i stáří, dětství jakož i věk pokročilý. Víme dobře, že musíme zemřítí, praví svatý Alfons, na neštěstí vypovídá většina lidí smrt do takové vzdálenosti, že jí již neznamenaají. Nenásledujme těchto pošetilců a prosme Boha za naše žáky i za sebe, bychom byli uchováni od náhlé a nenadálé smrti.

II. Nejistota ostatních okolností smrti. Smrt jest nejistá nejen vzhledem k okamžiku svého příchodu, ale též vzhledem k místu a k ostatním okolnostem, od nichž bude záviseti naše smrt.

Kde zemřeme? Bude to na místě našeho obvyklého odpočinku? Bude to při konání našeho úřadu?

¹⁾ Mat. 25, 13; Mar. 13, 35; Mat. 24, 42; Mat. 24. 46-51.

Bude to na místě našeho nynějšího pobytu nebo v jiném domě, na ulici některého města nebo na venkově, na cestách nebo v řeholní obci? To naprosto nevíme. To vše jest nejisté.

Kterak zemřeme? »Ten padl mečem,« praví Následování Krista,¹⁾ »onen se utopil, jiný těžkým pádem vaz si zlomil, onen skonal při jídle, jiný skončil při hře. Jeden zahynul ohněm, druhý zbraní, třetí morem, jiný loupežně byv přepaden.« Jest tak mnoho způsobů smrti! Který bude naším? Toho nevíme.

V jakém stavu zemřeme? Zachováme si užívání řeči a rozumu, nebo budeme jich zbaveni? Budeme moci přijmouti přispění Církve svaté, anebo zemřeme bez přijetí svatých svátostí? Zastihne nás smrt ve stavu milosti nebo ve stavu hříchu? Toho nevíme, jediné Bůh to ví.

Jati bázní při myšlence na nejistoty smrti pracujme neunavně na díle své dokonalosti a připravujme se denně k objevení před Bohem, to bude bezpečným prostředkem, bychom nezemřeli nenařaditou smrtí, i kdyby se dostavila náhle a nepředvídaně. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom přijali před svou smrtí svátosti umírajících.

III. Bud'me vždy připraveni na smrt. Poněvadž jest nám okamžik i okolnosti naší smrti neznám, radí nám již prostý rozum, abychom se vždy udržovali ve stavu, bychom se mohli objeviti s důvěrou před Bohem.

¹⁾ Násled. Krista I., 23, 7.

Šťastni, tisíckrátě šťastni budeme, jestliže podobně jako moudré panny držíce lampy rozsvícené i připravené vytrváme v horlivosti; jestliže nás jako onoho věrného služebníka, o němž vypravuje svaté evangelium, nalezne dobrý Mistr připraveny, bychom jej přijali, když přijde nás povolat před svou soudnou stolicí, neboť pak budeme uvedeni do síně věčné hostiny.

Běda však, tisíckrátě běda, překvapí-li nás smrt ve stavu smrtelného hříchu, pak by byl náš los ten, že bychom byli uvrženi navždy do propasti pekelné. Neboť hodina tohoto strašného odchodu na věčnost může pro nás udeřiti v každém okamžiku.

Nemůžeme ani přespříliš rozjímati o této neodolatelné alternativě: buďto zemřeme ve stavu milosti a vše bude zachráněno, nebo zemřeme v nepřátelství s Bohem a vše bude pro nás ztraceno. Pronikněme též dobře naše žáky touto svatou obavou před smrtí ve stavu smrtelného hříchu.

Vystříhejme se za každou cenu urážky Boha, a jestliže jsme měli neštěstí a upadli jsme do hříchu, spěchejme očistit se skrze svátost pokání. Odvážili bychom se spáti na okraji propasti nebo na svahu hlubiny? Daleko smělejší a pošetilejší bychom byli, kdybychom žili v nemilosti Boží. Jak mnozí odešli, bohužel, ze svého smrtelného lože do lůna věčných muk!

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost vytrvalosti až do konce.

Duchovní kytice. *Ten není hoden míti útěchy v hodinu smrti, kdo se nepřipravoval na smrt za svého života.*
(Svatý Cyprian.)

6. PŘEKVAPENÍ SMRTI.

Krátký obsah. I. Spasitel praví všem: »Bděte!« Budme poslušní tohoto upozornění, nechceme-li býti ke svému neštěstí překvapeni smrtí. Prosme Boha o milost, bychom byli uchováni od náhlé a nenadálé smrti.

II. Ježíš Kristus nás poučuje o překvapeních smrti. Jeho podobenství i jeho učení stanoví skutečnost překvapení smrtí. Prosme Boha o milost, bychom přijali před svou smrtí svátosti umírajících.

III. Příliš patrna jsou překvapení smrtí. Zkušenost učí, že jsme všichni vydáni nebezpečí náhlé smrti, kéž by nebyla nepředvídaná! Prosme Boha o milost vytrvalosti až do konce.

ROZJÍMÁNÍ.

Hle, přicházím jako zloděj. (Apok. 16, 15.)

I. Spasitel praví všem: »Bděte!« Abychom lépe poznali nutnost, že musíme býti vždy připraveni objeviti se před Bohem, neostýchá se tento božský Mistr přirovnati se k zloději. »Blahoslavený, jenž bdí,« praví nám, »neboť hle, přijdu jako zloděj.«

Zloděj však neupozorňuje pána domu, do něhož chce vniknouti, naopak, skrývá se, volí dobu noční, kdy všichni spí. Tak bude jednati dobrý Mistr, varoval nás před tím a doporučoval nám, bychom byli vždy připraveni.

Ano, smrt nás překvapí, jako překvapila tak mnohé každého dne. A proto nás napomíná božský Spasitel k bdělosti a k vytrvalosti v dobrém.

Ó, lidé, kteří jste zabrání do světských záležitostí, vy nemyslíte na smrt, nejste připraveni, nebdíte a budete překvapeni. Nedbalí křesťané, ne-

cháváte jako pošetilé panny zhasnouti svou lampu, nemyslíte na smrt, nebdíte a budete překvapeni. Vlazní řeholníci a málo přesní zachovavatelé svých pravidel, nevěrní služebníci Boží, jenž vás vyvolil, abyste mu cele náleželi, myslíte, že Pán tak brzy nepříjde, nemyslíte na smrt, nejste připraveni a budete překvapeni.

»Jak šťastný a jak moudrý jest, kdo se nyní za živa snaží býti takovým, jakým si přeje, aby byl nalezen v hodinu smrti!«¹⁾

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom byli uchováni od náhlé a nenadálé smrti.

II. Ježíš Kristus nás poučuje o překvapeních smrti. Tento dobrý Mistr nám doporučuje: »Bděte, neboť nevíte dne ani hodiny.«²⁾ »Buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou netušíte.«³⁾ »Co však pravím vám, všechněm pravím: Bděte!«⁴⁾

Božský Spasitel, nejen že nám dává výslovným způsobem toto vážné upozornění, on nám to též opětuje ve svých podobenstvích. Jsou to pošetilé panny, jež byly zavrženy, poněvadž byly nalezeny nepřipraveny při příchodu nebeského Ženicha.⁵⁾ Jest to bohatec, od něhož byla požádána duše ve chvíli, kdy hodlal užívatí hojně svých statků a požívatí úrody, již oplývaly jeho stodoly.⁶⁾ Jest to

1) Násl. Kr. l., 23, 4.

2) Mat. 25, 13.

3) Luk. 12, 40.

4) Mar. 13, 37.

5) Mat. 25, 1—13.

6) Luk. 12, 16—21.

nevěrný služebník, jenž praví u sebe: Pán můj otáli přijíti, a já i pije s opilci, jest však překvapen svým pánem v den, v který se nenaděje a v hodinu, kterou neví.¹⁾

Tímto výslovným učením a těmito podobenstvími varuje nás Ježíš Kristus před překvapeními smrti; poučuje nás též o tom připomínaje nám žalostný konec lidí za doby potopy, kdy se oddali jen požitkářství a byli náhle přistiženi všeobecnou záhubou.²⁾ Dále nám to rovněž opětuji poučení svatých a zkušenost z minulosti. »Den Páně přijde tak jako zloděj v noci,«³⁾ tvrdí svatý Pavel. Svatý Řehoř pak praví: »Pán náš chtěl, aby nám byla skryta naše poslední hodina, abychom se měli vždy před ní na pozoru, a poněvadž jí nemůžeme předvídati, bychom se bez únavy na ni připravovali.« Svatý Augustin se vyjadřuje podobně: »Bůh skryl nám chvíli naší smrti, aby nás zavázal, bychom byli po všechny dny připraveni.«

Využijme naučení sladkého Spasitele a učiňme opatření proti překvapením smrti. Prokazujeme tutéž službu bližnímu v míře, kterou nám přikazuje povinnost a bliženská láska. Nezanedbávejme též zjednatí našim nemocným útěchu těžiti závčas z posledních přispění Církve. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom přijali s nejlepším rozpoložením mysli před smrtí svátosti umírajících.

III. Příliš patrna jsou překvapení smrti. Kterak bychom mohli o tom pochybovati, pohlédneme-li

1) Mat. 24, 48—50.

3) I. Thes. 5, 2.

2) Mat 14, 38—39.

kolem sebe! Kolik z našich příbuzných, známých a přátel bylo náhle povoláno před soud Boží!

Ano, všichni bez výjimky, bohatí i chudí, malí i velcí, mladíci i starci, když kvetoucí mládí a pevné zdraví zdají se slibovati dlouhý život, právě tak jako když chatrné zdraví a pokročilé stáří hrozí brzkou smrtí, všichni budou přistiženi smrtí ve chvíli, kdy se toho nejméně nadějí. Všichni tedy musí bdíti, všichni musí býti připraveni, chtějí-li se uvarovati překvapení smrti.

Předstoupili bychom s důvěrou před soudnou stolicí Boží, kdyby nás smrt zastihla v tomto okamžiku? Neměli bychom ničeho k napravení, ničeho k odpykání? Jsme připraveni vydati počet ze svých slov, ze svých skutků a ze všeho svého jednání? Budeme připraveni, kdyby nám jako nevěrnému vladaři, o němž mluví evangelium, řekl božský Mistr: »Vydej počet z vladařství svého!«¹⁾ To se stalo, stává se to ještě každodenně a stane se to i nám. Budeme překvapeni, to víme, a přece nejsme ostražiti.

Nesetrvávejme nikdy ve stavu, v němž bychom nechtěli, aby nás překvapila smrt. Učiňme si svatým zvykem jednati vždy tak, jako kdyby skutek, který právě konáme, měl býti naším posledním.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost vytrvalosti až do konce.

Duchovní kytice. *Jestliže jsme se za svého života nedopustili ničeho, zač bychom se musili strachovati, pak se nemusíme obávat smrti.*

(Svatý Ambrož.)

¹⁾ Luk. 16, 2.

7. JAKÝ ŽIVOT, TAKOVÁ SMRT.

Krátký obsah. I. Smrt jest ozvěnou života. Pro všechny lidi téměř stává se tento zákon pravdou každého dne a stane se pravdou i pro nás. Žijme tedy tak, jak chceme zemřítí.

II. Nejlepší prostředek k zajištění šťastné smrti. Podle rady samého Spasitele jest jím věrné plnění zákona Božího. Prosme jej o milost, bychom dobře pochopili nutnost přípravy na smrt.

III. Připravujme se na smrt svatým životem. Nečekejme, až budeme těžce nemocni, bychom se připravili na šťastnou smrt, abychom nebyli překvapeni smrtí. Prosme Boha o vytrvalost za naše žáky i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Co kdo bude sítí, to bude i žíti. (Gal. 6, 8.)

I. Smrt jest ozvěnou života. Připomeňme si často toto všeobecné pravidlo a povzbudí nás, bychom dobře žili a dosáhli milosti šťastné smrti.

Jaký život, taková smrt; tento zákon stává se pravdou pro většinu lidí a aspoň bez zázraku, kterého nám však nic nezajišťuje, stane se pravdou též pro každého z nás: jací jsme byli za svého života, takoví budeme pravděpodobně i v hodinu smrti.

»Nemylte se,« praví svatý Pavel, »Bůh nenechá se posmívati, neboť, co kdo bude sítí, to bude i žíti. Dobré číňme bez ustání, neboť časem svým budeme sklízeti, neochabneme-li.«¹⁾ Jestliže jsme

¹⁾ Galat. 6, 7—9.

nekonali spravedlnosti za svého života, kterak bychom mohli sklízeti při smrti ovoce spasení?

Náš božský Mistr nás učí téže pravdě: »Nemůže strom dobrý nésti ovoce špatné, ani strom špatný přinášeti ovoce dobré.«¹⁾ Není však smrt v pravém smyslu ovocem života? Špatný život nemůže tudíž přinést šťastnou smrt.

Ze dvou lotrů, kteří byli ukřižováni se Spasitelem na Golgotě, jeden se sice obrátil a to musí oživit naši důvěru v Boha, jenž jest tak milosrdný k hříšníkům. Druhý lotr však zemřel v zatvrzelosti ve zlém a v nekajícnosti a to nás zabezpečuje předem před opovážlivým a hříšným spoléháním.

»Ano,« praví svatý Augustin, »smrt jest ozvěnou života. Pravil-li tedy život: »zbožnost, horlivost, svatost«, bude smrt opakovati: »zbožnost, horlivost, svatost«. Pravil-li však život: »vlažnost, nedbalost, zneužití milostí«, bude smrt opakovati: »vlažnost, nedbalost, zneužití milostí«. Žijme tedy tak, jak chceme zemřít a jako kdybychom již dnes měli se objeviti před soudnou stolicí Boží.

II. Nejlepší prostředek k zajištění šťastné smrti.
Když se snažíme za svého života plnit zákon Boží, toť jediný prostředek, kterému nás učil božský Spasitel. Praví: »Ten vejde do království nebeského«, to znamená, že zemře svatou smrtí, »kdo činí vůli Otce mého, jenž jest v nebesích. Mnozí řeknou mi v onen den: Pane, Pane, zdali jsme ve jménu tvém neprorokovali a ve jménu tvém zlých duchů nevymítali a ve jménu tvém mnoho divů nečinili? A tehdy ohlásím jim: Odejděte ode mne

¹⁾ Mat. 7, 18.

pachatelé nepravosti.«¹⁾ »Kdo vytrvá až do konce,« v konání ctnosti, »ten spasen bude.«²⁾)

Svatým životem zabezpečujeme si tedy svatou smrt. I kdyby Písmo svaté nemluvilo tak výslovně o této věci, stačil by již rozum, abychom byli o tom přesvědčeni. A zajisté, jestliže jsme byli nedbalí a nevěrní ve službě Boží, jestliže jsme takřka nikdy nepřestávali zneužívatí milostí a darů Božích, jestliže jsme všechno dovolili svým smyslům a svým náruživostem, můžeme pak rozumně doufat, že bude s námi při smrti tak nakládáno, jako kdybychom byli bývali zbožní, horliví, věrní v plnění svých povinností, jako kdybychom se byli zdržovali věcí zapověděných a kdybychom se byli odsoudili k spasitelným přísnostem kajícností?

Z toho plyne závěr: každý uspořádá na tomto světě svůj los pro věčnost, každý si připravuje šťastnou nebo neblahou smrt, ozvěnu to dobrého nebo špatného života. Bez zázraku aspoň nelze si činiti nároků na svatou smrt, když jsme stále žili ve hříchu.

Plňme tedy horlivě povinnosti svého stavu; zachovávejme svá pravidla a ustavičným snažením o dokonalost připravujme si šťastnou smrt a zabezpečme své spasení. Prosme Boha o tuto milost pro naše Bratry i pro sebe.

III. Připravujme se na smrt svatým životem. Nečekejme, až budeme těžce nemocní, bychom na to mysli, to by byl vrchol neopatrnosti a pošetilosti.

¹⁾ Mat. 7, 21—23.

²⁾ Mat. 10, 22.

Kterak se připravíme na smrt, jak přijmeme s užitekem svaté svátosti, když sotva víme, co se děje, když nemáme ani dost rozumu, bychom poznali příbuzného a přítele? Kterak spořádati svědomí plné znepokojení, když jsou všechny duševní schopnosti vyčerpány bolestí, nemocí a hrůzami posledních okamžiků? Jak nenáviděti nanejdříve hříchu, když jsme jej snad po celý svůj život milovali?

Pospěšme si tedy uvést své záležitosti do pořádku, napravit zlo, když je na sobě pozorujeme, očistit své svědomí, znepokojuje-li nás právoplatná obava; vyzpovídejme se ze všech hříchů a učiňme za ně zadost, zvláště máme-li příčinu k obavě, že kdybychom se náhle musili objeviti před soudnou stolicí Boží, musili se dlouho trápit v očistci, anebo, chraň nás Bůh, vydati se v nebezpečství věčného zavržení.

Ó, sladký Ježíši, ty jsi dobrota sama a my se kojíme nadějí, že zemřeme ve stavu milosti, když nás povoláš před svou soudnou stolicí, naše důvěra nesmí však býti hříšným spoléháním, proto se vynasnažíme s pomocí tvé milosti kráčet po cestách spravedlnosti a dokonalosti. Rač nám uděliti k tomu zmužilosti a přijmouti nás v hodinu naší smrti do svého nebeského království.

Prosme Boha o vytrvalost až do konce za naše žáky i za sebe.

Duchovní kytice. *Zřídka zasloužíme naléztí milost před Bohem v hodinu smrti, jestliže jsme se nestrachovali urazití jej, když jsme byli v plné síle a v plném zdraví.*

(Svatý Bonaventura.)

8. POHNUTKY KU PŘÍPRAVĚ NA SMRT.

Krátký obsah. I. Smrt určí náš los pro věčnost. Překvapí-li nás smrt v milosti s Bohem, jest nebe navždy naším losem, když ne, bude jím peklo. Prosme Boha o spasitelnou bázeň před věčnými tresty.

II. Zemřeme jen jednou. Proto jest nešťastná smrt nenapravitelným zlem, neboť na nás přivádí neodvolatelný a věčný trest. Prosme Boha o milost, bychom žili v jeho lásce a zabezpečili si tak své spasení.

III. Žijme tak, jak chceme zemřítí. Chceme zemřítí svatě? Žijme jako opravdoví kajníci a věrní služebníci Boží. Prosme božského Mistra o tuto milost pro naše žáky i pro sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Padne-li strom na jih nebo na sever, na které místo padne, na tom zůstane. (Eccli. 11, 13.)

I. Smrt určí náš los pro věčnost. Nic není tak důležitého jako příprava na smrt. Ježíš Kristus nás na to upozornil: »Bud'te připraveni!«¹⁾ »Bděte, neboť nevíte dne ani hodiny.«²⁾ »Bděte a modlete se, neboť nevíte, kdy ten čas přijde.«³⁾

Jde o okamžik pro nás zajisté nejvíc rozhodující, a proto Spasitel množí svá naléhavá doporučení. Chápejme je jako je chápali svatí a připravujme se podle jejich příkladu po celý život na svůj poslední okamžik.

¹⁾ Luk. 12, 40.

²⁾ Mat. 25, 13.

³⁾ Mar. 13, 33.

Tehdy opustí duše tělo a objeví se před Bohem, aby byla souzena ze svých skutků; hned nato uslyší vyřknouti rozsudek a její los jest určen pro věčnost. Jest ve stavu milosti v okamžiku smrti? Koruna slávy jest jí zajištěna a bude míti nanejvýš delší nebo kratší lhůtu k svému očištění. Jest však obtížena smrtelným hříchem? Pak jí nastanou věčné muky pekelné.

Stav, v němž se budeme nacházeti v hodinu smrti, jest tedy stav, v němž zůstaneme věčně, a kdybychom k svému největšímu neštěstí byli v oné chvíli ve smrtelném hříchu, pak jest vše, naprosto vše pro nás ztraceno.

Naše skvrny nemohly by již býti smyty božskou krví, nemohli bychom již činiti pokání ani dosíci milosrdenství, bez léku bylo by naše zlo a náš los byl by hrozný! Není odpuštění, není soustrasti, není Spasitele Ježíše pro toho, jenž umírá ve stavu smrtelného hříchu! Pro něho není možné obrácení, není již záslužných skutků, není nebe; pro něho není ani vykoupení ani přímluvců ani naděje; jest konec, jest zavržen na věky!

Prosme každého dne Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom byli uchováni od věčných muk pekelných.

II. Zemřeme jen jednou. Žel Bohu, že se připravujeme na tomto světě na všechno jen ne na smrt, na niž se nelze nikdy až příliš připravit: časné záležitosti zařizujeme dokonale, ale pokud se týká svědomí, tím se nezabýváme, nebo se jím zabýváme příliš málo, vše tu necháváme v nepo-

řádku, zůstáváme v politováníhodné nejistotě a v hříšné bezstarostnosti.

Umělec může začít svou práci tolikrát, kolikrát jest potřebí, jestliže se mu hned zprvu nepodařila; a ostatně vydává v nebezpečí nanejvýš více nebo méně peněz a časnou dobrou pověst. Tomu však tak není s veledílem šťastné smrti; umíráme jen jednou a toto veledílo musíme vykonati na prvý ráz; jestliže jest nepodařené, nemůžeme se k němu vrátiti a ztratili jsme navždy nekonečné štěstí, nebo lépe řečeno vyměnili jsme je za nekonečné neštěstí.

Či nevydává se člověk ve stavu smrtelného hříchu v nebezpečí, že bude překvapen smrtí dříve, než bude míti čas nabýti milosti Boží? Není v nebezpečí, že zemře nedokonav veledílo šťastné smrti, jež jest ovocem svatého života a jediné způsobilé otevření mu nebe? Jest tedy nanejvýš důležité, abychom se připravili na onen okamžik, od něhož závisí náš věčný los, abychom vážně a bez meškání učinili přípravy na tento rozhodný odchod, neboť můžeme býti v každém okamžiku povoláni, bychom jej nastoupili.

Jak velice vydávají se v nebezpečí nešťastné smrti ti, kdož žijí obyčejně ve stavu smrtelného hříchu, nebo kdož dobrovolně setrvávají ve stavu vlažnosti! Jak mnozí nepřinášejí, jako neplodný fík, žádného ovoce posvěcování, ačkoli jsou zasazeni v půdě výborné a často zvlažované deštěm milostí Božích!

Prosmě božského Mistra o milost, bychom žili v horlivosti a zabezpečili si tak své spasení.

III. Žijme tak, jak chceme zemřítí. Nevydávejme se v nebezpečí nešťastné smrti, jak činí tak mnozí pošetilci. Žijme tedy tak, jak chceme zemřítí. Svatý Bonaventura praví: »Zřídka zasloužíme naléztí milost před Bohem v hodinu smrti, jestliže jsme se nestrachovali urážeti jej, když jsme byli v plné síle a při plném zdraví.«

Varujme se hříchů. Dopustili-li jsme se jich, vyzpovídejme se z nich, činně za ně zadost upřímným pokáním a modleme se, bychom již do nich neupadli.

Svatý Pavel pravil: »Denně umírám«¹⁾, to znamená, každý den ničím v sobě pozůstatky starého člověka, každého dne konám záslužné skutky, abych rozmnožil svou věčnou blaženost v nebi. každého dne jsem připraven objeviti se před Bohem. Nadejde doba, kdy skončí pro mne čas a kdy nastane má věčnost.

Jako tento velký apoštol umírejme každého dne častou vzpomínkou na smrt, odloučením ode tvorů, obětováním své žádostivosti a bojem proti zlým náklonnostem. Přáli bychom si při smrti, abychom byli přinesli své tělo v oběť zápalnou, proč bychom je neměli odsouditi nyní aspoň k umrtvování, jež přísluší našemu svatému stavu?

Přáli bychom si míti při smrti ono tak spasitelné přispění nejsvětější Panny Marie, svatého Josefa, našeho svatého Otce a našich nebeských ochránců, buďme tedy oddáni jejich uctívání a vzývejme je pro hodinu, kdy nás Bůh k sobě povolá. Konejme

¹⁾ I. Kor. 15, 31.

nyní to, čeho bychom si potom přáli, abychom byli konali.

»Zemřeme, a zemřeme jen jednou,« připomíná nám náš svatý Zakladatel, »a nezemřeme šťastně, a jak Bůh chce, leč když jsme žili v konání pokání a pokud jsme se zřekli rozkoší, jichž požívají lidé smyslní při užívání tvorů. Chceme zemřítí svatě? Žijme jako opravdoví kajícíci.«¹⁾

Prosme Boha každého dne za naše žáky i za sebe o milost, bychom se připravovali svatým životem k svaté smrti.

Duchovní kytice. *Jednejte, abyste byli takoví, že se nemusíte obávat smrti.*

(Svatý Augustin.)

¹⁾ 16. rozj. III.

9. DUŠEVNÍ POKOJ SPRAVEDLIVÉHO V HODINU SMRTI.

Krátký obsah. I. Příčina duševního pokoje umírajícího spravedlivého. Jest to spolehlivá důvěra v milosrdenství Boží s vyhlídkou na věčnou blaženost. Prosme Boha o tento pokoj ve svých posledních okamžicích.

II. Útěchy umírajícího spravedlivého. Nic jej neznepokojuje z minulosti, nic jej neděsí do budoucnosti, jest uklidněn posledním náboženským přispěním. Prosme Boha, abychom si zasloužili těchto útěch v hodinu své smrti.

III. Připravme si šťastný konec. Chceme-li zemřít jako svatí, jako tak mnozí z našich Bratří, žijme jako oni v horlivosti. Prosme Boha o milost, bychom dobře žili a takto šťastně zemřeli.

ROZJÍMÁNÍ.

Duše spravedlivých jsou v pokoji. (Moudr. 3, 1—3.)

I. Příčina duševního pokoje umírajícího spravedlivého. Smrt jest zisk¹⁾ pro služebníky Boží a oni se nemusí ničeho strachovati, ať se jím představí v jakékoli podobě. Jak mnozí každého věku a každého postavení hleděli vstříc své poslední hodině s odevzdaností, ano i s radostí. A neměli k tomu příčin?

Pozorujme dobrého řeholníka, jenž končí svou ctnostnou pout pozemskou; jest nějaký pohled utěšenější?

Zajisté, že znamená na sobě množství slabostí a více nebo méně dobrovolných chyb, avšak vidí všechny tyto slabosti a chyby smazány upřímným

¹⁾ Filip. 1, 21.

vyznáním knězi, napraveny životem kajícím a větší věrností v plnění povinností svého svatého stavu.

Jest klidný, v jeho obličeji zrcadlí se tichost a klid, jež jsou předchůdcem trvalého klidu, kterého bude brzy požívatí v nebi, žádný hořký povzdech nevychází z jeho úst; jeho mluva víc a více namáhavá vyjadřuje nicméně důvěru a odevzdání do vůle Boží, jeho již téměř vyhaslé oči nechávají uniknouti paprskům čisté radosti a svaté naděje.

Maje překročiti práh věčnosti pohlíží dobrý řeholník bez starosti na minulost, pozoruje své boje, počítá svá vítězství, ne aby se chlubil, ani aby se domýšlel něčeho o sobě, ale aby velebil Původce každého daru dokonalého a povzbudil svou duši, aby se dětinně odevzdala do rukou svého Stvořitele.

Prosme denně Boha o tento klid ve svých posledních okamžicích.

II. Útěchy umírajícího spravedlivého. Tento klid založený na tak spravedlivých příčinách jest též zdrojem útěchy pro zbožného umírajícího. Nic ho netrápí z minulosti, nic jej neděsí do budoucnosti. Tu zakouší, co praví Následování Krista: »Tehdy bude větší radost působiti čisté, dobré svědomí, než učená vědoucnost; tehdy pohrdání bohatstvím bude míti větší váhu, nežli všechny poklady světa. Tehdy tě bude více těšiti nábožná modlitba, nežli sebe skvostnější hostina. Tehdy se budeš více radovati ze svého mlčení, nežli ze dlouhých hovorů. Tehdy budou míti větší cenu svaté skutky, než celé množství krásných slov. Tehdy se ti bude více líbiti přísný život a tuhé pokání,

nežli všecky pozemské požitky.«¹⁾ Ano, toť jsou útěchy, jichž požívá umírající spravedlivý.

Pohled na sluhu Božího, jenž přispěchal přinést mu příspěvek Církve, místo aby jej znepokojoval, zahrnuje jej blahem; oznámení jeho blízkého odchodu do onoho života nechává jej v největší klidu, on dokonce úpěnlivě prosí své Bratry stojící kolem něho, aby mu laskavě hovořili o rozloučení jeho těla a o brzkém vysvobození jeho duše. Myšlenka na smrt jej opravdově potěšuje. Se svatým Tobiášem volá: »Teď, Pane, rozkaž, ať v pokoji můj život vzat jest, jeť mi lépe umřít než být živu.«²⁾ Opětuje po svaté Terezii: »Ó Pane můj, ejhle, konečně nadešla ona hodina, po níž jsem tak vřele toužila! Jsem blízka okamžiku svého vysvobození, staň se vůle tvá!« Ve zbožných svých citech připravuje se umírající spravedlivý přijmouti naposled na zemi toho, jenž se stane brzy jeho odměnou na věčnosti. S jakou vroucností praví mu jako učedník, miláček Páně: »Přijď, Pane Ježíši!«³⁾

Víra byla mu kompasem i majákem při plavbě mořem tohoto světa, tato víra stává se živější a živější v oné chvíli, kdy prchají přeludy jako poslední stíny noční při východu slunce; spatřuje již jasnost nebeskou za záclonou smrti. Jak se tu pokládá za šťastného, že se zřekl bídných uspokojení světa, malicherných i lživých poct, jichž lidé s ta-

¹⁾ Násl. Kr. I., 24, 6.

²⁾ Tob. 3, 6.

³⁾ Apok. 22, 20.

kovou chtivostí vyhledávají, oněch pomíjejících statků, jež jsou zdrojem tolikerých hříchů!

Prosme Boha o milost, bychom tak žili, že si zasloužíme těchto útěch v hodinu své smrti.

III. Připravme si šťastný konec. Chováme svatou závist proti dobrému řeholníku, jenž požívá duševního klidu v poslední své hodině, a přejeme si z celého srdce, bychom požívali téžc útěchy. Nuže, s pomocí milosti Boží můžeme těžiti i my z podobných výhod, jak tak mnozí z našich Bratří, kteří viděli s radostí blížiti se smrti.

Bud'me jako oni věrnými služebníky Božími, věnujme se svému dílu z lásky k němu, uchovávejme své svědomí čisté od všelikého dobrovolného hříchu a konejme pokání, bychom učinili zadost za své hříchy; zachovávejme přesně svá pravidla a odlučme se ode všeho, od čeho nás odloučí smrt.

Jako oni vzbuzujme ve svém srdci naprostou důvěru v Boha spočívající na zásluhách Ježíše Krista a na přímluvě nejsvětější Panny Marie a svatého Josefa. Takto si připravíme dobrý konec a bude lze o nás říci: »Blahoslavení mrtví, kteří umírají v Pánu.«¹⁾

Žijeme-li jako oni, doufejme mnoho v hodinu smrti a očekávejme s důvěrou odměnu přislíbenou dobrému i věrnému služebníku.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom dobře žili a šťastně zemřeli.

Duchovní kytice. *Pravý a horlivý křesťan jest pln důvěry a radosti, když putuje ze svého těla.*

(Svatý Makarius.)

¹⁾ Apok. 14, 33.

10. ZDĚŠENÍ VLAŽNÉ DUŠE V HODINU SMRTI.

Krátký obsah. I. Výčitky svědomí vlašné duše v hodinu smrti. Její svědomí bude ji tu vytýkati její vlašný život naplněný nedbalostmi, ano i hříchy. Prosme Boha o milost, bychom žili v horlivosti.

II. Žal vlašné duše v hodinu smrti. Bude litovati ztraceného času, pobloudění svého uplynulého života a zneužití milostí Božích. Prosme dobrého Mistra, aby nás uchránil tohoto planého litování v hodinu smrti.

III. Učiňme od nynějška dobrá předsevzetí. Nevydávejme se v nebezpečí zakoušeti v hodinu smrti těchto spravedlivých výčitek a marného litování. Prosme každodenně Boha o milost vytrvalosti až do konce.

ROZJÍMÁNÍ.

Co bych činil, kdyby Bůh povstal k soudu, kdyby vyšetřoval, co bych mu odvětil? (Job 31, 14.)

I. Výčitky vlašné duše v hodinu smrti. Někteří svatí třásli se při myšlence a při příchodu smrti; svatý Pavel se obával, »aby snad kázav jiným sám nebyl zavržen«;¹⁾ svatý Jeronym neosměloval se vyjít ze své jeskyně očekávaje bez ustání, že bude povolán k soudu; svatý Hilarion měl potřebí povzbuzovati svou duši k důvěře připomínaje si dobré skutky svého života.

Dálo-li se tak těmto velkým sluhům Božím, v jaké úzkosti bude vlašný řeholník po nedbalém životě, když se spatří v zápase se smrtí?

Až do hrozné chvíle smrti zaslepoval se o plnění svých povinností, pokládal je za maličkosti a maličernosti; nechtěl nikdy pohlížeti vážně na tyto

¹⁾ I. Kor. 9, 27.

pravdy a nyní se odhalují jeho úzkostlivým zrakům; on tak málo miloval Boha a tak málo mu sloužil a nyní domnívá se slyšeti božského Mistra, jenž mu praví: »Vydej počet z vladařství svého!«¹⁾

Hořké výčitky vlašného řeholníka v hrozné hodině smrti ukazují mu v božském Spasiteli přísného soudce, jehož zásluhami, příklady a naučeními pohrdal; za svého života neusiloval o dosažení nebe a nyní vidí jeho brány zavíratí se před ním; nechtěl se vážně vyhnouti peklu a jeho výčitky svědomí působí, že je vidí otevřené a připravené pohltnouti jej navždy. Jak hrozný to smrtelný zápas pro takového nešťastníka!

»Co kdo bude síti, to bude i žíti,«²⁾ praví svatý Pavel. Do onoho největšího města celého z ryzího zlata »nevejde nic nečistého«,³⁾ dodává svatý Jan. Jakých výčitek zakouší vlašný řeholník při této myšlence, když si připomíná nedbalost svého uplynulého života!

Prosme Boha o milost, bychom žili tak, abychom nezakoušeli těchto výčitek, když se před ním objevíme.

II. Žal vlašné duše v hodinu smrti. Nicméně snaží se jiní povzbudití důvěru vlašného řeholníka, když se blíží smrt a nabádají ho, aby se k ní připravil. Bohužel, jak má přijmouti smrt s odevzdaností, když má tolik příčin strachovati se jejích následků?

Ach, kolik marného litování trápí nyní ubohého

¹⁾ Luk. 16, 2.

²⁾ Galat. 6, 8.

³⁾ Apok. 21, 27.

umírajícího, když pohlíží na svůj uplynulý život! Měl tak dlouhý a tak příhodný čas uvést své svědomí do dobrého stavu a on ho nevyužítkoval; často jej vnuknutí k tomu nabádalo, a on je odmítal; často pociťoval touhu vrátiti se k horlivosti a žítí v lepším zachovávaní pravidel, činiti si poněkud násilí, následovati příkladu svých ctnostných spolubratří, a on ustoupil před domnělými obtížemi a před nutným násilím, aby se zbavil své vlažnosti.

Ach, jak lituje nyní ztraceného času! Pošetilec, proč neprovedl dobrá předsevzetí, která činil po zpovědi, po exerciciích a po svatém přijímání? Proč nepokračoval žítí tak, jak žil v době, kdy se věnoval Bohu? Jaká by byla nyní jeho důvěra, jaký jeho duševní klid! A jak sladkou byla by mu smrt!

Nemoc se zatím zhoršuje a bylo by jen opatrné, kdyby umírající přijal svátosti umírajících; tu se rozmáhá jeho zmatek, jeho svědomí jest pobouřeno strašnými výčitkami a tyto výčitky mohou býti odůvodněné, neboť domnívaje se, že jest pouze ve stavu vlažnosti jest možná ve stavu smrtelného hříchu. Jeho litování nad životem špatně užitým a nedbalým množí se při vzpomínce na toliké hříchy, jež strach i ďábel ještě zvětšují, jeho dřívější slabosti zdají se mu hříchy, jeho svědomí jest chaos, v němž zesláblý jeho duch nemůže ničeho spořádati.

Prosme božského Mistra o milost horlivosti, abychom předešli tento planý žal při smrti.

III. Učiňme od nynějška dobrá předsevzetí. Poněvadž má život vlažný tak zhoubné následky,

nevydávejme se v nebezpečí těchto výčitek a tohoto litování. Bděmě nad sebou, varujme se každé dobrovolné chyby, každé vědomé nedokonalosti. Plňme s úzkostlivou věrností všechny povinnosti svého svatého povolání. Jednejme věrně s milostmi Božími. Připravujme se vždy vážně ku přijetí svatých svátostí. Nenechávejme ve svém svědomí ničeho pochybného a pobuřujícího.

»Kdybys měl dobré svědomí«, poznamenává Následování Krista, »smrti by ses mnoho nebál. Lépe by bylo varovati se hříchů, než unikati smrti.«¹⁾

Jsme-li tedy tak zaslepeni, že zanedbáváme nyní své povinnosti, očekávejme, že budeme při smrti zakoušeti krutých výčitek a hořká litování, neboť »co kdo bude sít, to bude i žítí«.²⁾ Když se vlažnost zmocní naší duše, dává jí pohlížeti na její nedbalosti jako na nic; avšak ony milosti, jichž ustavičně zneužíváme, aniž uvážíme jejich cenu, pozvednou se proti nám v naší poslední hodině a omrazí nás hrůzou.

Mějme se na pozoru a neprodlévejme připraviti svůj počet, nečekejme až na chvíli, kdy budeme předvoláni před soudnou stolicí nejvyššího Soudce, pak by bylo již pozdě a marné by bylo naše litování. Učiňme tedy od nynějška pevná předsevzetí po této stránce.

Prosme Boha o milost vytrvalosti až do konce a zaslužíme si jí horlivým životem.

Duchovní kytice. Zloba života činí nebezpečí smrti. (Svatý Bernard.)

¹⁾ Násl. Kr. I., 23, 1.

²⁾ Galat. 6, 8.

11. HORLIVÝ A VLAŽNÝ PŘI SMRTI.

Krátký obsah. I. Smrt horlivého. Připravoval se na ni každého dne a nyní potěšen posledním náboženským přispěním jest upokojen o svůj věčný los. Prosme Boha o milost, bychom svatě žili a zemřeli.

II. Smrt vlažného. S jakým rozpoložením myslí přijímá svátosti umírajících, když se obvykle tak nedbale připravoval k svatým svátostem, a jaká úzkost svírá jeho srdce? Prosme Boha, aby nás uchoval od nešťastné smrti.

III. Jaká bude naše smrt. Podle všeobecného pravidla bylo by hříšnou opovázlivostí, kdybychom doufali, že šťastně zemřeme, když jsme špatně žili; připravme si tedy svou smrt svatým životem. Prosme Boha o tuto milost za naše žáky i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Hospodine, kterýž soudíš celou zemi, nepostavíš na roveň spravedlivého s bezbožným. (Genes. 18, 25.)

I. Smrt horlivého. Jak velice liší se rozpoložení mysli horlivého a vlažného při příchodu smrti! Horlivý se připravoval na tento strašný odchod z časnosti na věčnost, měl jej bez ustání před očima a připravil vše, aby jej učinil sladkým a potěšitelným. Proto také není vzrušen, když se mu oznamuje blízkost smrti a spatřuje v ní blažený konec svého vyhnanství, vstup do pravé země zaslíbené ve věčné vlasti.

Horlivý nečeká, až bude upozorněn, by žádal o poslední náboženské přispění; za svého života užíval často i svatě svaté zpovědi i svatého přijímání, čerpal z nich hojný užitek a přeje si čerpati ještě z těchto bohatých zdrojů spasitelné vody, jež prýští do života věčného. Jeho jedinou obavou jest, aby nepřestoupil prahu věčnosti a nebyl

opatřen Chlebem silných; i když se zdá, že toho nebezpečí nevyžaduje, doléhá a trvá na tom, by přijal zavčas tuto poslední posilu.

Horlivý zpovídá se pak se svou obvyklou přesností, jest potěšen pohledem na kněze vstupujícího do jeho pokoje, aby mu přinesl pokrm na cestu do věčnosti. S jakou zbožností odpovídá na církevní modlitby! Jakou libost, sladkost i sílu nalézá v této nebeské maně, v chlebě života!

S jakou úctou klaní se Svatému svatých, když jej chová v sobě! Jak jest zaníceno jeho srdce láskou k svému Bohu!

Zatím blíží se smrt a začínají se konati modlitby za umírající. »Vyjdi, duše křesťanská,« praví sluha Páně, »odejdi s tohoto světa a jdi k svému Bohu!« Potěšitelná slova pro spravedlivého, jak posilují jeho důvěru a naději! Jak se pak těší věrná duše, že milovala dobrého Mistra a jemu sloužila, jenž jest nyní jejím Soudcem a božským Odplatitelem! Prosme Boha o milost, bychom žili v horlivosti a mohli svatě zemřít.

II. Smrt vlašného. Nešťastník zabýval se málo smrtí, vzdaloval stále myšlenku na ni ze své mysli a odkládal s jednoho dne na druhý vésti svatý život, což jest jediným prostředkem k zajištění šťastné smrti. Jak jest poděšen, když se mu oznámí nebezpečí jeho stavu; jednal, jako by měl vždycky zůstat na této zemi, a jest pobouřen myšlenkou, že jej musí opustiti a vkročiti do své věčnosti, bude to nebe nebo peklo?

Místo, aby žádal o náboženské přispění, jest třeba upozorniti jej, aby na ně pomýšlel; strachuje se, že bude k tomu příliš pobízen, neboť po-

kládá tento úkon za zvěst blízké smrti, které se obává a na niž se necítí připraven. Připustí-li, že se vyzpovídá, činí to pak povrchně, jako když býval zdrav, ano snad i ještě povrchněji. Trvá ve vzrušení a ve strachu, když se mu přináší pokrm na cestu do věčnosti. Modlitby knězovy jej unavují a zdají se ho obtěžovati. Jeho předcházející svatá přijímání byla bez přípravy a bez vůle vážného obrácení, bude poslední svaté přijímání snad lepší? Obyčejně lze o tom pochybovati a kromě toho jest provázeno vzrušením a znepokojením.

Štěstím, jestliže využítuje aspoň této okolnosti k napravení minulosti a k roznícení božské lásky ve svém srdci! Avšak, bohužel, může chtíti v této chvíli, čeho snad nikdy nechtěl s pevnou vůlí?

A když se přiblíží smrt, když se konají modlitby za umírající u vlažného i nedokonalého umírajícího, když mu kněz řekne: »Vyjdi, duše křesťanská!« jaká to hromová rána pro tohoto nešťastníka, jenž lpí tak na zemi a na sobě! »Vyjdi, duše křesťanská!« Ach, kam půjde tato ubohá duše? a jak hrozný počet bude musiti klásti svrchovanému Soudci, že se dopustila tak mnohých hříchů a zneužila tolik milostí! Jakou úzkostí naplňuje ji tak strašná vyhlídka ve chvíli, kdy se před ní otevírá věčnost! Abychom se vyhnuli těmto posledním výčitkám svědomí, zpytujeme vážně, čeho jest v našem životě třeba napravit.

Prosme denně Boha za naše žáky i za sebe o milost, abychom byli uchováni nenapravitelného neštěstí zlé smrti.

III. Jaká bude naše smrt? Rozjímajíce o těchto vážných myšlenkách nespokojujme se želeť ža-

lostného konce vlažného a toužiti po tak potěšitelné smrti spravedlivého. Tažme se, jaká bude naše smrt, a posud'me to z toho, jaký jest náš život. Snažme se vniknouti od nynějška do smýšlení duše horlivé, abychom měli tatáž smýšlení důvěry a zbožnosti, když budeme umírat. Ano, myslíme na to vážně; náraz se neměníme, často, neřku-li vždy jsme ve chvíli smrti takovými, jakými jsme byli za svého života. Zajisté, Bůh jest nekonečně milosrdný a jest možné, že přijmeme hodně svaté svátosti v poslední hodině, i když jsme jich za života zanedbávali a přijímali s vlažností. Bude tomu však tak i s námi? Varujme se domýšleti se toho, taková opovážlivost mohla by nám přivoditi kletbu Boží. Jediný bezpečný prostředek k dosažení této poslední milosti a k dokončení díla našeho spasení jest, konáme-li, pokud možno, nejdokonaleji své zpovědi a svá svatá přijímání. »Od sedmadvaceti let«, tak doznal jeden svatý řeholník, »vždy, když jsem se zpovídal a přijímal svaté přijímání, snažil jsem se konati to tak, jako kdyby to bylo naposled.«

Jednejme také tak a dosáhneme milosti, přijmouti hodně svaté svátosti, představíme se Bohu úplně s ním usmíření a spojení s jeho božským Synem, neboť bude pak opravdově naším pokrmem na cestu do blažené věčnosti.

Prosme dobrého Mistra za naše žáky i za sebe o milost, bychom svatě žili a šťastně zemřeli.

Duchovní kytice. *Drahocenná i krásná jest smrt pro ty, kteří vedli život plný spravedlnosti a svátosti.*

(Svatý Basil Veliký.)

12. BŮH HROZÍ HŘÍŠNÍKŮM, ŽE JICH NEBUDE SLYŠETI V HODINU SMRTI.

Krátký obsah. I. Strašné hrozby pro zatvrzelé hříšníky. Strachujme se i my uvaliti na sebe tyto kletby žijíce ve vlažnosti a ve hříchu. Prosme Boha o milost upřímného i důkladného obrácení.

II. Hrozná příklady uvedené v Písmě svatém. Připomeňme si Kaina, Antiocha, Jidáše, jejichž pozdní želení nemohlo jim získati odpuštění. Prosme dobrého Mistra o milost, bychom mu sloužili s láskou a s horlivostí.

II. Následujme svatých. Svatý Pavel obával se, že bude zavržen kázav jiným; zbožní poustevníci rozmnožovali své pokání, aby si připravili svou věčnost. A my? může nás upokojiti naše jednání vzhledem k našemu spasení?

ROZJÍMÁNÍ.

Budete mě hledati, a nenaleznete . . . Ve mém hříchu zemřete. (Jan 7, 34; 8, 21.)

I. Strašné hrozby pro zatvrzelé hříšníky. Mezi všemi hrozbami, jimiž hrozil Bůh lidem, týkají se nejstrašnější z nich nekajících hříšníků a těch, kteří odkládají své obrácení na hodinu smrti. Zatvrzelým hříšníkům praví: »Za to, že volal jsem a odpírali jste, že jsem svou ruku vztáhl a nikdo nedbal, že jste pohrdli všelikou mou radou a mých domluv jste si nepovšimli, také já se smát budu, až budete hynout, posmívat se, až na vás přikvačí hrůza. Tu budou vzývat mne, ale nevyslyším, pilně mne hledat, ale nenajdou mne.«¹⁾ A ústy proroka

¹⁾ Přísl. 1, 24—28.

Amose dodává: »Učiním konec váš jako den hořký.«¹⁾

Svatý Augustin vysvětluje, proč Bůh často odmítá odpuštění v hodinu smrti, když člověk pohrdal za svého života jeho milostmi a jeho napomenutími. »Pak to není hříšník,« praví tento velký učitel církevní, »jenž upouští od hříchu, ale jest to v jistém smyslu spíše hřích, jenž opouští hříšníka.« Jak bychom se neměli trásti po takovýchto naučeních! Zdali bychom si směli namlouvati, že se vyhneme těmto strašným hrozbám Páně, budeme-li žítí ve hříchu a hnijíce ve vlačnosti? Prosme Boha o upřímné i důkladné obrácení.

II. Hrozné příklady uvedené v Písmě svatém.

Pán nespokojil se pouze s hrozbami, on k nim ráčil připojiti i příklady, aby nám připomenul, že marné se neposmíváme jeho upozorněním.

Písmo svaté uvádí za příklad Antiocha²⁾ a Jidáš³⁾. Tento nevěrný zrádce, ačkoli byl ve společnosti Ježíšově, dal přece vniknouti do svého srdce ďáblu lakomství; nešťastník zneužil nesčetných milostí, nedbal výčitek svého svědomí, pohrdal napomenutími svého dobrého Mistra a skončil tím, že jej vydal židům, jeho lítým nepřátelům, způsobem nejhanebnějším; pak se oběsil a »odešel na místo svoje«,⁴⁾ praví svatý Petr.

Svatý Augustin správně poznamenává: »Ze čtyř

¹⁾ Amos 8, 10.

²⁾ II. Mach. 9.

³⁾ Mat. 26.

⁴⁾ Skutk. ap. 1, 25.

hříšníků, jejichž přiznání v hodinu smrti nám dává Duch svatý poznati a již jsou Kain, Antioch, Jidáš a dobrý lotr, tři byli zavrženi a jen jeden dosáhl milosrdenství, a tento jest ve chvíli odpuštění zcela zalit krví umírajícího Ježíše Krista! Strachujme se tedy a bděme!«

A pošetilé panny, o nichž vypravuje evangelium! Těm nedostávalo se oleje do lamp a šly jej nakoupit. Když se vrátily, vešel již božský Ženich do hodovní síně a dveře byly zavřeny. Tlukou, avšak dobrý Mistr odpírá jim otevření a praví jim: »Neznám vás.«¹⁾

Nevydávejme se v totéž neštěstí žijíce ve vlažnosti a zvláště zneužívající shovívavosti Páně smyslným a hříšným životem.

Prosme Boha o milost, bychom ho následovali s horlivostí a jemu sloužili s láskou.

III. Následujme svatých. Tyto hrozné pravdy musí nás pohnouti k přemýšlení. Nežili jsme dosud v opovážlivé bezstarostnosti? Neřekli jsme si mnohdykrát: Bůh jest dobrý, on nás nechce zavrhnouti?

Ano, Bůh jest dobrotivost sama, jeho milosrdenství jest vždy ochotno odpustiti, oprávnjuje nás to však k vyzývání jeho spravedlnosti? Neoddávejme se hříšné opovážlivosti, ale snažme se zabezpečiti svou vytrvalost kajícností a horlivostí. Obraťme se hned nyní a navždy.

»Všichni si přejí svatě zemřítí,« poznamenává svatý Alfons, »nelze však svatě zemřítí, jestliže

¹⁾ Mat. 25, 12.

jsme vedli až do smrti nezřízený život; nelze zemřít ve spojení s Bohem, jestliže jsme vždy žili od Boha vzdáleni. Svati zanechali, aby si zajistili šťastnou smrt, bohatství, radovánky a všechny naděje, které jim svět nabízel, a oddali se životu chudému i umrtvenému. Pohřbili se za živa na této zemi, aby nebyli po smrti pohřbeni v pekle. Smrt děsí ty, kteří pomýšleli v tomto životě jen na své ukojení, nemůže však polekati ty, kteří k vůli ní pohrdali pozemskými statky a chtěli přilnouti jen k Bohu.«

Následujme svatých! Velký apoštol »trestal své tělo a podroboval je v služebnost, aby kázav jiným, sám nebyl zavržen«.¹⁾ A my? Jaká pokání si ukládáme? Kde jsou naše skutky? Nehledáme, bohužel, velmi často vyhnouti se umrtvování smyslů, pokořování svého ducha, odpírání svým choutkám a své vlastní vůli?

Ó nejdobrotivější a nejmilosrdnější Bože, děsíš-li nás svými strašnými hrozbami, činíš tak, abys pronikl naše duše svou spasitelnou bází, abys nás zbudil z naší hříšné dřimoty; osvět' nás o příčinách tohoto nebezpečného stavu a posilni nás, abychom se jich co nejdříve zbavili; neboť s přispěním tvé svaté milosti chceme vážně pracovat o zadostučinění tvé spravedlnosti v tomto životě, abychom vešli v hodinu své smrti do lůna tvého nekonečného milosrdenství.

Duchovní kytice. *Kdo se stále obává, že jest nevěrným, má své spasení nejvíce zajištěno.*

(Svatý Cyprian.)

¹⁾ I. Kor. 9, 27.

13. STAV UMÍRAJÍCÍHO HŘÍŠNÍKA.

Krátký obsah. I. Umírající hříšník připomíná si minulost. Uvažuje o své nedbalosti v přípravě na smrt, o svých tak četných i tak těžkých chybách a obává se spravedlnosti Boží. Žijme tak, abychom se tím nemusili báti smrti.

II. Umírající hříšník strachuje se budoucnosti. Třeše se při vyhlídce na skládání počtu, na peklo, jež zasluhuje pro své hříchy; štěstí pro něho, neuvrhne-li ho ďábel v zoufalství! Strachujme se, žijeme-li ve vlažnosti, že zasloužíme nešťastné smrti.

III. Připravujme si šťastnou smrt. Obávejme se nade všechno hříchu a užívejme posvěcovacích prostředků nabídnutých nám v našem svatém stavu. Prosme Boha o vytrvalost až do konce.

ROZJÍMÁNÍ.

Hříšníků smrt jest hrozná. (Žalm 33, 22.)

I. Umírající hříšník připomíná si minulost. Lze patřiti bez chvění na hrozný stav umírajícího hříšníka? Pozbyl-li již tento nešťastník svého vědomí, nemůže již litovati a padá, aniž je si toho vědom, do propasti ohně věčného. Jeho duše nyní omámená bude náhle státi před svým nejvyšším Soudcem a uslyší pronésti ortel svého věčného zavržení.

Jestliže jest však hříšník v užívání svých schopností, jakými dojmy bude na něho působiti jeho minulý život, nynější jeho stav a strašná budoucnost, které očekává! Doposud se tím nezabýval. Zahalen do jakési dřímoty a necitelnosti slyšel

mluviti o Bohu, o hříchu, o smrti, o soudu, o nebi, o pekle, o věčnosti a nepociťoval žádného pohnutí, žádného citu, jenž by byl způsobilý probuditi jej z jeho bezcitnosti, aby vešel do sebe a aby uvažoval o velkých pravdách spasení.

Tomu již však tak není; nadešla hodina, kdy musí tváří v tvář hleděti na tyto zneuznané pravdy. Při příchodu smrti probudí se v něm víra a on odhaduje vše podle správné ceny; veliké pravdy přicházejí mu na mysl a děsí ho tím více, čím necitelnější byl k nim za svého života.

»Umírám,« řekne vlašný a ve svých povinnostech nevěrný řeholník, »a místo abych se byl k tomu připravil svatým i příkladným životem, činil jsem vše, abych si učinil smrt hroznou a strašnou. Přestupoval jsem svá pravidla, nezachovával jsem svých slibů, tolikráte jsem přijal svaté svátosti bez užitku; tolik milosti a dobrých vnuknutí, tolik dobrých příkladů a rad jsem zneužil; ztrácel jsem svůj čas, promrhal jsem svůj život a vydal v nebezpečí svou věčnost.«

Žijme tedy tak, abychom se nemusili strachovati smrti.

II. Umírající hříšník strachuje se budoucnosti.

Hříšník oddávaje se za svého života svým bídným náruživostem nezabýval se ani Bohem, jenž zapovídá hřích, ani nebem, ani peklem; při smrti však otvírají se mu oči, poznává svůj stav, vidí předem svůj věčný los, neboť sám si kopal pod svýma nohama propast. Třeše se zvláště při vzpomínce na nešťastnou věčnost, do níž vchází, na ohnivou pro-

past, do níž bude uvržen. Jeho duch jest mučen výčitkami svědomí a tuší strašný počet, který musí klásti z tolikerych vnuknutí, která odmítl, z dobrých hnutí, která potlačil. Vida tolik hříchů, tolik zneužitých milostí a tak velkou zodpovědnost jest zděšen, sklíčen, mučen... Jaká to úzkost pro nešťastného hříšníka ve chvíli, kdy se má objeviti před svrchovaným Soudcem, kterého tolikráte urazil! Dábel pak, jenž jest tak dovedný představitel nám v době pokušení hřích méně těžkým a odvolává se i na dobrotivost Boží a na snadné dosažení milosrdenství a odpuštění, změni své jednání, když se blíží hříšníkova smrt a usiluje uvrcti ho v zoufalství. »Tvůj hřích jest příliš velký,« namlouvá mu pak, »tvé nepravosti jsou až příliš četné, než abys mohl ještě doufati, že dosáhneš odpuštění.«

Ano, smrt hříšníkova jest nejstrašnější zlo, nejedšnější a nejhroznější ze všeho, neboť jest chvíli, kdy božská spravedlnost ponechává tuto duši zuřivosti ďáblů, a tito zlí duchové budou se věčně radovati z jejich slz a z jejich bolestí. Jak žalostné jest tedy postavení umírajícího hříšníka a jak způsobilé jest ztuhlymi nás učiniti strachem!

»Mám zato,« pravil jistý svatý kněz, »že nejbezbožnější člověk by se obrátil, kdyby byl jako já svědkem smrti zatvrzelého hříšníka. Výkřiky, zoufání, zuřivost, zkroucení údů tohoto nešťastníka v posledních okamžicích jeho života byly vpravdě předzvěsti pekelných muk, mráz mne obchází ještě, kdykoli se mi tento obraz opět vybaví v paměti.«

»Hříšníka«, praví svatý Vavřinec Justiniani, »zastihl zasloužený trest, že umírá ve své zatvřelosti a v zapomenutí na sebe, když zapomínal po celý život na Boha.«

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom byli uchováni nenapravitelného neštěstí zlé smrti.

III. Připravujme si šťastnou smrt. »Odplata hříchu jest smrt«,¹⁾ praví apoštol, smrt tělesná i duševní, smrt časná i věčná. Proto jest »smrt hříšníků hrozná«.²⁾ Uvažme tedy vážně neštěstí zlé smrti a činně s přispěním milosti vše možné, abychom se jí uvarovali; jest nám to snadné všeobecnými i zvláštními prostředky spasení, jež jsou nám dány k užívání náboženstvím.

Nedovolujme si nejen žádného těžkého hříchu, ale varujme se i dobrovolných všedních hříchů. Zvyk dopouštět se dobrovolných všedních hříchů činí podstatu stavu vlažnosti, která vede nepozorovaně do stavu těžkého hříchu a v důsledku toho velmi často ke smrti ve hříchu.

Užívejme často a svatě svatých svátostí. Zpovídejme se vždy s upřímností i s lítostí. Nezůstávejme se svědomím pobouřeným a po právu neklidným. Přistupujme ke svatému přijímání vždy s vážnou přípravou a konejme po něm co nejlépe díkůvzdání.

Těmito posvěcovacími prostředky staneme se hodni milosrdenství Páně a dosáhneme nevýslov-

¹⁾ Řím. 6, 23.

²⁾ Žalm 23, 22.

né milosti šťastné smrti. Budeme potěšeni a nikoli poděšeni, když se přiblíží náš poslední okamžik. Svatý Alfons dí: »Běda tomu, jenž umírá a nevy-naložil značné části svého života na oplakávání svých hříchů!«

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost vytrvalosti až do konce a potom svaté i šťastné smrti.

Duchovní kytice. *Zemřítí není zlo, ale zle zemřítí jest zlem největším.*

(Svatý Chrysostom.)

14. KDO OBYČEJNĚ NEŠŤASTNĚ UMÍRÁ.

Krátký obsah. I. Zatvrzelí hříšníci nejčastěji umírají nešťastně. Milosrdenství Boží jest nekonečné, neobrací však nikoho bez jeho spolupůsobení. Prosme každodenně za obrácení hříšníků.

II. Špatní křesťané obyčejně umírají nešťastně. Tomu jsou vydáni ti, kteří se spokojují s některými zevnějšími náboženskými cvičeními, aniž se upevňují v dobrém. Prosme Boha, aby žehnal našemu apoštolátu.

III. Vlažní řeholníci velmi často umírají nešťastně. Tento smutný konec jich očekává, setrvají-li ve svém osudném stavu. Prosme Boha o milost horlivosti pro naše Bratry i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

*Nemůže strom špatný přinášeti ovoce dobré.
(Mat. 7, 18.)*

I. Zatvrzelí hříšníci nejčastěji umírají nešťastně. Nešťastná smrt následuje obyčejně po špatném životě a jest velmi prospěšno připomínati křesťanům toto všeobecné pravidlo. Strom padá na tu stranu, na kterou se kloní. Kloníme-li se tedy napravo, padneme napravo, kloníme-li se nalevo, padneme nalevo. Jinými slovy, člověk umírá pravděpodobně v onom stavu, v němž se obvykle nachází, to znamená jako světec, udržuje-li se ve stavu milosti, jako hříšník, žije-li ve smrtelném hříchu.

Abychom šťastně zemřeli, když jsme špatně žili, bylo by nutno, abychom se upřímně vrátili k Bohu, na neštěstí však hříšník příliš často odkládá své obrácení a nemá k tomu téměř nikdy ani času, ani vůle.

Zajisté, milosrdenství Boží nemá mezí a může konati zázraky, nic však neopravňuje hříšníka, aby spoléhal, že je Bůh vůči němu učiní. Bůh nás nestvořil, aby nás zavrhl, on nás chce naopak všechny spasiti, a aby nám zasloužil k tomu milosti, odsoudil se Ježíš Kristus k utrpení a k nejpotupnější smrti, avšak, jak praví svatý Augustin, jestliže nás Bůh stvořil bez nás, nespasí nás bez nás; uděluje nám milosti a poskytuje nám všech potřebných prostředků, aby nás přivedl k spasení, on nenutí a nečiní naší vůli násilí a neobráť ztvrzelých hříšníků bez nich.

Přejeme si šťastně zemřítí, proto žijme dobře. Prosme Boha o tuto milost za naše žáky i za sebe a modleme se za obrácení hříšníků.

II. Špatní křesťané obvykle umírají nešťastně. Nebezpečí nešťastné smrti nejsou vydáni pouze oni lhostejní lidé, kteří vyznávají, že v nic nevěří a ničeho se nestrachují, oni bezbožníci, kteří si tropí žerty z náboženství a z jeho tajemství, oni pohoršliví odpadlíci, jejichž příklady vrhají množství nešťastných lidí do hříchu, oni zatvrzelí hříšníci, kteří »píjí nepravost jako vodu«,¹⁾ týž los očekává též ony křesťany, kteří se spokojují s jakousi zevnější úctou k náboženství, aniž podle něho žijí, ty, kteří mají sice jakési mravní ctnosti, ale přestupují příkázání, jež jsou jim nepohodlna, neprokazují Bohu pocty, která mu přísluší a zanedbávají povinnosti svého stavu.

Jsou to též ti, kteří zůstávají ve stavu hříchu a přijímají svaté svátosti bez užitku, ti obzvláště,

¹⁾ Job 15, 16.

kteří je znesvěcují a šlapou takto nohama krev svého spasení.

Jsou to ti, kteří odkládají svůj návrat k Bohu a oddalují své obrácení na zítřek. Bohužel, bude pro ně zítřek milosti a obrácení?

Podle vši pravděpodobnosti umrou nešťastně i oni nestálí křesťané, jejichž vůle jest brzo pro Boha a brzo pro ďábla, pro svět a pro ně samy, kteří padají a pozvedají se, aby zase upadli, kteří se zdají zpovídati se, aby hřešili a hřeší, aby se zpovíдали.

V nebezpečí nešťastné smrti vydávají se oni křesťané bez horlivosti, kteří zůstávají v politováníhodné duchovní ztrnulosti, nepěstují svého svědomí, zanedbávají zpytovati se, nekladou si počtu o svém stavu před Bohem, zanedbávají své modlitby... Bohužel! zůstáváme-li dlouho v takové duševní otupělosti, pak se stává velmi zřídka, že neupadneme do smrtelného hříchu, a vydáváme se v nebezpečí, že budeme překvapeni smrtí v nepřátelství s Bohem.

Prosme Boha, by žehnal našemu apoštolátu, abychom naučili své žáky uvarovati se nešťastné smrti.

III. Vlažní řeholníci velmi často umírají nešťastně. Vlažní řeholníci se rovněž vydávají v nebezpečí nešťastné smrti svou nedbalostí v péči o svou duši, v práci o své zdokonalení a v zabývání svým spasením.

Ó, jak se musí strachovati, že budou zavrženi od Boha, že upadnou do smrtelného hříchu a pak do nekajícnosti až do konce v pekle!

Nevydávejme se do tohoto nenapravitelného ne-

šťestí. Vizme, jakého jsme smýšlení. Kdyby nás zasáhla smrt v této chvíli, na kterou stranu bychom padli?

Bychom mohli zodpovědět tuto úzkostí naplňující otázku, tažme se, na kterou stranu se kloníme, tažme se svých skutků a zpytujeme vážně své svědomí.

Nejsme ve stavu hříchu? Nezanedbáváme povinností svého svatého povolání? Přijímáme svaté svátosti s užitkem? Pomáhají tyto působivě k našemu duchovnímu pokroku? Nemaříme naopak jejich spasitelných účinků nedostatkem dobré vůle? Máme péči o své svědomí a zachováváme je čisté od každého dobrovolného hříchu? Kloní se naše myšlenky, naše tužby, naše náklonnosti, zkrátka naše duše k Bohu nebo ke světu? Směřuje k přesnému plnění našich otcovských povinností nebo k uvolněnosti? Kráčela doposud k dokonalosti nebo k vlažnosti?

Jaký jest náš stav vzhledem k Bohu? Spatřuje v nás nyní věrné služebníky, křesťany hodné tohoto jména, horlivé řeholníky, kteří si především přejí jemu se zalíbiti, aby jej mohli mít jednou v nebi? Nebo vidí v nás hříšníky a duše vlažné i nedbalé jeho služby?

Ó Bože milosrdenství a dobrotivosti, rač nám udělit ošklivost před hříchem, ducha zbožnosti a horlivosti, lásku k svému svatému zákonu, věnost k našim pravidlům a zvláště milost svaté smrti.

Prosme Boha denně o tuto milost.

Duchovní kytice. *Jest nemožno svatě zemřítí, jestliže jsme vedli až do smrti nezřízený život.*
(Svatý Alfons.)

15. NA SMRT SE MUSÍME PŘIPRAVITI.

Krátký obsah. I. Pamatujme na následky smrti. Lidé nezanedbávají ničeho, aby zabezpečili dobrý výsledek v nějaké časné záležitosti a nemyslí na smrt a na její strašné následky! Prosme Boha o milost, bychom si zasloužili rozsudek požehnání.

II. Spoléhejme na dobrotivost Boží. Záležitost našeho spasení závisí od nás, Bůh nám však ve své milosrdné dobrotivosti bude pomáhati. Prosme jej, bychom věrně působili s jeho milostmi a zajistili si takto své spasení.

III. Připravujme svou smrt. Aspoň jednou měsíčně věnujme se přípravě na smrt a žijme tak, jako kdybychom byli blízcí smrti. Prosme Boha o milost, abychom byli vždy připraveni objeviti se před ním.

ROZJÍMÁNÍ.

Uspořádej své věci, neboť brzy umřeš. (Isai. 38, 1.)

I. Pamatujme na následky smrti. Následujme rady prorokovy: Uspořádejme své věci a pospěšme si, neboť brzy zemřeme. Připravme se na tento okamžik, od něhož závisí naše štěstí nebo naše věčné neštěstí, nic není pro nás důležitějšího, nic doporučitelnějšího.

Ježíš Kristus nás upozorňuje: »Bud'te připraveni«,¹⁾ »bděte, neboť nevíte dne ani hodiny«²⁾ své smrti. Bohužel, jak málo lidí řídí se tímto doporučením!

Zhoubné účinky nešťastné smrti jsou nenapravitelné, neboť, je-li duše ztracena, jest vše ztra-

¹⁾ Mat. 24, 14.

²⁾ Mat. 25, 13.

ceno, jest odsouzena k věčným mukám. Proto právem řekl božský Mistr: »Synové tohoto světa jsou opatrnější ve svém pokolení, než synové světla.«¹⁾)

Jak mnohá opatření činí lidé, když jde o zabezpečení dobrého výsledku v poněkud důležitější záležitosti, na příklad o vyhrání sporu! Vyhledávají schopného advokáta, činí různé kroky a neodpočívají ve dne ani v noci. A aby uchovali své zdraví nebo byli uzdraveni od nemoci! Radí se se zkušeným lékařem, řídí se úzkostlivě jeho předpisy a pokládá-li za nutné, neváhají obětovati ten neb onen úd, aby si zachovali život. A tu jde přece o bídný zájem o trochu hmotného dobra a o život časný.

Jde-li však o to, abychom se stali hodni nebe šťastnou smrtí, anebo se uvrhli do věčných muk smrtí zlou, tu uspáváme se opovážlivou bezpečností. Jaká to pošetilost! Každým okamžikem blížíme se k věčnosti, každá minuta přibližuje hodinu naší smrti, čas ubíhá, jsme snad u cíle své cesty a my na to nemyslíme!

Prosme Boha o milost, bychom se dobře připravili objeviti se před soudnou stolicí Boží, abychom dosáhli rozsudku požehnání.

II. Spoléhejme na dobrotivost Boží. Všim právem spoléháme na božské milosrdenství, jež jest vždy ochotno odpustiti hříšníku, tento však musí svých hříchů litovati a obrátiti se, aby nezneužíval této nekonečné dobrotivosti.

Bůh nám nabízí odpuštění a blaženost, ano naléhá na nás, bychom je přijali. Ó, milosrdná

¹⁾ Luk. 16, 8.

dobrotivosti a nepřirovnatelná velkomyslnosti Boží! Kdyby soudce, ustanovený pronéstí ortel nad zločincem tak se snížil, že by jej přišel navštívit v žaláři a jemu řekl: »Drahý příteli, velice jsi se provinil, znám tvé zločiny a budu nucen tebe odsouditi, nebudu se moci tomu vyhnouti přes své vroucí přání prohlásiti tě prostým trestu; chceš-li však užiti toho a onoho prostředku, učiniti to a ono opatření, pak ti slibuji, že nejen tě propustím na svobodu, ale povýším tě i k cti a slávě.«

Nuže, to jest jen nepatrný obraz dobrotivosti Boží k hříšníku. Toho neužijeme nikdy před spravedlností lidskou, avšak před božskou spravedlností děje se to bez ustání. Ježíš Kristus, svrchovaný Soudce, přichází k nám a dí: »Ubozí hříšníci, obraťte se, vyzpovídejte se ze svých hříchů, litujte jich, činite pokání, a nejen že vás neodsoudím k věčným plamenům, ale budu vás korunovati ve svém nebeském království.«

Prosme dobrého Mistra, bychom věrně působili s jeho milostmi, abychom si tím zasloužili nebe.

III. Připravujme tedy svou smrt. Blaze bude nám, jestliže jednajíce podle záměrů Ježíše Krista budeme stále připraveni objeviti se před jeho soudnou stolicí; jestliže připravíme vše, bychom si zasloužili příznivého rozsudku; jestliže učiníme za svého života zadost jeho spravedlnosti, abychom v onom životě zakoušeli jen účinků jeho nekonečného milosrdenství!

Připravme se co nejdříve, nebo spíše »budme připraveni«, jak nám to připomíná božský Mistr; nečekejme až na zítřek, pak bude snad již pozdě, neboť nevíme, bude-li zítřek pro nás.

»Bud'me připraveni«, to znamená, udržujme své svědomí prosto všeho hříchu a zpytujme je často i pečlivě. Tažme se po svých myšlenkách, žádostech, slovích, zvycích a skutcích; po způsobu, jak jsme plnili povinnosti svého svatého stavu, po přijímání svatých svátostí a po užitku, který z nich čerpáme, po tak mnohých posvěcovacích prostředcích, jež jsou nám poskytovány.

»Bud'me připraveni« a za tím účelem vykonejme aspoň jednou za měsíc zvláštní cvičení přípravy na smrt; zaleťme v duchu do svých posledních okamžiků. Zpytujme pečlivě své svědomí, pak se vyzpovídejme, jakoby to bylo naposled a přijměme na to nejbližší svaté přijímání jako pokrm na cestu do věčnosti. Každý večer, když uléháme, představme si, že ležíme na smrtelné posteli, že máme přijmouti svátost posledního pomazání, pak přinesme Bohu oběť svého života ve spojení s obětí umírajícího Ježíše Krista na kříži. Toto cvičení jest výtečně spasitelné, a měli bychom mu zůstatí věrni po celou dobu zbývajícího života.

A ostatně jest náš poslední den tak dalek? Pospěšme si tedy »uvéstí své věci do pořádku«, abychom nebyli překvapeni smrtí tak jako mnozí jiní. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom byli vždy připraveni k šťastné smrti.

Duchovní kytice. *Považujte se již za mrtvé, kteří jste v pochybnostech o nutnosti smrti.*

(Svatý Albert Veliký.)

16 SMRT SPRAVEDLIVÉHO.

Krátký obsah. I. Šťastný úspěch spravedlivého v záležitosti spasení. Jak si bude blahopřáti věrná duše v hodinu smrti, že si zajistila své spasení! Prosme Boha o tuto milost za naše žáky i za sebe.

II. Blaženost umírajícího spravedlivého. Raduje se, že pohrdal přepychem, bohatstvím a radovánkami světskými, všeho jeho falešnými statky a marnými rozkošemi. Prosme Boha o milost, bychom zemřeli v lásce k němu.

III. Připravme si svou věčnou blaženost. Chceme-li zakoušeti v hodinu smrti blaha umírajícího spravedlivého, žijme svatě a setrvejme ve službě Boží. Prosme jej o tuto milost za naše Bratry i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Spravedlivý však, byť i před časem smrti zachvácený, v pokoji bude. (Moudr. 4, 7.)

I. Šťastný úspěch spravedlivého v záležitosti spasení. Představme si člověka, jenž přišel z daleké země, kde dokončil jednu z nejvážnějších záležitostí; byla to také pro něho záležitost nejdůležitější, neboť nešlo jen o zachování jeho cti, statků a zdraví, nýbrž i o jeho život. Člověk ten zvolil chvíli a nejpříhodnější hodinu, aby navštívil svého soudce, aby poučil své obhájce, aby ospravedlnil své jednání; o den, o hodinu později, neměl by již k tomu času; jeho proces by byl skončen a on by byl odsouzen k smrti.

Místo tohoto hanebného odsouzení, kterého by se mu bývalo dostalo při nejmenším opoždění, došel velké pocty a stal se i miláčkem svého panovníka.

Jak si nyní sám blahopřeje! jak si libuje, že si

odřekl všechny zábavy na cestě, že se zřekl malého pohodlí, jehož si mohl dopřáti, jež by však bylo zavinilo zpoždění jeho tak nutného příchodu!

Matný to obraz štěstí, které zakouší spravedlivý, když vidí zajištěný dobrý úspěch záležitosti svého spasení.

Prosme Boha o tentýž úspěch v této tak důležité záležitosti za naše žáky i za sebe.

II. Blaženost umírajícího spravedlivého. Jak jest šťasten dobrý a věrný služebník, když vidí vycházeti červánky věčné blaženosti!

Pohlížeje na minulost vidí, jak četným nebezpečenstvím byl vydán, jak mnohokrát bylo jeho spasení ohroženo. Jak mnozí v těchže okolnostech upadli nenapravitelně v záhubu! Jakou radost pak zakouší při vzpomínce na své dobré skutky, jež vykonal s pomocí milosti! Jak se pokládá za šťastna, že konal věrně své povinnosti, že plnil přesně vůli Boží, že zachovával jeho přikázání, že se zpovídal ze svých hříchů a činil za ně zadost; a je-li řeholníkem, raduje se pak tím více, že zachovával svá pravidla a plnil své sliby! Jak nepatrnou zdá se mu námaha, kterou si dal za života, aby prospíval v dokonalosti, přirovná-li ji k věčné blaženosti, která ho očekává!

Ano, jest šťasten! Na něm se splňují slova královského proroka: »Drahá jest před Hospodinem smrt svatých jeho«,¹⁾ a má příčinu říci se svatým Pavlem: »Pro mne žiti jest Kristus a umřítí zisk.«²⁾ Spravedlivý umírá zajisté s pokornou i s dětinnou důvěrou v Boha, s nejpevnější nadějí na slíbenou

1) Žalm 115, 15.

2) Filip. 1, 21.

nesmrtelnost; umírá obohacen všemi zásluhami, jež nashromáždil za dnů dobře naplněných.

V jeho posledním okamžiku dostává se mu pomoci jeho anděla strážného, jenž jest pověřen, aby ho chránil před léčkami ďábelskými a jest připraven představití jeho duši božskému Odplátceli. Jest chráněn svatým Josefem, patronem šťastné smrti, Marií, svou dobrou matkou, a samým Ježíšem, jenž se mu naposled dává jako pokrm na cestu do věčnosti.

Prosme dobrého Mistra za naše žáky i za sebe o milost, bychom takto zemřeli v jeho lásce.

III. Připravme si svou věčnou blaženost. Chceme zakoušeti blaženosti umírajícího spravedlivého; chceme skončiti svůj život ve stavu milosti; přejeme si býti přijati do lůna Božího při svém posledním vzdechu? Splňme tedy žádoucí podmínky k dosažení této milosti.

Prosme za ni Boha vroucími prosbami. Buďme často přítomni mši svaté na tento úmysl. Vzávejme o přispění Panny Marie a svatého Josefa v hodinu naší smrti.

My pak zabezpečme si svatou smrt svatým životem a rceme jako svatý Bernard: »Chci-li zemřítí smrtí spravedlivých, musím žítí jako spravedliví ve věrném plnění Zákona Božího.« Nepodnikejme ničeho důležitějšího, aniž se tážeme, zdali to má přispěti k šťastnější smrti. Při svém probuzení každého rána rceme jako svatá Terezie: »Ejhle, den, jenž jest mi dán, abych si zasloužila šťastné věčnosti.«

Vykonejme každý měsíc zvláštní cvičení přípravy na smrt; rozjímejme o tomto neodvratném

konci, k němuž nás čas zrychleně přivádí, uvažujme o stavu svého svědomí, budme přítomni mši svaté a přijměme svaté přijímání, jako by to bylo naposled, obětujme Bohu svůj život ve spojení s Ježíšem Kristem umírajícím na kříži.

Jak sladkou nám bude smrt, když se na ni takto připravíme, a jestliže všechny naše skutky budou směřovati k tomu cíli, abychom si zasloužili věčné odměny slíbené dobrému a věrnému služebníku!

Prosme Pannu Marii, aby nám přispěla na pomoc v naší poslední hodině. Tato dobrá matka pomůže nám v posledních bojích a zapudí od našeho smrtelného lože pekelné duchy rozzuřené, aby nás pobouřili a uvrhli do zoufalosti. Ona sama představí naši duši svrchovanému soudci a vyprosí nám rozsudek požehnání, jestliže ji často řekneme za svého života modlice se růženec: »Pros za nás nyní i v hodinu smrti naší.« Pak si vzpomene na toto opětovné vzývání a vyslyší je plnou měrou. Rozmnožme tedy svou vroucnost, když se denně modlíme růženec.

Spojíme se s božským Spasitelem Ježíšem umírajícím na kříži a řekneme též: »Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého.«¹⁾ Prosme jej na přímlovu Panny Marie o milost svaté smrti za naše Bratry i za sebe.

Duchovní kytice. *Nelze býti šťastným v tomto životě leč nadějí na blaženost nebeskou.*

(Svatý Prosper.)

¹⁾ Luk. 23. 46.

17. ŠŤASTNÁ SMRT.

Krátký obsah. I. Šťastná smrt jest Bohu milá. Jest to vítězství Ježíšovo v duši nad ďáblem i nad hříchem, jest to ovoce jeho umučení a smrti. Prosme jej o věrné působení s jeho milostmi za naše žáky i za sebe.

II. Smrt jest spravedlivému prospěšná. Končí jeho bolesti a začíná jeho věčnou blaženost, uvádí jej z vyhnanství do nebeské vlasti. Prosme Boha o vytrvalost až do konce za naše žáky i za sebe.

III. Snažme se zasloužit si šťastné smrti. Zaslužíme si ji svatým životem, neboť, chceme-li zemřít jako svatí, musíme žít jako oni. Prosme k tomu Boha o milost za naše žáky i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Drahá jest před Hospodinem smrt svatých jeho.

(Žalm 115, 15.)

I. Šťastná smrt jest Bohu milá. Šťastná smrt jest veledílem Božím a lidským; Božím, jenž je začíná a v něm pokračuje svou milostí, a lidským, neboť člověk působí s ním.

Šťastná smrt jest Bohu milá, neboť jest výtečným způsobem vítězstvím jeho milosti v duši, ovocem umučení a smrti Ježíše Krista.

Šťastná smrt jest Bohu velice milá, poněvadž touto smrtí jest o jednoho světce více povoláno k jeho uctívání po celou věčnost. Jest to nevinná duše, která přináší svému božskému Ženichu bílé roucho, kterým ji oděl v den jejího křtu; jest to nový vyvolený, jenž se zasvětil Bohu v nejútlejším svém mládí a nyní připojuje se k blaženým duchům, aby na věky oslavoval jeho nekonečnou dobrotivost, anebo jest to snad marnotratník, jenž

se sice provinil mnohými hříchy, který je však zhladil upřímným pokáním; jest to milované dítě, které po delším nebo kratším vyhnanství přichází k svému otci, aby se již nikdy od něho neodloučilo. Andělé a svatí se též radují, když vidí o jednoho obyvatele více v novém Jerusalemě.

Žijme tedy tak, abychom si zasloužili nevýslovné milosti dobré smrti a pak jsme plnou měrou splnili svůj celý závazek »zjednávat slávu Boží, pokud nám bude možno a on od nás bude žádati«.

Prosme dobrého Mistra, abychom dosáhli této věčnosti v jeho službě pro naše Bratry i pro sebe.

II Smrt jest spravedlivému prospěšna. Je-li smrt spravedlivých radostí Církve v nebi, jest zvláště velmi prospěšna jim samým, neboť nejen že je zbavuje navždy útrap tohoto života, jenž jest souhrnem strastí a neštěstí, které nepřetržitě za sebou následují a jsou příčinou neustávajících znepokojení a bolestí, ona je zbavuje především příležitosti ke hříchu. O, jak drahá, jest nám smrt, patříme-li na ni s tohoto hlediska!

Ano, smrt spravedlivých jest pro ně velkým dobrem, vysvobozuje je z nebezpečí upadnouti do smrtelného hříchu a také z nebezpečí dopouštět se hříchů všedních, jež jsou tak časté v našem životě; tyto lehké slabosti zarmucují Ducha svatého a přivádějí na nás velké zlo buď na tomto, nebo na onom světě.

Šťastná smrt jest tedy nekonečně prospěšna a zasluhuje nejvelkomyslnějšího úsilí. Pro spravedlivého jest zakončením krutého i ustavičného boje, počátkem klidu, odchodem z cizí země i z vyhnan-

ství a šťastným návratem do pravé vlasti. Jest zajatcovým vysvobozením a jeho příchodem do kruhu rodinného, od něhož jej již nic neodloučí; jest zakončením bídného žití a počátkem blaženého i nesmrtelného života. Dobrodiním šťastné smrti chce nám dáti Pán požívati nekonečného štěstí: »Spravedliví na věky jsou živi. Proto dostanou království nádhery a korunu krásy z ruky Páně.«¹⁾

Prosme Boha o milost vytrvalosti za naše žáky i za sebe.

III. Snažme se zasloužiti si šťastné smrti. Když nám šťastná smrt přináší takové výhody, proč bychom neměli činiti vše možné, abychom si ji zasloužili?

»Mé drahé dítě,« pravila křesťanská matka svému synu,²⁾ nežli trpěl slavné mučednictví, »o, mé drahé dítě, pohled' na nebe, a ať tvé srdce provází tvé zraky, dnes zaměníš život utrpení za život věčných blažeností, několik okamžiků útrap zaslouží ti věčnost rozkoší.«

Takto se vyjadřovali všichni svatí, když mluvili o šťastné smrti, všichni na ni pohlíželi jako na jedinou nutnou věc, jako na jediné dobro, které získati zde na zemi jest pro člověka důležité.

Považujme ji za totéž a konejme vše možné, abychom dosáhli nevýslovné milosti zemřítí tak, jak oni zemřeli. Prosme o ni snažně Pána našeho pro nekonečné zásluhy jeho utrpení a jeho smrti na kříži; prosme, jej, aby přijal milosrdně naši

¹⁾ Moudr. 5, 16 a 17.

²⁾ Svatý Symforian, mučedník Autunský.

duši v den poslední a nedopustil, aby zásluhy jeho utrpení byly pro nás ztraceny.

My pak předejděme vše, co by nás mohlo vydati v nebezpečí nešťastné smrti, to jest, varujme se hříchu a příležitosti ke hříchu; uchovávejme své svědomí v dobrém stavu, neodpírejme nikdy milosti, ale působme s ní a bez únavy na svém posvěcování a na posvěcování svých žáků.

Bud'me jako svatý Alois z Gonzagy vždy připraveni na smrt. »Co byste činil,« tázali se ho jednou při zotavení, »kdyby přišel anděl a oznámil vám, že na konci zotavení zemřete?« »Pokračoval bych v zotavení«, odpověděl. Řekli bychom také tak, kdybychom byli na to tázání? Abychom mohli zemřít jako svatí, žijme jako oni.

Nejsvětější Panna Maria a svatý Josef jsou ochránci šťastné smrti, chovejme k nim dětinnou a upřímnou zbožnost, abychom si zasloužili jejich přispění ve své poslední hodině a dosáhli s jejich pomocí věčné blaženosti.

»Smrt svatých«, poznamenává svatý Alfons, »jest odměnou a nikoli trestem, místo aby se jí strachovali, činí si ji předmětem svých přání. Ve svých posledních okamžicích zakouší spravedlivá duše již předem radosti rajske; úkony důvěry, lásky k Bohu a touhy po jeho spatření dávají jí prvotiny radosti, jejíž plnou míru jí udělí nebe.«

Prosme Boha za své žáky i za sebe o milost svaté i šťastné smrti.

Duchovní kytice. Pro spravedlivého jest smrt ukončením trampoty a branou do věčné blaženosti.
(Svatý Antonín Paduanský.)

18. SVÁTOSTI UMÍRAJÍCÍCH.

Krátký obsah. I. Poslední svatá posila. Buďme v duchu přítomni poslednímu svatému přijímání umírajícího. Jednou se bude konati tentýž obřad pravděpodobně i pro nás. Prosme Boha o milost, bychom přijali svatý pokrm na cestu do věčnosti s nejlepším rozpoložením myslí.

II. Poslední pomazání. Představme si kněze konajícího tento obřad na každém smyslu nemocného a prosícího za odpuštění hříchů jimi spáchaných. Prosme Boha o milost, bychom před smrtí přijali dobře tuto svátost.

III. City umírajícího, jenž přijímá svátosti umírajících. Jaké by byly naše city, kdybychom byli tímto umírajícím? Prosme Boha o milost šťastné smrti za naše žáky i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Stůně-li kdo z vás, povolej k sobě kněží Církve.

(Jak. 5, 14.)

I. Poslední svatá posila. Abychom dobře pochopili, co má udílení svátosti umírajících pro nás důležitého i poučného, zajděme v duchu do pokoje nemocného, jenž je má přijmouti a pozorujme výkon tohoto dojemného obřadu; takto si učiníme představu o výjevu, při němž budeme pravděpodobně i my jednati jednoho dne, jenž jest již možná blízek a snad bližší, nežli myslíme.

Na stole, jenž slouží za oltář, jest postaven kříž, dvě rozžaté svíce, květiny nebo jiné ozdoby a věci k obřadu potřebné. Kněz vstupuje a dí: »Pokož domu tomuto!« Přítomní odpovídají: »A všem přebývajícím v něm!« Pak položí nejsvětější svá-

tost oltární na stůl a klaní se jí; nato kropí svěcenou vodou nemocného i pokoj, aby vypudil ducha nečistého, jenž v posledních chvílích rozmnožuje své úsilí, aby znepokojoval duše a přivedl je k zoufalství.

Béře do svých rukou božskou eucharistii¹⁾, která má sloužiti nemocnému za pokrm na velkou cestu do věčnosti a dí: »Ejhle, Beránek Boží. ejhle, který snímá hříchy světa« a dodává jménem nemocného: »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má.«

Když kněz třikráte opakoval tato dojemná slova, podává nemocnému svatou hostii řka: »Přijmi, drahý bratře, pokrm těla Pána našeho Ježíše Krista, aby tě uchránil krutého nepřítele tvého spasení a uvedl tě k životu věčnému!« Jak slavnostní to okamžik!

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom přijali s nejlepším rozpoložením myslí před svou smrtí svatý pokrm na cestu do věčnosti.

II. Poslední pomazání. Když přijal nemocný svého Boha, začínají modlitby k udílení posledního pomazání. Kněz vzývá tři božské osoby nejsvětější Trojice, doporučí nemocného nejsvětější Panně Marii a svatým v nebi, pak béře svaté oleje. maže mu oči řka: »Skrze toto svaté pomazání a své předobrotivé milosrdenství odpustiž tobě Bůh, cokoli jsi zavinil zrakem. Amen.« Pak maže nemocného na ostatních smyslech a přednáší Bohu

¹⁾ Římský rituál.

tytéž prosby a žádá jej vroucně, aby ráčil odpustiti tomuto ubohému umírajícímu všechny hříchy, jichž se dopustil čichem, hmatem a nohama; prosí jej též vřele, by mu odpustil jeho hříchy spáchané myšlenkami, řečí, skutky a opomenutím. Takto jej připravuje k předstoupení před Boha, jenž za malou chvíli bude též jeho soudcem.

Po udělení posledního pomazání nechává služebník Církve svaté učiniti nemocného jeho vyznání víry; táže se ho, zdali před odchodem se světa odpouští upřímně všem, kteří jej snad urazili nebo zarmoutili, a i on prosí za odpuštění ty, jimž způsobil hoře. Když nemocný odpověděl, povzbuzuje ho kněz, aby složil veškeru svou důvěru na Boha, jenž mu rád udělí milosrdenství a odpuštění jeho hříchů, vyzpovídá-li se z nich pokorně a lituje-li jich z celého srdce svého.

Obřad jest skončen, zbožní svědkové odcházejí pohlížejíce na přítele, jenž je opouští pohledem na rozloučenou.

Jakými myšlenkami zabývá se však duch nemocného v této chvíli? Jaké jsou jeho city? Co myslí o čase? . . . o věčnosti?

Jaké modlitby vysílá pak k Ježiši přítomnému v jeho srdci, a co mu odpovídá sladký Spasitel? Jest nějaký slavnostnější okamžik pro řeholníka, jenž se takto nachází mezi životem a smrtí, mezi časností a věčností?

Prosme Boha o milost, bychom přijali dobře poslední pomazání před svou smrtí.

III. City umírajícího, jenž přijímá svátosti umírajících. Předpokládejme, že onen umírající, jemuž jsou udílány svátosti umírajících, jsme my sami a

zpytujeme vážně, jaké pak budou naše myšlenky a jaké naše rozpoložení mysli. Snad nebudeme v plném užívání svého rozumu v této poslední chvíli a to jest mocnou pohnutkou, abychom nečekali mysliti na to, až budeme umíratí.

V opačném případě však, co budem souditi o věcech tohoto světa, o tvorech, jimž dovolujeme tak velice, aby opanovali naše srdce, o malichernostech, které nás tak často zdržují na cestě dobra, o trestuhodných ukojeních, jež dovolujeme svým smyslům a jež jsou tak zhoubné pro život dokonalosti?

Co budeme pak mysliti o způsobu, s nímž přistupujeme obyčejně ke svatým svátostem a s nímž konáme cvičení předepsaná pravidly?

Následujeme tedy tak moudrého doporučení svatého Alfonse: »Jednejte tak, jako by každý den byl posledním dnem vašeho života a každý skutek posledním ze všech, poslední zpověď, poslední svaté přijímání. Pokládejte se vždy za umírajícího, ležícího na smrtelném loži, jemuž praví: »Odejdi, duše křesťanská, odejdi s tohoto světa!« O, jak podivuhodně bude sloužiti tato myšlenka k tomu, abyste se odloučili od světa a udržovali se na dobré cestě! Ten, kdo žije vždy v očekávání smrti, nemůže jinak než šťastně zemřít, i kdyby byl zasažen z nenadání smrtí.«

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost svaté smrti.

Duchovní kytice. *Po svátostech umírajících třeba zajisté toužiti, neboť skrze ně můžeme s větší jistotou doufati spasení.*

(Svatý Eligius.)

19. MODLITBY ZA UMÍRAJÍCÍ.

Krátký obsah. I. Poslední chvíle umírajícího. Když nastane smrtelný zápas, vzývá kněz za sebou tři osoby nejsvětější Trojice za umírajícího. Prosme Boha o milost, bychom zemřeli ve svatém rozpoložení mysli.

II. Poslední prosby za umírajícího. Přítomní spojí se s knězem, aby dosáhli umírajícímu odpuštění a milosrdenství Božího. Prosme Boha o milost, bychom zvítězili nad útoky ďáblůvými v hodinu smrti.

III. Jaké city budeme mít v hodinu smrti. Budeme šťastni, že jsme žili tak, jak žijeme nyní, a budeme připraveni objeviti se před Bohem? Prosme jej o milost vytrvalosti až do konce za naše žáky i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Ubírej se s tohoto světa, duše křesťanská. (Církevní modlitba.)

I. Poslední chvíle umírajícího. Zajdeme v duchu k nemocnému, jenž skonává, a bud'me se zbožným vzrušením přítomni této nejdůležitější ze všech událostí, neboť rozhoduje o věčném losu této duše.

Slyšme sluhu Církve, nebo není-li ho, některého zbožného věřícího, jak vzývá napřed nejsvětější Trojici, Otce, Syna i Ducha svatého a všechny svaté nebeského města; pak prosí Ježíše Krista, aby se pro zásluhy své smrti, svého zmrtvýchvstání a svého nanebevstoupení smiloval nad tímto umírajícím nemocným a udělil mu své nekonečné milosrdenství. Nato obrací se na nemocného a praví mu tato dojemná slova: »Ubírej se, duše křesťanská, s tohoto světa, posvěcená vodou znovuzrození, vykoupená předrahou krví

Ježíše Krista, nasycená božským tělem svého Spasitele; ubírej se ve jménu Otce, jenž tě k obrazu svému stvořil, aby tě učinil šťastnou v nebi; ubírej se ve jménu Ježíše Krista, Syna Boha živého, jenž trpěl pro tebe přebolestnou smrt a jenž tě očekává jako milovaný přítel, spíše aby tě odměnil, než aby tě soudil; ubírej se ve jménu Ducha svatého, jenž tě posvětil přehojným vylitím svého požehnání a svých milostí.

Všichni žádáme, o duše křesťanská, abys po vyjití ze svého těla, jež ti bylo nástrojem, abys činila dobré a rozmnožovala slávu Boží, byla přijata do svatého Sionu, do nebeského Jerusalema; aby nepřátelé tvého spasení byli rozptýleni a aby se neodvážili napadnouti ovečku vykoupenou předrahou krví Ježíše Krista, aby tě tento božský Spasitel, jenž pro tebe ráčil umřít, přijal do přibytku slávy; aby ti tento dobrý pastýř, jenž nedá žádné z ovec, které chtějí jemu upřímně náležeti, zahynouti, řekl jako ke kajícímu otrovi: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji«.¹⁾

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom zemřeli v nejsvětějším rozpoložení mysli.

II. Poslední prosby za umírajícího. K nemocnému pak dí kněz: »Drahý bratře, doporučím tě Bohu všemohoucímu a odevzdávám tě do rukou tvého Stvořitele, abys, když zaplatíš svou smrtí tribut lidskosti, navrátil se k Onomu, jenž tě stvořil z hlíny země. Kéž přijdou andělé a svatí tvé duši při vyjití z těla vstříc a přijmou tě, bys požíval s nimi odpočinutí věčného. Ať jí ukáže Ježíš Kris-

¹⁾ Luk. 23, 43.

tus svou tvář plnou přívětivosti a lásky. Ať nezakusí hrůzy temností, žáru plamenů, ani krutosti muk zavržených. Ať satan a jeho sluhové se neodvažují postavit se proti tvému šťastnému vyjití. Kéž Ježíš Kristus, jenž ráčil za tebe umřít, vysvobodí tě od smrti věčné a udělí ti vstupu do ráje, ať tě zproští všech tvých hříchů a přijme tě do řad svých vyvolených; kéž ti udělí patřiti na něho tváří v tvář a požívatí patření na věčnou Pravdu po věky věkův!«

Kněz prosí Boha, aby přispěl duši svého služebníka a vysvobodil ji ode všeho nebezpečí, jako vysvobodil tak mnohé během dob.

Přítomní dodávají: »Pane, poznej svého tvora, jenž z milosti tvé dosáhl nového zrození skrze vodu a Ducha svatého, tvora, kterého jsi sytil svým tělem a svou krví, a buď mu milostiv. Kéž cena, kterou jsi dal za jeho spasení, není pro něho ztracena! Odpuť mu pro slitovnost svou hříchy jeho mládí a poklesky, jichž se dopustil ve své nevědomosti a křehkosti; odpuť mu všechny jeho přestupky tvého svatého zákona a nevzpomínej na něho než s nevýslovným milosrdenstvím svým.«

Prosme Boha na přímlovu Panny Marie za naše Bratry, za naše žáky a za sebe o milost, bychom zvítězili nad posledními útoky d'ábovými v hodinu smrti.

III. Jaké city budeme mít v hodinu smrti. Které budou naše city, když zachvácení smrtelnou nemocí budeme pozorovati kolem svého smrtelného lože několik spolubratří, kteří nám budou nabízet k políbení kříž, podávati svěcenou vodu a nabádati nás, abychom se srdcem i smýšlením spojili

s nimi při modlitbách, které budou vysílati k nebesům na náš úmysl? Co budeme souditi o světě, o jeho bohatství a radovánkách, když nám bude oznámeno, že jej musíme navždy opustiti? Jak si pak budeme přát, bychom byli konali ctnosti svého stavu a plnili povinnosti svého povolání? Zajiště, že dokonalejším způsobem než činíme nyní. Jistě, že s větší věrou, s větší zbožností, s větší horlivostí a pílí než jakou nyní shledáváme na sobě. A jelikož nám bude v poslední naší hodině tak milým, že jsme pěstovali ctnost, učiňme si toto pěstování hlavním nebo spíše jediným svým zaměstnáním; odlučme se ode všeho pozemského a mějme náklonnost jen k věcem nebeským. Žijme nyní tak, jak si potom budeme přát, abychom byli žili, to jest, v horlivosti a v řeholní kázni; doporučujeme nejblahoslavenější Panně Marii a svatému Josefu svůj odchod s tohoto světa; vysílejme k nim často své modlitby na tento úmysl; pracujme vážně na polepšení ze svých chyb a nezapomínejme, že jako řeholníci musíme se stále snažiti o dokonalost.

Postavme se v duchu často smrti v tvář a tažme se, zdali jsme připraveni. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost vytrvalosti až do konce, abychom pak šťastně zemřeli.

Duchovní kytice. *Mnozí lidé jsou tak bezstarostni, jako by neměli nikdy zemříti.*

(Svatý Chrysostom.)

20. SVATÉ TUŽBY PO SMRTI.

Krátký obsah. I. Tužby po smrti jsou spasitelné. Milujeme-li Boha, vzdycháme po hodině, kdy ho budeme požívat v nebeském Jerusalemě. Prosme jej za naše žáky i za sebe o milost, bychom šťastně zemřeli.

II. Svatá smrt jest žádoucí. Učini konec strastem tohoto života a spojí nás s Bohem ve věčné blaženosti rajske. Prosme jej o milost, bychom svatě žili a nemusili se pak strachovati smrti.

III. Vzbuzujme v sobě svaté tužby po smrti. Myšlenka na nebe nám bude pomáhati, nás těšiti a nám dodávati mysli v utrpeních tohoto života. Prosme Boha o milost vytrvalosti až do konce za naše žáky i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Běda mně, pobyt můj v cizině že se dlouží.

(Žalm 119, 5.)

I. Tužby po smrti jsou spasitelné. »Běda mně, pobyt můj v cizině že se dlouží«, sténal královský prorok. Svatý Pavel též pravil: »Mám tužbu odebrati se a býti s Kristem.«¹⁾

To jsou zajisté přání duše zanícené tužbou viděti a míti Boha. Tato zbožná tužba působí v ní svatou i sladkou skleslost na mysli, že se vidí ještě vzdálena od svého Boha, jediného to předmětu svých náklonností; tento cit pudí ji k jejímu miláčkovi, neboť spatřuje v něm bez ustání své svrchované dobro a svůj cíl, a chtěla by již býti navždy s ním spojena.

Jak mnoho svatých zakusilo těchto spasitelných tužeb po smrti! Jak často opakovali po svatém

¹⁾ Filip. 1, 23.

apoštolu: »Pro mne umřítí jest zisk, mám tužbu odebrati se a býti s Kristem.«¹⁾ Podobné city nezrodily se v nich z nudy a z omrzelosti z tohoto života béd, měli je především z planoucí lásky k Bohu, jehož zbavení nemohli snášeti bez trpké bolesti.

Jestliže tedy duše poznává a miluje Boha a cítí, že jediné požívání jeho může ji učiniti úplně šťastnou, bylo by možno, aby si nepřála smrti, jež jediná jest způsobilá zajistiti jí jeho požívání? Uvažuje-li duše o bídách tohoto života, o nebezpečí upadnouti v něm v záhubu každé chvíle, mohla by netoužiti po tom, aby toho byla zbavena a viděla takto zajištění své věčné spásy? Zdaž nezvolá duše, která jest stále ohrožena dopustiti se nových hříchů, samozřejmě se svatým Pavlem: »Kdo mě vysvobodí z těla smrti této?«²⁾

Ano, duše proniknutá živou věrou zakouší málo radosti na zemi. Ano, smrt jest útěchyplná, přejeme-li si nabýti toho, »čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo«.³⁾ Nebylo by spasitelnější tužby pro přítele Božího. Prosme za naše žáky i za sebe o milost svaté smrti.

II. Svatá smrt jest žádoucí. Jak mnoho pohnutek má křesťan, aby pohlížel se zalíbením na smrt, na tuto otevřenou bránu věčnosti! Zajisté, jak můžeme milovati život, když jsme v něm svědky tolikerých urážek našeho Boha, našeho božského Spasitele? Může míti dítko zalíbení v zemi, kde

1) Filip. 1, 21—23. 2) Řím. 7, 24. 3) I. Kor. 2, 9.

slyší bez ustání mluvíti a vidí jednati proti svému milovanému otci?

Život jest nám prodloužením našeho vyhnanství, jak jej tedy můžeme milovati? Zdaž nejsme na tomto světě jako byli židé v zemi svého zajetí? Ti lkali: »O, jak bychom mohli Hospodinovu píseň zpívat v cizí zemi«,¹⁾ vzdálení své vlasti? »U řek babylonských tu sedíce lkáme na Sion vzpomínajíce.«²⁾

Horlivá duše řekne se zbožným spisovatelem Následování Krista: »Ó blažené bývání ve městě nebeském! Ó dni věčnosti přeskvělý, kterého nezatemňuje noc, dni vezdy radostný, vezdy bezpečný a nikdy se neměnící! O, kéž by byl den ten už zasvitl a vše, což časného, kéž by již vzalo konec!

Dnové tohoto času jsou nemnozí a zlí, plní bolesti a úzkosti . . . Ó, kdy bude konec těmto bídám? Kdy budu vysvobozen z trudného otroctví hříchu?

Ježíši dobrý, kdy pak stanu před tebou, abych tě viděl? Kdy spatřím slávu tvého království? Kdy mi budeš vším ve všem? Kdy se octnu s tebou v království tvém, jež jsi připravil od věčnosti milým svým?«³⁾

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom žili tak svatě, že se nemusíme strachovati smrti.

III. Vzbuzujme v sobě svaté tužby po smrti.
»Co platno dlouho žiti,« dí Následování Krista. »když se tak málo lepšime? Dlouhý život ne vždy

1) Žalm 136, 4. 2) Žalm 136, 1. 3) Násl. Kr. III., 48, 1—3.

člověka napraví, ba často ještě vinu zvětšuje.«¹⁾ Proč bychom si ho tedy tak velice měli přát? Zajisté, daleko lepší by bylo žítí nedlouho ale svatě, než dospěti k nejvyššímu stáří a zanedbávati záležitosti svého spasení a své dokonalosti. Každou hodinu přes den povzbuzovala se svatá Terezie k touze po nebi řkouc se svatým zánícením: »Bud' dobré mysli, duše má, hle, zase jsme o hodinu blíže k věčnosti!« Tak bychom měli mluvit i my, abychom se odloučili od světa a povzbudili se pracovati horlivěji o svém posvěcování a oddati se s větší velkomyslností svému apoštolátu.

V souženích a utrpeních života pomněme, že se blížíme konci svého vysvobození, abychom vešli do slávy! Tato myšlenka nám dodá útěchy, neboť »smrt jest ziskem«, jestliže jsme svatě žili. Jako svatý král David plesáme při vzpomínce, že brzy půjdeme do domu Hospodinova,²⁾ zvoláme se svatýin Ignácem: »Jak mrzkou zdá se mi země, patřím-li na nebe!« a opětuje slova apoštolova: »Mám tužbu odebrati se a býti s Kristem.«³⁾

Jak mrzuté jest tedy, když tě milujeme, o božský Mistře, a musíme žítí na tomto světě ve stálém nebezpečí ztráty tvé milosti a v ustavičném zatížení těžkým břemenem svých žádostivostí!

Prosme Boha o milost vytrvalosti až do konce za naše žáky i za sebe.

Duchovní kytice. *Tužby spravedlivých jsou vzbuzovány bojem, aby byli tím hojněji odměněni v den korunování.* (Svatý Řehoř Veliký.)

1) Násl. Kr. I., 23, 2. 2) Žalm 121, 1. 3) Filip. 1, 23.

21. STAV TĚLA PO SMRTI.

Krátký obsah. I. Zkáza těla po smrti. Smrt vykoná na něm rychle svou spoustu a dokončí brzy jeho rozklad v hrobě. Prosme Boha o milost, abychom užívali svatě svého těla i svých smyslů.

II. Výmluvné protivy způsobené smrtí. Porovnejme stav těla hříšníkova s tělem světcovým za života i po smrti, jaká to naučení pro nás! Prosme Boha o milost, bychom konali lépe pokání a umrtvování.

III. Naučení, jež nám podává hrob. Kdyby vyšli z něho mrtví, jak by pohlíželi na marné rozkoše světské a jak na konání ctností? Prosme Boha o milost, bychom dobře pochopili naučení, která nám dává smrt.

ROZJÍMÁNÍ.

Prach jsi a v prach se navrátíš. (Genes. 3, 19.)

I. Zkáza těla po smrti. Zajdeme v duchu do pokoje, v němž dokonal člověk a pozorujme jeho mrtvolu ležící na smrtelném loži.

Sotvaže onen člověk naposled vydechl, jest již celý znetvořen: jeho hlava jest nakloněna a leží téměř svisle, vlasy jsou rozčuchány a ještě zmáčeny smrtelným potem, oči jsou zapadlé v očních důlcích, líce jsou vyzáblá, pysky zsinalé, obličej bezbarvý a stává se nazelenalý, což zvěstuje počátek rozkladu; všichni přítomní chvějí se při pohledu na něho a nikdo nemůže na něho patřiti klidným a smělým zrakem.

Několik hodin uplynulo od skonání tohoto člověka a již vydává jeho tělo nesnesitelný zápach. Lidé spěchají zbavit se nebezpečné, ohyzdné a odporné mrtvol.

Úmrtní řízení jest zanešeno do úředních listin, rakev jest přinesena, hlas zvonů zvěstuje, že tento člověk, i kdyby byl sebe výše postavený, nejbohatší a nejučenější na světě, naposled odchází ze svého domu, aby se již nikdy nevrátil, a že po krátké přestávce u stupňů oltářních bude jeho přebývání již jen v zemi jeho hrobu.

Zatím dojde se k místu, kde má býti pochován, hrob posvěcený církevním žehnáním přijímá oběť smrti a uzavírá ji do svého lůna. Po modlitbách a po projevech politování více nebo méně upřímných dává každý zemřelému »s Bohem« a vzdálí se; na světě jest pro něho všechno skončeno.

A v hrobě dokonává mrtvola svůj rozklad a stává se, dí Bossuet, »čímsi, ani nevím čím, něčím, co nemá již v žádné řeči jména«.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe, abychom svatě užívali svého těla i svých smyslů.

II. Výmluvné protivy způsobené smrtí. Velký Bože! do jak smutného stavu jest uvedeno tělo rozkošníkovo, jenž, aby mu ve všem vyhověl, odepřel své duši vše, a hle, ono se stalo předmětem ošklivosti všech přítomných, hromadou nečistoty a hniloby.

Hle, čím se tedy stalo tělo onoho chlípníka, jenž každého dne zasedal ke stolu plnému vybraných jídel. Hle, tělo onoho honosivého člověka, jenž dbal jen toho, jak by okrášlil oběť, kterou nyní smrt strávila. Hle, tělo onoho pyšného člověka, jenž nemohl snést ani nejmenšího pokoření, aby nevzplál hněvem. Hle, tělo onoho ctižádostivce, jenž pracoval jedině o to, jak by se na světě vyvyšoval a to často i na úkor spravedlnosti a pocti-

vosti. Hle, tělo onoho lakomce, jehož majetek byl mu modlou a on odpíral svůj nadbytek chudým, nyní několik prken jeho rakve, červi, kteří zžírají jeho mrtvolu, snad i zlořečení obětí jeho hrabivosti, toť vše, co zůstalo z něho samého a ze všech jeho pokladů.

To jest tedy úděl všech lidí, pokud se týká těla: hniloba a červi. Zajisté, i tělo světcovo upadá v rozklad a proměňuje se v prach, jest to však ostatek hodný úcty a pocty, poklad svěřený na nějakou dobu zemi; andělé je uctívají a Bůh sám patří naň se zalíbením. Tělo zavržencovo jest naopak očím víry více ještě nežli očím přirozenosti předmětem nevyjadřitelné ošklivosti. Jest odsouzeno státi se jednou opět příbytkem bezbožné duše, která je nutila sloužiti hříchu, a býti pak uvrženo do oné výhně hněvu Božího, jejíž oheň neuhasne.

Rozjímějme o těchto výmluvných protivách a pronikněme se jejich naučeními, abychom napravili svůj život a zabezpečili si svou spásu.

Prosme Boha o milost, bychom konali lépe pokání a umrtvování.

III. Naučení, jež nám podává hrob. Tato protiva mezi tělem spravedlivého a tělem hříšnickovým stane se ještě nápadnější při zmrtvýchvstání. Tu duše zavržencova ohyždnější ještě nežli jeho tělo, vejde do něho jako do strašného žaláře a odejde s ním pokračovati dále nešťastnou věčností, která již pro ni začala.

Tomu však nebude tak pro věrné i horlivé služebníky Boží. Jejich těla byla posvěcena umrtvováním a konáním dobrých skutků; jejich duše na-

vrátí se opět do těchto těl, jako do odění slávy, aby vešly do příbytku nekonečné blaženosti.

Rozjímejme o těchto naučeních, jež nám podává hrob, neboť nadejde den, a není snad již dalek, kdy i my budeme mrtvi.

»Ach,« pravil velký světec, jenž rozjímal uprostřed hrobů, »kdyby dovolil Bůh těmto mrtvým, aby mi řekli své myšlenky, jak si váží nyní rozkoši a bohatství pozemských s jedné a jak se strany druhé umrtvování, pokání, pokorné, upřímné i úplné zpovědi! Jak přesvědčivá i spasitelná by byla jejich naučení!«

Nepraví nám však víra, ano i rozum, tato vážná naučení? Snažme se konati ctnost, neboť jediné ona bude pak naším štěstím. Tělo naše bude ovšem úpěti pro náš kající život, řekněme mu pak se svatým Františkem, jenž zahrnoval své tělo přísnostmi a špatným nakládáním: »Zmužilost, tělo mé, půjdeme spolu do ráje!« Radost, moci zemřítí bez utrpení, tak bylo právem řečeno, vyváží utrpení, žítí bez radosti.

Mějme tedy stále smrt před očima, neboť, učiní-li konec radovánkám pozemským pro hříšníka, učiní též konec pokání spravedlivého, otvírá-li peklo zavrženým, otvírá též nebe vyvoleným.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe, abychom dobře pochopili naučení smrti.

Duchovní kytice. *Hřích jest příčinou, že tělo podléhá hnilobě.*

(Svatý Augustin.)

II. S O U D .

22. STAV DUŠE OČEKÁVAJÍCÍ SOUD BOŽÍ.

Krátký obsah. I. Hrůza hříšné duše, když má býti souzena. Velký zločinec nezakusí nikdy takových úzkostí před svými soudci, neboť zde jde o rozsudek věčný. Doporučujme Bohu svou poslední hodinu a prosme ho za odpuštění.

II. Skutečnost soudu Božího. Žádná duše nebude zproštěna objeviti se před svrchovaným Soudcem, aby mu kladla počet z celého svého života. Žijme tedy tak, aby tento soud Boží byl pro nás příznivý.

III. Připravujme se na soud Boží. Připravme se, abychom šli k němu s důvěrou, a činně již za života pokání za své poklesky a za svá poblouzení. Prosme Boha o milost, bychom dobře žili a nemusili se strachovati před soudem.

ROZJÍMÁNÍ.

Co bych činil, kdyby Bůh povstal k soudu, kdyby vyšetřoval, co bych mu odvětil? (Job 31, 14.)

I. Hrůza hříšné duše, když má býti souzena. Představme si obžalovaného uzavřeného v těsném žaláři ve chvíli, kdy připravuje lidská spravedlnost vše k jeho soudu. Představme si jeho myšlenky, jeho výčitky svědomí, jeho úzkost, když očekává osudný den, kdy se rozhodne o jeho losu. Brzy jest nešťastník předveden před své soudce.

Ó, jaký dojmavý obraz naskýtá se jeho zrakům! Chvěje se, vrávorá, jest třeba, aby jej vedli, a často aby jej nesli k hanebnému sedadlu, kde jest vydán zrakům tisíce diváků, z nichž mnozí se zdají žádati spravedlivé odsouzení. Svědci jsou vyslychání,

usvědčovací předměty jsou obžalovanému předloženy, vše v něm vzbuzuje předtuchu ortelu odsouzení.

Představme si pak myšlenky obžalovaného, jeho mravní smrtelnou úzkost! Bledost rozlévá se po jeho obličeji, jeho srdce mocně tluč, celé jeho tělo jest zmítáno ustavičným chvěním, jest napolo mrtev hanbou a hrůzou. Velký Bože, hrozný a srdcervoucí to stav!

A přece, tento strašný stav jest jen velmi nepatrným obrazem stavu, v němž úpí hříšník, když se má objeviti před svrchovaným Zákonodárcem. Již se mu zdá, že vidí svého Soudce sedícího na jeho soudné stoličce a provázeného množstvím andělů, služebníků to jeho pomsty; zdá se mu, že vidí též d'ábly připravené k své obžalobě a s d'ábly všechny tvory, jichž zneužil; jeho vlastní svědomí představuje se mu jako jeho nej-hroznější žalobce, myslí na svého anděla strážného, může jej však tento nebeský duch, jehož vnuknutím tak častokráte odpíral, ospravedlniti? Ach, doporučme dobrému Mistru svou poslední hodinu a prosme za své odpuštění.

II. Skutečnost soudu Božího. Zde již nejde o pouhé prohlášení nevinu anebo o ortel přechodného trestu nebo nanejvýše na dobu celého života, ale o rozsudek, jehož účinky budou věčné a jenž utvrdí navždy v naprostém dobru nebo zlu; proto jest také tato duše ve stavu nekonečné bolestnější úzkosti, nežli provinilec před odsouzením pozemskými soudci.

Všeobecně se připisují zmítání a křečovitě pohyby smrtelného zápasu, jež zakouší nemocný,

fysickým bolestem, toť ovšem možné, nejsou však mnohdy a snad i často účinky spravedlivého strachu před soudy Božími?

Jak si představíme city duše při jejím neodvolatelném odchodu na věčnost, když si musí vážně říci: »Jdu se představit svrchovanému Soudci, abych kladla počet ze svých skutků? Jsem spravedlivá? Jsem hříšná? Běda! zdaž nemám příčiny strachovati se věčných muk pekelných?

Zdaž se nepozvedá kromě toho všechno proti mně, aby na mne před tebou žalovalo, o Pane nejvyšší!! Kdo se tedy ujme mé věci před tvým hrozným soudem? V jednom okamžiku bude můj los navždy určen, bude ortel rozsudkem mého zavržení?«

Ano, zde jest, co nás může ztuhlými učiniti hrůzou, a musíme často na to mysliti, abychom předešli takové neštěstí. Následujme v tom svatého Jeronyma, jenž přes svůj přísný život byl proniknut strachem před soudem. »Třesu se, Pane,« říkával »když vidím onu knihu otevřenu, v níž jest zaznamenán můj ortel nesmazatelným písmem, a když tě vidím držícího v ruce váhu, na jejíž jedné míse jsou mé hříchy, bohužel v příliš velkém počtu, a na druhé mé nepatrné a nedokonalé ctnosti. Rámě tvé pozvedá tuto váhu a podle strany, k níž se nakloní, proneseš rozsudek věčnosti blažené nebo věčnosti nešťastné.«

Obávejme se soudu Božího jako tento světec a žijme tak, abychom si jej učinili příznivým.

III. Připravujme se na soud Boží. Brzy nadejde den, kdy nás uvrhne smrt před soudnou stolicí Boží. Vzbudme zájem pro svou věc u tohoto svrchovaného Soudce. Budme věrnými služebníky Ježíše Krista a dosáhneme u něho milosti v soudný den.

Předejděme své žalobce žalující sami na sebe pokorně a se všemi nutnými podmínkami v soudné stolicí pokání a varujice se nadále hříchu stůj co stůj. Odpírejme d'áblu, užívejme svatě tvorů a ani d'ábel ani tvorové nebudou se moci pozvednouti proti nám.

Podle doporučení apoštolova sudme se sami a nebudeme souzeni.¹⁾

Zpytujme se tedy se spasitelnou přísností, vzdorujme své ješitnosti, neboť by nám mohla brániti v poznání našeho opravdového stavu. Uznejme a odsudme svá poblouzení, čiňme za ně zadost spasitelným pokáním, abychom se vyhnuli věčným trestům na onom světě.

Věrností v těchto prostředcích uvarujeme se ran božské spravedlnosti a zasloužíme si rozsudku požehnání, jehož účinky budou míti svůj odraz po věky věků.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom dobře žili a nemusili se ničeho strachovati od jeho spravedlnosti v soudný den.

Duchovní kytice. *Snažte se žítí tak, jak si přejete býti nalezeni při posledním soudu.*

(Svatý Bernard.)

¹⁾ I. Kor. 11, 31.

23. SOUD SOUKROMÝ.

Krátký obsah. I. Bůh bude zkoumati vykonané dobro. Bude zkoumati myšlenky, náklonnosti, skutky, dosažené milosti a spolupůsobení s nimi. Prosme Boha, abychom jednali vždy velkomyslně podle jeho vnuknutí.

II. Bůh bude zkoumati spáchané zlo. Připomene hříchy očí, úst, jazyka, rukou, hříchy opomenutí dobrého, hlavní hříchy a všechny nevěrnosti. Prosme Boha, aby nás uchoval ode všeho hříchu.

III. K svědectví Božímu připojí se svědectví žalobců a svědků. Předně naše vlastní svědomí, pak náš anděl strážný, ďábel, duše, jež jsme měli na starosti a všichni ti, jimž jsme dali pohoršení. Neztrácejme nikdy s očí své zodpovědnosti v den soudný.

ROZJÍMÁNÍ.

*Uloženo jest lidem jednou umříti, a potom bude soud.
(Žid. 9, 27.)*

I. Bůh bude zkoumati vykonané dobro. Když vydechne člověk naposled, objeví se jeho duše hned před Bohem, aby mu kladla počet ze všech svých skutků a byla souzena samým Ježíšem Kristem, bude to tedy soud ze všech nejpřesnější, nejpodrobnější a nejprísnejší.

Tehdy budou zkoumány i dobré skutky, aby se ukázalo, byly-li vykonány v době, na místě a s okolnostmi, jak Bůh nařídil, zdali byly provázeny náležitou pečlivostí, horlivostí a ostatními vlastnostmi.

Tu budou zkoumány myšlenky ducha, náklonnosti a tužby srdce, činy vůle, dobrovolné po-

klesky obrazotvornosti, skutky rukou, kroky nohou, užívání smyslů: zraku, sluchu, čichu, chuti a hmatu.

Jednání celého života budou srovnána s povinnostmi stavu a povolání, s nařízeními i záповědmi každého přikázání Božího i církevního.

Leč to není vše. Tu budou též připomenuty milosti, jimiž obdařil Bůh onu duši, a milosti, které by byla ještě obdržela, kdyby bývala věrněji působila s oněmi: milost křtu, milost křesťanského vychování a všech prostředků spasení, které s sebou přináší, milosti tak četných svatých přijímání a četných zpovědí, milost biřmování, milost povolání k životu řeholnímu, kterou ji Bůh vyvolil z tak mnohých, aby ji odloučil od světa, zbavil světských pout, připustil k své důvěrnosti, vedl ji k dokonalosti, obohatil nesčetnými zásluhami pro nebe a zahrnul ji nejvýznačnějšími dary.

Všechny tyto milosti měly přinésti užitek a duše bude souzena z dobra, jež vykonala pomocí těchto nadpřirozených přispění. Jak tomu bude s námi?

Prosme Boha o milost, bychom jednali vždy věrně podle všech jeho vnuknutí.

II. Bůh bude zkoumati spáchané zlo. Při posledním soudu, před nímž bude státi duše po smrti, budou připomenuty všechny její hříchy. Hříchy očí, kolik nebezpečných a snad i hříšných pohledů! Hříchy úst, kolik smyslností, vybírání v pokrmech a snad i výstředností! Hříchy rukou, kolik zapověděných činů, vykony více nebo méně hříšné! Hříchy jazyka, a to nejen neužitečnými slovy, ale zvláště řečmi proti pravdě, proti lásce

a proti vzdělávání bližního. Velký Bože! jaké to zkoumání, jaký to počet, který musíme skládati svrchovanému Soudci!

Kolik hříchů z opomenutí, jež považujeme za maličkosti, objeví se nám v onom velmi vážném okamžiku, neboť duše uzří je pak tak, jak na ně patří Bůh!

Toto zkoumání předvede ohavnou řadu hlavních hříchů, aby bylo vidno, v čem, v jaké míře a jak často stala se jich duše vinnou.

Tu bude svrchovaný Soudce zkoumati, zdali žila ona duše v uvolněnosti, v lhostejnosti a ve vlažnosti; zdali zakopala hřivny jí svěřené, místo aby s nimi získávala.

Jestliže byla sama nevěrnost, jak může doufati, že se jí dostane příznivého soudu?

Zpytujeme vážně své jednání, abychom poznali, zdali v něm nenalezneme něčeho, co by nás znepokojovalo. Velmi často jsme zasloužili přísnosti božské pomsty a nejsme hodni odpuštění. Nicméně však střežme se zoufalosti. Bůh jest tak dobrotivý!!

Prosme Ježíše, aby nás uchoval od hříchu a přijal nás milostivě po smrti.

III. K svědectví Božímu připojí se svědectví žalobců a svědků. K soudu nejvyššího Soudce objeví se s duší různí svědkové a strašní žalobci, buď aby ji hájili, nebo na ni žalovali. Dábel vystupňuje své úsilí, aby mu neušla kořist, a bude se snažiti, aby ji obtížil co nejvíce. Je-li však ona duše nevinna, vynaloží její anděl strážný všechnu svou horlivost v její prospěch.

Nejneúprosnějším žalobcem bude její vlastní svědomí; neboť jako bdělý hlídač upozornilo ji v tolikerých příležitostech, tak často jí pravilo slova svatého předchůdce Páně k Herodovi: »Toto ti není dovoleno.«¹⁾ Ó, strašné postavení pro hříšnou duši, neboť jest nucena obžalovati a odsouditi nemilosrdně sama sebe!

Všim právem nazývá tedy Církev soudný den »dnem hněvu, dnem strašným a hrozným«.²⁾ Předejděme tedy tento den a proměňme jej v den radostný. Za tím účelem uveďme hned své svědomí do pořádku, abychom nebyli překvapeni smrtí ve špatném stavu. Zpovídejme se vždy tak, jako by to bylo naposled. Žijme tak, abychom byli vždy připraveni objeviti se před Bohem, neboť smrt nás může zastihnouti náhle.

Konání zpytování svědomí jest nejvhodnějším prostředkem, abychom se uklidnili a předešli všechny hrůzy, jež předcházejí a provázejí strašný soud. Kromě všeobecného zpytování konejme denně zvláštní zpytování svědomí o své panující náruživosti, jež bývá obyčejným zřídlem všech našich hříchů.

Poslouchejme výčitek svědomí, nevydávejme se v nebezpečí, že nás obžaluje před hrozným Soudcem, jenž, když budeme státi před ním, bude jednati jen podle své neuprosné spravedlnosti a nikoli již podle své dobrotivosti a podle svého nekonečného milosrdenství jako v tomto životě. Jestliže zneužíváme této milosrdné dobrotivosti,

¹⁾ Mat. 14, 4.

²⁾ Dies irae.

bude nám to novou příčinou, bychom se strachovali před soudem; zvláště pak my, řeholníci, budeme přísněji souzeni, neboť jsme obdrželi více prostředků posvěcovacích a k spasení. Neztrácejme nikdy s očí své zodpovědnosti.

Duchovní kytice. *Snažte se žítí tak, jak si přejete býti nalezeni v den soudný.*

(Svatý Bernard.)

24. JEŽÍŠ KRISTUS BUDE SOUDCEM NEJVYŠŠÍM.

Krátký obsah. I. Ježíš Kristus jest svrchovaným a všemohoucím soudcem. Bude souditi všechny lidi bez výjimky i neodvisle a odmění každého podle jeho skutků. Prosme jej, bychom co nejlépe jednali podle jeho úradků s námi.

II. Ježíš Kristus jest soudcem osvíceným a nanejvýš spravedlivým. Bude žádati počtu z obdržených milostí a rozsoudí s naprostou spravedlností. Prosme jej o milost vytrvalosti ve svém svatém povolání.

III. Nakloňme si Ježíše Krista. Jedním z nejbezpečnějších prostředků k tomu a k našemu spasení jest věrné plnění jeho svaté vůle. Žijme tedy tak, abychom si zasloužili odměny věrného i dobrého služebníka.

ROZJÍMÁNÍ.

Byl od Boha ustanoven soudcem živých i mrtvých.

(Skutk. apošt. 10, 42.)

I. Ježíš Kristus jest svrchovaným a všemohoucím soudcem. Ježíš Kristus byl ustanoven soudcem živých i mrtvých. Toto právo mu zajisté přísluší, neboť jest jejich nejvyšším Pánem i Zákonodárcem a jejich Vzorem; zasloužil jim potřebných milostí, aby kráčeli v jeho šlépějích, následovali jeho ctností a plnili jeho vůli. Bohužel! neodsoudili jej hanebně v den jeho umučení a nepokračují bezbožníci souditi jej svým rouháním? Tito nešťastníci budou však uvrženi smrti k stupňům jeho soudné stolice.

Ježíš Kristus jest soudcem všech, soudcem všemohoucím, nestranným, osvíceným, nejsvětějším,

nekonečně dobrotivým k spravedlivým, ale přísným i neúprosným k zlým.

Jakou hrůzou bude jata duše před tímto Pánem, jehož urazila přes jeho dobrodiní, bez zřetele na jeho zaslíbení a jeho nejslavnější hrozby; jehož urazila v jeho zásluhách, v jeho krvi, v jeho svátostech a ve všech prostředcích spásy, jež jí nabízel; jehož urazila v jeho přikázáních, v jeho zřejmě vyjádřené vůli, jehož urazila tím, že dala hanebně přednost světu, ďáblu a své vlastní vůli před ním, jehož urazila tak často a snad i pro jeho nekonečnou dobrotivost!

Ježíš Kristus jako neodvislý soudce povolá k svému soudu všechny lidi bez rozdílu postavení i hodnosti, velké i malé, bohaté i chudé, učené i neučené, spravedlivé i hříšníky, všichni přijdou předložit mu své skutky k jeho odhadnutí. Bude zkoumati naše jednání a souditi nás podle spravedlnosti. »Bůh«, praví svatý Augustin, »jest spravedlivý ve svých soudech, ale přece tak, že vyslyší hlas lítosti a vyslyší jej tím více, čím jest spravedlivější ve svých soudech.« Tento spravedlivý soudce nežádá od nikoho něco nemožného, žádá však počet ze všech prostředků spasení, jichž můžeme užívat, porovná počet a jakost našich dobrých skutků s milostmi, za něž jsme zavázáni jeho nekonečné dobrotivosti; bude žádati od nás čtyři hřivny, jestliže jsme obdrželi hřivny dvě, a deset, jestliže jsme jich obdrželi pět.

Prosme tohoto dobrého Mistra za naše žáky i za sebe, bychom jednali plnou měrou podle jeho božských záměrů s námi.

II. Ježíš Kristus jest soudcem osvíceným a nanejvýš spravedlivým. Náš život jest dobou milosrdenství, Ježíš Kristus se nám jeví jako nejsladší a nejněžnější otec, nebo jako dobrý pastýř,¹⁾ jenž hledá ztracenou ovci, klade ji na svá ramena, aby ji odnesl do ovčince; pak ale nadejde chvíle, kdy musí panovati jeho spravedlnost.

Za života volá Ježíš Kristus hříšníky a nabízí jim odpuštění, tluče na dveře jejich srdce, i těch nejvzpornějších k jeho hlasu, a žádá o vstup do něho; když však jsou naplněny dny milosti, stává se přísným i neúprosným soudcem, nepřijímá výmluv, nedá se již získati shovívavostí, ani obměkčiti soustrastí, ale bude souditi podle přísnosti své nekonečné spravedlnosti.²⁾

Tento osvícený Soudce zná všechno. Před ním jsou všechny i ty nejskrytější věci zjevný, poznává úmysly a nejtajnější myšlenky, rozebírá i sebe delší a rušnější život, rozpoznává všechny účinky našich skutků s jejich okolnostmi, nic, naprosto nic mu nezůstane skryto!

Tento Soudce přesvatý, nebo spíše svatost sama, bude zkoumati, jak dalece se mu podobáme nebo se od něho lišíme. Porovná naše jednání se svým evangeliem, jež jest naším zákonem, otázka se nás, zdali jsme následovali jeho života na zemi. Bude nás souditi i z našich dobrých skutků; často lze je přirovnati, jak dí Písmo svaté,³⁾ k plátnu

¹⁾ Luk. 15, 4—6.

²⁾ Násl. Kr. I., 24, 1.

³⁾ Isai. 69, 6.

poskvrněnému, nejsou-li vykonány s žádoucími vlastnostmi.

K svým věrným služebníkům jest naplněn dobrotivostí, jestliže mu sloužili s vytrvalou horlivostí a jest hrozný k nešťastníkům, kteří dali přednost temnotou před světlem, bludu před pravdou, neřestí před ctností, vlastním ukojením před zákonem Božím.

Prosme jej za naše Bratry i za sebe o vytrvalost v našem svatém povolání.

III. Nakloňme si Ježíše Krista. Brzy nás postaví smrt před našeho soudce, Ježíše Krista. Jest tedy záhodno, abychom bez meškání pracovali o to, bychom si ho naklonili. Jest zajisté tento svrchovaný Soudce věrný ve svých zaslíbeních, jakož i ve svých hrozbách, jakmile pronese svůj rozsudek, bude tento hned vyplněn, spravedlivé povolá do slávy nebeské, zlé pak uvrhne do věčného pekla.

Střezme se tedy všeho hříchu a každé dobrovolné chyby, polepšeme se i ze svých nedokonalostí. Působme věrně se všemi milostmi, jež jsou tak hojné a jež nám Bůh uštěďruje každodenně.

Vynakládejme k jeho slávě opravdově apoštolskou horlivost a konejme plnou měrou dobro vlastní našemu svatému povolání. Zdaž není oprávněn učitel, jenž se obětovně věnoval šíření poznání, lásky a služeb Ježíše Krista, doufati v rozsudek požehnání?

Nesud'me jiných, bud'me laskavi a dobrotivi ke všem a rozjímejme často o slovech božského Mistra: »Nesud'te, abyste nebyli souzeni. Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.

Jakou měrou měříte, takovou bude vám odměřeno.«¹⁾)

Užívejme bedlivě všech prostředků, abychom předešli přísnost soudu. Místo, 'aby byl k nám Ježíš Kristus přísným soudcem, ukáže se nám jako Spasitel a přijme nás do počtu požehnaných svého Otce v příbytku věčné blaženosti. Žijme tak, abychom si zasloužili odplaty věrného služebníka.

Duchovní kytice. *Jak sladce se umírá, když jsme měli stálou pobožnost k nejsvětějšímu Srdci toho, jenž nás má souditi.*

(Svatá Markéta Maria.)

¹⁾ Mat. 5, 7; 7, 2.

25. SOUD NEDOKONALÉHO ŘEHOLNÍKA.

Krátký obsah. I. Nedokonalý řeholník bude se zodpovídati ze všech milostí, jež obdržel. Podle vši spravedlnosti musí ten, jenž mnoho obdržel, mnoho dáti, a Bůh bude tím více žádati od svých štědře obdařených. Působme velkomyslně s milostmi Božími.

II. Nedokonalý řeholník bude se zodpovídati ze svých nevěrností a ze své vlažnosti. Co bude moci říci na omluvu svých poklesků, své uvolněnosti a svých poblouzení? Prosme Boha o milost, bychom mu sloužili vždy s větší horlivostí.

III. Sud'me se sami a obraťme se. Předejděme přísnost božské spravedlnosti zpytující se, jak plníme své povinnosti. Prosme Boha o milost, bychom dobře žili a mohli pak šťastně zemřít.

ROZJÍMÁNÍ.

*Komu bylo svěřeno mnoho, od toho bude se žádati více.
(Luk. 12, 48.)*

I. Nedokonalý řeholník bude se zodpovídati ze všech milostí, jež obdržel. Když bude Ježíš Kristus souditi nedokonalého řeholníka, bude od něho žádati počet ze všech milostí, jimiž jej zahrnul, neboť jest spravedlivo žádati od toho více, komu bylo mnoho svěřeno.¹⁾

Ježíš Kristus bude mu moci říci jako lidu židovskému:²⁾ »Ó, duše řeholní, co jsem měl ještě učiniti pro tebe, a neučinil jsem?« Neboť od věčnosti předurčil tuto duši, aby mu sloužila, ne-

¹⁾ Luk. 12, 48.

²⁾ Mich. 6, 3.

toliko pro křest svatý, ale zvláště pro povolání k řeholnímu životu, milost to nevýslovnou, jež jest zdrojem tak mnohých jiných milostí, dal jí zmužilost, aby přetrhla svá pouta a odloučila se od světa; přijal ji do svatého domu svého a pustil do své svatyně; zahrnul ji milostmi a dary zcela zvláštními za jejího života: tolik spasitelných vnuknutí, dobrých tužeb, svatých myšlenek, příkladů, zpovědí, svatých přijímání, tolik výčitek svědomí, zvláště na počátku její uvolněnosti a při jejích prvních nevěnostech!

Ano, božský Mistr bude jí moci říci: »Co jsem měl ještě učiniti pro tebe, a neučinil jsem? Vывedl jsem tě z Egypta svátostí, v níž jsem tě přijal za vlastní a kterou jsi obdržela, uvedl jsem tě do požehnané země tím, že jsem ti dal bráti podíl na dobrodiních života řeholního; sytil jsem tě nebeskou manou, svými svátostmi, milosrdenství mé tě předcházelo, provázelo i obklopovalo, dal jsem ti do ruky všechny zbraně, jichž ti bylo třeba k hájení proti tvým nepřítelům. Proč jsi tedy jednala, jako bys zradila mou věc? Proč jsi mi sloužila způsobem tak nehodným mne a mých dobrodiní?«

Působme velkomyslně s milostmi Božími.

II. Nedokonalý řeholník bude se zodpovídati ze svých nevěností a ze své vlažnosti. Při zkoumání této vlažné i nevěné duše bude žádati Ježíš Kristus počet od ní ze života ztráveného v lenosti, v nedbalosti a v pohodlnosti, ze života roztržitého a neumrtveného, ze života bez bdělosti nad sebou, bez horlivosti pro své posvěcování, bez záliby na

zachovávání svatých pravidel a na cvičeních pobožnosti.

Připomene jí závazky, jež dobrovolně vzala na sebe, avšak velmi nedokonale plnila; svátosti, jež přijímala bez přípravy a bez užitku, tak četná vnuknutí, jež stále odmítala, výčitky svědomí, jimiž pohrdala.

Ukáže jí, jak mnoho se nedostávalo jejím skutkům ducha víry a nadpřirozených úmyslů, jak otrocké byly její úmysly; kolikrát ukojila své náklonnosti a přála svým naruživostem; jedním slovem, ukáže jí prázdnotu jejího po návyku vedeného a smyslného života, v němž všechno bylo pro časnost a nic pro věčnost, a to tehdy, když obdržela tak mnoho nevýslovných milostí, které ji měly přivést k nejvyšší svatosti.

Ježíš Kristus jí řekne: »Byla ti oznámena má vůle a ty jsi častokráte řekla s ďáblem: Neposlechnu. Byly ti připomenuty má zaslíbení a mé hrozby, tys jich však téměř ani nedbala. S obyčejnými milostmi množství křesťanů se posvětilo a došlo neobyčejné dokonalosti přes stále vzrůstající překážky, které musili překonati, a ty, duše vlažná a bez ráznosti, stala ses nevěrnou přes milosti, jimiž jsem tě zahrnoval!«

Jaké trpké výčitky bude pak pociťovati duše vlažného řeholníka a jak bude želeť své nedbalosti ve službě Boží! Bohužel, bude již pozdě.

Prosme dobrého Mistra o milost, bychom mu sloužili se vždy větší horlivostí.

III. Sud'me se sami a obra'me se. Předjděme onen osudný den, kdy se objevíme před tímto přísným Soudcem, abychom byli souzeni podle přísnosti jeho nekonečné spravedlnosti.

Čím více milostí jsme obdrželi z jeho štědroty, tím věrnější a oddanější mu musíme býti. Ne-nechejme žádné z jeho milostí bez užítku, neboť tak drahocenné dary nebyly nám dány nadarmo, ony musí sloužiti k našemu posvěcení, anebo stanou se předmětem našeho zavržení. Svátá Terezie obávala se pro chyby, jichž se mohla dopustiti, ale strachovala se ještě více pro zneužití milostí Božích, kterého se domnívala dopustiti. Pronikněme se těmitěž city a strachujme se takového zneužití obdržených milostí.

Pěstujme zvláště milost svého povolání přesným plněním povinností našeho svatého stavu. Konejme horlivě svá duchovní cvičení a čerpejme z nich užitek posvěcení a milostí pro náš apoštolát. Zpytujeme se každodenně velmi vážně. Předvolejme se před soud svého svědomí a slyšme jeho spravedlivé výtky. Projděme často naše pravidla a porovnejme své skutky s jejich předpisy, svůj život se svými závazky. Zpytujeme se též, jak vykonáváme svůj úřad. Napravme v sobě vše, co by se protivilo našim povinnostem, vše, co by nám přivodilo v hodinu smrti výtky svrchovaného Soudce a snad i ortel zlořečení.

Obra'me se tedy, pracujme o to, abychom se stali každého dne lepšími, umrtvujeme své náruživosti, žijme podle ducha a nikoli podle smyslů, jednejme z obětovné lásky a ne ze sebelásky ani z náklonnosti ke tvorům.

Bud' me cele oddáni Ježíši Kristu od tohoto okamžiku a navždy, pak se nemusíme ničeho strachovati od jeho spravedlnosti, když se objevíme před ním.

Prosme dobrého Mistra za naše žáky i za sebe o milost, bychom svatě žili a zemřeli v přátelství Božím.

Duchovní kytice. *Jediné ten, jenž se cítí obžalován svým svědomím, strachuje se blížícího soudu Božího.*

(Svatý Řehoř Veliký.)

26. MARNÉ VÝMLUVY NEDOKONALÉHO ŘEHOLNÍKA.

Krátký obsah. I. Bude musiti klásti počet z neuznaných milostí. V den soudný nebude se moci nikdo odvolávati na nedostatek milostí Božích, neboť tyto byly velmi často zneužnány. Prosme Boha za odpuštění poklesků svého uplynulého života.

II. Bude musiti klásti počet z neužitých prostředků spasení. V osudný den nebude se moci nikdo odvolávati na svou slabost, nezkušenost, na své zaměstnání, neboť tak mnohé prostředky k spasení nebyly využity. Prosme Boha o milost dokonalého obrácení.

III. Marné litování nedokonalého řeholníka v hodinu smrti. Pak již nebude času k napravení toho, co uplynulo. Žijme tak, abychom byli ušetřeni tohoto planého litování. Prosme Boha o tuto milost pro naše Bratry i pro sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Bud'te soudci mezi mnou a vinicí mou. (Isai. 5, 3.)

I. Bude musiti klásti počet z neuznaných milostí. Nedokonalí řeholníci, i kdyby byli sebe méně dbalí řeholní kázně, mají čas od času dobrá smýšlení; cítí se aspoň okolnostmi nuceni vjíti do sebe, uznati své poklesky a učiniti pevná předsevzetí. Bůh připomene zvláště špatným řeholníkům se všemi ostatními svými dary i tyto šťastné okamžiky, tato spasitelná hnutí milosti.

»Znal jsi své povinnosti,« řekne mu Pán, »často jsi připouštěl svá bezprávi, činil jsi předsevzetí změnití své chování, neboť jsi uznával nutnost toho, kráčel jsi dokonce cestou ctnosti, zvláště když jsi vstoupil do řehole; chtěl jsi na ní zůstatí

a zemřít v konání dobra; pociťoval jsi potřebu toho. Proč jsi upadl do uvolněnosti?

Ve dnech tvé horlivosti byla ti tvá svatá pravidla posvátnými, proč se ti stala později písmenem mrtvým a beze síly? Velké příčiny jak strachu, tak i naděje poutaly tě k tvým závazkům, proč se zdály tvým očím bezvýznamnými a malými? Nesl jsi zmužile mé tak sladké jho, proč se ti potom zdálo příliš těžké? Proč, když jsi duchem začal, skončil jsi pak tělem? Není to proto, poněvadž jsi neuznal mých milostí, jimiž jsem tě zahrnul? Nevěrný řeholníku, budiž svým soudcem, dovolávám se tu tvého vlastního svědomí. Při ročních exerciciích, a těch jsi vykonal velký počet, zpovídal ses ze svých vin, chtěl jsi, tak jsi pravil, změnit svůj život, býti skromnější, bdělejší nad svými smysly, zdržlivější při svých zpovědech, horlivější při svých svatých přijímáních, více vzdělávající v očích svých Bratří a svých žáků, poslušnější vnuknutí milosti, a po všech těchto příslibech upadl jsi téměř vždy opět do těchže hříchů, do téže lhostejnosti o své spasení, do téže vlažnosti...«

Ó Pane, odpusť svým hříšným dětem a uděl nám milosti, bychom nahradili své slabosti obnovením v horlivosti.

II. Bude musiti klásti počet z neužitých prostředků spasení. Nemůže-li se omlouvati nedokonalý řeholník předstíraje nedostatečnost obdržených milostí, může to tím méně učiniti odvolávaje se na svou slabost, neboť Bůh mu pak odpoví: »Prosil jsi mě o sílu, již jsi měl potřebí a varoval ses příležitostí ke hříchu? Byl jsi slabý, měl jsi

tedy »bdíti a modliti se«, ¹⁾ jak jsem tě na to upozornil, a nevydávati se směle v nebezpečenství.«

Bude tento nedokonalý řeholník předstíráti svá zaměstnání na omluvu, že zanedbával své spasení? I tu mu odpoví Pán: »Zákon však nezapo- vídá práce, předpisuje pouze, abychom ji posvě- covali. A ostatně velká záležitost, první a jediná záležitost člověka jest jeho spasení.«

Bude se odvolávati tento nedokonalý řeholník na nedostatek své zkušenosti? Bůh mu řekne: »Neměl jsi důvěřovati sobě samému a měl jsi se poraditi se svými oprávněnými vůdci.« Pokusí se opíráti se o příklad uvolněných a neukázněných řeholníků na omluvu svých poblouzení? Pán mu odvěti: »Vždyť jsi věděl, že jednají zle, a s druhé strany, měl jsi příklad dobrých a horlivých řehol- níků. Proč jsi tedy prchal před společností těch, jejichž chování tě mohlo nabádati k dobrému a vyhledávals styky s těmi, kteří lichotíce tvým náklonnostem, byli schopni odvrátiti tě od pravé cesty?«

Řekne-li nedokonalý řeholník na výmluvu: »Byl jsem mlád a doufal jsem, že se vrátím časem do sebe, vykonám dobrou zpověď a začnu nový život.« Pán mu však odpoví: »Nevěděl jsi o mém slavném napomenutí, jež jest napsáno v mém evan- geliu: Bud'te připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou netušíte.²⁾ Kolik tobě známých jinochů bylo překvapeno smrtí? Třásl ses nad nimi a, nešťastníku, nad sebou jsi se netřásl!«

¹⁾ Mat. 26, 41.

²⁾ Luk. 12, 40.

»Řeholníku vlašný, přiznej se tedy raději: »Nechal jsem zvlažněti své srdce, zanechal jsem zne-náhla zachovávání pravidel, zanedbával jsem, opo-míjel a konal jsem špatně svá cvičení zbožnosti, oddal jsem se životu uvolněnému a netečnému a stal jsem se otrokem svých smyslů!«

Prosme Boha za naše Bratry, za naše žáky i za sebe o milost dokonalého obrácení.

III. Marné litování nedokonalého řeholníka v hodinu smrti. Při smrti již nebude času k na-pravení poblouzení života uvolněného i vlašného a nedokonalý řeholník bude marně želeti, že ne-působil podle milosti Božích, že nevyužítkoval prostředků spasení, že neužíval lépe svých zpovědi a svatých přijímání. Kterak pak napravití tuto hříšnou minulost. Ach, kdyby byl k tomu ještě čas, s jakou snaživostí dbal by všech svých po-vinností!

Čiňme tedy nyní tak, jak si budeme přát v ho-dinu své smrti, abychom si uspořili těchto planých a hořkých stesků. Žijme ve spasitelné bázni před počtem, který budeme musiti klásti Bohu po svém posledním vydechnutí a opětujme s Církví: »Čím se budu omlouvati, kde ochránce mám hledati, anť jest zbožným se co báti?«¹⁾

Prosme dobrého Mistra o milost, abychom pra-covali s horlivostí v jeho službě a zajistili si tím svou věčnou spásu.

Duchovní kytice. *Výmluva jest vždy družkou nedbalosti.*

(Svatý Jeronym.)

¹⁾ Sekvence Dies irae.

27. SOUD DUŠE SPRAVEDLIVÉ.

Krátký obsah. I. Pro spravedlivou duši bude soud sladký a důvěru vzbuzující. Spravedlivý, jakož i kající hříšník mohou očekávati s dětinnou důvěrou soud Boží, jenž jest připraven je odměniti. Prosme o milost vytrvalosti až do konce za naše žáky i za sebe.

II. Pro duši spravedlivou bude soud příznivý i potěšující. Jak se pak bude cítiti šťastna, že se úplně zasloužila službě Boží, svého Soudce a své věčné odměny! Prosme Boha o milost, bychom svatě žili.

III. Snažme se, abychom si zasloužili příznivého soudu. Můžeme to doufati, když upřímným obrácením a svatým životem napravíme své minulé hříchy. Prosme Boha o milost, bychom se nadále varovali hříchu.

ROZJÍMÁNÍ.

Neboj se, neboť já jsem s tebou. (Isai. 43, 5.)

I. Pro duši spravedlivou bude soud sladký a důvěru vzbuzující. Jestliže Bůh v Písmě svatém nám často hrozí přísností svých soudů, činí to s přáním, aby jí nemusil konati na nás, ale nás jí ušetřil; ukazuje-li se hrozný, činí to, aby nám dovědčil zájem a vnukl nám, bychom svatě žili a připravili si svatou smrt a pak příznivý soud. Bůh nám pravil: »Nechci smrti toho, jenž umřítí má«,¹⁾ on tedy nechce a tím více nechce záhuby a zavržení věrného služebníka, jenž mu chtěl sloužiti po všechny dny svého života s obětovností a s velkomyslností.

Zajisté, a nemůžeme o tom pochybovati, soud bude strašný pro hříšníka, jenž byl překvapen

¹⁾ Ezech. 18, 32.

smrtí svou ve stavu smrtelného hříchu, neboť si učinil ze svého soudce nepřítele. Jaký sladký a důvěru vzbuzující bude soud pro spravedlivého, jenž svou věrností a svou zbožností učinil si z něho přítele, a objeví se nikoli před přísným a neuprositelným soudcem, nýbrž před nejněžnějším otcem, nemusí se tedy ničeho obávat a ničeho strachovat.

Marnotratný syn se provinil, když však želel svého činu, byl přijat od svého otce s nejsladšími a nejlaskavějšími city, jak mocná to pohnutka k důvěře nejen pro toho, jenž se uchoval ve spravedlnosti, ale i pro kajícího hříšníka, ať jsou jinak počet a těžkost jeho hříchů jakékoli.

»Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají«,¹⁾ stojí psáno v apokalypsi, to znamená, blahoslavení jsou ti, kteří se ustavičně snažili odumřít sobě samým a byli v očích Božích vždy živi, anebo, kteří zhřešili, ale upřímně povstali k životu milosti, po smrti jejich jest soud výkonem jejich přijetí do počtu svatých, výkonem, jenž uděluje právo na dědictví, které jim Ježíš Kristus získal svým umučením a svou smrtí.

Nesmíme se tedy diviti, když vidíme umíratí spravedlivého v dokonalém klidu a zvolati s královským prorokem: »Plesal jsem proto, že mi bylo řečeno: »Do domu Hospodinova jdeme.«²⁾

Prosme dobrého Mistra za naše žáky i za sebe o milost, bychom dobře žili a mohli šťastně zemřítí.

¹⁾ Apok. 14, 13.

²⁾ Žalm 121, 1.

II. Pro duši spravedlivou bude soud příznivý a potěšující. Jak se pak bude cítiti spravedlivý šťastným, že hledal ve všem větší slávy Boží a svého vlastního spasení, že jednal podle nebeských vnuknutí, očistil svou duši ode všeho hříchu dobrou zpovědí, že překonal pokušení a zvolil si za svůj díl a své všechno Pána, jenž bude nyní jeho odměnou na věčnosti!

Při příchodu soudu neznepokojuje tedy strach spravedlivého, ve svých posledních chvílích spátruje sice »spravedlnost Boží jako nejvyšší hory a soudy jeho jako nejhlubší moře«,¹⁾ nezapomíná však, že tento nekonečně dobrotivý Bůh přislíbil mu slavnostně ústy velkého apoštola, že nebude souditi těch, kteří se sami soudili,²⁾ připomíná si též ono jiné tak potěšující zaslíbení: »Obraťte se a čiňte pokání ze všech svých nepravostí a nebude vám ku pádu nepravost vaše«³⁾, sud'te se sami a nebudete souzeni. Proto naplněn důvěrou zdá se mu, že slyší Boha, jenž mu praví: »Pojď tedy ke mně duše věrná a kající, pojď a vejdi v radost Pána svého.«⁴⁾

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o příznivý soud, jako jest soud svatých.

III. Snažme se, abychom si zasloužili příznivého soudu. Strachujme se soudu Božího, bude hrozný pro nekajícího hříšníka; leč otevřme své srdce dětinné důvěře, neboť tento soud bude konán na-

¹⁾ Žalm 35, 7.

²⁾ I. Kor. 11, 31.

³⁾ Ezech. 18, 30.

⁴⁾ Mat. 25, 21.

ším otcem a naším přítelem, jestliže jsme poslechli jeho volání, a přejeme-li si zalíbiti se mu z hloubi srdce svého.

Jak si pak budeme vážití svých umrtvování, své horlivosti, s níž jsme konali svá duchovní cvičení a zachovávali svá svatá pravidla, svou píli ve varování světa, v opovrhování jeho falešnými statky a v pohrdání jeho marnivými rozkošemi? Jak si budeme vážití pokání, jimiž jsme učinili zadost spravedlnosti Boží a získali jen jeho nekonečné milosrdenství?

Mysleme tedy již od nynějška tak, jednejme tak, jak budeme potom chtít, bychom byli jednali. Žijme svatě, abychom si zasloužili příznivého soudu. Sud'me a odsud'me se sami, neboť jest to prostředek, abychom nebyli zavrženi; vyznávejme se upřímně a s lítostí v soudné stoličce pokání a budeme ospravedlněni v soudné stoličce Ježíše Krista.

Totéž nám moudře radí náš svatý zakladatel: »Jak se musíte strachovati,« praví nám, »vy, kteří snad žijete v nedbalosti v konání povinností svého stavu? Chcete-li se však vyhnouti přísnosti soudů Božích a zemřít s klidnou myslí, sud'te sami své skutky¹⁾ za svého života, odsud'te a trestejte vše, co jest na vás, jež by se mohlo nelíbiti Bohu.«²⁾

Prosme dobrého Mistra za naše žáky i za sebe o milost, abychom se varovali stůj co stůj hříchu, abychom neuvalili na sebe přísnosti jeho soudu.

Duchovní kytice. *Duše, která kráčela přímou cestou, nebude se strachovati přísnosti soudu.*

(Svatý Eusebius.)

¹⁾ I. Kor. 11, 31.

²⁾ 105. rozj. III.

28. VŠEOBECNÉ ZMRTVÝCHVSTÁNÍ.

Krátký obsah. I. Zmrtvýchvstání dobrých. S jakým radostným nadšením budou si vyvolení blahopřátí k své věčné blaženosti. Prosme Boha o milost, bychom si jí též zasloužili svatostí svého života.

II. Vzkříšení zlých. Sdruženy ke zlému na světě zůstanou jejich duše i jejich těla sdruženy na věčnosti v mukách pekelných. Prosme snažně dobrého Mistra, aby nás uchoval před tím nenapravitelným neštěstím.

III. Jak my vstaneme z mrtvých. Naše zmrtvýchvstání bude korunováním nebo potrestáním našeho života. Na nás jest zvoliti si buď nebe nebo peklo. Prosme Boha o milost, bychom dobře využítokovali zbývajících svých dnů, abychom si zajistili slavné zmrtvýchvstání.

ROZJÍMÁNÍ.

Vím, že v poslední den ze země vstanu. (Job 19, 25.)

I. Zmrtvýchvstání dobrých. Zaleťme v duchu v onu poslední chvíli, kdy Bůh chtěje projevití spravedlnost svého jednání a svých soudů nařídí všem duším, jež jsou již v nebi a v pekle, aby se vrátily na zemi a oděly se opět tělem, které oživovaly za dnů pozemských zkoušek.

»Vstaňte, mrtví, pojďte k soudu!« zvolá anděl Boží, posel Pána života i smrti; v témž okamžiku poslechnou všichni lidé bez výjimky tohoto rozkazu a vstanou z mrtvých. Ano, všichni dobří i zlí vezmou totéž tělo, jež měli na zemi, jak to zjevil Bůh v Písmě svatém: »Vím, že můj Vykupitel živ jest, a že v poslední den ze země vstanu,« praví Job, »zase budu oblečen svou koží a v mém těle

uzřím Boha svého. Patřiti budu na něho já, týž, a ne jiný, mé oči uvidí ho.«¹⁾)

Na znamení zmrtvýchvstání sestoupí duše vyvolených z nebe, aby vzaly na sebe opět své tělo, nebo lépe, drahocenné ostatky, které zanechaly na zemi, neboť posvátné údy tohoto těla, jež byly dříve nástrojem jejich dobrých skutků, jsou povolány míti podíl na jejich štěstí po celou věčnost. S jakou radostí spojí se tyto blažené duše s těmito slavnými pozůstatky, jež jsou určeny zářiti jako hvězdy od věků do věků.

Prosme dobrotivého Mistra o milost, bychom svatě žili a zaujali v den zmrtvýchvstání místo mezi vyvolenci.

II. Vzkříšení zlých. Představme si duše zlých, jež jsou povolány z pekla, aby přišly vzíti svá těla. Vizme je přicházeti na miliony a vcházeti opět do těchto nešťastných těl, jež zavinila aspoň částečně jejich záhubu, mají na sobě již ohyzdný znak zavržení a zoufalosti. Patřme, jak pohlédají nyní na své tělo, hromadu to hnusné hniloby, jak velký jest jejich odpor přiblížiti se této ohyzdné mrtvole, která se stane po celou věčnost družkou jejich muk, jako bylo nástrojem jejich hříchů, tento odpor jest mnohem větší než odpor té nejútlacitnější a nejzhýčkanější osoby, která by se viděla pohroužena do stoky anebo úzce spoutána s mrtvolou jsoucí v rozkladu.

V tomto ohyzdném těle pozná duše hříšná mrzkého spoluvinníka svého zavržení. Chtěla by

¹⁾ Job 19, 25—27.

utéci při pohledu na ně, leč všemohoucí ruka a neodolatelná síla přinutí ji vejíti do tohoto hnusného žaláře, k ubytování v tomto odporném příbytku, jenž jí bude tím nesnesitelnější po celou věčnost, čím se jí zdál příjemnějším za dnů jejího života na zemi.

Takový bude nezbytně los oněch lhostejných duší, které zapomínajíce na všechny své věčné zájmy žily jen pro časnost a které zanedbávající svou duši pečovaly jen o své tělo. Hle, toť los lidí, kteří byli překvapeni smrtí ve stavu smrtelného hříchu.

Jejich duše a jejich těla byly sdruženy ke hříchu na světě, sdruží se znova a navždy v hanbě, v mukách i v zoufalství. Objeví se zrakům celého světa s družinou všech hříchů, které spáchaly. Ó, jak hrozného pohledu poskytne množství zavržených! Vizte tento nesčíslný zástup hříšníků označených nesmazatelným znakem zavržení a již mučených ohněm pekelným!

Ó, prosme snažně dobrotivého Mistra, by nás uchoval tohoto nenapravitelného neštěstí!

III. Jak my vstaneme z mrtvých? Chceme zakusiti losu dobrých nebo losu zlých? Spojí se naše duše při vzkříšení s tělem hříšným, odsouzenými k mukám pekelným nebo s drahocennými ostatky určenými zdobiti nebe? Spojí se naše duše s hnusnou a ohyzdnou mrtvolou nebo s tělem zářícím slávou i krásou? Budeme zahrnuti zahanbením s nepřáteli Ježíše Krista, anebo budeme slaviti s ním a se svatými vítězství?

Život i smrt jsou nám nabídnuty, na nás jest

zvoliti si: budeme-li umrtvovati své smysly, budeme-li bojovati proti svým žádostivostem, zničíme-li v sobě starého člověka, budeme požívatí života věčně blaženého; jestliže naopak budeme hýčkati své tělo, staneme-li se jeho otroky, budeme-li hleděti ukojiti žádostivost a všechny své zlé náruživosti, stane se naším podílem na věky stav horší smrti.

Jak praví moudře Následování Krista:¹⁾ »Tehdy více zajásá sklíčené tělo, nežli kdyby bylo neustále bývalo syceno rozkoší, tehdy tě bude více těšiti nábožná modlitba, nežli sebe skvostnější hostina, tehdy se budeš více radovati ze svého mlčení, nežli z dlouhých hovorů, tehdy se ti bude lépe líbiti přísný život a tuhé pokání, nežli všecky pozemské požitky.«

Děkujeme Bohu, že nás nenechal zemřítí, když nebyla naše duše připravena objeviti se před jeho nejvyšším soudem, a prosme jej o milost, bychom dobře využítkovali svých zbývajících dnů k zajištění svého slavného zmrtvýchvstání.

Duchovní kytice. *Při vzkříšení mrtvých budou podle poměru zásluh různé stupně slávy.*

(Svatý Augustin.)

¹⁾ Násl. Kr. I., 24, 5 a 6.

29. VZKŘÍŠENÍ MRTVÍ OČEKÁVAJÍ NEJVVŠŠÍHO SOUDCE.

Krátký obsah. I. Čekání dobrých plné důvěry. Ve své netrpělivosti po požívání Boha volají se vši toužebností po hodině věčné odměny, která je očekává v nebi. Prosme o milost, bychom si zasloužili rozsudku požehnání.

II. Zoufalé čekání zlých. S jakou zoufalostí hledí tito nešťastníci svému věčnému zavržení vstříc a třesou se při pohledu na peklo, jež je očekává! Prosme Boha, aby nás ušetřil ortelu zavržení.

III. Předědme soud Boží. Jestliže nás naplňuje hrůzou strašný los zavržených, předědme toto neštěstí tím, že se vystříháme stůj co stůj hříchu. Prosme Boha o tuto milost za naše žáky i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Zůstává hrozné očekávání soudu. (Žid. 10, 27.)

I. Čekání dobrých plné důvěry. Uvažme, jak všichni lidé od Adama, našeho praotce, až do posledního z jeho dítek vzkříšených, budou se nacházeti v jednom okamžiku přenesení všemohoucností Boží na místě všeobecného soudu a budou seřazeni podle svých zásluh na pravici nebo na levici trůnu nejvyššího Soudce.

Jaký pohled bude pak poskytovat toto shromáždění lidského pokolení, dobrých i zlých, svatých a zavržených očekávajících příchod toho, jenž má pronést neodvolatelný ortel o věčném určení jednoho každého!

Představme si dva nesmírné pahorky stojící proti sobě pokryté veškerým pokolením lidským. Na jedné straně jsou dobří, jejichž těla září slávou,

obdařeni nesmrtelností, oslnění nepřírovnatelným leskem, obklopeni světlem, jež převyšuje jasnosti světlo sluneční, všichni jsou klidni a šťastni; jako hodné dítky očekávají se svatou netrpělivostí příchodu něžného a milosrdného otce, jenž je poděli korunami a uvede do věčné blaženosti ve svém ráji.

Pozorujme je, jak pozvedají své ruce k nebi a volají nejvyššího Soudce s výrazem největší radosti. Slyšme je, jak praví: »Přijď, Pane Ježíši!¹⁾ přijď hledat své dítky, přijď vzít s sebou podle svých zaslíbení ty, kteří podporováni tvou milostí něžně tě milovali a věrně ti sloužili; ó přemilý Otče, přijď pronést nad svými vyvolenými rozsudek požehnání; tobě náleželi v časnosti, nyní jdou se spojit s tebou na věčnosti.«

Ó nejdobrotivější a nejsladší Spasiteli, Ježíši, pro své nekonečné milosrdenství uděl nám milost, bychom žili ve věrném plnění tvého zákona, tebe milovali z celého srdce svého i ze všech sil svých a zasloužili si slyšeti jednou rozsudek požehnání a stali se účastni věčné blaženosti.

II. Zoufalé čekání zlých. Před budoucími vyvolenými pozorujme zlé, kteří jsou zžíráni výčitkami svědomí a stali se sobě samým nesnesitelnými; raději by zůstali ve věčných výhních, než aby z nich vyšli a byli přítomni strašnému soudu nad sebou. Volají smrt a smrt před nimi prchá;²⁾ volají nicotu a jediné věčnost naskytuje se jejich zrakům; třesou se v očekávání toho, jenž pronese neodvolatelný ortel jejich zavržení a vloží pečeť

¹⁾ Apok. 22, 20.

²⁾ Apok. 9, 6.

věčnosti na brány pekelné, jež jsou připraveny zavřít se nad nimi.

Vzkřiknou: »Hory padněte na nás«,¹⁾ ukryjte nás před zraky tohoto Boha, jenž byl pln dobrotivosti k nám za našeho života, jenž však, námi přinucen, stal se přísným a neuprositelným soudcem. Skryjte nás před zraky těchto spravedlivých, jimiž jsme pohrdali na zemi a jimž jsme nyní předmětem ošklivost; pokládali jsme je za pošelilé²⁾ a přemrštěné, a oni jediní kráčeli cestou moudrosti a štěstí.«

Co bude pak pociťovati řeholník, duše zcela zvláště Bohu zasvěcená, když bude v oné chvíli stát na levici se zavrženci; když přes všechny své duchovní a odlišné znaky, přes své sliby, přes tolikrát obnovená zaslíbení, přes svátosti tak často přijaté, přes nesčetné milosti, jimiž byla zahrnuta, přes prostředky spasení, jež jí byly poskytnuty, zaslouží si tato nešťastná duše býti zařazena mezi zlořečené! Jak velká bude její zoufalost!

Prosme dobrotivého Pána o milost, bychom se varovali za každou cenu hříchu a nezasloužili si takto ortelu zlořečení v den soudný.

III. Předědeme soud Boží. Milujeme tak velice pocty, jsme tak nedůtkliví, jde-li o naši čest, tak vášniví v hájení proti každému svému obvinění, tak obratní při výmluvě ze svých vin, těžko by nám bylo žítí s osobou, která by si nás nevážila, v jejíchž očích bychom podle svého mínění ztratili čest i dobré jméno, jaké to tedy zahanbení pro

¹⁾ Luk. 23, 30.

²⁾ Moudr. 5, 4.

zlé, když se budou musiti objeviti před vším tvorstvem v celé zlobě svého srdce a uvaliti na sebe takto opovržení všech!

Jakou zlost budou zakoušeti pyšní, když se uzří proklínání ode všech lidí, dobrých i zlých; odpuzení ode všech jako bídníci, kteří jsou hodni věčné hanby!

Co si bude mysliti o svých falešných statcích onen nešťastník, jenž tak lpí na bohatství, z něhož si učinil bůžka, když se uvidí zbaven všech opravdových statků a uvržen do nejhroznější chudoby?

Co bude mysliti o rozkoších života smyslník, jenž se vždy snažil ukojiti své smysly a své zlé náklonnosti, když bude míti před sebou pohled do budoucnosti, ony zžirající plameny, v nichž bude snášeti věčné bolesti bez odkladu i bez úlevy?

Kterak si lze představití trpké litování duše, která nebyla upřímná při zpovědi, když si pomyslí, že pokorným přiznáním do ucha knězova mohla smazati všechny své hříchy a uvésti je navždy v zapomenutí před Bohem!

Třese se při pouhé myšlence na los těchto ubohých hříšníků; předejděme tedy toto neštěstí pro nás tím, že se varujeme vší poskvrny, zachováváme přátelství s Bohem a hledíme se mu zalíbiti. Zbavme se hříchu, abychom nebyli při soudu zavrženi.

Prosme o tuto milost dobrotivého Pána za naše záky i za sebe.

Duchovní kytice. *Očekáváte onoho strašného dne, kdy budete klásti počet Bohu, proč byste se tedy neměli polepšiti.*

(Svatý Euseb Cesarejský.)

30. NUTNOST VŠEOBECNÉHO SOUDU.

Krátký obsah. I. Všeobecný soud ospravedlní prozřetelnost Boží. Ukáže očím všech jeho moudrost, spravedlnost i dobrotivost; zjedná vítězství Ježíše Krista nad jeho nepřáteli. Prosme Boha o milost, bychom lépe jednali podle jeho záměrů s námi.

II. Všeobecný soud oslaví dobré. Zjeví celému světu skryté a nepovšimnuté ctnosti a napraví nespravedlnosti, které snášeli svatí na zemi. Prosme Boha za naše Bratry i za sebe o milost, bychom žili svatě ve svém povolání.

III. Všeobecný soud zahanbí zlé. Zjeví celému světu skryté hříchy, falešné ctnosti a pokrytci budou prozrazeni. Prosme Boha o milost, abychom předešli upřímnými zpo-
věd'mi věčné zahanbení, jež jest uchystáno zlým.

ROZJÍMÁNÍ.

Soudit bude Hospodin kruh zemský spravedlivě, soudit bude národy dle své věrnosti. (Žalm 95, 13.)

I. Všeobecný soud ospravedlní prozřetelnost Boží. Kromě soudu soukromého, kde se vše děje mezi duší a Bohem, bude ještě soud všeobecný, kde se objeví všichni lidé, aby kladli veřejně a slavnostně počet z každého svého skutku, a kde bude vše odhaleno očím celého světa. Tak tomu učí víra.

Tento všeobecný soud s objevením svědomí jest nutný, aby se ukázala všem moudrost, dobrotivost a spravedlnost Boží v událostech pozemských.

Velmi často osměluje se člověk ve své nevědomosti a pod vlivem svých náruživostí volati Boha samého před svůj soud a tázati se ho na příklad, proč trápí spravedlivé a zároveň nechá vítěziti

hříšníka; proč uděluje jedněm tak málo a jiným tak mnoho. Nuže, tyto příčiny budou mu odhaleny v onen velký den a on bude nucen uznati, že v jednání prozřetelnosti Boží bylo to, co se mu zdálo býti nepořádkem, naopak tím nejlepším.

A takto božská prozřetelnost, jež bývá veřejně obžalována na světě, bude veřejně ospravedlněna a moudrost jejího jednání v záležitostech tohoto světa zjeví se v lesku očím všech.

Ježíš Kristus pak, jenž byl pokořen, zneuznán i odsouzen ve své osobě i v údech své Církve, objeví se zářivě na oplátku toho jako nejvyšší Soudce a Král králů.

A tak jest také slušno, aby spravedliví, kteří byli opovrženi a s nimiž bylo nakládáno jako s blázný, byli oslaveni a uznáni jako jediné moudří. Naopak bude spravedливо pro hříšníky, z nichž jedni setrvali zpupně a drze ve svých hříších a druzí zatajovali své hanebnosti a nepravosti, aby onino byli pokořeni a poníženi, tito pak, aby byli zahrnuti potupou a hanbou.

Prosme Boha o milost, abychom jednali podle jeho záměrů s námi v tomto životě.

II. Všeobecný soud oslaví dobré. Kolik ctnostných činů jest nepovšimnuto od lidí a známo jediné Bohu samému! Kolik almužen pravice zůstane neznámo levici! Kolik zřeknutí jest přineseno Bohu v samotě bez vědomí ostatních lidí! Může zůstatí všechno toto dobro věčně skryto? Nemá se dostati opět cti a slávy těm, kteří jí zasluhují tím více, čím méně jí vyhledávali?

Dále pak tak mnohé hrdinné oběti zjednaly jejich původcům jen jizlivé vtipy a špatné naklá-

dání! Tak mnohé zbožné duše byly za svůj svatý život odměněny urážkami a posměchem! Množství nevinných lidí, jako Josef a Suzana, viděli se spoutáni okovy nespravedlnosti, záští a nenávisti. Mnoho šlechetných skutků nevyjde nikdy na zemi ze zapomenutí. Tyto křičící nespravedlnosti, tyto bezprávné křivdy, jejichž následky nebyly vždy napraveny v tomto životě, zdaž nemusí býti nutně napraveny konečně před očima všech oslavením obětí, jimž byla odepřena spravedlnost?

Prosme dobrého Mistra za naše žáky i za sebe o milost, bychom svatě žili, abychom byli oslaveni s vyvolenými v den soudný.

III. Všeobecný soud zahanbí zlé. Jestliže jest Bůh jaksi nucen zjeviti očím všech zásluhy dobrých a postaviti na obdiv celého světa jejich ctnostné skutky, zdaž nemusí podle vši spravedlnosti zjeviti také všem jednání hříšníků?

Kolik neřestí nyní neznámých a skrytých, kolik falešných ctností uctěných a prohlašovaných za pravé ukáže se tu v pravých barvách k hanbě a k zoufání zlých! Pak bude stržen závoj, do něhož se zahaloval pokrytec, aby jím vzbuzoval úctu; pak budou odhaleny tolikeré hříchy spáchané ve prospěch temností, aniž způsobily jejich původcům hanbu a výčitky svědomí; když bude pak postaven před všechny oběti svého nenáležitého chování ten, jenž dával pohoršení, tu dostane se mu nejtrpších a nejbolestnějších výčitek; apoštol lži a bludu bude zahanben a nucen dáti přede všemi průchod pravdě.

»Spravedlnost Boží vyžaduje,« tak tvrdí církevní Otcové, »aby byl den, kdy tajnosti nepravo-

sti by byly odhaleny a škraboška pokrytectví byla stržena, a aby byla celému světu zjevena hanebnost hříšníků.« V onen den bude uvedeno vše na pravé místo, nevinnost bude povýšena a neřest zahanbena.

Můžeme sami sebe ohlušiti, můžeme zde na zemi lidi klamati; před Bohem jest však vše odkryto, on čte i v nejtajnějších záhybech srdce, vypátrá v něm nejskrytější tajnosti a zjeví je v onen velký den přede všemi.

Ó, vy, kteří bez jiného svědka nežli sebe samých ani bez jiných výčitek nežli svého vlastního svědomí nemůžete mysliti bez zahanbení na své jednání; vy, kteří se neosmělujete vyznati se ze svých hříchů před soudnou stolicí pokání, anebo je vyznáváte jen polovičatě a s váháním; vy, kteří tak pečlivě zastíráte své hříchy nejprozíravějším očím a jste hrozně ustrašení při nejmenším nebezpečí býti poznáni, kam se podějete, když váš svrchovaný Soudce učiní vás známými ve vašich opravdových rysech k vašemu zahanbení celému pokolení lidskému?

Pomněte na úžas těch, na nichž jste vymámili čest při výčitkách vámi podvedených. Předejděte tuto hanbu upřímnou zpovědí ze všech svých hříchů a kajícím životem.

Duchovní kytice. *Nyní třeba se strachovati tak hrozného Soudce, abychom se ho nemusili strachovati při soudu.*

(Svatý Řehoř Veliký.)

31. ZJEVENÍ SVĚDOMÍ PŘI SOUDU.

Krátký obsah. I. Zjevení svědomí dobrých. S důvěrou budou očekávat svého rozsudku, neboť svědomí jim již ničeho nevytýká. Prosme Boha o milost, bychom svatě žili a mohli zemřít v jeho lásce.

II. Zjevení svědomí zlých. Všechny hříchy těchto nešťastníků budou odkryty před celým světem a toto odhalení ospravedlní jejich trest. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se varovali hříchu stůj co stůj

III. Zjevení našeho vlastního svědomí. Kdybychom nyní zemřeli, byli bychom oslaveni s dobrými nebo zavrženi se zlými? Žijme v zachovávaní pravidel a v horlivosti, bychom si zajistili své spasení.

ROZJÍMÁNÍ.

Všecky obce církevní poznají, že já jsem ten, jenž zpytuje ledví a srdce, a dám vám každému podle skutků vašich. (Apok. 2, 23.)

I. Zjevení svědomí dobrých. Když budou národové celého okrsku zemského shromážděni na místě určeném k soudu, dobří na pravici a zlí na levici, bude oznámen příchod svrchovaného Soudce oslňujícím světlem zářícím před ním, jako by mělo osvěcovati jeho vítězoslavný nástup; pak označí zpěvy andělské jeho příchod; konečně se objeví se svým křížem zářícím více nežli tisíce slunců.

Pak »ho uzří každé oko«¹⁾, všichni lidé budou na něho patřit, s jakým však rozdílem! Dobří se budou radovati při jeho příchodu, jako dítky při

¹⁾ Apok. 1, 7.

příchodu milovaného otce; zlí budou schnouti strachem, neboť uzří v něm svého neuprosného soudce.

Ó šťastní přátelé Ježíšovi, neznepokojujte se, váš Král přidružuje vás k své vítězoslávě a vy budete souditi s ním národy.

Ježíš Kristus, jehož ustanovil Otec¹⁾ soudcem živých i mrtvých, posadil se zatím na trůně své slávy, andělé jej obklopují a jsou připraveni vykonati jeho rozkazy, apoštolové jsou mu po obou stranách, mučedníci, vyznavači, panny a všichni svatí jsou před ním v sladkém uspokojení a praví mu s výrazem největší radosti: »Hoden jsi, Pane, abys vzal čest a slávu na věky věků, neboť jsi byl zabít a vykoupil jsi nás svou krví.«²⁾

Prosme Boha za naše žáky i za sebe, bychom žili v jeho svaté lásce a zemřeli jako předurčení.

II. Zjevení svědomí zlých. Jaká strašná zoufalost zmocní se zatvrzelých hříšníků, když v onen den všeobecného soudu bude jim Ježíš Kristus zlořečiti před veškerým pokolením lidským. Nepřátelé Boží, třeste se, neboť, hle, »lev z pokolení Judo-va«³⁾ pomstí vaše hříchy.

Dokud jste žili na zemi, volal vás jako dobrý pastýř, hledal vás, nabízel vám své zásluhy a odpuštění, vy jste ho však nechtěli uznati, zapřeli jste jej jako svého Pána a Boha. Nuže, uznáváte ho nyní? Co myslíte o jeho moci, vznešenosti a velebnosti?

¹⁾ Jan 5, 22.

²⁾ Apok. 5, 12 a 13.

³⁾ Apok. 5, 5.

Pak se obrátí Ježíš Kristus k andělům a vyvoleným stojícím po jeho pravici a řekne jim: »Pojďte a sud'te mezi mnou a nepřáteli můjmi.«

Jaká hanba pro bídné zavržence! jaké pokoření! jaká zoufalost! Onen soudný den bude zajisté dnem zjevení,¹⁾ kdy každý pozná veškeru pravdu.

Kolik neznámých a skrytých hříchů bude pak odhaleno před očima všech! kolik falešných ctností zjeví se v pravých barvách a zahalí pokrytce nesnesitelnou hanbou! V onen strašný den musíme se ke všemu přiznati a každý hříšník prohlásí sám spravedlnost ortelu svého zavržení.

Pak bude lze slyšeti se všech stran slova pronesená s radostí a blažeností vyvolených, avšak se vztekem a zuřivostí zavržených: »Spravedlivý jsi, ó Hospodine, a také spravedlivé jsou tvé soudy.«²⁾

Prosme Boha o milost, bychom se strachovali hříchu, on jediný může nás vydati v nebezpečství, že se nám dostane zlořečení.

III. Zjevení našeho vlastního svědomí. V jakém stavu objevíme se my ve velký den zjevení svědomí? Budeme oslaveni s dobrými nebo zahanbeni se zlými?

Ach, kdyby ukázal Bůh před tímto osudným dnem již nyní hloubí našeho svědomí očím všech a kdyby nás dal poznati takovými, jakými jsme ve skutečnosti těm, jejichž cti se domáháme na světě, jaké by bylo naše zahanbení! A přece není toto zahanbení ničím proti zahanbení, kterého by se nám dostalo v den soudný, kdyby nás stihlo

¹⁾ I. Kor. 4, 5.

²⁾ Žalm 118, 137.

nenapravitelné neštěstí a my zemřeli ve stavu smrtelného hříchu.

Pamatujme na to často! Všechny naše činy budou odhaleny očím celého světa, všechny naše hříchy, i ty nejskrytější, budou známy všem lidem; běda nám, nebyly-li smazány milostí pokání! Naopak, budeme šťastni, jestliže jsme se uvarovali hříchu, anebo, když jsme se ho dopustili, obdrželi jsme jeho odpuštění a jestliže jsme kráčeli cestou spravedlnosti; neboť pak budeme připuštěni k účastenství na slávě božského Pána a zazáříme jeho nádherou před celým světem.

Častá vzpomínka na poslední soud bude nás nabádati k zmužilému potírání pyšného smýšlení, které nám d'ábel vnuká, a vůbec všech pokušení.

Proč bychom měli vyhledávati slávy pozemské a vyhýbati se pokořením od lidí? Jediná jen sláva zasluhuje, abychom po ní bažili, a tato jest sláva, kterou udělí Pán náš svým vyvoleným v den zjevení svědomí a kterého budeme požívati na věky. Jediného pokoření třeba se také strachovati, totiž onoho, které budou pak snášeti zlí a které budou dále snášeti v propastech věčných.

Prosme Boha o milost, abychom věrně plnili všechny své svaté závazky, abychom se stali účastni slávy vyvolených na věčnosti.

Duchovní kytice. *V onen velký den bude každý souditi své vlastní skutky a všechny tajnosti každého budou zjeveny všem.*

(Svatý Bernard.)

32. OBA ROZSUDKY V DEN SOUDNÝ.

Krátký obsah. I. Rozsudek vyvolených. Ježíš jim řekne: »Pojďte, požehnání Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám!« Žijme tak, abychom si též zasloužili tohoto rozsudku požehnání.

II. Ortel zavržených. Ježíš jim řekne: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho!« Prosme snažně dobrotivého Pána, aby nás ušetřil tohoto ortele zlořečení, kterého jsme velmi často zasloužili svými hříchy.

III. Který bude náš ortel v den soudný? Tažme se svých skutků a ony nám odpoví: nebe věčné, jsme-li věrní, peklo věčné, zemřeme-li v nepřátelství s Bohem. Prosme jej o milost úplné věrnosti ve všech svých povinnostech.

ROZJÍMÁNÍ.

Pojďte, požehnání Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám. — Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného. (Mat. 25, 34 a 41.)

I. Ortel vyvolených. Zajdeme v duchu do některé soudní síně, kde lidská spravedlnost pronáší své rozsudky. Každý pozorně naslouchá, aby slyšel rozsudek, a třese se, jako by platil jemu.

Je-li však taková všeobecná úzkost i těch, kteří se nemají ničeho obávati, jaká musí býti úzkost obžalovaného! Jak daleko větší úzkostí bude naplňovati skličenosť lidí očekávající ortelu Soudce nejvyššího! Tu nejde u spravedlivých o to, aby jim byla dána svoboda, anebo aby jim byla vrácena čest před lidmi, nýbrž o to, aby vzali nekonečné štěstí, jehož nemůže nikdy nic zkaliti ani zmenšiti.

S jakou dětinnou důvěrou budou však nicméně dobří očekávati svého božského Mistra, jemuž tak dlouho a tak věrně sloužili! Proto jim Ježíš Kristus řekne: »Pojďte, požehnání Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa.«¹⁾ Pojďte, spojte se se mnou, vezměte dobro nejvyšší. Vy jste požehnání Otce mého, na zemi vás zahrnoval svými milostmi a vy jste jednali velkomyslně podle nich; nyní vám dává bez míry statky slávy nebeské, nebo lépe, on sám se vám dává a činí vás účastny své svrchovanosti. Pojďte vládněte se mnou v mém království.«

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom svatě žili, abychom uslyšeli v den soudný rozsudek požehnání.

II. Ortel zavržených. S jakou úzkostí budou očekávati zlí rozsudek nejvyššího Soudce! Když byl obžalovaný uznán vinným před lidským soudem, stává se hanba, potupa, soužení a utrpení jeho údělem; snad jest mu vzat i život.

A přece, oč vlastně jde? o určitý počet let vězení, doživotní káznice, nanejvýš o poněkud uspíšenou smrt, kterou může odsouzenec učiniti i užitečnou pro svou věčnost.

V hrozný den posledního soudu nejde však již pro zlé o přechodné utrpení a o smrt, kterou musí dříve nebo později vytrpěti, ale o souhrn muk nesmírných, v jejich přísnosti a bez konce v jejich trvání; o smrt, nebo spíše, o život převyšující hrůzu i té nejukrutnější smrti, o život věčný pro-

¹⁾ Mat. 25, 34.

žívaný v nejprudších bolestech a v nejukrutnější zoufalosti.

Rozsudky pronesené lidmi nejsou vždy neodvolatelné, jsou chvíle milosti a shovívavosti. Avšak ortel pronesený Ježíšem Kristem platí pro věčnost a bude vykonán v celém svém rozsahu. »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou«,¹⁾ zlí, zlořečení od Boha, budou uvrženi do pekla a tam zůstanou vždy zdrceni ortelem zlořečení. Tento ortel bude bez odvolání a beze změny, na věky budou snášeti jeho důsledky. Vždy bude hrýzavý červ svědomí působiti spolu se zžírajícím plamenem, aby je trápil, vše dobré vzdálí se od nich a jediným jejich údělem bude bolest, slzy a zoufalost.

Tresty, k nimž odsuzují lidé provinilce, nejsou bez úlevy, odsouzenci mohou slyšeti slova útěchy a povzbuzení, lze jim dáti najevo slitování a soustrast. Nic podobného není pro zavržené. Žádná úleva není možná jejich zármutku a jejich mukám. Trpěti nepochopitelné zlo, trpěti ode všech i od sebe samých, takový bude jejich los po celou věčnost.

Prosme dobrého Mistra za naše žáky i za sebe o milost, bychom se varovali hříchu, abychom nebyli zlořečení pro věčnost.

III. Který bude náš ortel v den soudný? Který z těchto dvou ortelů určí náš los, až se dostavíme k tomuto hroznému soudu? Tažme se za tímto účelem svých skutků.

¹⁾ Mat. 24, 35.

Jakýsi málo horlivý řeholník, tak vypravuje svatý Jan Klimak, onemocněl, i zdálo se mu, že jest povolán před soud Boží, tam viděl tak hrozné věci, že když přišel k sobě, neustával plakati a kvíleti. Když se pak uzdravil, zavřel se do sluje a tam zůstával modle se a pláče, vzýváje milosrdenství Boží. Po několika letech tuhého pokání, když jej řeholníci viděli umírat, prosili jej, aby jim něco řekl ke vzdělání. Sebrav tedy poslední své síly zvolal umírající: »Člověk by nikdy nehřešil, kdyby věděl, co ho očekává při soudu.« Dokončiv tato pohnutlivá slova vydechl svou duši a zanechal všechny přítomné v bázni a zděšení.

Pamatujme i my na onen den, kdy budeme souzeni, jednejme podle předpisů evangelních a zachovávejme s přesností svá svatá pravidla, činme zadost za své hříchy pokáním a nedopouštějme se jich již, přilněme k Ježíši Kristu se vší náklonností svého srdce, ze vší síly své vůle, snažme se mu zalíbiti ve všem, podporovati jeho přání, učiti ho znáti, jej milovati a jemu sloužiti s opravdově apoštolskou horlivostí. Takto si zasloužíme uslyšeti rozsudek požehnání a odejíti pak kralovati s ním v nebi.

Prosme Boha o milost, bychom plnili věrně všechny své řeholní i vychovatelské povinnosti.

Duchovní kytice. *Pán umí změnití svůj rozsudek, umíte-li vy napravití se ze svého hříchu.*
(Svatý Ambrož.)

33. POSLEDNÍ ROZLOUČENÍ PO SOUDU.

Krátký obsah. I. Rozloučení vyvolených. S jakou radostí se rozloučí naposled se dny svých zkoušek, bojů a prací, aby vstoupili do nebe! Prosme Boha o milost, bychom plnili věrně své povinnosti.

II. Rozloučení zavržených. I oni rozloučí se naposled s pozemskými radovánkami, bohatstvím a počtami, jež přivodily jejich zavržení. Prosme Boha o milost, by nás uchoval od nenapravitelného neštěstí zavržených.

III. Jaké bude naše rozloučení po soudu? Bude to rozloučení vyvolených nebo rozloučení zavržených? Bude naše poslední rozloučení plné útěchy nebo plné zoufání. Žijme tedy tak, abychom si zasloužili věčné blaženosti nebeské.

ROZJÍMÁNÍ.

Nikdo nešetřil bratra svého. (Isai. 9, 19.)

I. Rozloučení vyvolených. Když byl poskytl Ježíš Kristus před ním shromážděným národům takřka potřebného času, aby se poznali, posadil se s velebností na trůn své slávy, aby soudil pokolení lidské a s pohledem nejvyšší pravomoci na toto množství dobrých a zlých ukáže jim svůj kříž, záruku to své lásky k lidem, své božské rány, jimiž je vykoupil, svůj svatý zákon, jenž měl býti pravidlem jejich jednání, a prostředky spasení, které jim dal k užívání. Ukáže každému zvlášť povinnosti podle stavu, jemuž se věnoval; řeholníkům ukáže svatá pravidla, která se zavázali zachovávat a milosti, jimiž je zahrnoval, aby jim usnadnil tuto povinnost.

Všem ukáže závazky, které vzali na sebe a pomoc, kterou obdrželi k jejich plnění. Pak nastane

hluboké ticho, i obrátí se svrchovaný Soudce k dobrým, naplní je svou útěchou a blažeností a řekne jim sladce, něžně i laskavě: »Pojďte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa.«¹⁾

Tu vyvolení rozloučí se naposled se zkouškami, pracemi, utrpeními a strastmi a pozvednou se vítězoslavně s Ježíšem Kristem a vejdou do požívání věčné blaženosti.

Prosme dobrého Mistra, abychom dobře plnili všechny své povinnosti, abychom s ním vešli do nebe.

II. Rozloučení zavržených. Zcela jinak promluví nejvyšší Soudce k zavrženým stojícím po jeho levici a vyřkne nad nimi ono hrozné zavržení: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného.«²⁾ Posmívali jste se mému kříži a mému pokolení, vysmívali jste se mému naučením a mému zákonu, pohrdali jste mými zaslíbeními a hrozbami, zneužívali jste mých milostí. Odejděte tedy pryč ode mne!«

»Buďte zlořečení Bohem popuzeným a mstícím! Pro vás není již naděje! není žádného konce ani ulehčení vašich muk! Odejděte do ohně věčného, který jest připraven d'áblů a andělům jeho! Následovali jste jejich vzpoury, buďte tedy také nerozlučnými společníky jejich věčného neštěstí. Odejděte daleko ode mne a buďte zlořečení ode mne na věky!«

A zavržení rozloučí se naposled s vyvolenými,

¹⁾ Mat. 25, 34.

²⁾ Mat. 25, 41.

jež budou viděti oslavené a ve vítězoslávě; poznají štěstí vyvolených a budou zoufalí nad tím, že je sami ztratili navždy. Chtěli by se dovolávat milosrdenství Božího, ale bude již pozdě, neboť nemohou se již modliti a pro ně není již milosrdenství! Chtěli by se obrátiti na Marii, jež jest útočištěm hříšníků, leč nebude jim možno ani vysloviti její požehnané jméno!

V oné chvíli naplní se předpověď napsaná v knize Moudrosti: »Tehdy státi budou spravedliví s velikou důvěrou proti těm, kteří je sužovali, budou zděšení hroznou bázni a budou si říkat vespolek kajíce se a budou hořekovat: »To jsou ti, kteří byli nám kdysi na posměch. My nemoudří, mínili jsme, že jejich život je šílenství, a jejich konec že jest bezectný. Aj, kterak připočtení jsou k synům Božím! Zbloudili jsme tedy s cesty pravdy. Co nám prospěla pýcha, aneb co nám pomohlo bohatství s chloubou? Pominulo to všecko jako stín, ve své špatnosti byli jsme uchvázeni.«¹⁾

A ve své zoufalosti vzkřiknou zavržení: »S Bohem, krásné nebe, již tě nikdy neužijeme! S Bohem, štěstí, ztratili jsme tě navždy! S Bohem, rodiče! S Bohem, přátelé! vám náleží sláva a štěstí, nám pak věčné muky!«

Náhle pak budou uvrženi do hlubokosti pekelné a anděl Páně přiloží hned na brány pekelné pečeť věčnosti.

Prosme dobrého Mistra o milost, bychom se varovali hříchu stůj co stůj, abychom neupadli do pekla.

¹⁾ Moudr. 5, 1—14.

III. Jaké bude naše rozloučení po soudu. My se osobně zúčastníme tohoto slavnostního oddělení, při němž Bůh bude souditi dobré i zlé. Uslyšíme tu potěšitelný rozsudek vyvolených nebo hrozný odsouzení zavržených? Vejdeme do slávy nebeské, anebo budeme uvrženi do plamenů pekelných? Zařadí nás svrchovaný Soudce mezi vyvolené nebo mezi zlořečené?

Řekneme poslední »s Bohem« s city vděčnosti a lásky k spravedlivému Odplatiteli, anebo proneseme je s výrazem zuřivosti a zoufalosti?

Rozjímáme-li pozorně o této alternativě, vzbudí v nás důvěru i bázeň v nejvyšším stupni. Připomeňme si tedy toto dilemma zvláště v příležitostech ke hříchu. Jak bychom si přáli, abychom byli jednali, kdyby měl býti ustanoven nyní náš los neodvolatelným rozsudkem a pro celou věčnost? Bud'me toho pamětlivi zvláště v hodině pokušení, a když jsme nabádáni k ochablosti v konání povinností našeho svatého povolání. Jde o nekonečné štěstí nebo neštěstí, o rozloučení věčné.

Předejděme přísnost Božích soudů ne z čistě lidské a otrocké bázně, ale z dětinné i účinné obavy přede vším, co by se mohlo nelíbiti Bohu.

Prosme jej za naše žáky i za sebe o milost, bychom jej milovali a jemu věrně sloužili, abychom si zasloužili věčné blaženosti nebeské.

Duchovní kytice. *Odevzdám se rád do rozsudku soudce, jenž za mne zemřel, neboť nechal odsouditi sebe, aby nemusil odsouditi mne.*

(Svatý Tomáš z Villanovy.)

III. PEKLO.

34. JSOUCNOST PEKLA.

Krátký obsah. I. Spravedlnost vysvětluje peklo. S dobrými a zlými nemůže býti nakládáno na věčnosti stejně, spravedlnost vyžaduje potrestání zavržených. Prosme Boha, aby nás uchránil od muk pekelných.

II. Peklo jest nástrojem pomsty Boží. Bezbožníci a nevěrci marně popírají jsoucnost Boží, neuniknou jeho pomstě a jeho trestu. Modleme se za obrácení hříšníků.

III. Strachujme se pekla. Varujme se stůj co stůj hříchu, neboť přivádí do pekla a varujme též své žáky od tohoto strašného nebezpečí zavržení. Prosme Boha o vytrvalost až do konce pro naše žáky i pro sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Zemřel boháč a pohřben byl v pekle. (Luk. 16, 22.)

I. Spravedlnost vysvětluje peklo. Jest peklo, to znamená místo hrozných muk, do něhož jsou uvrženi hříšníci, kteří zemřeli v nepřátelství s Bohem, i kdyby se dopustili jen jediného smrtelného hříchu; víra nás učí této pravdě, také rozum zavazuje nás tomu věřit. Jest Bůh, tento Bůh však bývá od mnohých lidí urážen, jest tedy správné a podle vši spravedlnosti jest nutno, aby tento svrchovaný Pán měl ve své moci nějaký trest, který jest v poměru k velikosti zřejmé neposlušnosti jeho příkazů, vzpoury proti jeho nejvyšší autoritě a hrubé urážky jeho nekonečné velebnosti.

Může dále spravedlnost přiřknouti týž los dobrým jako zlým? Bylo by spravedlivo, aby bylo s hříšníkem, jenž popíral jsoucnost Boží a neustá-

val na něho zapomínati, jej urážeti a tupiti, tak naloženo po jeho smrti jako s tím, jenž věnoval se stále jeho službě, byl vždy poslušen jeho nařízení, anebo když jej urazil, pokořil se, uznal svou chybu a učinil za ni zadost pokáním? Bylo by spravedливо, aby se nakládalo se zlým, jenž pohrdal jeho mravoukou a jeho příklady, tak jako s dobrým, jenž se snažil státi se jeho učedníkem a jeho následovníkem?

Nikoli, spravedlnost vyžaduje trestu, jenž jest přiměřený zločinu, a to stačí na vysvětlení jsoucnosti pekla. Ne, bezbožník a člověk ctnostný nemohou státi vedle sebe a v jejich budoucím losu musí býti nesmírný rozdíl; musí býti peklo pro zlé, musí býti nebe pro dobré.

Jestliže se osmělují zhýralci popíráti Boha,¹⁾ činí tak proto, poněvadž se strachují jeho moci a spravedlnosti; mohou též a z téhož důvodu popíráti peklo; tato rouhání a popírání však nedokazují ničeho a neomezují jsoucnosti Boží ani jsoucnosti pekla, jakož je také neuchrání, že nezakusí jednou věčné přísnosti onoho pekla, které popírají.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se varovali hříchu, abychom neuvalili na sebe muk pekelných.

II. Peklo jest nástrojem pomsty Boží. Ano, peklo jest místem, které jest »připravené d'áblu a andělům jeho«,²⁾ tedy i pro jejich následovníky;

¹⁾ Žalm 52, 1.

²⁾ Mat. 25, 41.

strašný to žalář, v němž mstící oheň nikdy ne-
 uhasne; propast to zachvácená plameny hněvu
 Božího. Jest to »jezero hořící ohněm a sírou«,¹⁾
 o němž se činí zmínka v apokalypsi, jest to onen
 »kraj bídy a temnot«, o němž mluví Job, »kde
 žádný rád, ale stálá hrůza sídlí.«²⁾)

Bohu díky, my pevně věříme v jsoucnost pekla
 a v jsoucnost jeho věčných muk, pokládejme je
 tedy za nejhroznější nástroj pomsty Boha zapo-
 menutého, pohrdaného a rouhaného. Tam zavře
 jednou všechny své nepřátele, aby je potrestal
 podle jejich skutků a podle své přísné spravedl-
 nosti.

Bůh odměňuje božsky, on však také božsky
 trestá a to jako Bůh všemohoucí, aby mučil hříš-
 níka co nejvíce, a jako Bůh věčný, aby navždy
 vztáhl na něho svou mstící ruku. »Jak hrozně
 jsou tyto úvahy!« praví svatý Augustin. »Ach,
 bratři moji,« dodává tento svatý učitel církevní,
 »jestliže jsem vás poděsil touto mluvou, poděsil
 jsem se první. Nechci vám nahnati jiného strachu,
 nežli který sám pociťuji. Naopak snažil bych se
 vás upokojiti, kdybych si sám mohl zjednati ně-
 jakého upokojení; přiznávám se však, že se pekla
 bojím, mám strach před tímto místem muk, stra-
 chuji a třesu se při pouhé vzpomínce na ně!«

Prosme dobrého Mistra, bychom mu věrně slou-
 žili na tomto světě, abychom ho mohli věčně
 oslavovati v nebesích a modleme se za obrácení
 hříšníků.

¹⁾ Apok. 21, 8.

²⁾ Job 10, 22.

III. Strachujme se pekla. Kdybychom místo jistoty, kterou máme, měli jen předtuchu o jsoucnosti pekla, nesměli bychom již ničeho zanedbávat, bychom se ho uvarovali, a k tomuto cíli ujali se nejobtížnějších konání ctností. Nejednáváme tak a nezabezpečujeme se co nejvíce při těch nejlhostejnějších záležitostech pozemských?

Proč bychom tedy nejednali s touž opatrností, když jde o věci onoho života? Mnozí bezbožníci, jimž záleželo na tom, aby nás oklamali, odvážili se popíratí peklo, proti nim se však pozvedá všeobecná víra lidského pokolení, učení církve, slova Ježíše Krista a nejpřesnější výroky Písma svatého; příkládati víru popírání zlých a nastoupiti takto cestu k peklu, bylo by tedy to nejhorší a nepochopitelné šílenství.

Bohu díky, my máme víru a věříme v peklo, a přece, nestává se, že se vydáváme v nebezpečí upadnouti do něho? Kdyby tomu tak bylo, rovnala by se naše pošetilost úplně pošetilosti bezbožníků. Ne, nestaňme se předmětem božské pomsty tím, že se dopouštíme hříchu. Nebud'me sami sobě takovými nepřáteli, že se vrháme do onoho hrozného jícnu, z něhož vystupují jen výkřiky bolesti a zoufalosti.

Vstěpujme také svým žákům strach před peklem. Horleme o to, abychom je naučili varovati se ho. Milujeme-li je, jak nám to přikazuje naše povinnost, dosvědčujme to svou péčí, abychom je vzdalovali od hříchu a od příležitosti ke hříchu, bychom jich uchránili před nenapravitelným neštěstím trápení se věčně v oněch mstících plamenech roznicených hněvem Božím. Jak nám budou za to

vděčni po celou věčnost! a štěstí, za něž nám budou zavázáni vděkem, rozmnoží naši vlastní blaženost.

Prosme dobrého Mistra za naše žáky i za sebe o milost, bychom svatě žili i zemřeli, abychom jej na věky chválili v nebesích.

Duchovní kytice. *Kdo se vždy bojí pekla, neupadne nikdy do něho.*

(Svatý Chrysostom.)

35. MUKY PEKELNÉ.

Krátký obsah. I. Velikost pekelných muk. Zavržení budou snášeti najednou všechny bolesti na své duši i na svém těle bez útěchy a bez úlevy. Prosme Boha o spasitelnou bázeň před pekelnými mukami.

II. Muky ohněm v pekle. Pekelný oheň, roznícený pomstou Boží, bude věčně pálit tělo i duši zavržených, aniž je kdy stráví. Varujme se za každou cenu hříchu, abychom se uvarovali pekelného ohně.

III. Strachujme se muk pekelných. Nemůžeme-li snést nejmenšího popálení na zemi, jak bychom se osmělili vydati se v nebezpečí věčného ohně pekelného? Žijme svatě a věnujme se obětovně svému apoštolátu.

ROZJÍMÁNÍ.

Trápím se v tomto plameni. (Luk. 16, 24.)

I. Velikost pekelných muk. Největší zármutek, nejtěžší kříže, nejkrutší utrpení na zemi nejsou nikdy bez útěchy, bez úlevy a bez přerušení, netrápí také všechny najednou téhož jedince, duše a tělo nebývají vždy zachváceny jimi touž dobou; nejsou bez naděje na šťastnější budoucnost, a kdyby měly trvati i po celý život, myšlenka na smrt nám ukazuje jejich konec a důvěryplná vyhlídka na šťastnou smrt představuje nám je jako příčinu našeho štěstí a jako počátek naší blaženosti v nebesích, proto nejsou naprostým neštěstím.

Tomu však není tak na věčnosti, zavrženec bude trpěti nejnesnesitelnější bolesti bez jakékoli útěchy v přítomnosti a bez jakékoli naděje do budoucnosti; bude je snášeti všechny najednou; bude trápen na duši i na těle, nebude mít žádné

potěchy ani té, že bude moci odvrátiti svou myšlenku od zla, jímž je soužen.

Následování Krista di:¹⁾ »Tam nebude ani jediného hříchu, který by neměl vlastní, svérázné trýzně. Kterými hříchy kdo více hřešival, za ty bude přísněji pokutován. Tam budou líní popohánění řeřavými ostny a nestřídmí trýzněni budou nesmírným hladem a žízní. Tam budou chlípni a rozkošníci poléváni vřelou smolou a smrdutou sírou a jako vzteklí psi budou bolestí skučeti závislivci. Pyšní budou zahrnuti kdejakým zahanbením, lakomci stísnění budou nejbídnějším nedostatkem.« V tomto strašném vězení budou shrnuty všechny bolesti .

Ano, tam se naplní nad nepřáteli Božími jeho strašné hrozby napsané v Písmě svatém: »Kolik se hříšná duše oslavovala a rozkošila, tolik jí dejte muk a zármutku.«²⁾ »Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého.«³⁾ »Oheň a červ jest trest na tělo bezbožné.«⁴⁾ »Bezbožník zuby svými skřípá a chřadne; přání hříšníků přichází na zmar.«⁵⁾

Prosme Boha, aby pronikl naši duši spasitelnou bázní před pekelnými mukami.

II. Muky ohněm v pekle. Jaký strach musí v nás zajisté vzbuditi při rozjímání o mukách pekelných onen mstící oheň roznícený hněvem Božím! neboť ten nikdy neuhasne, bez ustání bude páliť duši i tělo, aniž je zničí a stráví, a jak praví svatý Augustin, tento oheň zasáhne se zuřivostí všechny

1) Násl. Kr. I. 24, 3 a 4.

4) Eccli 7, 19.

2) Apok. 18, 7.

5) Žalm 111, 10.

3) Žid. 10, 31.

smysly a všechny schopnosti duševní podle toho, jaký podíl měly na hříchu.

Tento oheň nelze vůbec porovnat s naším ohněm! Náš oheň jest darem Boží štědroty, oheň pekelný jest nástrojem jeho pomsty.

Který člověk, i kdyby byl sebe ctižádostivější, svolil by, aby byl pálen v malém ohni po celý měsíc anebo i jen po celý den, aby tím dosáhl království? Takového člověka není a nemůže býti mezi lidmi nadanými rozumem. Jak si tedy máme vysvětliti nepochopitelnou pošetilost zlých? Aby ukojili své bídné náklonnosti svolují páliť se věčně v zžírajících plamenech pekelných!

Společnost zavržených v pekle bude další novou bolestí a mukou i zoufalostí. Nejhorší zločinci na zemi budou tam shromážděni a všichni tito zuřivci budou se navzájem rváti za strašných bolestí jako vztekli psi.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se uvarovali hříchu, abychom nehořeli věčně v pekle.

III. Strachujme se muk pekelných. Za nějaké království nechtěli bychom ani hodinu zůstat v ohni pozemském, jenž jest stvořen k našemu užitku a měli bychom se navždy vydati v nebezpečí hořeti ve výhni roznícené hněvem Všemohoucího! a to nejen na dobu jedné hodiny, nýbrž po celou věčnost! a to ani ne za nějaké království, nýbrž za mrzký zájem, za okamžitou rozkoš, za dým nějaké cti! Lze si mysliti pošetilejšího jednání? Kde by byla naše víra? kde by byl dokonce i náš rozum?

»Kdo z vás bude moci bydliti s ohněm zžírajícím?«¹⁾ táže se prorok. Ó, když d'ábel, svět a tělo nás budou ponoukati ke hříchu, pomněme, že nám Bůh klade tutéž otázku, a dříve než uvážíme, zdali máme svoliti ke hříchu, tažme se, chceme-li zůstat na věčnosti v onom ohni rozniceném hněvem Nejvyššího, udržovaném jeho mocností, rozdmýchávaném a řízeném jeho nekonečnou spravedlností.

Tak jednal svatý Martinian, aby zvítězil nad pokušením. Jsa ponoukán dopustiti se těžkého hříchu zapálil oheň a dal doprostřed ohniště své nohy a ve velkých bolestech pravil sám sobě: »Nemohu vydržeti své nohy na okamžik v tak slabém ohni, jak bych mohl snést muky pekelné na celém svém těle a po celou věčnost?« A na všechna pokušení odpovídal: »Bojím se ohně.« Strachujme se jako tento světec pekelného ohně, jehož muky převyšují každý výraz a každou myšlenku. Strachujme se nesnesitelné zoufalosti při vyhlídce na tyto bolesti nemající mezí ani zmenšení. Strachujme se losu zavržených, nadarmo budou volati smrt a nicotnost, »budou trápeni ve dne i v noci na věky věků«.²⁾ Vstěpujme též všem našim žákům tuto spásitelnou bázeň před věčnými mukami.

Prosme Boha o milost, bychom žili svatě a věnovali se s obětovností svému apoštolátu.

Duchovní kytice. *Peklo jest hospodou všech muk a dílnou všech bolestí.*

(Svatý Jan Damascenský.)

¹⁾ Isai. 33, 14.

²⁾ Apok. 20, 10.

36. PEKLO DUŠE.

Krátký obsah. I. Trýzeň zavržení. Zavržená duše jest ustavičně odpuzována od Boha a toto mučící odloučení od nejvyššího Dobra jest nejhorší mukou zavrženců. Prosme Boha o milost, abychom se neodloučili od něho hříchem.

II. Věčná zoufalost zavržených. Vyhliídka zavržených, že budou od Boha věčně odloučeni, budí v nich zoufalost a rozmnožuje jejich muky. Prosme Boha, abychom nikdy nezoufali nad jeho dobrotivostí a nad svou spásou.

III. Kterak se uvarujeme pekla? Posvěcujme schopnosti své duše užívající jich k dobru a budou nám pak zdrojem blaženosti v nebesích. Prosme Boha o vytrvalost až do konce za naše žáky i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

*Bojte se toho, jenž může duši i tělo zatratiti do pekla.
(Mat. 10, 28.)*

I. Trýzeň zavržení. Dokud hříšník žije, pokládá ♦ ztrátu Boha za maličkost a domnívá se, že se může po smrti snadno obejít, aniž jej vidí, miluje, aniž ho požívá, jak krutě bude však zklamán v den své smrti!

Duše jednou odloučená od těla jest ve zcela odlišném postavení; nemá již vztahu k hmotnému světu a poněvadž se již jím nezabývá ve svých myšlenkách, není již odvracována od myšlení na nebe; poznává dokonalosti Boží, jeho dobrotivost a líbeznost a toto poznání vzbuzuje v ní vřelou touhu spatřiti jej a požívatí ho; nic nemůže ukojiti této veliké a vroucí touhy. Tu poznává, že jsouc stvořena pro Boha, jenž jest jediným jejím cílem,

jejím životem a jejím vším, nemůže býti od něho odloučena bez největšího neštěstí.

Tato ubohá duše poskvrněna smrtelným hříchem poznává však též, že stav její činí ji nehodnou, aby byla spojena s tímto nejvyšším Dobrem, a že jest jí naprosto nemožno požívatí ho někdy, nad tím zakouší také trýzeň převyšující ukrutností vše, co lze vysloviti a si představití. Oheň, který jí zžírá, není ničím, přirovnáme-li jej s touto trýzní zavržení, s tímto věčným odloučením od Boha.

Toto mučící postavení jest pro ni nejukrutnější trýzní a největší zoufalostí. Chtíti někdy požívatí Boha a nemoci se k němu nikdy dostati, býti vždy mučen touto neodolatelnou touhou a nemoci jí nikdy ukojiti ani se jí zbaviti, jak strašný to úděl! A takovým bude úděl zavržené duše a tato trýzeň bude trvati po celou věčnost!

Prosme Boha o milost, bychom se od něho neodloučili hříchem.

II. Věčná zoufalost zavržených. Všechny duševní schopnosti zavržencovy zdají se býti sdruženy, aby jej mučily: pamět mu neustále připomíná cíl, pro nějž jej Bůh stvořil, nesčetné milosti a přispění, jichž mu poskytoval, aby jej přivedl k tomuto cíli, a hříšné zneužívání těchto prostředků k spasení.

Rozum podává zavržené duši přesné poznání nebe i pekla; ona chápe dokonale svůj nynější los a los, který mohla míti, kdyby bývala splnila vůli Boží; tato zoufalá myšlenka jest jí každé chvíle ukrutnou trýzní.

Jaké soužení pociťuje tato zlořečená duše, když myslí na nevýslovné statky nebeské, které na-

vždy ztratila a na nesčetná i nejvyšší zla, která jsou nadále jejím údělem pro celou věčnost! Mar-né nářky, které zvětšují ještě její hrozné muky! Tak málo námahy bylo jí třeba, aby se spasila! Bůh žádal od ní jen tak málo dobré vůle!

Myslí také na nicotnost falešných statků a mar-nivých poct tohoto světa, jimž dala přednost před dobry věčnými, které jediné jsou schopny uspo-kojiti srdce lidské. A tu se rozmnožují její palčivá litování.

Tato nešťastná duše volá smrt a zatím se cítí stvořena, aby žila věčně. Její svědomí jest hlodáno ustavičnými výčitkami. Ó, jak trpkým jest jí uznati a vyznati své nenapravitelné proviny! Tato nesnesitelná myšlenka způsobí věčnou zoufalost zavržencovu; toť onen »červ, který neumírá«¹⁾ a jenž ustavičně bude hrýzti její srdce.

Prosme Boha, abychom vždy jednali podle jeho vnuknutí a řídili svou vůli podle jeho vůle.

III. Kterak se uvarujeme pekla? Nechceme-li, aby byla naše duše vydána v onom životě mukám, na něž pouhá myšlenka nás mrazí hrůzou, uchovávejme ji bez veškeré poskvrny v tomto životě a ozdobme ji ctnostmi, které přísluší našemu sva-tému stavu.

Abychom se vystříhali hříchu, jenž jest příčinou muk zavržené duše, bděme nad svými smysly a umrtvujeme je, konejme pečlivě svá rozjímání, čer-pejme veškeren možný užitek z přijímání svatých svátostí a plňme věrně své učitelské i řeholní po-vinnosti.

¹⁾ Mar. 9, 43.

Naše duševní schopnosti nebudou ji na věčnosti předmětem muk, jestliže je v tomto čase posvěcujeme a věnujeme dobrému; jestliže na příklad připomíná nám paměť dobrotivost Páně a jeho spásitelná naučení, jestliže náš rozum osvětluje nás o našich povinnostech k Bohu, k bližnímu a k nám samým, jestliže naše svědomí zadrží nás hned při prvních našich krocích na cestě zla, jestliže se nikdy nevydáme v příležitosti ke hříchu.

A nejen že pak nebudou naší duši příčinou muk, ona bude naopak zakoušeti skrze ně nevýslovných útěch v nebi, kde Bůh bude navždy její odplatou.

Zmocní-li se naší duše nějaká omrzelost, anebo když ji napadne skličující myšlenka, připomeňme si v duchu onu věčnou blaženost a ono věčné utrpení; jakou sílu pocítíme pak, abychom zvítězili nad nepřáteli našeho spasení! s jakou energií budeme pracovati o dosažení nekonečné blaženosti a o uvarování hrozných muk duše od Boha odloučené!

Ó milosrdný Ježíši, klečíce s pokorou u tvých nohou, snažně tě prosíme, rač milostivě shlédnouti na naše duše uchvácené strachem při vzpomínce na tvou spravedlnost. Zasvěcujeme se ti znova s upřímným přáním, že budeme nadále dokonale plniti tvou svatou vůli a dojdeme štěstí býti s tebou věčně spojeni.

Duchovní kytice. *Vzpomínka na peklo brání upadnouti do něho.*

(Svatý Chrysostom.)

37. PEKLO TĚLA.

Krátký obsah. I. Muky zraku a sluchu v pekle. Poněvadž duše i tělo měly podíl na hříchu, budou mítí též podíl na trestu. Hříchy spáchané zrakem a sluchem budou pykány těmitéž smysly. Bděme tedy nad nimi, abychom neurazili Boha.

II. Muky ostatních smyslů v pekle. Zavržení budou ukrutně trýzněni za hříchy spáchané skutky, řečmi a zneužíváním smyslů. Prosme Boha o spasitelnou bázeň před těmito pekelnými mukami.

III. Předjedme pokáním muky pekelné. Strachujme se zakusiti přisnosti božské spravedlnosti v pekle a čiňme za života velkomyslným pokáním zadost za své hříchy. Prosme Boha za odpuštění svých hříchů a o milost, bychom jej již nikdy neurazili.

ROZJÍMÁNÍ.

*Byli vrženi za živa do jezera ohnivého, hořícího sírou.
(Apok. 19, 20.)*

I. Muky zraku a sluchu v pekle. Hříšník užívá svého těla i své duše, aby urážel Boha, proto jej Bůh trestá na jeho duši i na jeho těle. Duše nese zajisté větší vinu nežli tělo, neboť ona svoluje ke hříchu a velí k němu; avšak i tělo má na něm podíl, poněvadž se propůjčuje myšlenkám ducha a tužbám srdce, jakož i rozkoši, kterou vyhledává a kterou nachází v hříchu; proto jest spravedливо, aby mělo též podíl na utrpení. Toho se mu dostane po všeobecném soudu na každém jeho smyslu.

Jeho oči, které tak často zasadily smrtící ránu, budou ustavičně viděti přes tmavý ohnivý zákmit,

co pekelný jícen poskytuje obrazivosti nejstrašnějšího. Poněvadž byly poskvrněny nedovolenými pohledy, budou ustavičně roniti hořící a žhavé slzy podobné litině tekoucí z vysoké pece.

Také sluch bude mít svou vlastní trýzeň. Po celou věčnost bude zavrženec slyšeti srdcervoucí výkřiky, strašné řvaní, hrozná rouhání vycházející z úst milionů oněch nešťastníků, kteří budou společníky jeho muk a z nichž mnozí budou chrliti proti němu ohavná proklínání, protože zavinili jejich záhubu.

A tak bude u všech; a vrhnouce se jeden na druhého budou se navzájem rváti jako dravá zvíř.

Prosme Boha o milost, abychom jej nikdy neurazili zneužíváním zraku a sluchu, bychom se uvarovali věčných muk pekelných.

II. Muky ostatních smyslů v pekle. Čich zavrženců bude mít též svou vlastní trýzeň, neustále bude zachvácen vším, co si jen lze představit nejvíce páchnoucího, nejnesnesitelnějšího. Svatý Bonaventura prohlašuje, že kdyby tělo zavržencovo přišlo na zemi, šířilo by na ní všeobecný mor. Jaká to bude tedy nákaza, kterou způsobí všichni zavržení dohromady, a jaká to trýzeň čichati ji po celou věčnost!

Jazyk zavržených bude jako želízko v ohni rozžhavené za trest za všechna slova nečistá a bezbožná, která mluvili, za všechna rouhání, která pronesli proti Bohu a proti náboženství, za všechny pomluvy a klevety, jimiž se provinili proti bližnímu. Podnebí zavrženců bude zžíráno palčivou a nesnesitelnou žízni, ustavičně budou vzdychati po

kapce vody, leč nikdy se jim nedostane ani tohoto nepatrného ulehčení.

A tak tělo zavržencovo, když sloužilo za nástroj hříchu, bude nejen obklíčeno pekelným ohněm, ale bude takřka samo proměněno v oheň. A mnohem více, oheň, který podle své přirozenosti všechno spaluje a ničí, bude mít v pekle tu úžasnou vlastnost, že bude pálit i zároveň uchovávat! Z čehož následuje, že tělo bude páleno stále se stejným žářem, bude zakoušeti vždy tutéž bolest, aniž bude zničeno, ba ani změněno ve své jsoecnosti; bude to oharek stále zapalovaný, stále hořící a stále zachován neporušený. Trýzeň to, kterou si nemůžeme ani představit, jak musí býti strašná, a přece trýzeň to, jejíž hroznou muku budou zavržení snášeti po celou věčnost.

Krev zavrženců podobna rozžhavené slitině bude prouditi v jejich žilách a morek jejich kostí bude vřít jako olovo v kelímku. Zavrženým bude všechno ohněm: oheň bude vycházeti z jejich očí, uší, chřípí a z jejich úst; plameny budou šlehati z celého jejich těla.

Prosme Boha o spasitelnou bázeň před peklem, abychom neupadli do něho po smrti.

III. Předejděme pokáním muky pekelné. Nic se nevyrovná hrozným mukám, jejichž obětí budou těla zavržených. Největší bolesti zubů, nejprudší ujímání, nejhorší trhání nervů, lámání kostí, drásání těla, všechny pozemské muky nejsou ničím. přirovnáme-li je s mukami, jež jsou uvaleny na zavržence.

Jeden jediný trpí více za dobu jedné hodiny, nežli vše, co trpěli mučedníci po staletí pronásle-

dování, ačkoliv byli z nich jedni lámáni na skřipcích, jiní řezáni pilou, druzí rozmačkáni ohromnými kládami, jedněm byla kůže za živa sedřena, druzí byli pomalu upáleni. Obraz jejich muk otřásá námi a přece všechny tyto muky sdruženy na jednom jediném zavrženci nebyly ještě peklem.

Kterými hříchy člověk více hřešival, za ty bude přísněji trestán; každý hřích bude míti svou vlastní trýzeň; každý smysl zavržencův bude tam trestán podle své přirozenosti a podle podílu, který měl na hříchu. Toho neztrácejme nikdy se zřetele. Chceme-li se tedy skutečně uvarovati tohoto hrozného neštěstí, umrtvujme své oči, držíme na uzdě svůj jazyk, bděme nad svými smysly a nedělejme z nich nástrojů hříchu; to by znamenalo tolik, jako připravovati je, aby se staly oharky pro peklo.

A zvláště, když na nás bude doléhati pokušení, když budeme ponoukáni ke hříchu, připomeňme si vzpomínku na peklo a ťažme se pak, zdali jest rozumné uraziti Boha a vydati se takto za okamžik rozkoše v nebezpečí věčných muk.

Milosrdný Bože, »ty nechceš smrti bezbožného, ale aby se odvrátil bezbožný od své cesty a živ byl«¹⁾; jestliže jsi stvořil peklo, učinils tak jen pro nekající a zatvrzelé hříšníky. Odpusť nám naše hříchy a chraň nás, abychom budoucně do nich neupadli.

Duchovní kytice. *Nikdy si nebudeme moci představití přísnost muk pekelných.*

(Svatý Bonaventura.)

¹⁾ Ezech. 33, 11.

38. VĚČNOST PEKLA.

Krátký obsah. I. Muky pekelné jsou věčné v jejich trvání. Myšlenka věčnosti provází všechny muky zavržených a působí jejich zoufalost. Žijme tak, abychom se uvarovali věčných muk pekelných.

II. Muky pekelné jsou věčné v jejich síle. Tyto muky souží zavržené v každé chvíli se vši svou silou, odtud pochází věčná zoufalost zavržených. Strachujme se pekla, abychom se vystříhali hříchu, jenž do něho vede.

III. Vzpomínka na věčné muky pekelné. Vyhledka na tyto věčné muky nás povzbuzuje a udržuje v naší snaze uvarovati se jich. Pamatujme na ně, když jsme pokoušeni urazit Boha.

ROZJÍMÁNÍ.

Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného.

(Mat. 25, 41.)

I. Muky pekelné jsou věčné v jejich trvání. I největší bolesti, netrvaly-li dlouho, považujeme často za malé, avšak nepatrné zdají se nám velké, ano i velmi velké, trvaly-li dlouho, a kdyby neměly mezí, pokládali bychom je za nekonečné. Ó, jak odhadneme pak bolesti všeobecné, největší a stálé a k tomu ještě věčné? Neboť takové budou pekelné muky zavržených.

Utrpení zavrženců nekončí nikdy, ó, hrozná to myšlenka! Dokud Bůh bude Bohem, budou zavrženci zavrženi a jejich bolesti budou nekonečné a bez zmenšení.

Vpravdě, jejich bolesti nebudou mít konce, neboť milosrdenství Boží trvá jen v čase a pro ně

»již nebude času«¹⁾; »když umře bezbožný, nemá již naděje žádné«²⁾ »v pekle není vykoupení«³⁾), není milosti, neboť zavržení jsouce ve zlém upevnění nemohou se obrátiti k Bohu, nemohou litovati svých hříchů a tím hřích, pravá to příčina jejich muk, potrvá stále v nich.

Rozmnožte, možno-li, hrozná trápení zavržených, jak chcete; prodlužte konec jejich tak daleko, jak myšlenka vaše sahati může, odejmete-li od nich věčnost, peklo přestává býti peklem, tito nešťastníci nejsou již zavrženci, neboť nejsou již bez naděje. Odejmete naopak velkou část utrpení těchto zlořečených, necháte-li jim věčnost, trvá peklo vždy a přes zmenšení jejich trýzně zůstanou vždy zavrženými, vždy nanejvýše nešťastnými, neboť vědí, že jimi budou věčně, a tato jistota jest příčinou jejich věčné zoufalosti.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom žili svatě, bychom se uvarovali věčných muk pekelných.

II. Muky pekelné jsou věčné v jejich síle. Vzhledem na zavržence jest věčnost jako nesmírný globus, pod jehož tíží úpí nešťastník, dotýká se ho v jediném bodu a přece jest drcen celou masou a to vždy a bez odkladu.

Tertullian dí: »Zavržení snášejí v každé chvíli tíži ceie věčnosti.« Jejich duch zdá se býti spiknut se spravedlností Boží, aby je mučil. Tím, že jim představuje v každé chvíli všechny jejich budoucí

¹⁾ Apok. 10, 6.

²⁾ Přísl. 11, 7.

³⁾ Hodinky za zemřelé.

bolesti, působí, že je mají v jistém smyslu stále před očima, a takto je shrnuje do jednoho bodu, aby je jimi mučil. Trpí v každé chvíli všechno, čeho se strachují; strachují se všeho, co předvídají a předvídají všechny bolesti, které musí snášeti po celou věčnost.

Vždy! nikdy! jak hrozná to slova, jde-li o peklo! Nikdy nemíti žádného dobra, po němž zavržený touží, snášeti vždy a všechny společně ony bolesti, kterých se obává, vždy trpěti, vždy zoufati, toť pro něho věčnost pekla. Po tolika milionech století, kolik jest zrnek písečných na břehu mořském, kolik kapek vody v oceáně, kolik atomů ve vzduchu, nepostoupí zavrženec dále, než kde byl prvního dne, on sotva začal svou věčnost, a onen souhrn bolestí bude jej drtiti vždy vši svou tíží. Kdyby vyronil zavrženec za každé tisíciletí jedinou slzu a naplnil svými slzami nádobu tak velkou jako moře, neviděl by přece ještě konce věčnosti. Napište řadu číslic tak dlouhou, že by obkličovala celou zemi a vyslovte toto číslo berouce za jednotku celé století a nedosáhnete ještě konce věčnosti. Znásobte tyto příměry a i tehdy zůstanou bledým obrazem skutečnosti.

Kdyby si aspoň zavržení mohli činiti přelud a mysliti, že Bůh snad bude míti s nimi slitování a nechá je zemříti v oněch plamenech svého hněvu a své spravedlnosti, anebo že je z nich vyvede; leč ne, oni jsou přesvědčeni o opaku; stále mají před očima ortel svého zavržení; bez konce zní v jejich uších ona k zoufalství přivádějící slova: vždy! nikdy! vždy trpěti, nikdy zemříti!

Prosme Boha, bychom dobře pochopili hrozné

muky pekelné, abychom se varovali hříchu, právě to příčiny všeho toho zla.

III. Vzpomínka na věčné muky pekelné. »Bud'te pamětlivi onoho červa, jenž neumírá, onoho ohně, jenž neuhasne«, praví svatý Chrysostom, »a nebudete již považovati pokušení za nesnesitelné, ani přikázání Boží za těžce splnitelná.«

Ovšem, musíme si činiti násilí, abychom zvítězili nad pokušením, abychom byli poslušni přikázání Božího; může se však porovnatí toto úsilí se strašnými tresty, které čekají hříšníky a přestupníky zákona Božího, kteří zemřeli v nekajícnosti? »Přestaneme hřešiti,« poznamenává svatý Řehoř, »když nebeská milost obměkčí naše srdce, a my se strachujeme budoucího utrpení; budeme vyproštěni z pekla, když navštívení vnitřní útěchou přejdeme z kajícího úpění k naději na odpuštění.« Svatý Prosper praví o pekelných mukách: »Čísti nebo slyšeti mluvíti o nich, míti je stále na mysli, věřiti, že se přihodí, strachovati se jich bez znepokojení, pamatovati, jaké by to bylo pro nás neštěstí, kdybychom byli vyloučeni z radosti patřiti na Boha a sytiti se konečně všemi těmito myšlenkami, jest nejlepším prostředkem k zapuzení všech neřestí a uzdou na všechny svůdnosti tělesné.«

Prosme Boha, aby nám vnukl bázeň před pekelnými mukami zvláště ve chvíli pokušení.

Duchovní kytice. *Co jest strašnějšiho než chtíti vždy, co nebude, a nechtíti nikdy, co bude vždy!*

(Svatý Bernard.)

39. CITY, JEŽ V NÁS MÁ BUDITI MYŠLENKA NA PEKLO.

Krátký obsah. I. Myšlenka na peklo vnuká cit hrůzy. Nikdy nepochopíme náležitě hrozného losu zavržených, odsouzených k věčnému utrpení. Žijme s milostí Boží tak, abychom se uvarovali těchto trestů.

II. Myšlenka na peklo vnuká cit bázně. Nezanedbáváme ničeho, abychom se uvarovali přechodných pozemských bolestí a vydáváme se lehkomyšlně věčnému usmiřování v pekle! Jaká to pošetilost! Strachujme se tedy hříchu, jenž nás vrhá do pekla.

III. Myšlenka na peklo vnuká též cit vděčnosti. Jak milosrdný byl k nám Bůh, že nám odpustil hříchy a ušetřil nás pekla! Děkujme Bohu varujice se zvláště uraziti ho.

ROZJÍMÁNÍ.

Tam bude pláč a skřípění zubů. (Mat. 8, 12.)

I. Myšlenka na peklo vnuká cit hrůzy. Uvažme, jak hrozná jest myšlenka na místo určení ku potrestání nepřátel Boha popuzeného takřka k nejhoršímu bídným tvorem, jenž zneužil všeho, aby jej urážel, a chtěl žíti i zemříti v jeho nepřátelství. A abychom si o něm učinili představu, sestupme v duchu na ono místo hrůzy, kde všechna utrpení a všechny muky se musí nezbytně spojití s takovou působivostí, která přesahuje vše, co si jen můžeme představit: toť peklo...

Jak bychom neměli býti uchvázeni hrůzou při vzpomínce na peklo! Jak si lze učiniti správnou představu o tomto ohnivém žaláři připraveném ďáblu a andělům jeho¹⁾ a v němž budou též

¹⁾ Mat. 25, 41.

věznění s nimi lidé, kteří zemřeli v nepřátelství s Bohem?

Tam zlí utvrzení jsouce ve zlém, které chtěli, budou mít ve svém srdci jen nenávist, zuřivost, vztek a zoufalost. Tam zavržení jsouce vzdálení a zlořečení od Boha, svého posledního cíle, budou mít jen schopnost k utrpení: pamět jim bude připomínati to, co je může nejvíce kormoutiti, rozum bude měřiti celý rozsah jejich neštěstí, vůli bude věčně odpíráno a na všech smyslech budou zakoušeti hroznou trýzeň.

Přistupte k tomuto strašnému místu, kde se soustředí na každém zavrženci všechny bolesti, vy, kteří pomýšlíte jen na to, jak byste lichotili své zhýčkanosti a jak byste si zjednali blahobyť pozemský; vizte tuto ohnivou propast, do níž jsou uvrženi všichni nešťastníci, kteří za svého života opustili ctnost, aby se oddali svým zlým náklonnostem; učiňte si posudek o těchto mukách jak strašných jejich přirozeností a velikostí tak i věčným jejich trváním.

Proniknutí hrůzou při myšlence na peklo žijme s pomocí milosti Boží tak, že se uvarujeme těchto věčných trestů.

II. Myšlenka na peklo vnuká cit bázně. Jak velká by byla naše pošetilost, kdybychom se zapověděnými rozkošemi, hříšnou lhostejností, zbabělou lidskou bázní a hříšným životem vydávali v nebezpečí zasloužiti si býti mučeni v tomto hrozném pekle po celou věčnost.

Zpytujme své svědomí. Poznáme-li, že jsme se dopustili těžkých chyb a kdyby to byl i jediný smrtelný hřích, od doby, kdy jsme přišli do

rozumu, bijme na svá prsa, neboť pak jsme zasloužili těchto věčných muk a Bůh nás mohl uvrhnouti navždy do nich.

Kdybychom však opět upadli do těchže poblouzení, kdyby v této chvíli přebýval ještě hřích v našem srdci a učinil nás hodnými pekla, třesme se strachem, že budeme zavrženi.

Ó, té lidské pošetilosti! Proti všem přechodným utrpením na tomto světě činíme opatření a vzhledem k věčným mukám zůstáváme neteční! Následujme rady dobrého Mistra: »Nebojte se těch,« praví nám ve svém svatém evangeliu, »kteří zabíjejí tělo, duše však zabíjí nemohou, ale bojte se spíše toho, jenž může duši i tělo zatratiti do pekla.«¹⁾

Prosme Boha, aby nám vnukl svatou bázeň před hříchem, jenž vede do pekla.

III. Myšlenka na peklo vnuká též cit vděčnosti. Strachujme se pekla a především hříchu, jenž jediný nás může do něho uvrhnouti. Při vzpomínce však na tuto strašnou propast, v níž jsou zavrženi kořisti věčných muk, zžíráni výčitkami bez jakékoli útěchy, trýznění nekonečnou zoufalostí, proniknutí a uchvácení mstícím ohněm, poznejme, jak hrozná jest spravedlnost Boží a jak moudré jest předejít její přísnost věrným plněním svých povinností. Poznejme důležitost oněch rad následování Krista: »Při všech věcech prohlédej ke konci a toho buď pamětliv, kterak obстоíš před příšným Soudcem, jehož není nic tajno, jenž se nedá usmířiti dary a nevšímá si výmluv, nýbrž tak bude souditi, jak jest spravedlivo. Ó, přebídný a pošetilý hříšníku,

¹⁾ Mat. 10, 28.

co odpovíš Bohu, jenž zná všecku tvou zlobu, když se kolikráte hrozíš už tváře rozhněvaného člověka! Proč si nepojišťuješ bezpečnosti na den soudu, kdy žádný nebude moci jiného hájiti ani omlouvati, nýbrž každý sám dosti míti bude svého břemene?«¹⁾)

Když nás d'ábel ponouká ke zlému, tu vzdaluje z naší mysli vzpomínku na peklo; ó, připomeňme si zvláště tehdy tyto hrozné tresty a pronikněme se svatou bázni před upadnutím do onoho věčného ohně rozníceného hněvem Božím.

Prosme dobrého Mistra, aby nám odpustil spáchané hříchy a uchoval nás před nimi v budoucnosti. Bud'me mu vděční za velké milosrdenství, které nám prokázal, neboť nejen že nás neuvrhl do pekla a vzdálil nás navždy od něho, ale on nás nabádal a naléhavě povzbuzoval, bychom se vrátili ke konání ctnosti, činili pokání za své hříchy, působili s jeho milostmi a zasloužili si takto nebe. Ó, jaká to dobrotivost! jaká láska! a jak bychom byli nevděční, kdybychom nejednali podle jeho nekonečné lásky!

Vštěpujme svým žákům se spasitelnou bázni před peklem velkou vděčnost za dobrotivost Boží, s níž je uchránil věčných trestů odpustiv jim jejich hříchy.

Prosme dobrého Mistra o milost, bychom ho milovali, jej nikdy neurazili a jemu děkovali, zvláště pak, abychom jej již nikdy neuráželi.

Duchovní kytice. *Hrůza před mukou jest smrtí hříchu.* (Svatý Chrysostom.)

¹⁾ Násl. Kr. I., 24, 1.

IV. O ČISTEC.

40. JSOUNOST OČISTCE.

Krátký obsah. I. Jsoucnost očistce hlásá Církev. Kromě pekla, kam se dostanou zavržení, a mimo nebe, kam přijdou vyvolení, musí býti místo na odpykání pro duše spravedlivé poskvrněné lehkými hříchy. Prosme Boha o milost, bychom zemřeli v jeho lásce.

II. Písmo svaté mluví o očistci. Juda Machabejský dal se modliti za zemřelé a Pán náš mluví nepřímě o očistci v evangeliu. Modleme se a dejme se modliti za ulehčení duším v očistci a za jejich vysvobození.

III. Čiňme zadost za své hříchy v tomto životě. Pokáním smažeme své hříchy na zemi, místo abychom za ně pykali v očistci, abychom mohli přijíti neprodleně do nebe. Prosme Boha o milost, abychom neuvalili na sebe tresty v onom životě.

ROZJÍMÁNÍ.

Sám však bude spasen, ale tak jako skrze oheň.

(I. Kor. 3, 15.)

I. Jsoucnost očistce hlásá Církev. Jsoucnost očistce jest právě tak jistá, právě tak nepopíratelná jako ostatní pravdy našeho svatého náboženství.

Církev majíc stále přispění Ducha svatého a opírajíc se o zjevení učí, že duše, aby mohla neprodleně vstoupiti do nebe, když opustila tuto zemi, nesmí býti vinna žádným hříchem a musí učiniti kromě toho úplně zadost spravedlnosti Boží za odpuštěné hříchy. Dále pak učí, že duše, která má neštěstí, že se nachází v okamžiku své smrti ve

stavu smrtelného hříchu, i kdyby to byl jeden jediný, jest odsouzena k věčným mukám pekelným.

Mimo tyto dva protivné stavy, totiž smrtelného hříchu a dokonalé čistoty, jest však stav prostřední, v němž duše nemajíc těžké viny jest přece ještě poskvrněna v očích Božích, poněvadž se dopustila všedních hříchů, za něž nedosáhla odpuštění, anebo poněvadž neučinila dosti zadost za smrtelné hříchy, jež jí byly odpuštěny po dobře vykonané zpovědi.

Vždyť kdo zemře zajisté bez smrtelného hříchu a nemusí si vytýkati lehkých chyb, zbytečných slov, nerozvážností, marnivých zalíbení, malých netrpělivostí, nějaké nedbalosti v plnění svých povinností, poněkud dobrovolných roztržitostí při svých duchovních cvičeních a t. d.? Zdaž není psáno, že sedmkrát za den padne spravedlivý?¹⁾

A dále pak, kolik jich učinilo v poslední své hodině dosti dlouhé a přísné pokání za všechny hříchy, z nichž obdrželi rozhřešení?

Jest tedy velmi málo duší, které jsou připuštěny k slávě hned po jejich vyjití z tohoto světa, v důsledku toho jest množství lidí, kteří zemřeli ve stavu milosti a mají právo na nebe, avšak nemohou nicméně býti tam uvedeni hned po svém posledním výdechu.

Proto musí býti nevyhnutelně místo na odpykání a takřka jako prostřednictví mezi nebem a peklem, kde se očišťují od každé poskvrny, kde dokončí zadostčinění spravedlnosti Boží, aby se jim do-

¹⁾ Přísl. 24, 16.

stalo jen jeho milosrdenství a štědroty; toto místo jest očistec.

Prosme Boha o milost, abychom zemřeli v jeho lásce a učinivše úplně zadost jeho božské spravedlnosti za naše hříchy.

II. Písmo svaté mluví o očistci. Ano, jak nás tomu učí Církev, předpokládá spravedlnost a milosrdenství Boží nezbytně očistec, o němž nám mluví Písmo svaté.

Pán náš připomenul nám nepřímo toto místo na odpykání slovy: »Nevyjdeš odtud, dokavad ne-navrátíš posledního penízku.¹⁾ Kdo by se rouhal proti Duchu svatému, nedostane odpuštění na věky, nýbrž bude vinen hříchem věčným«,²⁾ a tím nám dává na srozuměnou, že jsou hříchy, jejichž odpuštění jest možné i po smrti.

Dogma o očistci bylo vyznáváno i před příchodem Ježíše Krista. Vždyť Juda Machabejský nechal se modliti a obětovati smírné oběti za své spolubojovníky, kteří zemřeli v boji. Písmo svaté připomínajíc tento děj dodává: »Svatá a spasitelná jest myšlenka za mrtvé se modliti, aby hříchů zproštění byli.«³⁾

Tomuto článku víry nás Církev, jež jest vždy neomylná, nejen učí, ale uvádí nám jej bez ustání na pamět.

Všichni jsme oplakávali, a možná často, osoby drahé našemu srdci a snažíme se svým zbožným přispěním vysvoboditi jejich duše, jež jsou drženy

¹⁾ Mat. 5, 26.

²⁾ Mar. 3, 29.

³⁾ II. Mach. 12, 46.

v plamenech očištcových. Modleme se a dávejme se modlití na ulehčení duším a za jejich vysvobození z očiště, zvláště za duše našich příbuzných, Bratří, přátel, žáků a dobrodinců. Jmenovitě se modleme vždy »důstojně, pozorně a nábožně« hodinky za mrtvé a ostatní modlitby za naše zemřelé.

III. Čiňme zadost za své hříchy v tomto životě.

Uvažujme ve světle víry o tomto místě utrpení, kde jsou odpykávány nevýslovnými mukami ony hříchy, které snad považujeme za malichernosti. Varujme se jich tedy s větší pečlivostí.

Oddejme se zmužile skutkům kajícím, jestliže učiníme zadost za své hříchy v tomto životě, nebudou nám vytýkány v životě onom. Mezi utrpeními na tomto světě a utrpeními v očištcu není žádného porovnání, toho nezapomínejme.

Využítujeme všech prostředků posvěcovacích, jež jsou tak četné v našem svatém stavu. Učiňme si od nynějška svůj očištěc na zemi konající umrtvování a snášejíce trpělivě únavu i útrapy našeho stavu, nemoci a všechny kříže, jež prozřetelnost Boží dopustí, nebo chce, a staňme se takto hodnými s pomocí milosti Ježíše Krista vejíti hned po své smrti do účastenství na věčné slávě.

Za týmž účelem snažme se získávati co možná nejvíce odpustků Církve svaté. Čerpejme často z tohoto nevyčerpatelného pokladu, jenž jest nám dán k užívání, aby přispěl na pomoc naší slabosti.

Nemysleme pouze na sebe, pamatujme i na trpící duše v očištcu, modleme se a dejme se mnoho za ně modlití, abychom jim zjednali ulehčení a vysvobození.

Vzdělávejme své žáky k této pobožnosti, jež jest tak způsobilá roznítiti v jejich srdcích city lásky.

Prosme dobrého Mistra za ně i za sebe o milost, bychom se varovali hříchů, abychom nemusili za ně pykati v očistci.

Duchovní kytice. *Vše, co necháme neuomořného za své všední hříchy, bude očišťováno v ohni.*

(Svatý Cesarius z Arles.)

41. TRÝZEŇ V OČISTCI.

Krátký obsah. I. Trýzeň ohněm v očistci. Tato trýzeň není v něm stížena zoufalostí ani nenávistí proti Bohu jako v pekle, neboť není věčná. Strachujme se hříchu a trestů, které má v zápětí.

II. Zbavení patření na Boha v očistci. Tato trýzeň trápí duše v očistci mnohem více, neboť jsou zžírány naléhavou potřebou požívati Boha. Prosme jej, aby nás nenechal příliš dlouho strádati v očistci.

III. Soustrast s dušemi v očistci. Představme si muky těchto ubohých duší a ulehčujme jim i vysvobozujme je zbožným přispěním. Nedejme nikdy uplynouti dnu, aniž se za ně pomodlíme a vštěpujme svým žákům tento zbožný obyčej.

ROZJÍMÁNÍ.

Proč mi obličeje svých zahaluješ, a mne pokládáš za svého nepřítele? (Job 13, 24.)

I. Trýzeň ohněm v očistci. Dvě hlavní utrpení svatých duší v očistci jsou trýzeň ohněm a zbavení patření na Boha. Tedy předně trýzeň ohněm.

Ó, jak hrozný jest tento mstící oheň roznícený spravedlností Boží! Jak ukruté a nesnesitelné bolesti působí! Proto by byl očistec jakýmsi peklem, kdyby láska Boží a odůvodněná naděje na jeho nabytí neudržovaly duše pohřížené do této hlubiny zadostčinění.

Mohli bychom snést pouhou myšlenku, že máme ruku nebo nohu v prudkém ohni a že je tam držíme bez přestání po několik dní anebo jen po několik hodin? A kdyby šlo o to nechat v něm nejen nohu nebo ruku, nýbrž celé tělo, předpokládaje, že by zázrakem božské spravedlnosti bylo v něm udržo-

váno po celá léta, aniž by zemřelo a ztratilo na své citlivosti! A přece jest oheň, o němž jest zde řeč, jen slabým obrazem ohně očišcového! Jak hrozné musí býti tedy bolesti, které snášejí duše zavřené na tomto místě zadostčinění!

Prosme Boha o velkou ošklivost před hříchem a o spasitelnou bázeň před zadostčiněním, kterého vyžaduje.

II. Zbavení patření na Boha v očištcí. Oheň však není největším utrpením pro svaté duše, jež jsou drženy v očištcí; zbavení patření na Boha mučí je mnohem bolestnějším způsobem. Když opustila duše tělo, a tudíž i všechny věci pozemské, cítí, že všechno její štěstí záleží jedině v požívání Boha a v jeho lásce; patřiti na něho jest pak nejnaléhavější její potřebou a nemůže snéstí býti od něho odloučena a nepociťovati největší bolesti.

Ó, co se v ní děje, když pozvedá své zraky k bráně nebeského města, jež prodlévá otevření se k jejímu přijetí? Co pociťuje, když si představí onu nádheru a všechno ono nebeské bohatství, jež nemůže ještě míti? když myslí na Marii, onu dobrou matku, kterou tak miluje, a jest nucena zůstávati od ní vzdálena; když vzpomíná na svého milovaného Spasitele, jenž jí zapověděl požívati patření na jeho božskou slávu, dokud nebude dokonale očištěna; když myslí na nejsvětější Trojici, na Boha třikrát svatého, pro něhož se cítí stvořena, na onu svrchovanou krásu, na kterou s největším zápallem touží patřiti a jí požívati, a jež se skrývá jejím zrakům, poněvadž jest ještě dlužnicí jeho spravedlnosti?

Touha, kterou pociťuje hodné dítě po objetí nejlepšího otce a nejněžnější matky, vzdechy nějakého krále po trůnu, o který přišel vlastní vinou, úzkost umírajícího, jenž nevidí přicházeti chvíle ukončení nejbolestnější operace, nejsou ničím, přirovnáme-li je k mukám duše, jež jest zžírána potřebou spatřiti Boha a požívatí tohoto svrchovaného dobra, jež jest jediným nutným předmětem vši její lásky. A viděti se tak vždy odmítnuta, dokud nedokončí svého usmíření! Ach, tato muka převyšuje nade vše porovnání muku ohně a souží tím více tyto ubohé duše.

Prosme Boha o milost, abychom svatě žili a umřeli, abychom nemusili pak dlouho úpěti v očištění.

III. Soustrast s dušemi v očistci. Představme si neustálé vzlety těchto svatých duší k Bohu a slyšme jejich kvilící vzdechy. Jak bychom neměli býti pohnuti, dojati a proniknuti soustrastí? Dejme se pohnouti jejich lkáním: »Z hlubin volám k tobě, Hospodine.¹⁾ Vyjasni tvář svou i dojdeme spásy.«²⁾

Nebud'me hluši k jejich úpěnlivým prosbám a přispějme jim na pomoc. Modleme se a dejme se modliti za jejich vysvobození. Nabádejme své žáky, aby jim pomáhali. Nezanedbávejme ničeho, abychom udržovali a oživovali pobožnost za tyto svaté duše. Ziskávejme na jejich úmysl, pokud možno, nejvíce odpustků. Budeme-li se takto zabýmati o ulehčení ubohým duším, učiní Bůh, že ne-

¹⁾ Žalm 129, 1.

²⁾ Žalm 79, 4.

bude zapomenuto přispěti i nám na pomoc po naší smrti.

Uvažujme též vážně o tom, jak bychom ušli oněm utrpením, o nichž rozjímáme; varujme se na dále všech chyb i těch nejmenších a číňme nejhojnější měrou v tomto životě zadost spravedlnosti Boží za své spáchané hříchy.

Jak málo chápeme své nejdražší zájmy, když za zjednání si na okamžik ukojení, dopouštíme se každého dne oněch četných chyb, jež budou v očistci příčinou tolikerého litování! A jestliže bázeň před oním zžírajícím ohněm a myšlenka, že budeme zbaveni patření na Boha snad po dlouhá léta, ano i po celá století, když to vše nečiní na nás žádného dojmu, zdaž to není očividný důkaz, že máme málo víry?

Mnohdykrátě odvádíme mysl svou od těchto utrpení a jsme tak smělí, že žijeme ve vlažnosti, v zanedbávání svých povinností, ve zvyku dopouštět se množství hříchů, o nichž domníváme se, že jsou lehké. Říkáváme: »Učiníme pokání v očistci.« Pošetilci, místo tak snadného zadostčinění zde na zemi dváme přednost dlouhým a nevýslovným mukám očistcovým! Kde jest naše víra? Ano, kde jest dokonce i náš rozum ?

Nedejme uplynouti dne, aniž se pomodlíme za duše v očistci a vštěpujme svým žákům tento zbožný obyčej.

Duchovní kytice. *Jest mnoho duší, jejichž muky v očistci budou trvati až do posledního soudu.*

(Svatý Bruno.)

44. UTRPENÍ DUŠI V OČISTCI PŘI VZPOMÍNCE NA JEJICH HŘÍCHY.

Krátký obsah. I. Duše v očistci trpí, že jsou vzdáleny od Boha pro své neodpykané hříchy. Cítí se býti nehodny vejíti do příbytku slávy a blaženosti, po němž vši silou touží. Prosme Boha, aby nám otevřel nebe hned po naší smrti.

II. Duše v očistci litují svých hříchů. Tu poznávají celou tíži svých hříchů, které považovaly za lehké a pociťují nad nimi velkou lítost. Prosme Boha o milost, bychom se varovali všedních hříchů, abychom nemusili za ně pykatí v očistci.

III. Předjděme tresty očistcové. Můžeme to tím, že se varujeme hříchů, že činíme za ně zadost pokáním a zhlazující je odpustky. Modleme se za duše v očistci, aby se pak i jiní modlili za nás po naší smrti.

ROZJÍMÁNÍ.

Ruka Páně dotkla se mne. (Job 19, 21.)

I. Duše v očistci trpí, že jsou vzdáleny od Boha pro své neodpykané hříchy. Představme si onu slavnostní chvíli, kdy duše spravedlivého po vyjití z těla objeví se před soudnou stolicí nejvyššího Soudce. Tehdy se v ní děje velká proměna, dí svatý Ambrož, jest obklopena velebností božskou, vše jeví se jí v novém světle, vše mění se v jejích úmyslech, myšlenkách, tužbách i v náklonnostech.

Poněvadž pochopuje zcela zvláštním způsobem, jak dobrotivý a lásky hodný jest Bůh a jakého štěstí zjednává svým vyvoleným, vzplane k němu nevýslovnou láskou a chce k němu vzlétnouti do nebe, aby ho požívala a vešla do jeho slávy.

Neodolatelná síla ji však hned zadrží, ona poznává všechny své spáchané hříchy, vidí je jako nedostatečně smazané skvrny, počítá ony milosti a ona vnuknutí, jimiž pohrdla, ono zanedbávání svých povinností, ony dobrovolné roztržitosti při modlitbě, jedním slovem, ono množství nedokonalostí, které ji nutí jíti se očistit ohněm, nežli může vejíti do nebe.

Bolest milujícího dítěte, jež našlo po dlouhém odloučení svého otce a vidí se odpuzeno ve chvíli, kdy se chce vrhnouti do jeho náruče, nemůže nám poskytnouti správné představy bolesti duše, které jest zabráněno pro poskvrny na ní lpící, vrhnouti se do lůna Božího, jediného to předmětu její lásky.

Prosme dobrého Mistra o milost, bychom žili tak svatě, že můžeme jíti požívat ho v nebi hned po své smrti.

II. Duše v očistci litují svých hříchů. Tato ubohá duše jsouc takto odpuzena od Boha poznává pak, jak se mýlila, když nazývala malými chybami a nepovažovala za hodny pozornosti, zbytečné slovo, neumrtvování při užívání smyslů, poněkud dobrovolnou roztržitost při modlitbách, nějaké nedbalosti při plnění povinností.

»Ó, můj Bože,« zvolá pak s city nejupřímnější lítosti, »ó Bože můj, nyní uznávám své křivdy, poznávám, jak oplakávaníhodné jsou ony hříchy, které jsem nazývala lehkými a které dnes přivádějí, bohužel, tak bolestný odklad mého štěstí. Nicméně však, ó můj Bože, poněvadž jsem stvořena pro tebe, nemohu zůstávati bez tebe, neboť ty jsi střediskem všech mých náklonností. Planu touhou, býti s tebou spojena a tebe požívati.«

Pak se jí zdá, že jí odpovídá spravedlivý Soudce: »Nyní jest již pozdě dokazovati mi svou lásku, tu jsi měla dosvědčovati svými skutky za dnů své zkoušky; měla jsi plniti přesněji své povinnosti, působiti věrněji s mými milostmi a poslušněji následovati mých vnuknutí, měla jsi míti větší lítost nad svými hříchy a napraviti je přísnějším pokáním; měla jsi dosvědčovati více velkomyslnosti v mé službě, nevyhýbati se tolik nesnázím a námahám, nezapomínati, že i pouhé zbytečné slovo bude připomenuto při mém soudu.«

A je-li tato duše duší řeholníkovou, zdá se jí, že slyší dodati třikrát svatého Boha ještě slova: »Provinila ses množstvím chyb proti svým pravidlům, nepracovala jsi dosti pečlivě o své zdokonalování, zanedbávala jsi prostředků, bys prospívala v dokonalosti, nečerpala jsi dosti užitku ze svých tak častých zpovědí a svatých přijímání. S velkomyslným působením s mými zvláštními milostmi mohla jsi nejen učiniti zadost za své hříchy, ale i obohatiti se nesčetnými zásluhami. Tomu však bylo jinak. Odejdi tedy ode mne do ohně očištcového. Jeho přísnosti ses mohla uvarovati větší věností a větší péčí o získání četných odpustků, jichž jsi mohla užívat.« Ó, jaká to muka pro duši, když uslyší tyto spravedlivé výtky!

Prosme Boha o milost, bychom se varovali všedního hříchu a nemusili za něj pykati v očištcí.

III. Předějděme tresty očištcové. Varujme se těchto hříchů, abychom jich nemusili oplakávati a nad nimi lkati v očištcí, kde se nám zjeví ve vší své ohyzdnosti a učiní nás nesnesitelnými nám samým. Vystříhejme se těchto hříchů, abychom ne-

byli drženi v oněch zžirajících plamenech, které tvoří nepřekročitelnou hráz mezi tímto místem očištným a nebem, do něhož doufáme vejíti k požívání Boha, neboť tyto hříchy, které považujeme za nic neznamenantící, spatříme pak jako ošklivé skvrny, s nimiž bychom se ani neodvážili představit se v příbytku slávy, do něhož nemůže vejíti nic poskvrněného a nic nečistého.

Pamatujme na tyto pravdy, když jsme pokoušeni poskytnouti si přechodného ukojení a vyhnouti se malé oběti a tím uraziti Boha, uchýliti se od svých povinností, pohrdati hnutími milosti a vnuknutími Ducha svatého.

Jednejme moudřeji; předejděme ona zla a odstraňme každou překážku našeho spojení s Bohem; služme mu s horlivostí i s věností; zaplaťme v tomto životě všechny své dluhy u jeho božské spravedlnosti a pak, když nás k sobě povolá, nezabrání mu nic, aby nám prokázal své milosrdenství a učinil nás účastnými své blaženosti po celou věčnost.

Modleme se mnoho za duše v očištcí, aby se jednou jiní modlili za nás.

Duchovní kytice. *Trvání očištcové řídí se velikostí hříchů.*

(Svatý Eusebius.)

43. POHNUTKY KU POMÁHÁNÍ DUŠÍM V OČISTCI.

Krátký obsah. I. Duch víry nabádá nás pomáhati duším v očistci. Tím zalíbíme se Bohu, budeme jednati podle úmyslů Ježíše Krista a zabezpečíme si své vlastní duchovní zájmy. Modleme se každého dne za tyto ubohé duše, aby i nám bylo později pomáháno.

II. Vděčnost a láska nabádají nás pomáhati duším v očistci. Bychom nebyli velkými nevděčníky, musíme se modlití za duše svých příbuzných přátel a dobrodinců. Rozmnožme tedy zbožná přispění v jejich prospěch.

III. Soustrast nás povzbuzuje pomáhati duším v očistci. Ony nemohou již ničeho činiti pro sebe, pomáhejme jim modlitbou, zvláště těm nejopuštěnějším. Vštěpujme též svým žákům tuto zbožnou i láskyplnou pobožnost.

ROZJÍMÁNÍ.

*Cit se mnou mějte přec, cit mějte, vy moji přátelé.
(Job 19, 21.)*

I. Duch víry nabádá nás pomáhati duším v očistci. Mějme slitování s těmito ubohými dušemi a pomáhejme jim všemi nám možnými prostředky, vždyť tyto prostředky jsou tak četné v našem svatém stavu; všechno nás vyzývá, bychom plnili tuto povinnost, jež jest tak drahá srdcím křesťanským a soustrastným.

Chceme se zalíbiti Bohu, jednati podle úmyslů Ježíše Krista a zabezpečiti si své duchovní zájmy; výtečným prostředkem k dosažení tohoto trojího cíle jest však pobožnost za duše v očistci. Bůh trestá s politováním tyto svaté duše, jež jsou určeny požívatí ho, a proto nejen přívětivě přijímá,

nýbrž přeje si a chce, abychom obměkčili za ně jeho spravedlnost, abychom mu usnadnili, by jim prokazoval hojněji své milosrdenství a svou štěrnotu.

Ježíš Kristus žádá toho od nás. Jelikož mají lásku, jsou tyto duše s ním spojeny jako jeho údy. Ó, jsouť ony zajisté trpící údy Ježíše Krista! Náš milovaný Spasitel trpí v nich a skrze ně prosí o naši pomoc. Mohli bychom mu jí odmítnouti?

Pomáhati duším v očistci znamená též oslavovati Boha, prokazovati lásku, dosáhnouti hojnosti zásluh a zjednávat si horlivých přímluvců v nebi; znamená to konečně zajistiti si pomoc po smrti podle slov božského Mistra: »Jakou měrou měříte, takovou bude vám odměřeno.«¹⁾ Oživme tedy v sobě tuto pobožnost a vštěpujme ji též svým žákům.

Prosme Boha o milost, bychom jednali úplně podle jeho úmyslů, aby bylo pomoženo později i nám.

II. Vděčnost i láska nás nabádají pomáhati duším v očistci. Jak mnohé z těchto duší jsou s námi spojeny nejužšími svazky! Slyšme je, jak nám přednášejí onu žalostnou prosbu: »Cit se mnou mějte přec, cit mějte, vy moji přátelé, neboť ruka Páně dotkla se mne.«²⁾

Slyšme onoho otce volati z plamenů: »Ó, synu můj, vychoval jsem tě za cenu svého potu, pro tebe jsem se vyčerpal bděním i pracemi, ó, ty, jehož jsem tak velice miloval, mohl bys na mne zapome-

¹⁾ Mat. 7, 2.

²⁾ Job 19, 21.

nouti? Ach zapřísahám tě, modli se za svého otce, jenž trpí a úpí, neboť mu můžeš pomoci.«

Slyšme onu matku, jež praví srdcervoucím hlasem: »Bůh mě použil, bych ti dala život. Kolik dnů a nocí jsem věnovala, abych ti sloužila! Kolik péče a starostlivosti jsem vynaložila, abych tě vychovala! Odepřeš mi své pomoci a nebudeš mítí slitování se svou matkou, jež trpí tak strašné muky?«

Slyšme ony dívky prositi své bývalé vychovatele: »Ó vy, kteří jste nás tak milovali před naší smrtí a kteří jste nás zahrnovali tak velikou starostlivostí, zapřísaháme vás, pomozte nám v našich bolestech, neboť jsme sklíčeny na tomto místě, kde činíme zadost. Vaše něha se lekala nejmenšího nebezpečí o nás, měla by vás nechat necitelnými, když tak ukrutně trpíme?«

Slyšme lkání dobrodinců našich rodin a našich ústavů: »Slitujte se nad námi«, volají. »Vy jste zdědili z našich statků a my jsme vás zavázali odkazy a nadacemi, abyste dali za nás sloužití obět mše svaté a udíleli za nás almužny. Mohli byste zapomenouti vzpomínati na naše úmysly?«

Slyšme ony příbuzné a přátele, s nimiž jsme byli tak úzce spojeni, jak nám praví: »Slitujte se nad námi, vy, kteří jste oplakávali naši smrt a zřídili nám snad i pomníky plné vychvalování. Vroucí modlitby, kající slzy, almužny uložené do klína chudých, umrtvování obětovaná Bohu a obět mše svaté i svaté přijímání, hle, za to vás prosíme, abyste nám uštědřili a konali na náš úmysl.«

Doporučujme každodenně Bohu duše svých zemřelých a Bratří, našich žáků, přátel i dobrodinců a pomáhejme jim tím hojněji svým zbožným

příspěním. Budeme za to odměněni po své smrti modlitbami, jež za nás budou konány.

III. Soustrast nás povzbuzuje pomáhati duším v očistci. Utrpení vnuká přirozeně slitování a pohled na neštěstí dojíhá; neblížíme se nikdy k nemocnému bez soustrasti s jeho bolestmi a aniž mu nabízíme služby a povzbuzení a slibujeme mu učiniti vše k jeho ulehčení a uzdravení.

Proč by se neměla tedy tato soustrast se starostlivostí, kterou vzbuzuje, vztahovati nejen na duše v očistci nám drahé, ale též na všechny a zvláště na ty nejopuštěnější?

Ve chvíli, kdy stolujeme, kdy odpočíváme, kdy si poskytujeme snad ukojení a rozkoše více nebo méně dovolené, hoří v očistci ubohé duše a prosí nás úpěnlivě, bychom jim pomohli modlitbou, nějakým odřeknutím si něčeho a odpustky, které by jim pomohly odejiti z tohoto místa zadostčinění, v němž jsou drženy, do příbytku slávy a blaženosti, jenž jest jejich nadějí. Mohli bychom zůstat hlouši k jejich tklivým prosbám a k jejich žalostnému úpění? Nebyli bychom pak ukrutnými a nevděčnými?

Nikoli, tomu nebude tak! Každého dne budeme se modliti za tyto ubohé duše a budeme získávati odpustky na jejich úmysl. Nabádejme své žáky, aby i oni pomáhali duším v očistci a prosme Boha o milost, aby vysvobodil z něho ty, které tam trpí k vůli nám.

Duchovní kytice. *Duše v očistci bývají vysvobozeny modlitbami a strastmi snášeenými za ně.*

(Svatý Antonín.)

V. N E B E .

44. KRÁSA A VÝTEČNOST NEBESKÁ.

Krátký obsah. I. Krása nebeská. David, svatý Jan a mnoho jiných opěvovali nepřírovnatelný lesk nebeský nemohouce však vypověděti všechnu plnost. Pamatujme na nebe ve svých bojích s ďáblem, se světem a s tělem.

II. Výtečnost nebeská. V tomto příbytku míru i odpočinku, radosti a lásky jest Bůh sám odplatou vyvolených na věky. Nic nám tedy nemá býti těžkým, abychom si zasloužili takové blaženosti.

III. Jsme stvořeni pro nebe. Jsme na zemi, abychom získali království, které připravil Bůh v nebi svým věrným služebníkům. Snažme se tedy prospívati denně svatosti, abychom stáli v nebi blíže něho.

ROZJÍMÁNÍ.

Slavné věci praví o tobě, město Boží. (Žalm 86, 3.)

I. Krása nebeská. Kdo nám řekne o lesku, jenž vyličí aspoň stín nebeských krás?

Královský prorok mluvil podivuhodně o nich¹⁾ a zvolal: »Jak jsou milé příbytky tvé, Hospodine zástupů! Duše moje nyje touhou po síních Hospodinových. Slavné věci praví o tobě, město Boží; tam totiž postaveny jsou vladařské stolce, stolce to domu Davidova. Pokoj jest ve tvém opevnění. blahobyť ve tvých palácích«, vždy budeš žíti ve vzpomínce mé, vždy budu tě míti za zdroj radosti mé.

¹⁾ Žalm 83, 86, 121.

Svatý Jan chtěje nám učiniti představu o nebi připomíná v přerozkošném popisu vše, co chová vesmír nejskvostnějšího, vše, co může dodati umění a geniálnost k přirozenosti, a praví: »Viděl jsem město svaté mající velebnost božskou, lesk jeho podoben kameni jasnému jako křišťál. Stavba hradby jeho byla z jaspisu a měla dvanáct základů a město samo pak bylo ryzí zlato s dvanácti branami, jedna každá brána byla z jedné perly. A to město nepotřebuje slunce ani měsíce, neboť velebnost Boží je osvětila a svící jeho jest Beránek. Noci tam nebude. Z trůnu Božího a Beránkova vycházel proud vody životné, běloskvoucí jako křišťál. Po obou stranách proudu byl strom života. Služebníci Nejvyššího budou mu sloužiti a budou patřiti na jeho tvář, a jméno jeho bude na čelech jejich a budou kralovati na věky věkův.«¹⁾)

Jak krásný to obraz! A přece jest velmi dalek, aby nám dal poznati všechnu krásu nebeskou: Když jej svatý apoštol načrtl, nechtěl ani, aby nám jej jasně vyličil, jako spíše, aby se přizpůsobil slabosti naší chápavosti.

Prosme Boha o milost, bychom zvítězili nad d'áblem, světem i tělem vzpomínkou na nebe, které jest přislíbeno dobrým a věrným služebníkům.

II. Výtečnost nebeská. Svatý Pavel mluví též o tomto slavném příbytku, do něhož byl v duchu přenesen, a kde viděl nejpodivuhodnější věci a praví: »Čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, jest to, co Bůh při-

¹⁾ Apok. 21, 22.

pravil těm, kteří ho milují.«¹⁾ Tím prohlašuje, že jest nám nemožno vyjádřiti, co nebe jest, ani si je přesně představit.

Svatý Chrysostom mluví o tomto rozkošném příbytku a dí: »Pozpamatujte se na oblohu, když žádný mráček neruší čistoty světla, které zalévá prostor světový, při pohledu na tento čarokrásný zjev zvoláte: »Příbytek, který jest mi přislíben v onom životě, převyšuje svou nádherou mnohem více tuto zářící klenbu, než pozlacená klenutí paláců převyšují chudou střechu doškovou.« Připomeňte si blaženost, které požíval Adam v ráji rozkoše a rcete si: »Mezi příbytkem vyvolených a rájem prvního člověka jest takový rozdíl jako mezi nebem a zemí.«

Nebe, toť místo miru a odpočinku; tam kříže a strasti jsou neznámy, tam nebudou míti nikdy přístupu ani nemoci, ani smrt.

Nebe, toť vznešené město, kde Bůh se ukazuje tváří v tvář a bez závoje svým vyvoleným a činí je účastnými své vlastní blaženosti. Toť odměna za ctnost a vítězství svatých.

Nic nám tedy nemá býti těžkým, abychom si zasloužili tak velikého štěstí a neustupujme před žádnou námahou řkouce si k povzbuzení k tomu: »Cenou toho jest nebe!«

III. Jsme stvořeni pro nebe. Bůh nás nestvořil pro tuto zemi, kde nic nemůže ukojiti naše srdce. Stvořil nás pro nebe, pro onu opravdovou zemi zaslíbenou, kde budou ukojena všechna naše přá-

¹⁾ I. Kor. 2, 9.

ní; kde očekává své věrné služebníky, aby jim dal požívat z hojnosti svých statků.

»Nebe«, praví svatý Cyprian, »jest příbytek, který musíme považovati za svou pravou vlast, tam nás předešel nesčetný zástup přátel, příbuzných, Bratří a všichni touží po okamžiku, kdy nás uvidí spojeny s nimi. Jakými proudy blaženosti budeme zaplaveni v tomto království, kde bude naším údělem nepochopitelné a věčné štěstí!

»Ó, milená vlasti,« můžeme zvolati se svatým Augustinem, »pozdravujeme tě zdáli, ty jsi opravdovou zemí zaslíbenou, kterou nám připravil Otec od počátku světa, tam nás očekává plnost rozkoší, které nikdy nepřestanou.«

Poněvadž jest naše budoucí vlast tak krásná, jelikož jest nám v ní uchováno tolik radostí a štěstí, važme si jí jako nejdražší ze všech statků a obětuje ji všechny ostatní, tužme po ní vroucně a žijme především tak, abychom si zasloužili býti do ní přijati.

Za tím účelem odlučme se víc a více od tohoto světa, jenž jest místem vyhnanství; velkomyslným působením s milostí rozmnožujme neustále své zásluhy; zůstávejme spojeni s Ježíšem Kristem a budeme při své smrti uznáni hodnými blaženosti, kterou nám připravuje Bůh na věčnosti.

Prosme Boha o milost, bychom denně prospívali ve ctnosti a v dokonalosti, abychom byli postaveni tím blíže u něho v nebi.

Duchovní kytice. *Přihlížíme-li k ceně toho, co jest nám přislíbeno v nebesích, zdá se nám vše na zemi pohrdáníhodným.*

(Svatý Řehoř Veliký.)

45. BLAŽENOST NEBEŠKÁ.

Krátký obsah. I. Vyvolení patří v nebi na Boha a požívají ho. Patřením na Boha a požíváním ho budou se svatí věčně radovati se vši blažeností, jež bude odměnou jejich obětí na zemi. Zaslužíme si této blaženosti stálou věrností k svým povinnostem.

II. Vyvolení patří na nejsvětější Trojici. Poznání nekonečných dokonalostí tří osob nejsvětější Trojice jest věčnou blažeností nebeskou. Varujme se hříchu, abychom požívali této věčné blaženosti.

III. Odplata vyvolených v nebi. Jest přiměřena zásluhám jednoho každého a Bůh zahrnuje svaté nekonečnou blažeností, která je nikdy neomrzí. Povzbuzujme se na zemi myšlenkou na odplatu nebeskou.

ROZJÍMÁNÍ.

*Budeme podobni Bohu, neboť budeme ho viděti tak,
jak jest. (I. Jan 3, 2.)*

I. Vyvolení patří v nebi na Boha a požívají ho. Šťěstí, cíl to všech našich tužeb a více nebo méně bezprostřední cíl všech našich činů, nenachází se na této zemi, která jest od prvního hříchu zlořečena; jedině Bůh ho požívá a s ním ti, které učinil účastnými své slávy ve vlasti nebeské. Pozvedněme tedy své oči k tomuto příbytku blahoslavených, jenž jest předmětem naší naděje, a rozjímajme o štěstí, kterého tam budeme požívat, jestliže se budeme podobati v tomto životě Ježíši Kristu, jenž jest hlavou předurčených.

»V nebi budeme viděti Boha tak, jak jest«, praví svatý apoštol Jan, budeme tedy nazíratí na jeho vlastní podstatu a Pán náš, Ježíš Kristus, ukáže se našim zrakům ve vši své kráse a ve své nekonečné slávě. Kterak pochopiti štěstí svatých

v oblažujícím vidění? Mojžíš mluvil tváří v tvář s Bohem na hoře Sinai, když pak sestupoval po čtyřiceti dnech s hory, zářila slávou jeho tvář; Šalomoun viděl při slavnosti posvěcení chrámu velebnost Boží ve způsobě oblaku; svatý Petr, když viděl božského Mistra proměněného na hoře Tábor, zvolal v úchvatu vytržení: »Dobře jest nám zde býti!«¹⁾ Maria vyjádřila své štěstí po vtělení Syna Božího v překrásném chvalozpěvu: »Velebí duše má Hospodina, a duch můj zaplesal v Bohu, Spasiteli mém.«²⁾

To vše nám praví, jakou blaženost dává okoušeti mnohdy Bůh svým přátelům již na zemi. A přece to vše nedává nám poznati dostatečně štěstí vyvolených, věčnou blaženost, jež odmění naše námahy.

Prosme Boha, abychom dosáhli blaženosti nebeské svatým životem a stálou věrností v konání svých povinností.

II. Vyvolení patří na nejsvětější Trojici. V nebi vnikneme do nevyzpytatelného tajemství nejsvětější Trojice; budeme patřiti na její nekonečně milé dokonalosti, na její úchvatnou krásu, na její moudrost, všemohoucnost, prozřetelnost, na její lásku, s níž dal Bůh i svého jediného Syna, aby nás spasil. V nebi spatříme dobrého Mistra ve vši jeho slávě, zrak náš uchvácen utkví na svatých ranách jeho rukou i nohou, z nichž září proudy světelné. Uzříme jeho otevřený bok, jeho probodené Srdce a v tomto Srdci přesvatém jeho dobrotitu, lásku a jeho neomezenou obětovnost k nám.

¹⁾ Mat. 17, 4.

²⁾ Luk. 1, 46 a 47.

Jaká zanícení vděčnosti pozvednou pak naši duši a budou překypovati v našem srdci!

Viděti božského Mistra v jeho slávě! toť štěstí, jež bude, jak pevně doufáme, jednou naším štěstím. Takto vyplní se na nás ona slova Spasitelova: »Míru dobrou a natlačenou a natřesenou a vrchovatou dají v lůno vaše«,¹⁾ to znamená, že v nebi budou ukojena všechna přání. Blaženost vyvolených bude naším údělem, budeme-li pracovati c její zasloužení a nebudeme-li váhati obětovati vše pro její dosažení. Zmužilost' tedy, nebe bude její odplatou!

Prosme Boha o milost, bychom se varovali hříchu stůj co stůj, abychom mohli požívatí se svatými věčné blaženosti nebeské.

III. Odplata vyvolených v nebi. Tato řídí se zásluhami jednoho každého, zahrnuje však vše to, co můžeme požívatí na radosti a blaženosti. Podle výrazu svatého Bernarda jest to »míra bez míry«, míra přiměřená zásluhám svatých, ale přiměřená též nekonečné dobrotivosti Boží, neboť on odplácí svým věrným zachovavatelům svého zákona božsky.

Vyvolení nepijí z kalichu nebeské blaženosti po kapkách, nýbrž podle výrazu Písma svatého »rozjařují se nadbytkem domu Páně.²⁾ Jejich oslavená přirozenost bude povýšena nad sebe samu a posilována, aby mohla unéstí »přenesmírnou míru slávy věčné«,³⁾ ony nekonečné radosti, ono štěstí, jež nebude moci nikdy vyčerpati.

¹⁾ Luk. 6, 38.

³⁾ II. Kor. 4, 17.

²⁾ Žalm 35, 9.

»Blahoslavení v nebi,« praví svatý Augustin, »budou vždy nasyceni a vždy hladovi, vždy nasyceni požíváním štěstí, nad něž si nebudou již ničeho přát, vždy hladovi, neboť ho budou chtít bez ustání požívat, a budou ho požívat po celou věčnost s toutéž radostí a s týmž ukojením.

Toto nevýslovné štěstí převyšuje vše, co může stvořený rozum chápati, vše, k čemu se může odnáseti naše touha i naše přání.

Jak velice nás nabádá tato myšlenka na nebeské štěstí k opovrhování falešnými rozkošemi, jež jsou způsobilé nás zahubiti! Jaká to pošetilost vyhledávati a domáhati se nejnižších, marnivých a prchavých ukojení, jež jsou nás nehodna, poněvadž si můžeme zasloužiti požitků nekonečných!

Dychtíme tedy vřele po nejvyšší blaženosti a nepřejme si jiné. Potkáme-li se s obtížemi při konání ctnosti, pozvedněme své zraky vzhůru a rceme si k svému povzbuzení: »Nebe jest toho odplatou!« Litují snad toho nyní svatí, že se zřekli pomíjejících ukojení pozemských, že se zavázali k přísnému a namáhavému životu? Jak lehkými zdají se jim utrpení a kříže, které snášeli na zemi! V nebi zakoušejí pravdu slov svatého Pavla: »Utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás.«¹⁾ Povzbuzujme se tedy ve svých pozemských námáhách vzpomínkou na věčnou odplatu nebeskou.

Duchovní kytice. *Svatí jsou tak dokonale šťastni, že si ani nepřejí, ani nemohou býti šťastnějšími.*
(Svatý Prosper.)

¹⁾ Řím. 8, 18.

46. SPOLEČNOST BLAHOSLAVENÝCH V NEBI.

Krátký obsah. I. **Dokonalá jednota srdcí v nebi.** Vyvolení přispívají navzájem k svému štěstí úzkou i dokonalou jednotou svých srdcí. Snažme se, aby panovala tato jednota srdcí v naší řeholní obci.

II. **Spojení svatých s Ježíšem, s Marií, s anděly a s ostatními vyvolenými.** Andělé a svatí sdílejí si vespolek svou blaženost, avšak Ježíš a Maria ji ještě rozmnožují. Služme věrně božskému Mistru, abychom s ním byli spojeni na věky.

III. **Následujeme svatých, chceme-li se zúčastniti jejich blaženosti.** Ukázali nám cestu do nebe, krácejme tedy v jejich šlépějích, chceme-li se radovati v jejich společnosti na věčnosti. Vzájvejme svaté, abychom dosáhli na jejich přimluvu milostí Božích.

ROZJÍMÁNÍ.

Hle, jak je to dobré a utěšené, přebývají-li bratři svorně!
(Žalm 132, 1.)

I. Dokonalá jednota srdcí v nebi. Uvažuje o výhodách společnosti bratří a přátel zvolal královský prorok: »Hle, jak je to dobré a utěšené, přebývají-li bratři svorně!« S jakými výrazy byl by opěvoval tedy štěstí vyvolených, kteří jsou sdružení v nebi ve společnost, v rodinu, jejíž všichni členové jsou nadchnuti pravdou a láskou, milují a chtějí pořádek a mír a činí své štěstí štěstím svých bratří?

Dříve než začal Ježíš Kristus svou obět, prosil Boha, Otce svého, za jednotu mezi věřícími. »Otče svatý,« pravil, »zachovej je ve svém jménu, které jsi mi dal, aby byli jedno, jakož i my.«¹⁾ Tato

¹⁾ Jan 17, 11.

modlitba má veškeren svůj účinek v nebi, tam jsou všechna srdce dokonale spojena láskou. O těch, kteří tam panují, lze říci v celém rozsahu výrazu: »Všichni mají jedno srdce a jednu duši.«¹⁾ Tam není ničeho, co by mohlo rušit jejich štěstí a jejich míru. V nebi se vyvolení znají a milují a toto poznání a tato láska jsou zdrojem nevýslovné blaženosti. Tam spatřuje každý Ježíše Krista v ostatních, raduje se z jejich štěstí a dává jim míti účast na svém štěstí.

Pokusme se pochopiti ukojení a radost, kterou si vyvolení vzájemně sdílejí v jejich dokonalé jednotě. Otec blahopřeje svému synu k věrnosti, s níž následoval jeho naučení a jeho ctnostných příkladů; syn dosvědčuje svému otci s nejněžnějšími výrazy svou velkou vděčnost za prostředky, kterých mu poskytoval k jeho spasení. Představený blahopřeje svému poddanému za jeho poslušnost, s níž jednal podle jeho pokynů; poddaný blahopřeje svému představenému za jeho rady, jimiž se řídil a jež mu pomohly, že dosáhl milosti před Bohem. Podobně si budou vzájemně blahopřáti přátelé, učitelé a žáci, že si vespolek pomáhali, aby došli šťastného cíle, k němuž dospěli.

Snažme se, aby panovala jednotu srdcí v našich třídách a zvláště v naší řeholní obci.

II. Spojení svatých s Ježíšem, s Marií, s anděly a s ostatními vyvolenými. Dosáhneme-li štěstí, že budeme z počtu svatých, jakou radostí budeme naplněni, když spatříme v nebi spojeny v jednu jedinou rodinu patriarchy, proroky, všechny spra-

¹⁾ Skut. ap. 4, 32.

vedlivé Staré Úmluvy, apoštoly, mučedníky, vyznavače víry, panny, všechny svaté osoby korunované za to, že si uchovaly svou nevinnost, anebo že ji opět získaly pokáním, zkrátka, nesčetné množství vyvolených každého stáří a postavení, kteří zemřeli v milosti Pána našeho Ježíše Krista!

Nad tímto množstvím blahoslavených duší a všech kůřů andělských pozorujme v míře nám možné nejsvětější Pannu Marii a Ježíše Krista samého, počátek to štěstí svatých, pozorujme jeho božské tělo oděné velebností Boží, jeho srdce rozlícené láskou k jeho vyvoleným, jeho zářící rány, jež nám praví, jak velice nás miloval!

Všichni svatí jej budou viděti a budou účastni jeho slávy, všichni dosáhnou skrze něho nejdokonalější blaženosti, které jen mohou požívat.

Prosme dobrého Mistra o milost, bychom mu věčně sloužili ve svém svatém povolání, abychom s ním byli spojeni po celou věčnost.

III. Následujme svatých, chceme-li se zúčastniti jejich blaženosti. Všichni jsme povoláni mít účast na štěstí vyvolených, a to má býti na zemi cílem našich námah a hybnou silou všech našich skutků. Snažme se o to neustále zvláště my řeholníci, zdaž jsme neposlechli vyzvání Božího k tomuto vznešenému cíli?

Následujme svatých a zasloužíme si mít účast na jejich blaženosti. Bude to zajisté mnoho státi přirozenost, abychom kráčeli jako oni úzkou cestou, leč nebe jest za to odplatou!

Popatřme na šťastný cíl, k němuž došli tito blahoslavení a k němuž můžeme a máme s pomocí milosti dospěti i my.

Abychom se povzbudili víc a více plniti přesně své povinnosti a snášeti utrpení a kříže tohoto života, pozvedejme často své zraky k nebi; patřme v duchu na Ježíše Krista, na Marii, naši nejsvětější matku, která vztahuje svou ruku, aby nám pomohla vystoupiti k ní; slyšme své příbuzné, své spolubratry, své žáky a přátele, kteří již došli do tohoto příbytku věčně žádoucího, všichni nás zvou, abychom následovali jejich příkladů, všichni nám ukazují místo připravené nám vedle nich, jestliže žijeme tak, že si zasloužíme požívatí jejich libezné společnosti po celou věčnost.

Mějme tedy vroucí touhu po tomto místě, jemuž nemůže býti nic přirovnáno a pracujme o to, abychom je mohli jednou zaujati. Oživme se věrou i láskou, věnujme se obětovně zjednávání slávy Boží a spásy duší, které nám svěřil.

Při vzpomínce na štěstí, jež jest vzájemným štěstím vyvolených, učiňme předsevzetí, že necháme panovati mezi sebou, pokud možno nejvíce, největší lásce a nejužší jednotě. Zasvěťme se velkomyslně službě našich Bratří, pomáhejme si jako údové téhož těla; každá křesťanská rodina, a tím více každá řeholní obec, má býti obrazem společnosti, kterou tvoří svatí v nebi. Milujme se v tomto čase, kteříž se máme milovati věčně velkou láskou v nebi.

Rozmnožme svou zbožnost k svatým a vzývejme je každodenně, abychom dosáhli na jejich přímluvu milostí Božích.

Duchovní kytice. *Blaženost jest odplatou ctnosti.*

(Svatý Tomáš Akvinský.)

47. POŽÍVÁNÍ BOHA V NEBI.

Krátký obsah. I. Patření na Boha v nebi. Svati vidí Boha tak, jak jest. v jeho nekonečné kráse a ve všech jeho dokonalostech, toto patření na Boha činí jejich štěstí. Božský Mistr nám pravil: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.«

II. Poznání Boha v nebi. Svati vědí, jak velice je Bůh miloval, a jejich potřeba milovati posilována tímto poznáním bude úplně ukojena. Učme Boha znáti, jej milovati a jemu sloužiti věnujice se s obětovností svému apoštolátu.

III. Požívání Boha v nebi. Svati jsou zabezpečeni, že budou požívat Boha po celou věčnost, a my můžeme se zúčastniti jejich štěstí, budeme-li svatě žiti. Prosme dobrého Mistra o tuto milost, když jej přijímáme při svatém přijímání.

ROZJÍMÁNÍ.

Bůh bude skalou mou, dílem mým na věky.

(Žalm 72, 26.)

I. Patření na Boha v nebi. V nebi vidí vyvolení Boha, požívají ho a jsou zajištěni, že ho budou viděti a ho požívatí vždycky, toť podstatou nejvyšší blaženosti a věčného štěstí.

Bůh jest dokonalá bytost, nekonečné krásy, dobrotivosti, moci, nekonečného bohatství a lesku, on jest pořádek, soulad, vznešenost a dobro ve své podstatě; jedním slovem, on jest Bohem a tím jest řečeno vše.

Nic nemůže býti přirovnáno k Bohu. V nebi se tentýž Bůh sdílí vyvoleným; jim jest dovoleno patřiti na něho tváří v tvář a obdivovati jej věčně. On odhaluje se jejich duchu, jemuž udělil moc a

sílu ostrovtipu, takže jest schopen patřiti na lesk jeho velebnosti, aniž jest jím oslněn.

Duše, která jest připuštěna patřiti na Boha, odlhalí na něm v každém okamžiku věčnosti, je-li dovoleno se tak vyjádřiti, nové divy, které ji unášejí nad ni samu, vyčerpávají její úžas a vzbuzují v jejím srdci největší vděčnost a nejvřelejší lásku.

Jakou blaženost bude zakoušeti, když bude patřiti na božskou osobu vtěleného Slova, jež jest podstatným a dokonalým obrazem Otce; Syn Boží, jenž se stal synem člověka z lásky k nám, ukáže se jí ve veškerém lesku a jasu. Blaženost svatých záleží v tom, že »vidí Boha tak, jak jest«.¹⁾ Božský Mistr pravil: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.«²⁾

II. Poznání Boha v nebi. Bůh sám se poznává a toto poznání tvoří jeho štěstí, jemu, jenž jest rozumnost sama; kterak by nemělo tvořiti štěstí i našeho rozumu, jenž jest nevyhnutelně omezen? I kdyby byla naše potřeba poznati jej sebe nenasytnější, bude přece úplně ukojena, když budeme patřiti na tuto krásu vždy starou a vždy novou, která chová v sobě všechny dokonalosti a jež nás zahrne nevýslovným a stále vzrůstajícím ukojením.

V nebi pozná duše, jak velice ji Bůh miloval, a co všechno učinil pro ni z lásky. Dozví se, jak velice miloval lidi; změří, abychom tak řekli, délku, šířku i hlubokost jeho lásky, která jej přiměla, že obětoval svého jediného Syna za nás; bude sledovati jeho prozřetelnost ve všech událostech tohoto

¹⁾ I. Jan 3, 2.

²⁾ Mat. 5, 8.

světa a pozná, kterak se v nichjevila jeho nekonečná moudrost, dobrotivost a milosrdnost.

Jestliže duše zvláště omilostněné, jimž se sdílel Ježíš Kristus zvláštním způsobem, zakoušely v takových zjeveních tolik radosti, že bez zázraku nebyla by jí přirozenost mohla snést, a byly by blažeností zemřely, kterak pak pochopíme v celé jeho skutečnosti blaho duše, již se Bůh jeví v nebi se všemi svými nekonečnými dokonalostmi, neboť tato blaženost jest sama nekonečná?

Poněvadž vyvolení poznávají Boha, mají k němu nejvřelejší lásku a čerpají z dosvědčování a z konání této lásky nevýslovné ukojení.

Naše srdce má potřebu milovati a milováno býti, nuže, v nebi jest této potřebě úplně učiněno zadost. Tam věrné duše praví v naprostém smyslu slov: »Pane, já tě miluji.«¹⁾ »Tys Bůh můj a mé všecko.«²⁾ Bůh jedná podle této lásky a to jest nejvyšší blažeností duše opojené rozkoší.

Učme Boha znáti, milovati a jemu sloužiti věnujíc se obětovně svému apoštolátu.

III. Požívání Boha v nebi. Vyvolení budou míti takové styky s Nekonečným, že jejich obrazotvornost, která převyšuje naši obrazotvornost silou, nemůže si představit štěstí, i kdyby bylo ve své přirozenosti a ve svém trvání sebe větší, aniž ho požívá v téže chvíli v celé jeho plnosti a síle.

Požívati Boha! vždyť to znamená býti Bohu podoben, znamená to takřka býti Bohem; skvíti se krásou Boží; stravovati se plameny, jimiž plane srdce Boží; znamená to žíti životem Božím. Může

¹⁾ Jan 21, 15.

²⁾ Svatý František z Assisi.

býti pro duši hojnější zdroj radosti? Viděti se v Bohu čistou, skvoucí, ozdobenou slávou, zářící krásou, vyzdobenou tak, jak má býti vyzdobena milovaná nevěsta Krále králů, obnovující v sobě všechny jeho dokonalosti; jaká to blaženost!

Jaký to odpočinek také pro blahoslavenou duši, když si může říci: »Mám Boha a jsem zajištěna, že ho budu míti navždy, »našla jsem toho, jejž miluje duše má, chopila jsem jej a nepustila«,¹⁾ »jsem dokonale šťastna a jsem šťastna na věky«.

»Ó, smrtelníci,« volá svatý Bernard, »po kterém losu bychom měli více toužiti, která blaženost jest dokonalejší! Co jest šťastnějšího a sladšího, nežli žiti s Bohem a žiti v Bohu, jenž bude zároveň s námi i v nás!«

Takto nepřirovnatelného štěstí můžeme zasloužiti s milostí, která nám nebude nikdy chyběti, jestliže budeme prositi za ni Boha. Mějme tedy stále na mysli nebe s jeho nekonečnými radostmi. Oči i srdce vzhůru! Ježíš Kristus nás v nebi očekává, aby nás tam korunoval slávou, Maria podává nám ruku, aby nám pomohla, bychom tam došli. Ano, tužme po nebi a snažme se zasloužiti si ho. Povzbuzujme se k plnění svých povinností nadějí, že budeme požívat v nebi věčné blaženosti vyvolených a prosme Boha o tuto milost za naše žáky i za sebe, když máme štěstí přijmouti ho ve svatém přijímání.

Duchovní kytice. *Žízeň po statečích nebeských působí, že pohrdáme všemi pozemskými.*

(Svatý Bonaventura.)

¹⁾ Cant. 3, 4.

48. ODMĚNA TĚLA SVATÝCH V NEBI.

Krátký obsah. I. Věčné určení našeho těla. Jako nástroj duše ke hříchu nebo ke ctnosti musí mít tělo podíl na jejím neštěstí nebo na věčné blaženosti. Zasloužíme si svatým životem věčné blaženosti svatých.

II. Odměna smyslů v nebi. Každý smysl bude pro vyvolené zdrojem blaha, jako byl na zemi zdrojem zásluh. Čiňme tedy zadost za své hříchy velkomyslným konáním pokání a umrtvování.

III. Mějme v úctě své tělo. Podrobme je duši a mějme je v úctě, chceme-li je viděti dosící jeho slavného určení po zmrtvýchvstání. Užívejme svého těla i svých smyslů k oslavování Boha a k zajištění své spásy.

ROZJÍMÁNÍ.

Ježíš Kristus promění tělo naší nízkosti, aby bylo podobno tělu slávy jeho. (Filip. 3, 21.)

I. Věčné určení našeho těla. Všichni lidé vstanou z mrtvých a tělo jednoho každého bude mít účast na věčném štěstí nebo na věčném neštěstí duše, které sloužilo za nástroj buď hříchu, nebo ctnosti. Toť pravdou víry. Proto tedy budou mít těla vyvolených svým způsobem účast na slávě, které požívají jejich duše v nebi.

Ostatně není nic přistojnějšího, neboť tělo velice přispělo ku posvěcení blažené duše; sloužilo jí při všech zevnějších ctnostných skutcích. Svatým sloužilo za obětní dar, aby bylo obětováno Bohu; mučedníci trpěli na svých údech pro jméno Ježíšovo. Jestliže má tedy tělo takovou účast na ctnostech svatých, musí také mít účast na blaženosti, které zasloužili svými ctnostmi, a na odplatě dobrých i věrných služebníků.

Tělo sloužilo též duši ku přijetí účinků prostředků k spasení; ona byla očištěna, když bylo tělo obmyto posvátnou vodou křestní; ona se stala příbytkem Ducha svatého, když bylo tělo pomazáno při svátosti biřmování; duše se spojovala s Ježíšem Kristem a sytila se svým Bohem, když i tělo se sytilo božskou Eucharistií; bylo-li prostředkem, jímž dostávala duše milost Boží, počátek to slávy, chce je spravedlnost také viděti míti účast na této slávě ve věčném vítězství.

Blaženost svatých musí býti úplná, nebyla by však úplná, kdyby jí nepožívali také s tělem, kdyby je neměla míti duše za společníka své slávy, jako je měla za společníka svých prací, a kdyby nedávala skrze ně najevo krásu, již v ní působí patření na Boha.

Prosme jej o milost, bychom si zasloužili požívat po smrti věčné blaženosti vyvolených.

II. Odměna smyslů v nebi. Věřme pevně v toto nádherné určení našeho těla. Tu se vyplní slova svatého muže Joba: »Vím, že zase v mém těle uzřím Boha svého, já, týž, a ne jiný, mé oči uvidí ho«,¹⁾ a ona slova svatého Pavla: »Ježíš Kristus promění tělo naší nízkosti, aby bylo podobno tělu slávy jeho.«²⁾

Naše smysly, které jsou na zemi drženy v podrobenosti, budou nám nevyčerpatelným zdrojem blaženosti a každý z nich obdrží svou odplatu po celou věčnost.

¹⁾ Job 19, 26 a 27.

²⁾ Filip. 3, 21.

V nebi, příbytku to nekonečných bohatství, odhalí Bůh našim očím všechnu svou nádheru. Co budeme zakoušeti, když pozvedneme své zraky na nesmírnost vesmíru, který úplně pronikneme, když budeme obdivovati lesk nebeských hierarchií, když budeme patřiti na nesčetné množství vyvolených, kteří požívají na těle i na duši téhož štěstí s námi, když s úžasem pozvedneme své oči k Marii, k naší vznešené královně zářící vší slávou Krále králů? Co budeme zakoušeti zvláště tehdy, když spatříme svýma tělesnýma očima svaté člověčenství našeho Vykupitele, když jako svatý Petr na hoře Tábor, avšak se zcela jinou mocí požívání, uzříme ho v jeho slávě? Pak ve šťastném vytržení zvoláme jako on: »Pane, dobře jest nám zde býti.«¹⁾

Také sluch nám bude zdrojem nejčistších rozkoší; uslyšíme božskou harmonii kůrů nebeských, o jejíž líbeznosti nemůže nám nic na světě dáti pochopení; budeme naslouchati tomuto přerozkošnému koncertu obrozeného člověčenstva, jež velebi milosrdnou dobrotivost Boží a neustále opětuje onu podivuhodnou píseň: »Svatý, svatý, svatý Hospodin, Bůh zástupů.«²⁾

Chut, čich i hmat budou míti také své vlastní rozkoše, neboť Bůh, jenž jest vždy štědrý ke svým přátelům, nenechá bez odměny ani toho nejmenšího ctnostného výkonu.

Prosme jej tedy o milost, bychom konali velkomyslně pokání a umrtvování s úmyslem učiniti zadost za své hříchy před smrtí.

¹⁾ Mat. 17, 4.

²⁾ Isai. 6, 3.

III. Mějme své tělo v úctě. Výtečnost těla lidského zjevuje jeho věčné určení. Jest povoláno ke zcela jinému stavu nežli jest stav, v němž se nachází na tomto světě. Bůh utvořil je svýma rukama, oživil je svým dechem, postavil do první řady mezi hmotnými tvory, učinil z něho svůj chrám, přikazuje nám, bychom je měli v úctě jako jemu zasvěcené, a vyhrazuje mu tedy podivuhodné určení. Toto vznešené určení nevyplní se na této zemi, kde toto nešťastné tělo jest trápeno nemocí, seslabeno věkem i prací, podrobena nesčetným chorobám a vždy nakloněno nad hrobem; toto určení jest tedy vyhrazeno pro budoucí věky, pro den věčnosti, kdy Bůh zničí smrtí své dílo zvrhlé hříchem, obnoví je v jeho dokonalém stavu a utvoří celého člověka podle vzoru Ježíše Krista.

Naše tělo obrozené a založené ve svém úplném stavu rozvoje zazáří krásou duše a bude takto mítí účast na slávě Boží.

Naše tělo nebude již naší duši překážkou svou těžkopádností, neboť bude požívati všech vlastností těl oslavených. Chceme-li však, aby naše tělo mělo účast na této nebeské blaženosti, mějme je v úctě, podrobme je duši a zničme tělo hříšné, aby se stalo oslaveným tělem v nebi.

Nakládejme se svým tělem s úctou a užívejme svých smyslů k oslavě Boží a k zabezpečení svého spasení.

Duchovní kytice. *Duše, která se stala otrokyní těla, jest velmi politováníhodna.*

(Svatý Augustin.)

49. BLAŽENOST VYVOLENÝCH JEST VĚČNÁ.

Krátký obsah. I. Pozemské radosti jsou nedokonalé a prchavé. Radosti pozemské, které jsou řídké, povrchní a spojené se zármutkem, jsou příliš nedokonalé a příliš prchavé k ukojení našeho srdce. Prosme Boha o milost, bychom pohrdali falešnými a marnivými rozkošemi pozemskými.

II. Blaženost nebeská nemá konce ani zmenšení. Poněvadž jest dokonalá, prvky její nezaniknou a nic ji nemůže zmenšiti ani se strany tvorů, ani se strany Boží. Žijme jako svatí, bychom se stali šťastnými jako oni.

III. Povzbuzujme se vyhlídkou na věčnou blaženost nebeskou. Vážme si milosti Boží, pokládejme utrpení a zármutek s odevzdaností přijaté za poklad, neboť ony získají nám věčnou blaženost v nebi. Služme dobrému Mistru s horlivostí, abychom měli jednu účast na blaženosti svatých.

ROZJÍMÁNÍ.

Ospravedlnění milostí Ježíše Krista stáváme se podle naděje dědici života věčného. (Tit. 3, 7.)

I. Pozemské radosti jsou nedokonalé a prchavé. Lidé žádostivi štěstí hledají je se vši svou dychtivostí, poněvadž se však na tomto světě nenachází, zůstává všechno jejich úsilí bez výsledku. Někdy se jim představí stín tohoto tak hledaného štěstí nějakým ukojením, jest to však jen zdání bez skutečnosti.

Všechny radosti tohoto světa jsou příliš nedokonalé, než aby mohly býti naším štěstím, vždyť jsou řídké, a my chceme, aby byly časté a nepřetržité; jsou povrchní, a my bychom je rádi cítili proniknouti až do hloubí svého bytí; jsou smíšené

se zármutkem, a my je chceme mítí prosty utrpení; končí, sotva že začaly, a my chceme, aby trvaly vždy.

Ó, jak jest tomu jinak s radostmi nebeskými! Ty jsou hojné, přehojné, podobající se řece, která teče plným řečištěm; uchvacují celého člověka: paměť, rozum, obrazotvornost, srdce, vůli i smysly; jsou prosty každého utrpení, každé bolesti, všeho zne-pokojení; konečně, budou tyto radosti trvati věčně a nebudou mítí nikdy ani zhoršení, ani zmenšení.

Rozjímějme o této poslední vlastnosti, jež jest tak způsobilá, bychom si radostí nebeských vážili a po nich toužili, a prosme Boha o milost, bychom pohrdali falešnými rozkošemi pozemskými.

II. Blaženost nebeská nemá ani konce ani zmenšení. Ano, blaženost svatých v nebi nikdy nepomine, Pán náš, Ježíš Kristus, zjevuje nám to slovy: »Spravedliví půjdou do života věčného«,¹⁾ jakož i slovy: »Radovati se bude srdce vaše, a radosti vaší nikdo neodejme od vás.«²⁾

Ostatně, poněvadž štěstí svatých jest dokonalé ve vlasti nebeské, nesmí nikdy skončiti, neboť kdyby, což jest nemožno, mělo mítí konec, nemohlo by učiniti vyvolené šťastnými, kteří by patřili na jeho konec a pociťovali by již předem neštěstí býti zbaveni tak velkého dobra.

Toto štěstí nesmí pominouti, neboť všechny jeho prvky jsou věčné a nesmrtelné. Záleží zajisté podstatně v patření na Boha a v lásce člověka k Bohu; Bůh však, jenž jest předmětem tohoto patření a této lásky, jest věčný; duše, která na něho patří,

¹⁾ Mat. 25, 46.

²⁾ Jan 16, 22.

jest nesmrtelný duch; tělo, které má účast na blaženosti duše, když bylo vzkříšeno, nemůže již zemřít; andělé a svatí, kteří také přispívají k rozmnožení této blaženosti, jsou nesmrtelní; v nebi není tedy žádného prvku, jenž by mohl zaniknouti a to, co činí štěstí vyvolených, nemůže přestat.

Nic se strany Boží ani se strany tvorů nemůže zničit a zeslabit blaženosti vyvolených, neboť Bůh, jenž ji uděluje, jest nezměnitelný a chce vždy odměnit ctnostné činy, které jí zasloužily.

Se strany vyvolených ji také nemůže nic zeslabit, oni si nikdy nebudou přát jejího konce, poněvadž záleží v patření na nekonečnou krásu, bude mít pro ně stále týž půvab; nikdy také nezaslouží býti jí zbaveni, neboť nebudou moci hřešit a budou utvrzeni v milosti. Štěstí vyvolených nebude mít tedy konce; kralují s Ježíšem Kristem a vědí, že »království jeho nebude konce«¹⁾; vidí se obklopeni nezrušitelnou slávou a mají to největší dobro jsouce jisti, že je budou mít vždy.

Tak dlouho, jak Bůh bude Bohem, bude tato blaženost údělem svatých a bude mít pro ně týž půvab.

Prosme Boha o milost, bychom žili jako svatí, abychom požívali s nimi věčné blaženosti.

III. Povzbuzujme se vyhlídkou na věčnou blaženost. Jistota věčného trvání štěstí svatých jest jim nevyčerpatelným zdrojem radosti a upevní je v nejúplnějším míru; má také jiné účinky, o nichž rozjímati jest prospěšno.

Předně působí, že si váží nanejvýš milosti Boží,

¹⁾ Luk. 1. 33.

skrze niž zasloužily jejich skutky nekonečné odplaty; vnuká jim dále největší vděčnost k Ježíši Kristu, jenž jest původcem oné milosti; učí odhadovati pozemská utrpení podle jejich pravé ceny, utrpení to, o nichž praví svatý Pavel, že »jsou pomíjející, lehká a přece nám zjednávají v míře přenesmírné slávu věčnou, plnovážnou«. ¹⁾)

Tato úvaha o věčně trvajícím štěstí svatých musí nás nabádati, bychom si vážili milosti Boží, skrze niž si ho můžeme zasloužiti; učí nás také pohlížeti na utrpení a zármutek jako na opravdový poklad, který nám zjednávají, když je přijímáme v duchu víry; konečně nás osvěcuje o marnivosti čistě časných výhod.

Setrvejme ve službě Boží, zasvěťme mu velkomyslně celý svůj život; dobré užívání této tak krátké doby zaslouží nám nekonečnou blaženost.

Jak nás musí povzbuditi tato vyhlídka!

Zajisté nás to bude státi mnoho, abychom se udržovali ve ctnosti a bděli ustavičně nad sebou. Přirozenosti se to bude zdáti hodně tvrdé vždy se umrtvovati a stále se přemáhati, leč nechme ji naříkati, vždyť to netrvá na zemi věčně; jedině věčno, kterého si musíme vážiti anebo se obávati, jest v onom životě. Proto zmužilost! doba boje brzy skončí, avšak odplata bude trvati bez konce.

Prosme Boha o milost, bychom mu horlivě sloužili a měli jednu účast na blaženosti svatých.

Duchovní kytice. *Jestliže Bůh spojuje nějakou hořkost s blahem pozemským, chce, abychom hledali blaho, jehož slast jest neklamná.*

(Svatý Augustin.)

¹⁾ II. Kor. 4, 17.

50. VZPOMÍNKA NA NEBE.

Krátký obsah. I. Touha po nebi. Učí nás pohrdati počtami, bohatstvím a rozkošemi pozemskými, jež jsou tak marnivé, přirovnáme-li je s těmi, jichž požívají svatí. Odlučme se víc a více od země, abychom toužili jen po nebi.

II. Vzpomínka na nebe potěšuje. Povzbuzuje nás, abychom snášeli přechodné bolesti tohoto života s trpělivostí v naději na věčnou blaženost nebeskou. Vzpomínejme na nebe, abychom se potěšili ve všech křížích a svízelech.

III. Vzpomínka na nebe posiluje. V pokušeních k malomyslnosti zabrání nám, bychom nepodlehli a pomůže nám k vítězství nad nepřáteli spasení. Prosme Boha o vytrvalost až do konce za naše žáky i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Prosím tě, synu, abys pohleděl na nebe.

(II. Machab. 7, 28.)

I. Touha po nebi. Jest velmi užitečno vzpomínati často na nebe, jež jest příbytkem největší blaženosti, kde požívá člověk nejvyššího Dobra s jistotou, že ho bude požívatí vždy.

Vzpomínka na nebe má ten účinek, že nás nabádá toužiti po něm se vši vroucností naší duše, vzdychati po dnu, kdy budeme moci býti přijati do něho a zvolati jako svatý král David: »Duše moje nyje touhou po síních Hospodinových. Srdce i tělo mé jásotem tíhnou k Bohu, který žije.«¹⁾

Ano, vzpomínka na nebe budí touhu po patření

¹⁾ Žalm 83, 2.

na Boha a po požívání ho, takže díme se svatým Ignácem: »Jak mizkou zdá se mi země, patřím-li na nebe!«

A zajisté, lze porovnatí bohatství, pocty a rozkoše pozemské s bohatstvím, poctami a radostmi nebeskými? Může se vyrovnati i ten nejdelší život životu věčnému?

Rceme s Následováním Krista: »Ó, kdy bude konec těmto bídám! Kdy budu vysvobozen z trdného otroctví hříchu? Kdy pak budu beze vši překážky opravdu svoboden, beze vši nesnáze duševní i tělesné? Kdy pak mi nadejde pokoj bezpečný a trvalý? Nyní jsem opuštěn ubožák a vyhnanec v zemi nepřátelské, kdež mě trápí každodenní boj a nehody převeliké.«¹⁾

Prosme Boha, bychom se víc a více odloučili od věcí tohoto světa a toužili jen po nich.

II. Vzpomínka na nebe potěšuje. Jestliže nás nabádá vzpomínka na nebe k pohrdání statky pozemskými tohoto života, potěšuje nás též výtečným způsobem v našich utrpeních a strastech. Či nezakusili jsme toho již mnohokrát?

Jsme snad obětí nespravedlnosti? v nebi nám bude prokázána spravedlnost; tam se vyplní příslibení Ježíše Krista: »Lidé vás budou pronásledovati, radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.«²⁾

Máme snad utrpení? povzbud'me se k trpělivosti řkouce se svatým Pavlem: »Nynější soužení naše,

¹⁾ Násl. Kr. III., 48, 3.

²⁾ Mat. 5, 12.

které jest pomíjející, lehké, zjednává nám v míře přenesmírné slávu věčnou, plnovážnou.«¹⁾ Uvažme jejich krátké trvání s vyhlídkou na jejich odměnu, kterou jest nejvyšší blaženost, jestliže jsme jich svatě využítkovali.

Jsmo snad blízci podlehnouti pod pracemi, které jsou nám uloženy? vzpomínka na nebe oživí naše síly a potěší nás v křížích. Přátelský hlas zdá se nám praviti: »Zmužilost! odpočinete si v domě otcovském. Vše, co časem přejde, jest krátké; brzy vám nadejde chvíle, kdy přestane všechna práce a všechno rozrušení.«

Ano, myšlenkou na nebe vyplní se ona slova apokalyptická: »Bůh setře všelikou slzu s očí jejich.«²⁾ Těmito slovy těší nás dobrotivý Bůh v tomto vyhnanství a oslazuje náš bol; jimi nás také účinně nabádá ke konání ctností.

»Neztrácejme nikdy s očí«, doporučuje nám svatý Augustin, »pravé vlasti, do níž brzy přijdeme.« Zajisté, že se potkáme s utrpeními na životní cestě, po nich však bude následovati věčný odpočinek. Můžeme přirovnati okamžik toho všeho, co na zemi musíme snášeti, k odplatě připravené věrným služebníkům?

Je-li trapným potírati své náklonnosti a přemáhati sama sebe, tu jest nebe toho odměnou. Je-li tvrdým žítí v poslušnosti a ponižovati se přede všemi, tu jest nebe toho odměnou. Je-li třeba mnoho úsilí a trpělivosti k žití v pokoji se všemi, vy-

¹⁾ II. Kor. 4, 17.

²⁾ Apok. 21, 4.

konávati plodný apoštolát u žáků a zůstávati vždy ke vzdělání, tu jest nebe toho odplatou.

Pamatujme na nebe, abychom se potěšili a povzbudili ve všech křížích i strastech.

III. Vzpomínka na nebe posiluje. Kéž vzpomínáme vždy na nebe a kéž nás tato vzpomínka posiluje na cestě ctnosti! Ona nás povzbudí, bychom setrvali v pracích podniknutých ke slávě Boží. »Synu,« řekne nám dobrý Mistr, »nechť tě nezkrášují obtíže, které's vzal na sebe pro mne, a útrapy nechť tě nikterak nezdrucují; nýbrž příslibení mé sil a těš tě, ať se stane cokoli. Jáť dovedu nahraditi vše měrou osutou a vrchovatou. Nebudeš tu dlouho strádati a nebudeš napořád obtížen bolestmi. Počkej jen chvílečku a dočkáš se brzo konce zla.

Co činiš, čiň; věrně pracuj na vinici mé, jáť budu tvojí mzdou. Život věčný stojí za všeliké ty boje, ba za mnohem větší. Nadejde pokoj jednoho dne, a pak už nebude dne ani noci, nýbrž světlo věčné, sláva nekonečná a pokoj stálý.

Ó, kdybys byl viděl věčné koruny svatých a slávu, v níž nyní plují ti, které kdysi tento svět měl za opovržené a považoval je sotva za hodny pouhého tohoto života, zajisté že bys se ihned pokoril, až ve prach a raději bys všem byl poddán, nežli jednomu velel a netoužil bys po radostných dnech tohoto života, nýbrž spíše by ses radoval, že můžeš pro Boha trpěti; a nebýti za nic u lidí. měl bys za zisk největší.«¹⁾

¹⁾ Násl. Kr. III., 47, 1—3.

Když nás podporovala na zemi vzpomínka na štěstí, kterého požívají vyvolení, nahradí nám nebe všechny oběti po celou věčnost. Co záleží tedy na utrpení, vždyť nebe jest odplatou za ně!

Prosme Boha o milost vytrvalosti až do konce za naše žáky i za sebe.

Duchovní kytice. *Abyste se stali hodnými nebe, opovrhujte věcmi pozemskými.*

(Svatý Bonaventura.)

51. SVÁTEK VŠECH SVATÝCH.

Krátký obsah. I. Svatost. Církev ustanovila svátek Všech svatých, aby oslavovala v nich Boha, vzývala je za přispění a povzbudila nás k následování jejich ctností. Žijme jako svatí, chceme-li mítí účast na jejich věčné blaženosti.

II. Obcování svatých. Svatí pomáhají nám svou mocnou přímluvou, vzývejme je tedy jako své ochránce u Boha. Prosme je, aby nám pomáhali, bychom se posvěcovali ve svém svatém povolání.

III. Následujeme svatých. Toť jediná pravá pobožnost k svatým. Kráčeje tedy v jejich šlépějích, abychom byli jednou z počtu vyvolených. Následujeme zvláště svatého Jana Křtitele z La Salle, našeho Otce a zakladatele.

ROZJÍMÁNÍ.

Viděl jsem zástup veliký, jehož spočítati nikdo nemohl... ani stojí před trůnem a před Beránkem. (Apok. 7, 9.)

I. Svatost. Církev ustanovila svátek Všech svatých, aby chválila Boha a oslavovala ho v nich, by jim blahopřála k jejich štěstí, vzývala je o jejich přispění, postavila nám před oči ctnosti, které konali a povzbudila nás, bychom následovali jejich příkladů s věností, se zmužilostí a s vytrvalostí.

»Jediné Bůh jest sám od sebe svatý. Svou milostí jest původcem vši svatosti s podmínkou, že člověk s ní působí. Ve spravedlivých na zemi a s nimi koná dobré, modlí se, pracuje a obětuje se.

Svatost toť život Boží v nás, naše utváření podle jeho obrazu skrze jeho Ducha oživovatele; jest to spojení s ním, podivuhodné a vznešené již na této zemi, a jež dochází svého dovršení v nebi.

Jak si je tedy připomínati a nechváliti jejího původce? Kterak mysliti na krásu, slávu a blaženost svatých a neoslavovati štědrosti toho, jenž je učinil tím, čím jsou, jenž jim dal všechny statky, když jim dal sama sebe, a jenž chce, chceme-li to i my se své strany upřímně, prokázati i nám tutéž štědrost?

Andělé a svatí neustávají velebiti Boha za jeho milosti a zpívati hymnu díky, jak nás o tom poučuje svatý Jan: »Uslyšel jsem jako veliký hlas mnoha zástupů na nebi, ani praví: »Alleluja, spása a sláva i moc jest Boha našeho!«¹⁾

Velebme s nimi Ježíše Krista, jenž svým ponížením, svým utrpením a svou smrtí otevřel nám onen příbytek blaženosti, odvedl nás od propasti hříchu i smrti, aby nás uvedl na cestu posvěcování a života a přivedl nás k našemu slavnému údělu.

Blaženi jsou ti, kteří s ním byli spojeni na zemi a jsou s ním nyní spojeni v nebi! Blahopřejme jim s Církví k tomuto štěstí, ale více ještě ke ctnostem, jimiž si ho zasloužili. O nich jest psáno: »Šťasten, kdo sídlit smí v domě tvém, Pane, ustavičně tě velebit.«²⁾

Prosme Boha o milost, bychom žili jako svatí, abychom měli jednou účast na jejich věčné blaženosti.

II. Obcování svatých. Svátkem Všech svatých hlásá Církev článek víry o jejich přispění nám a zve nás, abychom je vzývali jako své ochránce. Ve své bohoslužbě prosí Boha, aby všichni křes-

¹⁾ Apok. 19, 1.

²⁾ Žalm 83, 5.

řanští národové byli vždy ochraňováni přímlovou svatých; prohlašuje Marii za naši ochranitelku, jež prosí za nás milostivost Otcovu; prosí všechny blažené duchy, by od nás odvrátili všechno zlo; prosí apoštoly, proroky, mučedníky, vyznavače, panny, všechny svaté a světice Boží, aby nám vyžádali odpuštění našich hříchů a milost, bychom zasedli s nimi jednou na trůny nebeské.

Spojme se s Církví a vysílejme vroucí modlitby k svatým. Prosme je snažně, aby nám pomáhali svou ochranou, abychom mohli přijíti do vlasti, kam nás předešli.

Jak se radují, že jednali moudře! Jak si blahopřejí, že pohrdali světem a jeho falešnými statky, že odpírali pokušením d'ábla i těla, že snášeli trpělivě životní utrpení, že plnili své povinnosti a nesli kříž Kristův! Jak se radují svatí řeholníci, že jednali věrně podle svého povolání, zachovávali své sliby a svá pravidla, že se stále snažili o dokonalost, a že pracovali horlivě na spáse bližního!

Skrze obcování svatých těžíme z jejich zásluh a můžeme se utíkat s důvěrou k jejich mocnému vlivu u Boha.

Prosme jej na jejich přímlovu, abychom se co nejvíce posvěcovali ve svém svatém povolání.

III. Následujeme svatých. Nezapomínejme toho, co činili svatí, aby zasloužili věčnou blaženost, které požívají v nebi. Církev nám to připomíná ve své bohoslužbě: byli opravdovými služebníky Božími, věrnými učedníky Kristovými řídíce svůj život podle zásad evangelních. Jednali podle ducha chudoby a odloučení ode tvorů, konali pokoru, tichost, trpělivost, milosrdenství, zachovávali své

srdce čisté, hladověli a žíznili po spravedlnosti, milovali pokoj, odpouštěli svým nepřátelům, trpěli s radostí pro jméno Ježíšovo s nadějí na odměnu, která jim byla připravena.

Hle, jejich skutky! Hle, čím si zakoupili své štěstí! Hle, jak se stali svatými! Následujme jich, abychom byli jednou z počtu vyvolených. Žili životem Ježíše Krista, žijme jím jako oni. Konejme podle svého stavu skutky, jimiž oni se posvětili. Nastupme odhodlaně cestu, kterou nám razili a na niž nás zvou, bychom jich následovali a jí již nikdy neopustili.

Podle jejich příkladu bud'me horliví ve službě Boží, umrtvujeme své smysly, modleme se, pracujeme, trpíme a obětujeme se pro bližního; milujeme Ježíše Krista z celého srdce svého a dosvědčujeme to přesným zachováváním našich svatých pravidel a nesením jeho kříže.

Zajisté, naše přirozenost, která dbá jen svého pohodlí, bude se vzpírat proti tomu; mohli bychom však ustoupiti před úsilím, když vidíme příklady svatých, jejich chování v okolnostech mnohem obtížnějších nežli okolnosti, jímž se vzpíráme; když si připomeneme, jak ukřižovali své tělo s jeho žádostmi, aby žili jen v milosti?

Následujme zcela zvláště svatého Jana Křtitele z La Salle, našeho Otce a zakladatele.

Duchovní kytice. *Čím větší jsou zásluhy svatých, tím jistější jest jejich ochrana.*

(Svatý Ambrož.)

ROZJÍMÁNÍ

O HŘÍCHU A O SVÁTOSTI POKÁNÍ.

I. O HŘÍCHU.

1. O HŘÍCHU VŮBEC.

Krátký obsah. I. Vlastnosti hříchu. Hřích spojuje nejošklivější vlastnosti; uráží Boha a pohrdá všemi jeho dokonalostmi. Prosme dobrého Mistra za naše žáky i za sebe o milost, bychom poznali zlobu hříchu.

II. Následky hříchu. Hřích má na zemi nejzločinnější následky jak pro společnosti, tak i pro jednotlivce, ale zločinnější ještě v onom životě. Prosme Boha, aby nás více pronikl bázní před hříchem.

III. Ošklivost před hříchem. Strachujme se hříchu a obávejme se i nejmenšího jeho zdání. Vštěpujme svým žákům ošklivost před ním a chraňme je před tímto velkým zlem. Prosme Boha za ně i za sebe o velkou ošklivost před hříchem.

ROZJÍMÁNÍ.

Jako před hadem utíkej před hříchem; neboť přiblížíš-li se k němu, chňapne tě. (Eccli. 21, 2.)

I. Vlastnosti hříchu. Hřích jest opravdové i svrchované zlo, počátek všeho zla, před nímž jediným se musíme strachovati a varovati se ho stůj co stůj, neboť hřích jest neposlušnost zákona Božího, odepřením podrobiti se jeho nejvyšší autoritě a pohrdáním jeho rozkazy. Jest urážkou účinnou člověkem Bohu. Velikost urážky měří se však podle hodnosti uražené osoby a podle hodnosti osoby, která uráží; jak ohromný jest tedy hřích!

Osoba uražená, toť svrchovaný Pán nebe i země, náš Otec nebeský, Všemohoucí, jehož poslouchá vše jak v řádu přirozeném, tak i v řádu nadpřirozeném.

Bůh jest však uražen člověkem, který má své bytí z jeho dobrodiní a jest mu zavázán za vše, co jest a co má. Nemůžeme pochopiti velikosti této urážky, neboť mezi zpronevěřilým tvorem a Nejvyšším jest nekonečný rozdíl.

Hřích uráží Boha Otce, jehož obraz shlazuje v našich duších; Boha Syna, jehož božskou krev znesvěcuje; Boha Ducha svatého, neboť se protiví a odpírá jeho osvětlením a jeho hnutím.

Hřích uráží všechny dokonalosti Boží: vzdoruje jeho všemohoucnosti, zneuznává jeho moudrost, zneužívá jeho dobrotivosti, pohrdá jeho autoritou, popuzuje jeho spravedlnost, splácí nevděkem jeho štědrotu a protiví se záměrům jeho prozřetelnosti. Hřích spojuje tedy nejošklivější vlastnosti: vzpou-ru, domýšlivost, opovážlivost, zradu, nevděčnost.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe, bychom dobře poznali veškeru zlobu hříchu.

II. Následky hříchu. Tyto jsou nejzhooubnější jak pro společnost, tak i pro jednotlivce. Více nebo méně jest hřích počátkem všech nepořádků, jichž jsme oběťmi nebo svědky, příčinou všeho zla lidstva. Zrušil důvěrné styky Adamovy s Bohem a přivodil zlořečení nebeské na jejich nešťastné potomky.

Hřích hluboce otrásá společnostmi, zavádí nespár a zřícení i do těch nejvíce sjednocených z nich. Běda každé řeholní společnosti, do níž by se mohla vlouditi tato nestvůra! S ní tam vchází vždy nespornost, která brzy přivodí zpustošení.

Hřích zneuctívá duši, olupuje ji a zavírá jí nebe. Již v tomto životě vydává ji výčitkám svědomí, které ji hlodají jako červ. Jakmile se ho dopustila,

»přichází na ni soužení a úzkost«;¹⁾ zakouší, jak »zlá a hořká věc to jest opustiti Hospodina Boha svého«.²⁾ A přece tato zla, jež jsou následky hříchu na tomto světě, nelze přirovnávat k mukám, jež jej odpykávají na onom světě.

Tažme se duší v očištcí, jaké zlo jest hřích, a ony nám řeknou, co trpí na jeho odpykání. Tažme se zavržených a řeknou, abychom pamatovali, když přijde pokušení, na jejich hrozné muky a na jejich věčné zoufání.

Ó všemohoucí Bože, jak bychom lépe posuzovali hřích, kdybychom mohli viděti, jak jej trestá tvá spravedlnost v pekle!

Mohli bychom přirovnati k tomuto věčnému zlu chudobu, nemoc, choroby, ano i smrt? A abychom unikli tomuto věčnému zlu, neobětovali bychom všechny statky pozemské: jmění, svobodu, čest, zdraví a život bez toho nejmenšího váhání?

Prosme Boha o milost, by nás hojně pronikl bázní před hřichem i před jeho strašnými následky na věčnosti.

III. Ošklivost před hřichem. Jakou ošklivost vzbudilo by v nás žebrákovo jednání, jenž obdržel drahocennou věc od nějaké milosrdné osoby a užil by jí pak, aby jí škodil a ji zradil? Nejednáme však takto, když urážíme Boha, když proti jeho vůli užíváme toho, co jsme od něho obdrželi? Proto také svrchovaný Pán nutně a nekonečně nenávidí hřích a stíhá jej svou pomstou všude, kde se s ním setkává.

¹⁾ Řím. 2, 9.

²⁾ Jerem. 2, 19.

Kdybychom si mohli jediným hříchem, a to i sebe lehčím, zjednati všechny statky pozemské, obrátiti celé národy, vysvoboditi všechny duše z očištění, nesměli bychom se ho přece dopustiti, neboť všechna sláva, kterou mohou tvorové sami ze sebe vzdáti Bohu, nebyla by dostatečnou protiváhou k napravení tohoto jediného i sebe lehčího hříchu. Tak tomu učí Církev svatá. Posuďme z toho, jakou ošklivostí musíme býti naplněni před nejmenším hříchem. Strachujme se ho tedy a obávejme se i jeho nejmenšího zdání. Varujme se za každou cenu tak velikého zla a vyhýbejme se příležitostí k němu. Nevydávejme se v pokušení, neboť v tomto životě jsme, bohužel, na kluzkém svahu a nebudeme se moci udržeti v dobrém, jestliže neučiníme všech možných opatření.

Vštěpujme svým žákům největší ošklivost před hříchem a svou bdělostí odstraňme jej od jejich srdce.

Budme pamětlivi svých spáchaných hříchů a oplakávejme je před Bohem. Napravme své poklesky a svá poblouzení upřímnou lítostí a velkomyšlným zadostiučiněním. Přistupujme k soudné stoličce pokání s nejlepšími city důvěry a lásky, neboť Ježíš Kristus učinil zadost za hříšníky a dosáhneme vždy milosrdenství pro jeho nekonečné zásluhy.

Prosme jej za naše žáky i za sebe o velkou ošklivost před hříchem.

Duchovní kytice. *Hřešiti znamená urážeti Boha a šlapati nohama jeho rozkazy.*

(Svatý Prosper.)

2. HŘÍCH LUCIFERŮV A JEHO ANDĚLŮ.

Krátký obsah. I. Pád zlých andělů. Pýchou odepřel Lucifer a zlí andělé podrobiti se Bohu; jejich hřích stal se zdrojem všeho zla. Prosme Boha, aby nás uchránil od každé dobrovolné chyby, zvláště pak od smrtelného hříchu.

II. Zloba hříchu Luciferova a jeho andělů. Jest to hřích pýchy, vzpoury, nevděčnosti a pohoršení, hřích spáchaný v nebi. Zdaž nemá hřích řeholníkův také tak ošklivých znaků? Prosme Boha o milost upřímné lítosti a opravdového pevného předsevzetí.

III. Spravedlivá přísnost trestu zlých andělů. Hned po spáchaném hříchu byl Lucifer a jeho andělé uvrženi na věky do pekla. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost vytrvalosti až do konce.

ROZJÍMÁNÍ.

Kterak jsi spadla s nebe, jasná jitřenko? (Isai. 14, 12.)

I. Pád zlých andělů. Lucifer a jeho andělé padli! Rozjímejme o tomto strašném trestu, abychom lépe poznali nesmírnou velikost urážky učiněné Bohu a přísnost trestu, který spravedlivě stihá zatvrzelého hříšníka.

Andělé byli stvořeni na počátku času. Jaká to krása a jaké dokonalosti u těchto duchů světla! Mají vyšší přirozenost než bude přirozenost lidská; jejich rozum jest vznešený, patří na pravdu takřka v její podstatě; jejich vůle nakloněná k dobrému snaží se přirozeně o dokonalé plnění vůle Boží. Spravedlnost a nevinnost jest jejich oděním.

Bůh jim vykázal místo blízko sebe a učinil je do jisté míry účastnými na své vlastní blaženosti.

Jeden z andělů, Lucifer, zářil nad ostatními, jest to první z duchů světla, jemuž řekne prorok Ezechiel: »Ty vrchole dokonalosti, plný moudrosti a nejvyšší krásy, všechny drahé kameny tebe pokrývaly. V rozkoších ráje Božího byl jsi v den, kdy jsi byl stvořen. Dokonalých mravů byl jsi ode dne stvoření svého, až byla nepravost shledána při tobě.«¹⁾

Bůh chtěl, aby mu nebeští duchové vzdávali slávu za jeho dary, aby si takto zasloužili dokonalé blaženosti, kterou jim určil. Za tím účelem podrobil je zkoušce a žádal od nich skutek poslušnosti. Většina andělů učinila podle jeho záměrů a oni obdrželi věčnou blaženost; všichni však nejednali tak.

Opojen pýchou odepřel Lucifer podrobiti se Bohu a strhl do své vzpoury množství andělů, kteří byli zaslepeni jako on vlastním ceněním sebe sama.

To byl první hřích, zdroj tak mnohých jiných hříchů, počátek zla a pramen onoho proudu nepravosti, který zpustoší zemi a potrvá tak dlouho, jako svět.

Prosme Boha o milost, by nás uchoval od každého dobrovolného hříchu a zvláště od hříchu smrtelného.

II. Zloba hříchu Luciferova a jeho andělů. Pozorujme, s jak ošklivými znaky jeví se tento hřích.

Hřích pýchy, jak to připomínal Isaiáš padlému andělu: »Tys v duchu si říkával: »Na nebe vystoupím, nad hvězdy Boží vysoko postavím trůn

¹⁾ Ezechiel 28, 12—15.

svůj, posadím se na hoře shromáždění, vystoupím nad výšiny oblaků, budu podobný Nejvyššímu.«¹⁾

Hřích vzpoury, jak to vytýkal Bůh skrze Jeremiáše padlému andělu: »Zlámal jsi jho mé, roztrhl jsi svazky mé a řekls: »Nebudu sloužiti.«²⁾

Hřích nevděku: »V rozkoších ráje Božího byl jsi a prohřešil ses.«³⁾

Hřích pohoršení, hřích, který spáchal jeden anděl, šíří se s úžasnou rychlostí mezi množstvím těchto nebeských duchů.

Jaká to zloba tedy v tomto hříchu! Není téže zloby do jisté míry i v hříchu řeholníkův? Běda, nepadli jsme svými hříchy ještě hlouběji než d'áblové? Pokořme se a opětujme po svatém Bonaventurovi: »Vidím, ó můj Bože, že jsem horší než Lucifer: když pýcha poskvnila jeho krásu, ještě nepropukl před tím tvůj hněv, kdežto já jsem pohrdal tvými nařízeními, když jsem byl viděl jeho trest; ty jsi ho ustavil ve spravedlnosti jen jednou, kdežto mne jsi v ní ustavil tak často. A jestliže jsme zhřešili on i já, zhřešil on proti Bohu, který mu již nenabízel návratu, kdežto já jsem zhřešil proti Bohu, jenž zemřel za mé vykoupení.«

Prosme Boha o milost opravdové lítosti a opravdového pevného předsevzetí již jej neurážeti.

III. Spravedlivá přísnost trestu zlých andělů.
Hřích Luciferův a jeho andělů byl okamžitě potrestán s hroznou přísností. »Kdo jako Bůh?« zvolal archanděl Michael svolávaje kolem sebe dobré

¹⁾ Isai. 14, 13—14.

²⁾ Jerem. 2, 20.

³⁾ Ezech. 28, 13—16.

anděly; a hned padá s nebe do hlubokosti pekelné kníže pýchy a všichni, kteří se zúčastnili jeho vzpoury.

Jaká však proměna stala se s nimi! Jejich rozum tak vznešený a ušlechtilý má nadále jen nízké a hříšné myšlenky, jejich tak svatá vůle baží jen po zkaženosti a snaží se jen o zlé, nenávist nastoupila v nich místo lásky.

Ó Pane, jak strašná jest tvá spravedlnost! Neměl jsi zřetele ani k množství vzbouřenců, ani k jejich hodnosti, ani k slávě, kterou ti mohli zjednávati, kdyby nabyli tvé lásky. Tito nešťastní duchové dopustili se jen jediného hříchu a hned dotkla se jich ruka tvá a vzdaluje je na věky daleko od tebe. A nyní z hlubokosti pekelné křičí ve své zoufalosti: »Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého.«¹⁾

Třesme se, že neměl milosrdenství s odbojnými anděly: »Neušetřil-li Bůh prohřešivších se andělů«,²⁾ můžeme si slibovati, že ušetří nás? A jestliže měl doposud trpělivost, neskončí nikdy únavou? Při vzpomínce na následky hříchu v Luciferovi a v jeho andělech pociťujme velkou ošklivost před hříchem a snažme se naučiti své žáky, by se ho varovali.

Prosme Boha za ně i za sebe o milost vytrvalosti až do konce.

Duchovní kytice. *Posláním ďáblů jest zkoušeti lidi, jimž jejich útoky připravují koruny.*

(Svatý Tomáš Akvinský.)

¹⁾ Žid. 10, 31.

²⁾ II. Petr. 2, 4.

3. HŘÍCH ADAMŮV A EVIN.

Krátký obsah. I. Adam a Eva před svým hříchem. Jak šťastni byli v pozemském ráji, kde jim nic nescházelo a kde očekávali věčnou blaženost! Prosme Boha, bychom vždy žili v jeho přátelství.

II. Adam a Eva po svém hříchu. Poněvadž poslechli zrádných vnukání d'ábelských, byli hanebně vyhnáni z ráje za trest za jejich hřích. Prosme Boha o milost, bychom vždy vítězně odpírali pokušením.

III. Následky hříchu Adamova i Evina. Svým hříchem ztratili nejdrahocennější přednosti, kterých požívali, a teď jsou i se svými potomky souženi všelikými zly. Prosme Boha o velkou ošklivost před hříchem a o milost, bychom již do něho neupadli.

ROZJÍMÁNÍ.

Na všechny lidi smrt přišla, poněvadž (v něm) všickni zhřešili. (Řim. 5, 12.)

I. Adam a Eva před svým hříchem. Pozorujme své prarodiče před jejich pádem. Jak výtečný jest jejich stav! Jakými dary obdařil je Bůh! Jejich rozum jest osvěcen největším poznáním, jejich srdce plá ohněm božské lásky a jest zaplaveno nejsladší radostí; jejich nevinná duše jest šťastna a v pokoji, jejich náruživosti jsou jim poddány; viditelní tvorové uznávají jejich panství; příbytkem jejich jest zahrada naplněná rozkoší a v ní si zjednávají bez námahy vše, čeho si jen mohou přát.

Jak to praví královský prorok: »Učinils člověka bezmála rovna andělům, slávou a ctí jsi ho korunoval. Ustanovils ho nad díly rukou svých.«¹⁾

¹⁾ Žalm 8, 6 a 7.

Ano, Bůh ráčil i důvěrně obcovati s nimi. Měli tedy všechno dobro, kterého si lze jen přát; neboť svatý Bernard poznamenává mluvě o prvním člověku, »čeho se nedostávalo tomu, jenž byl provázen milosrdenstvím, poučován pravdou, řízen spravedlností a nosen v náruči Boha pokoje?«

Ne, ničeho jim nescházelo na tomto světě, jehož byli pány a kromě toho určil je Bůh, aby vládli na onom světě, kamž byli povoláni, aby nahradili anděly, které pýcha a neposlušnost z něho vypudila.

Prosme Boha o milost, bychom žili vždy v přátelství s ním vystříhající se hříchu stůj co stůj.

II. Adam a Eva po svém pádu. Hřích, bohužel, zničil tento krásný pořádek a uloupil tyto podivuhodné přednosti našim prarodičům.

Aby je přivedl k tomu, by uznali jeho svrchované panství a zasloužili si věrností k jeho rozkazům štěstí, kterého požívali, a blaženost, kterou jim určil, dal jim Bůh přikázání a pravil jim: »S každého stromu rajského smíš jísti; avšak se stromu poznání dobrého a zlého ať nejíš! Neboť kterýkoli den s něho budeš jísti, smrtí zemřeš!«¹⁾

Poslechnouti Pána bylo jim snadné; avšak Eva naslouchá úskočným vnukáním hadovým, blíží se k zapověděnému stromu a jí ze zakázaného plodu. Pak jej nabízí Adamovi a ten z ochoty stal se též zpronevěrcem.

Tot' první hřích spáchaný na zemi.

Sotva byl spáchán poznali Adam a Eva, jak falešný jest d'ábel ve svých slibech a jak pravdo-

¹⁾ Gen. 2, 16 a 17.

mluvný jest Bůh ve svých hrozbách. Had jim pravil: »Budete jako bohové«,¹⁾ a oni se vidí poníženi pod němou tvář. Jaké to pokoření!

Dříve byla přítomnost Boží jejich štěstím a nyní se jí strachují, skrývají se, aby jí unikli. Slovo jeho naplňovalo je radostí a nyní proniká je hrůza, tuší, že pronese nad nimi ortel jejich zavržení. Jsou s hanbou vyhnáni z pozemského ráje a anděl jim zakazuje vstoupiti do něho.

Porovnejme stav našich prarodičů před jejich pádem a po něm a poznejme z toho zlobu hříchu a varujme se ho nadále stůj co stůj. Vyhýbejme se též příležitosti k němu. Odlučme se odhodlaně ode všeho, co by nás mohlo odloučiti od Boha.

Bud'me opatrní. Když zlý duch na nás dotírá, odpírejme mu ze všech svých sil a varujme se upřítí oči jak svého těla, tak i své duše na předmět, který představuje d'ábel naší žádostivosti, aby nás uvedl do hříchu.

Prosme o milost, bychom vítězně odpírali pokušením světa, těla i d'ábla.

III. Následky hříchu Adamova i Evina. Jaká zla jsou následky jejich hříchu!

Byli vypuzeni z pozemského ráje a ztratili všechny své drahocenné přednosti. Tvorové byli jim poddáni a nyní se bouří proti nim.

Země jest zasažena neplodností a vydává sama ze sebe jen trní a hloží. Adam a Eva musí ji nadále namáhavě obdělávati, neboť Bůh řekl člověku: »V potu tváře jísti budeš chléb.«²⁾ Nesčetná

¹⁾ Gen. 3, 5.

²⁾ Gen. 3, 19.

utrpení budou nadále údělem hříšníků, pak nadejde hodina, kdy se musí podrobiti největšímu utrpení, smrti, již je Pán potrestal a k níž je odsoudil řka Adamovi: »Prach jsi a v prach se navrátíš!«¹⁾

To jsou zhoubné následky hříchu našich prarodičů. A to nejsou jediná zla, ani ne ta největší.

Adam a Eva potrestáni sami, jsou potrestáni i ve svých potomcích, neboť všichni se rodí jako dítky hněvu Božího a jako jeho nepřátelé. Nebe jest zavřeno, peklo otevřeno a veškeré lidstvo nastoupilo cestu k propasti věčné. Tento svět jest vydán za kořist hladu, moru, válce a všem pohromám. Nesčíslná soužení a zkázy zahrnou na něm nešťastné obyvatele a učiní z něho příbytek útrap a slzavé údolí. Nepozorujeme to, bohužel, až příliš často na vlastní oči?

Hle, co jest hřích, hle, jeho neodvratné následky! Jak bychom ho neměli tedy nanejvýše nenáviděti a varovati se ho stůj co stůj! Čiňme zadost za své hříchy pokáním, abychom učinili zadost spravedlnosti Boží. Následovali jsme Adama a Evy v neposlušnosti proti Bohu, následujme jich v zadostčinění a v litování.

Prosme Boha o velkou ošklivost před hříchem a o milost, bychom již do něho neupadli.

Duchovní kytice. *Nebylo by na světě žádné neřesti, kdyby nebyl býval spáchán dědičný hřích.*

(Svatý Ambrož.)

¹⁾ Gen. 3, 19.

4. ZLOBA SMRTELNÉHO HŘÍCHU.

Krátký obsah. I. Smrtný hřích jest vzpourou proti Bohu. Jest to úplně vědomá i dobrovolná neposlušnost zákona Božího ve věci důležité. Prosme dobrého Mistra za naše žáky i za sebe o velkou ošklivost před hřichem.

II. Smrtný hřích jest potupou vůči Bohu. Tupí jej v jeho vlastnostech a v jeho dokonalostech; tupí každou osobu nejsvětější Trojice. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, abychom dobře poznali zlobu hřichu, bychom se ho varovali stůj co stůj.

III. Smrtný hřích jest hanebný nevďek vůči Bohu. Uráží nejněžnějšího otce, nejvelkomyslnějšího dobrodince a obnovuje utrpení Ježíše Krista. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom ho již neurazili.

ROZJÍMÁNÍ.

Padli... Syna Božího si znova křížují. (Žid. 6, 6.)

I. Smrtný hřích jest vzpourou proti Bohu. Jest tak velkým zlem, že ho nikdy nelze dost želeť. Jest to vědomá i dobrovolná vzpoura člověka proti Bohu a přímá urážka všech dokonalostí Božích, pohrdání Bohem, jeho milostmi a jeho přísliby, zneužití jeho dobrodiní, porušení nejsvětějších závazků, obnovení utrpení Ježíše Krista a svatokrádežná potupa jeho božského Srdce.

Smrtný hřích jest předně dobrovolná neposlušnost zákona Božího ve věci důležité. Když se ho dopustíme, nabýváme hanebných citů odbojného anděla a díme s ním: »Nebudu sloužiti!¹⁾ Neposlechnu.«

¹⁾ Jerem. 2, 20.

Lze si mysliti strašnější nezřízenost? Nebe vyšší se svými miliony andělů jest Bohu dokonale poddáno, nebe nižší se svými nesčíslnými hvězdami, tento svět se všemi svými tvory, z nichž jest složen a vyzdoben, všechno plní přesně jeho božskou vůli; jen člověk ruší tento podivuhodný soulad, člověk osměluje se vzbouřiti se proti Bohu všemohoucímu a říci s úplnou rozvahou: »Neposlechnu!«

Nic nám nemá vštípiti tedy více nenávisti a více odporu jako smrtelný hřích; a jestliže jsme měli neštěstí upadnouti do něho, nic nás nemá více povzbuditi k slzám a k lítosti, neboť nic není politování hodnějšího, nic nečestnějšího, nic hanebnějšího.

Bud'me o tom nejen sami přesvědčeni, ale přesvědčujme o tom též duše svěřené naší péči. Pronikněme své žáky ošklivostí před smrtelným hříchem a zasvěťme tomuto účelu vyučování katechismu, reflexe, rady a všechny prostředky, kterých můžeme užívat, zvláště příklad tím, že se varujeme i stínu hříchu.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o velkou ošklivost před hříchem.

II. Smrtelný hřích jest potupou vůči Bohu. Smrtelný hřích zraňuje svatost Boží, již se přímo protiví; vzdoruje jeho spravedlnosti, zneuznává jeho moudrost, zneužívá jeho dobrotivosti, pohrdá jeho nesmírností a jeho mocí, jimž hledí uniknouti. Hříšník by si přál, aby nebyl ani viděn ani trestán od Boha; přál by si Boha bez nesmírnosti, bez moci a bez autority, to znamená Boha, jenž by

nebyl Bohem; hříšník také, jak praví svatý Bernard, ničí Boha. Jest odbojnější urážky?

Smrtelný hřích tupí též Boha v jeho vlastnostech jako stvořitele, zákonodárce, odplatitele, mstitele, vykupitele, krále, otce i přítele. Hříšník upírá mu jeho svrchované panství, odpírá jeho nařízením, pohrdá jeho hrozbami a opovrhuje jeho odměnami, maří pro svou osobu zásluhy Ježíše Krista, jedná jako neodvislý, zraňuje hluboce jeho božské Srdce naplněné dobrotivostí, něžností a neomezenou láskou k člověku.

Smrtelný hřích tupí Boha Otce tím, že znesvěcuje v nás nadpřirozenou bytost dosaženou na křtu, jež jest účastenstvím na božské přirozenosti; tupí Boha Syna, neboť obnovuje jeho bolestné utrpení, šlape nohama jeho vykupitelskou krev a zajišťuje vítězství jeho nepřátel; tupí Boha Ducha svatého tím, že znesvěcuje jeho chrám, vypuzuje ho ze srdce, v němž přebýval, a odpírá jeho osvicením a hnutím.

Smrtelný hřích jest dáním přednosti tvorů před Tvůrcem. Maje voliti mezi nejvyšší blažeností a falešnou i prchavou radostí, rozhoduje se hříšník pro tuto radost! Mrzká náruživost se cení výše než nekonečné dobro! Ďáblové zaujmou místo Boží a hříšník obětuje se těmto pekelným duchům na svatokrádežném oltáři svého srdce.

Jest to neuvěřitelné, že by mohli býti lidé v tom zaslepení vědouce přece, že Bůh nežádá od nich ničeho, co přesahuje jejich síly, že cílem jeho jest jejich blaženost a že jim pomáhá svou milostí, aby ho dosáhl, že odpírajíce mu zasluhují pekla s jeho mukami a s věčným zoufáním?

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom dobře poznali zlobu hříchu.

III. Smrtný hřích jest hanebným nevďekem vůči Bohu. Běře skutečně na sebe vlastnosti nevďeku nejvyššího stupně. Což není přímou a převelikou urážkou nejněžnějšího otce, jemuž jsme za všechno zavázáni, jenž nás nekonečně miluje a dosvědčuje nám svou lásku tím, že nás zahrnuje svými dary? A my jich zneužíváme, odvracíme je od jejich cíle a zneužíváme jich tak dalece, že jich užíváme proti jejich původci. Může býti odbojnější hanebností?

Ó nejsladší Ježíši, božská Oběti, tvá láska k nám, ubohým hříšníkům, přibila tě na kříž a způsobila, že jsi vycedil svou krev až do poslední kapky, a my, bídní tvorové, jdeme jako bohovraždění židé kolem tvého kříže a zahrnujeme tě potupami, nebo spíše, stáváme se tvými katany; neboť o hříšnících dí apoštol: »Padli, poněvadž křížují znova Syna Božího.«¹⁾

Pokořme se tedy při vzpomínce na své hříchy. Plačme se svatými kajícíky nad neštěstím, že jsme urazili Boha tak dobrotivého, a pospěšme si navrátit se k tomuto něžnému Otcí, jenž jest vždy ochoten nám odpustiti.

Prosme jej za naše žáky i za sebe o milost, bychom ho již neurazili.

Duchovní kytice. *Není nic bídnějšího nežli býti otrokem hříchu.* (Svatý Bonaventura.)

¹⁾ Žid. 6, 6.

5. ÚČINKY SMRTELNÉHO HŘÍCHU.

Krátký obsah. I. Potrestání smrtelného hříchu. Písmo svaté nám podává hrozné příklady toho na zlých andělech, na našich prarodičích, na potopě a zvláště na Kalvarii. Prosme Boha za naše žáky i za sebe, abychom se uchránili hříchu a jeho věčných trestů.

II. Spousty smrtelného hříchu v duši. Jaká to proměna ve stycích hříšné duše s Bohem: ďábel v ní zaujal místo Ježíše Krista a drží ji v krutém otroctví! Prosme Boha za naše žáky i za sebe, abychom dobře poznali, jak veliké zlo jest hřích.

III. Strachujme se smrtelného hříchu. Nikdy se nebudeme moci strachovati dosti tak velikého zla, varujme se ho tedy a snažme se uchovati od něho své žáky. Modleme se též za hříšníky. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se varovali stůj co stůj především smrtelného hříchu.

ROZJÍMÁNÍ.

Každý, kdo páše hřích, jest služebníkem hříchu.

(Jan 8, 34.)

I. Potrestání smrtelného hříchu. Sud'me o smrtelném hříchu, jako o něm soudí Bůh sám. Ačkoliv jest moudrost nejvyšší a milosrdenství nekonečné, přece trestá hříšníky velmi hrozným způsobem, jak můžeme poznati z Písma svatého.

Množství andělů se ho dopustilo v nebi a hned byli tito tak krásní, dokonalí a k slavnému určení povolání duchové uvrženi do propasti pekelné, kde jest bolest, bída, hanba a zoufání po celou věčnost jejich údělem.

Adam a Eva spáchali jej v pozemském ráji a Bůh je hned z něho vyhnal, aby je podrobil práci, utrpení, životním bídám a smrti; nadále zúčastní se celé jejich potomstvo jejich neštěstí. Smrtelný hřích svolal na zemi vody potopy, dal padati na Sodomu a Gomorrhru ohni, ozbrojil rámě Boží proti Ninive, Babylonu, Tyru a tak mnohým jiným městům zničeným za jejich hříchy. Zvláště pak jest smrtelný hřích příčinou všech bolestí, jimiž byla zahrnuta božská Oběť na Kalvarii, aby jej odpykala.

Uvažme ještě o trestu smrtelného hříchu v onom životě. Představme si člověka, jenž spáchal jen jediný hřích v okamžiku, kdy byl zasažen smrtí, vše jest pro něho ztraceno. Ježíš Kristus stává se tomuto hříšníku popuzeným soudcem a pronáší rozsudek jeho odsouzení tímto hrozným ortelem: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného!«¹⁾

A tento nešťastný odsouzenec jest hned uvržen do oné ohnivé propasti, kde jej zahrnují všechny bolesti, kde se ozývá věčně vztekly řev a zoufalý křik, kde panuje naprostý nepořádek, kde se shromažďují na hříšníka nesčíslné bolesti a kde má vyhlídku na věčnost nevýslovných muk.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom byli uchováni od smrtelného hříchu a jeho věčných trestů.

II. Spousty smrtelného hříchu v duši. Pozorujme spousty smrtelného hříchu v hříšné duši. Byla nevinná, krásná v očích Božích, on se v ní zhlížel jako v zrcadle; tato čistá duše měla s ním nejdůvěrnější styky, neboť byl jí otcem, vůdcem i při-

¹⁾ Mat. 25, 41.

telem. Žila sama se sebou v míru a vítězila nad d'áblem. Jsouc bohata na dary milosti zasluhovala tato omilostněná duše zaujmouti místo v řadách andělských v městě věčné blaženosti.

Tato duše přestala, bohužel, bdíti nad sebou a vydala se v nebezpečí, padla do smrtelného hříchu. V tom okamžiku stane se hrozná změna v jejím vztahu k Bohu, jakou spoustu provedl v ní hřích, patříme-li na ni očima víry!

Bůh nevidí v ní již svého obrazu a ona jest mu předmětem ošklivosti. Zbavena své slávy a své krásy není již dítkem Otce, nevěstou Syna ani chrámem Ducha Svatého; stala se otrokyní d'áblou, jenž zaujal v ní místo Ježíše Krista.

Pro ni již není pokoj možný, trpí nejhorší a nej-pokořující otroctví, d'ábel ji drží spoutanou nej-hanebnějšími okovy; svět a náruživosti panují nad ní, výčitky svědomí dávají jí pociťovati svůj osten, již předem snáší jakési peklo. Na ní se vyplňuje věštba svatého Pavla: »Soužení a úzkost přijde na každého člověka, který páše zlé.«¹⁾

Prosme Boha za naše žáky i za sebe, bychom poznali, jak veliké zlo jest smrtelný hřích.

III. Strachujme se smrtelného hříchu. Ano, bojme se tak velkého zla, neboť smrtelný hřích zbavuje naši duši všech jejích zásluh pro nebe, a pokud v ní trvá, odnímá jí moc k jejích získání.

Duše řeholní osoby, která zasvětila dlouhá léta službě toho, jenž nenechá bez odměny ani číši vody studené podané v jeho jménu, nashromáždila takto nesčíslný počet zásluh dobrých skutků i strá-

¹⁾ Řím. 2, 9.

dání a nasbírala takto neocenitelné poklady pro nebe. Dopustí-li se však tato duše smrtelného hříchu, jsou všechny její zásluhy ztraceny. A nejen že ničeho nemá, aspoň po dobu, dokud se nevrátí do stavu milosti, ona nemůže ani ničeho získati pro nebe. Její dobré skutky nemohou již býti připočteny k její blažené věčnosti, neboť svatý Pavel dí: »Kdybych rozdál na pokrmý chudých veškeren statek svůj... lásky však kdybych neměl, nic by mi to neprospělo.«¹⁾ Tato duše jest skutečně ve stavu smrti a její skutky jsou tudíž též mrtvé a bezcenné pro nebe.

Učiňme tedy všechna nutná opatření, bychom se vystříhali prokletého hříchu; varujme se příležitostí k němu a nesmiřujme se nikdy s něčím, co by nás mohlo uvrhnouti do tak velkého zla. Želme zhoubného stavu hříšníků a modleme se za jejich obrácení. Snažme se především, bychom uchovali od hříchu své žáky bedlivou bdělostí.

Čiňme zadost za své spáchané hříchy a děkujeme Bohu, že byl k nám milosrdný. Prosme jej za naše žáky i za sebe o milost, bychom se varovali stůj co stůj hříchu a zvláště hříchu smrtelného.

Duchovní kytice. *Hřích stává se větším pro hodnost toho, jenž se ho dopouští.*

(Svatý Isidor z Pelusie.)

¹⁾ I. Kor. 13, 3.

6. ZTRÁTA BOHA.

Krátký obsah. I. Ztratiti Boha znamená ztratiti vše. Upadne-li duše do smrtelného hříchu, ztrácí Boha: Bůh však jest pro ni vším, proto ztratiti Boha znamená ztratiti vše. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o velkou ošklivost před hříchem.

II. Ztratiti Boha znamená upadnouti do nejpokořující hanby. Duše, která jest v milosti s Bohem, skví se krásou, jakmile se však dopustí smrtelného hříchu, vše se v ní změnilo. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se uvarovali každého hříchu.

III. Ztratiti Boha jest tedy největším neštěstím. Želme tohoto neštěstí, jemuž nelze přirovnati na světě žádné pohromy, předejděme hřích a varujme se příležitostí k němu. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o vytrvalost až do konce.

ROZJÍMÁNÍ.

Slzy mé jsou mi pokrmem ve dne v noci, neboť mi den co den říkájí: »Kde jest Bůh tvůj?« (Žalm 41, 4.)

I. Ztratiti Boha znamená ztratiti vše. Smrtelný hřích působí, že ztrácíme Boha, jak toho tedy dosti želeť, že jsme se ho dopustili! Jest větší ztráty, většího neštěstí?

Bůh jest dobro ve své podstatě, počátek i plnost všeho dobra, zdroj všech čistých rozkoší, oceán všech opravdových radostí. Bůh jest duši chlebem, jímž se sytí, studnicí vody živé, v níž hasí svou žízeň, světlem, které ji osvěcuje, šatem, jímž se odívá, cestou, která ji vede. Bůh jest podporou její slabosti, jejím těшитelem, jejím vůdcem, jejím ochráncem, králem, spasitelem, otcem a jejím ženichem. Jsouc stvořena pro něho nemůže nalézt

odpočinku než v něm, on jest jejím cílem, její blaženosti a jejím pokojem. Pro ni jest veškerým dobrem. Ztratiti Boha znamená tedy ztratiti všechno, jest to nejnešťastnější pohroma, nejspravedlivější předmět slz a litování.

Míváme soucit se sirotkem bez přispění, s malomocným, jemuž nemoc rozhlodává tělo, s člověkem osleplým a ohluchlým, čím více jest politováníhodna duše, když ztratila Boha! Nezakouší všechna tato zla, když Bůh jest jejím otcem, světlem, její silou a jejím životem?

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o velkou ošklivost před hříchem a strach před jeho následky.

**II. Ztratiti Boha znamená upadnouti do nejpo-
kořující hanby.** Když má duše Boha, jest ozdobena slávou Boha samého, září jeho božským leskem a v očích víry skví se nepřirovnatelnou krásou; jest oděna nebeským pláštěm lásky, jest okrášlena znaky opravdové urozenosti, jest zamilovanou nejvyššího Krále, povolána panovati s ním a jest postavena na první stupeň trůnu, který jí připravil.

Měla-li však tato duše neštěstí ztratiti Boha, hned se vše změní v jejím stavu. Stává se ohyzdnou a hroznou na pohled. Tahy andělské nezdobí již její tváře, neboť se nyní podobá d'áblu. Všechno na ní jest mrzké a hanebné. Ohavná zvadlost poskvrňuje její čelo, znamení zvířecí nastoupilo na něm místo znamení božského Beránka. Jest oděna rouchem potupy. Andělé odvracejí od ní své zraky. Nadále jest předmětem nejopovržlivějšího pohrdání všech bytostí i samého satana.

Včera vystupovala na slavný trůn, dnes jest ponořena do nejhlubší bídy a pozorovati se ve stavu degradace, do něhož upadla, bylo by pro ni hroznou mukou a vrcholem pokoření. Neosměluje se o tom ani uvažovati, neboť cítí, že ztratila všechnu důstojnost a veškerá práva na vážnost jiných.

Z dítky Božího stala se otrokyní d'áblou. Z nejsladšího panování přešla do nejtyranštějšího útisku. Byla svobodná a hle, nyní jest shrbená pod jhem nejukrutnějšího tyrana.

Jako nový Esau postoupila za bídné ukojení své právo prvorozenství a zřekla se nebeského dědictví. Jako marnotratný syn utekla z domu otcovského a jest nucena u přísného i nemilosrdného pána hlídati vepře a záviděti jim jejich mláto.

A tak hříšná duše ztrativši Boha zaměnila radosti nebeské za věčné hrůzy pekelné.

Před svým hříchem měla právo na nejvyšší blaženost. Mezi sbory vyvolených bylo jí připraveno místo. Kdyby byla setrvala v dobrém, byla by tam došla. Svým hříchem však zasloužila pekla. Přijde smrt a její neštěstí bude dovršeno, neboť Bůh jí řekne: »Odejdi ode mne, zlořečená, do ohně věčného.«¹⁾ Tehdy pozná hrůzu, že všechno ztratila.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost. bychom se budoucně varovali každého hříchu.

III. Ztratiti Boha jest tedy největším neštěstím.

Ach, jak se musíme báti a strachovati nade všechno tohoto neštěstí, před nímž nejsou všechny nehody, pohromy a všechna soužení pozemská ničím.

¹⁾ Mat. 25, 41.

Mějme se dobře na pozoru, bychom neztratili Boha; ztrácíme ho smrtelným hříchem, ale připravujeme jeho ztrátu hříchem všedním a úplně vědomými nevěrnostmi. Varujme se tedy každého hříchu a vystříhejme se ho stůj co stůj, neboť nic nevyváží škody způsobené duši tímto prokletým hříchem; předejděme jej tím, že se polepšíme ze svých nedokonalostí a vystříhajíce se každé nebezpečné příležitosti.

Tažme se svého svědomí, a kdybychom byli odloučení od Boha těžkým hříchem, pospěšme si nabýti jeho přátelství upřímnou zpovědí.

»Věc kletá jest ve tvém lůně, Izraeli; neodoláš nepřátelům svým, dokud nebude z tebe vyhlazen ten, jenž poskvrněn jest zločinem«,¹⁾ pravil Bůh skrze Josue. Jednejme podle tohoto výroku. Vyhlaďme ze svého srdce hřích upřímným vyznáním provázeným opravdovou lítostí a Pán bude dále s námi, jeho přítomnost vrátí nám sladký pokoj a budeme již předem okoušeti věčné blaženosti slíbené věrné duši. Vzdychejme po šťastné chvíli, kdy budeme míti Boha navždy a kdy nemusíme se strachovati, že jej někdy ztratíme. Pak zvoláme ve věčném vytržení: »Našel jsem, jejž miluje duše má, chopil jsem jej a nepustím.«²⁾

Prosme Boha o milost vytrvalosti až do konce za naše záky i za sebe.

Duchovní kytice. *Čím více hřešíme a čím déle zůstáváme ve hříchu, tím více se vzdalujeme od Boha.*

(Svatý Antonín.)

¹⁾ Jos. 7, 13.

²⁾ Velepís. 3, 4.

7. HŘÍCH VŠEDNÍ.

Krátký obsah. I. Všední hřích jest urážkou Boha. Všechna zla tohoto života nelze přirovnati ani tomu nejmenšímu všednímu hříchu, neboť tato zla jsou konečná, kdežto hřích jest zlo nekonečné. Prosme Boha, bychom dobře poznali, jak velice jest urážen všedními hříchy.

II. Účinky všedního hříchu. Tyto účinky jsou velmi zhoubné, zvláště stane-li se zvykem, neboť přivádí téměř neodvratně do hříchu smrtelného. Prosme Boha, abychom dobře chápali následky všedního hříchu.

III. Tresty všedního hříchu. Písmo svaté nám ukazuje, jak trestal Bůh mnohdy všední hřích již na zemi. Pamatujme též na očistec. Prosme Boha o opravdovou ošklivost před všedním hříchem a o milost, bychom již do něho dobrovolně neupadli.

ROZJÍMÁNÍ.

*Řekneme-li, že hříchu nemáme, sami sebe klameme.
(I. Jan 1, 8.)*

I. Všední hřích jest urážkou Boha. Všední hřích i ten nejlehčí jest vždy urážkou Boha; do jisté míry chová v sobě pohrdání Bohem, uráží jeho božské dokonalosti; dáváme jim přednost tvorů před ním, jedním slovem jest to zlo způsobené Bohu.

Již tím není zla způsobeného tvorů, jež by se mohlo s ním srovnati. Nic konečného nemůže poskytnouti dostatečné náhrady za toto nekonečné zlo, a kdyby i andělé a lidé spojili své zásluhy nemohli by jej napravit.

Předpokládajíce tedy, že bychom jediným všedním hříchem mohli zabrániti největším zlům jako

válce, hladu a moru, nesměli bychom se tohoto hříchu dopustiti, i kdyby byl sebe lehčí. Tak učí výslovně všichni svatí učitelé církevní a zvláště svatý Augustin. Podobně praví o předpokladu, že bychom mohli tímto malým všedním hříchem zjednatí spasení celého množství duší a vysvoboditi všechny duše z očištění, ano i zavřítí peklo. Jistě jsou toto velká dobra, ale přece jen dobra omezená, konečná a vztahující se jen na tvory. Kdežto hřích, i když jen všední, jest zlo nekonečné, neboť jest urážkou Boha.

Jsme náležitě přesvědčeni o této pravdě a nepokládáme všední hříchy za věci méně důležité? Kolik hříchů nevědomosti, nepozornosti, slabosti a neopatrnosti spácháme každého dne? Jakých trestů činí nás hodnými toto množství chyb před spravedlností Boží?

Prosme jej o milost, bychom dobře chápali, jak velice bývá urážen našimi všedními hříchy.

II. Účinky všedního hříchu. Tyto účinky jsou velmi zhoubné, zvláště dopouštíme-li se ho zcela dobrovolně. Všední hřích neshlazuje sice v duši všechnu podobnost s Bohem, přece ji však znetvořuje a činí ji jakoby pokrytou ošklivými vředy. Zmenšuje v ní lásku Boží, která jest vši její silou a tím i její energii k dobrému. Zabraňuje vždy v jisté míře působení milosti, zatemňuje rozum, pobuřuje náruživosti, rozmáhá žádostivosti a nakloňuje vůli ke zlému.

Nepřivodí sice úplného nepřátelství s Bohem, ale ochlazuje naše styky s ním. Zmenšuje naši lásku k Ježíši Kristu a dokazuje zároveň její slabost. Opravdová láska snaží se činit radost i v ma-

lých věcech, nedovoluje si ničeho, co by mohlo i sebe méně zarmoutiti milovanou osobu. Dopouštíme-li se však všedního hříchu, jednáme proti těmto zásadám.

Konečně uvažme, jak dobrovolný všední hřích, zvláště když se stane zvykem, vede přirozeně jako by nepozorovaně a do jisté míry neodvratně do hříchu smrtelného.

Připravuje k němu duši tak, jako připravuje nemoc tělo k smrti. Zmenšuje v ní ošklivost před ním a brzy ji i úplně odstraní. Obyčejně neupadá člověk najednou do těžkého hříchu, ale znenáhla se vydává na cestu nepravosti, od nedokonalosti kráčí k chybě z křehkosti, od této přechází k dobrovolnému poklesku a řadou vážnějších a vážnějších hříchů dojde k hříchu smrtelnému. Proto tedy upadati často a dobrovolně do všedních hříchů znamená zřejmě postavit se na kluzký svah; takové neopatrné jednání může nás vésti daleko a způsobiti, že padneme hodně hluboce. »Kdo jest ve věcech nejmenších nesprávným, jest nesprávným i ve věcech velikých.«¹⁾

Prosme Boha o milost, aby nás naučil chápati zhoubné účinky všedního hříchu.

III. Tresty všedního hříchu. Největší počet zavvržených mohou se vší pravdou připisovati své zavvržení všedním hříchům, jichž se dopustili a které je přivedly do hříchu smrtelného. Totéž neštěstí očekává i nás, budeme-li jednati jako oni.

Nikoli, všední hřích není maličkostí a musíme se ho velmi strachovati. Bůh nesoudí o něm jako my

¹⁾ Luk. 16, 10.

a Písmo svaté nám ukazuje, jak přísně jej mnohdy potrestal již na zemi.

Žena Lotova pohlédla přes zákaz andělů na hořící Sodomu a hned byla proměněna v solnou sochu. Mojžiš, největší to z proroků, tím, že uhodil dvakrát do skály, projevil nedůvěru v dobrotivost Boží k lidu izraelskému a byl odsouzen, že nevejde do země zaslíbené. Bethsamitští pohlíželi zvědavě na archu úmluvy a padesát tisíc jich zemřelo. Z marnivosti nařídil David sčítání svého lidu a Bůh poslal za trest mor, jenž zachvátil ve třech dnech osmdesát tisíc lidí. Oza zapomněl, že nemá k tomu moci, a dotkl se archy úmluvy, aby zabránil, aby nepadla, a hned se skácel mrtev.

Všední hřích jest tedy v očích Božích velmi velkým zlem, když jej trestá tak strašným způsobem již na tomto světě, jenž jest naplněn jeho milosrdenstvím!

Ještě přísněji trestá jej však na onom světě, kde vykonává celou svou spravedlnost. Duše v očistci, miláčkové to Boží, jsou ozdobeny jeho milostí, a on musí s nimi obcovati bez omezení. A přece, dokud vidí na nich všední hřích, vzdaluje je od sebe a zavírá je do ohnivého vězení, kde snášejí nesnesitelná utrpení. Prosme tedy Boha o velkou ošklivost před všedním hříchem a o milost, bychom již nikdy neupadli do něho dobrovolně.

Duchovní kytice. *Hříchy, které se zdají začátečníkům lehkými, jsou těžké v očích lidí dokonalých.*

(Svatý Isidor.)

8. VAROVÁNÍ PŘÍLEŽITOSTI KE HŘÍCHU.

Krátký obsah. I. Varování příležitosti ke hříchu jest božské nařízení. Ježíš Kristus nám doporučuje, abychom obětovali raději své oko a svou ruku, než abychom zhřešili a vydávali se v nebezpečí zhřešiti. Prosme Boha za své žáky i za sebe o milost, bychom se varovali hříchu stůj co stůj.

II. Nesmíme pokoušeti Boha. Vydávati se dobrovolně v příležitost ke hříchu domýšlejice se, že do něho neupadneme, znamená pokoušeti Boha a mnohdy i těžce zhřešiti. Prosme Boha o milost, bychom se varovali každé příležitosti ke hříchu.

III. Učme se z vlastní zkušenosti. Jestliže pátráme po příčině svých pádů, nalezneme ji velmi často v příležitosti k němu, do níž jsme se neopatrně vydali. Prosme Boha, bychom byli opatrní jako hadové.

ROZJÍMÁNÍ.

Jestliže oko tvé pravé pohoršuje tebe, vylup je a vrhni od sebe. (Mat. 5, 29 a 30.)

I. Varování příležitosti ke hříchu jest božské nařízení. Nestačí chtít se varovati hříchu, musíme se také varovati příležitostí k němu stůj co stůj, všeho totiž, co nás může ke hříchu svést. Bez toho není opravdového předsevzetí.

Či neznamená to vlastně milovati a vyhledávati hřích, když milujeme a vyhledáváme příležitost ke hříchu? Varujme se jí tedy s největší pečlivostí, vše nás k tomu zavazuje. Předně jest to příkaz Ježíše Krista. Pravilť zajisté: »Jestli oko tvé tě pohoršuje, vylup je; lépe jest ti jednookému vejíti

do království Božího, než abys maje obě oči uvržen byl do pekelného ohně.«¹⁾)

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se varovali hříchu stůj co stůj.

II. Nesmíme pokoušeti Boha. Bůh uděluje nám v přehojné míře potřebné milosti, abychom se mohli varovati nebezpečných příležitostí, jestliže však těmito milostem odpíráme, vrháme-li se do nebezpečství, dá nám pak tyto potřebné milosti ve větší ještě míře? Psáno jest: »Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého.«²⁾) Neznamená to však pokoušeti Boha, když se vrháme v nebezpečí domýšlejíce se, že v něm nepodlehne?

Nezahrávejme si nikdy s ohněm, nechceme-li se popáliti, strachujme se všeho, co jest nám předmětem pokušení. Obávejme se zvláště, nejdeme-li cestou poslušnosti, když naši představení nevědí, kde jsme, co děláme, s kým se stýkáme...

Poslouchejme upozornění svého anděla strážného, když nám volá v hloubi našeho svědomí: »Pozor, vydáváš se v nebezpečí, nechod' dále, neboť směřuješ ke hříchu.« Kolik pádů se, bohužel, přihodilo, poněvadž lidé nenásledovali tohoto vnuknutí!

Uvažujme o moudrých předpisech našich pravidel, v nichž se zračí vpravdě nadpřirozená opatrnost. Jak naléhavě doporučuje nám náš svatý Otec, bychom neměli žádných důvěrných styků s lidmi z venku, bychom se nedotýkali dítek, bychom si odřekli veškeru důvěrnost s jinými. Věděl' dobře, do čeho by nás vydalo opominutí těchto

¹⁾ Mar 9, 46.

²⁾ Mat. 4, 7.

předpisů pro nás tak důležitých; zkušenost to tak mnohokráte potvrdila!

Poslechněme vůdce svého svědomí, když nám ukazuje nebezpečí v té nebo v oné příležitosti, on nás zná, ví o našich snahách i o druhu našich pokušení a tudíž také to, co by mohlo škoditi naší duši.

Jakmile poznáme něco, co jest nám příležitostí ke hříchu, ano i jen prostou příležitostí k pokušení, varujme se toho a to bez prodlení. Neupadněme však do skrupulí, ale nečiňme si též falešného a opovážlivého svědomí.

Věnujme se náležitě předzíravému zpytování, jež jest u nás v obyčeji a plňme věrně během dne předsevzetí, která jsme učinili ráno. Bděme nad svými smysly a zvláště nad svýma očima. Uložme jako Job »závazek svým očím«,¹⁾ abychom neměli zlých myšlenek.

Prchejme před světem, zachovávejme přesně svá pravidla o tom, co předpisují o odloučení od něho. Ó, jak mnoho pádů předejde zachovávání pravidel! Kolik odpadlíků bylo by ještě v řeholi a sloužili by k její slávě, kdyby se bývali varovali světa, jak jim doporučovali představení!

Bděme nad svým srdcem a nedůvěřujme jeho náklonnostem. Vydáváme se v nebezpečí po této stránce, neboť naše padlá přirozenost nakloňuje nás k zlému. Kolem nás jsou samé léčky, nebýti bdělým, znamenalo by býti ztracen. »Buďme opatrní jako hadové«²⁾ podle rady Ježíše Krista. Jinak jednati znamenalo by pokoušeti Boha. Pros-

¹⁾ Job 31, 1.

²⁾ Mat. 10, 16.

me jej o milost, bychom se varovali každé příležitosti ke hříchu.

III. Učme se z vlastní zkušenosti. Pomněme, jak velká jest naše slabost a jak mocné jsou naše náklonnosti ke zlému! Jsouce vzdáleni příležitosti k urážce Boha zdá se nám, že zvítězíme nad nepřáteli spasení a rádi díme dobrému Mistru se svatým Petrem: »Byť se všickni pohoršili nad tebou, já se nikdy nepohorším.«¹⁾ »S tebou jsem hotov i do žaláře i na smrt jíti.«²⁾ V příležitosti však tato zdánlivá síla zmizí, duše se bouří a upadne téměř vždy do hříchu.

Příležitost byla zhoubná Davidovi a my nejsme silnější nežli on. Příležitost zavedla do záhuby Šalomouna a my nejsme moudřejší nežli on. V příležitosti zapřel svatý Petr svého Mistra při hlasu děvečky, a my nejsme srdnatější nežli on. Jak mnohé osoby velmi zbožné přece upadly do propasti hříchu! Hledáme-li příčinu jejich pádu, shledáme, že se vydaly neopatrně do příležitosti ke hříchu. A nám by se stalo neodvratně totéž, kdybychom se vydali v týž případ. Kéž nás jejich slabost poučí a učiní nás bdělejšími při všech našich krocích! neboť, poznamenává svatý Augustin, »není hříchu, který by spáchal člověk, aby jej nemohl spáchati i jiný«. Vydávati se do blízké příležitosti k urážce Boha znamená, praví církevní učitelé, jej již uraziti a za jistých okolností uraziti jej i velmi těžce.

Prosme Boha, bychom byli opatrní jako hadi.

Duchovní kytičky. *Zanechati příležitosti znamená zahnati ji na útěk.* (Svatý Bonaventura.)

¹⁾ Mat. 26, 33.

²⁾ Luk. 22, 33.

9. HŘÍCH KŘESŤANŮV.

Krátký obsah. I. Hřích křesťanův jest ošklivější. Hřích jest vždy ošklivý, ošklivější však jest, když se ho dopustí křesťan. Prosme Boha za naše žáky i za sebe, bychom jej již nikdy dobrovolně neurazili.

II. Hřích křesťanův jest zločinnější. Křesťan, jenž jest vykoupěn božskou krví a jest chrámem Ducha svatého a dítkem Církve, jest více vinen, upadne-li do hříchu. Prosme Boha o milost, bychom poznali, jak ohavnější a zločinnější jest pak hřích.

III. Mějme tedy ošklivost před hříchem. Jak strašná to zodpovědnost pro křesťana, jestliže, když byl tolikerými milostmi zahrnut, přece hřeší! Prosme Boha o velkou ošklivost před hříchem a o milost, bychom žili svatě.

ROZJÍMÁNÍ.

Kdyby mi nepřítel klnul, snesl bych to; ale tys to, společník můj. (Žalm 54, 13 a 14.)

I. Hřích křesťanův jest ošklivější. Ať hřeší kdokoli, jeví se hřích vždy s ošklivým znakem, více však ještě, dopustí-li se ho křesťan.

Hřeší-li nevěřící, jest to otrok d'áblův a stává se jím ještě více, ten poslouchá svého pána, pod jehož panstvím se již nachází. Hřeší-li však křesťan, jest to dítko Boží, které se bouří proti svému Otci, úd Ježíše Krista zneuctívající svého Pána, učedník tohoto božského Mistra, jehož skutkem zapírá; jest to znesvěcený chrám Ducha svatého otevřený d'áblu, co může více popuditi Pána a vyzývati jeho strašnou a věčnou pomstu?

»Nemylte se, Bůh nenechá se posmívati,«¹⁾

¹⁾ Gal. 6, 7.

praví svatý Pavel. Ó, hříšníci, všeho se musíte strachovati od jeho spravedlivého hněvu, pospěšte tedy napravit svůj život, a jak dí týž apoštol: »Žijte důstojně Boha... posilňováni v Pánu, a to v moci síly jeho.«¹⁾

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom jej již dobrovolně neuráželi.

II. Hřích křesťanův jest zločinnější. Učení Ježíše Krista jest v podstatě odsouzení hříchu; nesmiřuje se se žádným; chce vyšší dokonalost než dokonalost požadovanou ve Starém Zákoně. Když křesťan urazí Boha, odpírá tedy tomuto učení Spasitelovu.

Jsa vykoupen krví Boží vztahuje tento hříšník opět ruce po otrockých poutech, jsa prohlášen za dědice nebeského vyvolil si za podíl peklo; jsa ustanoven povoláním ke křesťanství, aby konal v určité míře s Ježíšem Kristem dílo zničení hříchu, pracuje naopak, aby tuto stavbu hříchu povznesl, zničil stavbu ctnosti, jejíž základem jest kříž. Jaká to bolest pro Srdce tohoto laskavého Spasitele!

Ó božský Beránku, po všem tom, co jsi učinil na zničení hříchu, měl by býti ještě hřích v duši křesťanově? Ukazuje nám své božské rány, můžeš také říci: »Těmi ranami byl jsem zbit v domě těch, kteří mě milovali!«²⁾

Křesťan jest chrámem Ducha svatého, ozdoben milostí, zářící božským leskem. Dopustí-li se však těžkého hříchu, vše se v něm změní. Znesvěcen, poskvrněn stal se tento chrám pelechem d'ábel-

¹⁾ Kolos. 1, 10; Efes. 6, 10.

²⁾ Zach. 13, 6.

ským; srdce hříšníkovo jest nadále trůnem nečistého ducha pekelného, ohavnost zpuštění jest na tomto svatém místě, tato duše, v níž měl Duch svatý zalíbení, jest mu nyní protivná a budí jeho rozhořčení.

Křesťan jest dítkem Církve, údem této nevěsty Ježíše Krista; Církev však jest svatá a toto jest jedním z odlišných jejích znaků, jest nepřítelkyní hříchu a potírá jej bez ustání všemi prostředky. Jakmile se však křesťan dopustí hříchu, nejedná již jako dítko Církve, místo aby podporoval její záměry, maří je; ukládá o její záhubu. Hřích křesťanův jest tedy zcela zvláště ošklivý a zločinný.

Varujme se hříchu i za cenu těch největších obětí. Jak mnozí křesťané ztratili raději své statky, svou čest, své zdraví a svůj život, než aby urazili Boha! Následujme jich, máme k tomu tytéž pohnutky. Snažme se uchovati před hříchem duše svěšené naší péči a prosme Boha za ně i za sebe o milost, bychom poznali, jak zločinný a odbojný byl by hřích v nás.

III. Mějme tedy ošklivost před hříchem. Ano, nenávidíme hříchu a strachujeme se ho, jenž jest v takovém odporu se zásadami, které vyznáváme, tak ošklivý na křesťanech, v duších obdařených tak mnohými milostmi a majících tak mnoho působivých prostředků, aby vytrvaly ve ctnosti.

Hřeší-li křesťan, zneužívá těchto milostí; strašná to zodpovědnost před spravedlností Boží! Jak mnohá přispění má, aby se udržel na cestě dobra! Vnitřní hnutí Ducha svatého, slovo Boží, čilou péči pastýřů, dobré příklady, zpovědi, svatá při-

jímání, zbožná čtení, nic mu nescházelo, jeho hřích nelze tedy omluviti.

Kromě toho protiví se jeho hřích přímo jeho nejsvětějším závazkům. V den svého křtu, když obdržel roucho nevinnosti, slíbil, že je zachová čisté až do chvíle, kdy se objeví před soudnou stolicí Ježíše Krista; prohlásil, že se zříká satana i jeho skutků a přísahal, že bude žíti podle zásad evangelních.

Tím, že se dal svěsti ke hříchu, stává se křesťan křivopřísežníkem, nevěrným ke svým závazkům, zběhem z bojiště Ježíše Krista, aby se zařadil pod prapor d'áblův; jak černá to zrada!

Mějme velkou ošklivost před hříchem a vštěpujme ji svým žákům. Oplakávejme své dřívější hříchy. Učiňme opatření proti hříchu do budoucnosti a varujme se každé příležitosti k němu. Nedůvěřujme svým náruživostem, světu a d'áblu, bojujme proti němu mocí Ježíše Krista, znamením kříže, modlitbou, bdělostí a umrtvováním. Snažme se jednati vždy jako dítky Boží, údové Ježíše Krista a chrámové Ducha svatého. Tyto urozené názvy nás zavazují, bychom svatě žili. Prosme dobrého Mistra o milost k tomu za naše žáky i za sebe.

Duchovní kytice. *Zkází-li se křesťan, stává se horší pohana.*

(Svatý Chrysostom.)

10. HŘÍCH ŘEHOLNÍKŮV.

Krátký obsah. I. Hřích řeholníkův jest trestuhodnější. Řeholník zná lépe svou povinnost a má více prostředků k jejímu plnění, proto jest trestuhodnější, když jí zanedbává. Prosme Boha o milost, bychom velkomyslně plnili všechny své povinnosti.

II. Hřích řeholníkův má znak pohoršení. Řeholník jest svým povoláním postaven do zřejmosti a proto zavinuje jeho hřích větší pohoršení. Prosme Boha za naše Bratry i za sebe o milost, bychom se varovali hříchu a příležitostí ke hříchu.

III. Z vděčnosti k Bohu varujme se hříchu. Řeholník jest zahrnován milostmi a to ho má nabádati, aby se vystříhal zarmoutiti svého velkého Dobrodince. Prosme Boha o milost vytrvalosti až do konce za všechny řeholníky, zvláště pak za řeholníky našeho institutu.

ROZJÍMÁNÍ.

Ach, jak zčernalo zlato! (Lament. 4, 1.)

I. Hřích řeholníkův jest trestuhodnější. Řeholní stav jest podstatně protivou hříchu. Kdokoli do něho vstoupí, zavazuje se tím varovati se hříchu, snažiti se o dokonalost a věnovati se ve spojení s Ježíšem Kristem zničení panství d'áblova. Jaký rozvrat pořádku by byl tehdy, kdyby se řeholník dopustil hříchu!

Jakou zodpovědnost by na sebe uvalil před Bohem! Ježíš Kristus praví: »Ten, jenž poznal vůli pána svého a neučinil podle vůle jeho, dostane více ran než ten, jenž jí nepoznal.«¹⁾ Učí nás tedy, jak

¹⁾ Luk. 12, 47 a 48.

to vysvětluje Následování Krista, že »čím více víme a čím dokonaleji, tím přísněji za to budeme souzeni, nebudeme-li svatěji živi.«¹⁾

Kdo však má více osvícení ku poznání své povinnosti, má zároveň více prostředků k jejímu plnění.

Hřeší-li, zneužívá řeholník těžce své závazky; neboť jako každý křesťan slíbil i on v den svého křtu, že se bude varovati zlého, že bude žíti podle zásad a podle příkladů Ježíše Krista; a kromě toho obnovil tato zaslíbení a připojil k nim slib, že bude kráčet cestou evangelických rad, že bude žíti svatě a že se bude účinně a stále snažiti o dokonalost; proto ruší tedy slovo dané Bohu, Církvi a svému institutu.

A dále, byl by svatokrádcem, neboť každý hřích jest znesvěcením duše, a duše řeholníkovy jest dvojnásobně zasvěcena Bohu. Čím většího hříchu by se tedy dopustil, kdyby hřešil proti svým slibům!

Čím světlejší jest náš stav, tím jsme trestuhodnější, jestliže nežijeme svatě. Proto předpisuje svatý Bernard řeholníkům, aby posuzovali své hříchy podle svého povolání, neboť, tak dodává, malíčkost u člověka světského může se státi u řeholníka těžším hříchem.

Prosme Boha o milost, abychom dobře poznali svou povinnost a ji velkomyslně plnili.

II. Hřích řeholníkův má znak pohoršení. Téměř vždy má hřích řeholníkův na sobě tento znak. Ježíš Kristus pravil svým apoštolům: »Vy jste světlo

¹⁾ Násl. Kr. I., 2, 3.

světa. Nemůže ukryti se město na hoře ležící. Tak svět' světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a velebí Otce vašeho, jenž jest v nebesích.«¹⁾)

Tato slova hodí se zcela zvláště na řeholníka. Jest postaven do zřejmosti v Církvi Ježíše Krista. Každý hledí na něho, aby ho pozoroval a mnohdy číhal na všechny jeho skutky. Jedná-li dobře, vzdělává a vede duše k Bohu, činí-li však zlé, jakou ozvěnu budí jeho hřích u svědků jeho pádu! Dobří jsou nad tím zarmoucení; slabí jsou tím zvikláni a zlí mají se tím za oprávněné setrvati ve svém stavu a svěsti do něho jiné duše; toť ono pohoršení, jemuž Spasitel zlořečil.

Toto pohoršení jest tím zhoubnější ve svých následcích, poněvadž řeholník stojí v paláci Krále králů na vyvýšenějším místě.

Bud'me tedy bdělí a prozíraví, abychom se předně sami varovali každého hříchu, a pak abychom uchránili od něho dítky svěřené naší péči. Jak velkou službu prokážeme těmto mladistvým duším, když je zabezpečíme před zhanobením neresti!

Prošme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se varovali hříchu a příležitostí k němu.

III. Z vděčnosti k Bohu varujme se hříchu. Vděčnost má vzbuditi v křesťanu a tím více ještě v řeholníku ošklivost před hříchem, neboť tento uráží jeho největšího dobrodince. Řeholník jest milovaným dítkem Božím, urážka dítěte vůči otci má na sobě pečeť nejzřejmější nevďěčnosti. Jak velice zraňuje tedy hřích řeholníkův tak dobrotivé Srdce bož-

¹⁾ Mat. 5, 14—16.

ského Mistra! Vždyť Bůh plýtvá svými dary u řeholníka; duši jeho vyznamenal před tak mnohými jinými, aby ji vzdálil od světa a povolal ji, aby mu sloužila v ústraní; zahrnul ji nejmocnějšími a nejúčinnějšími svými milostmi; dal se jí bez výhrady a nechal ji požívat z hojnosti svého domu a ona se vidí obklopena jeho dobrodiními. Jaká by to byla nevděčnost, kdyby jej urážela hříchem!

Řeholníku, jenž by byl ponoukán spáchatí hřích, praví svatý Bernard: »Pomni přece hodnosti, kterou ti udělil Bůh ve svém domě, a cti, kterou ti prokázal.« Jsi výsadním přítelem Ježíše Krista, učedníkem povoláním, aby stál blíže u jeho kříže, kde ti otvírá všechny poklady svého Srdce. Každodenně tě zve k své posvátné hostině, aby tě sytil svým tělem i svou krví. Jak by ses mohl osmělit pro bídné ukojení svoliti jej urazit? Jako svědek jeho oběti na kříži, chtěl by ses přidružit k jeho katanům, abys rozmnožil jeho bolesti?

Jako křesťané a zvláště jako řeholníci budeme se snažit ničit hřích i v bližním. Vystříhejme se i nejmenších hříchů, neboť urážejí tak ukrutně dobrého Mistra, dopustí-li se jich řeholník!

Prosme Boha o vytrvalost až do konce za všechny řeholníky a zvláště za řeholníky našeho institutu.

Duchovní kytice. *Řeholník, jenž zanedbává pokrok své duše, padne nezbytně.*

(Svatý Bernard.)

11. NUTNOST A VLASTNOSTI OBRÁCENÍ.

Krátký obsah. I. Nutnost obrácení. Bůh žádá, abychom se obrátili a již nehřešili, neboť od toho závisí naše spasení. Prosme jej na přímlovu svatých kajicníků o milost opravdového obrácení srdcem i skutkem.

II. Nebezpečí odkladu obrácení. Bůh slíbil pokání odpuštění, neslíbil však zítřku ke konání pokání. Prosme jej za naše žáky i za sebe o milost, bychom neodkládali svého obrácení.

III. Vlastnosti obrácení. Obraťme se srdcem a ne toliko slovy a rozpoložení našeho srdce přeneseme se na skutky. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost vytrvalosti v našem obrácení.

ROZJÍMÁNÍ.

Obráťte se ke mně celým svým srdcem. (Joel 2, 12.)

I. Nutnost obrácení. Obraťme se a napravme své cesty, vraťme se na stezku ctnosti, která jediné vede k blaženosti.

Bůh nám nyní dává milost, dá nám ji také zítra a dá nám ji aspoň v téže míře? Budeme pak chtít obrátiti se? A bude vůbec pro nás zítřek? Za této nejistoty nemůže nás nic oprávniti, abychom váhali a tím méně ještě, abychom odpírali navrátiti se k Bohu. Prosme jej tedy o milost opravdového obrácení srdcem i skutkem, vnitřně i zevnitřně. Prosme o ni na přímlovu svatých kajicníků, kteří měli neštěstí jej urazit a navrátiti se k němu, aby se již nikdy od něho neodloučili.

Pamatujme na krátké trvání života, na nejistotu budoucnosti, na blízkost smrti a střežme se odkládati své obrácení na dobu pozdější. Slyšme

Marii, svou dobrou nebeskou Matku, jež na nás naléhá, abychom se obrátili a zapřisahá nás, abychom si přivlastnili zásluhy oběti jejího božského Syna opravdovým návratem k dobrému.

II. Nebezpečí odkladu obrácení. Byla by to hříšná neopatrnost, neboť znamenalo by to vydávati své věčné spasení ve velké nebezpečnosti a usnouti na okraji zejícího jícnu pekelného, do něhož nás může smrt v každém okamžiku uvrhnouti navždy. Pamatujme na to!

Jestliže hříchu nenávidíme, proč bychom jej měli v sobě udržovati? Chceme-li úplně náležeti Bohu, proč bychom mu neměli náležeti hned? Odkládati své obrácení znamenalo by, že mu chceme dáti jen poslední dobu svého života, jako by nezasluhoval, abychom mu zasvětili celou svou bytost. Bylo by to hanebné rouhání skutkem.

Odkládati obrácení znamená též spoléhati na trpělivost a dobrotivost Boží, abychom pokračovali jej urážeti. Ó, jak by nám tu mohl všem právem říci: »Či oko tvé jest zlé, že já dobrý jsem?«¹⁾ Tak bychom si zasloužili výtky svatého Pavla: »Pohrdáš bohatstvím jeho dobrotivosti a trpělivosti a shovívavosti nevěda, že dobrotivost Boží vede ku pokání?«²⁾ Jaký to zlořád užívati dobrotivosti Boží, aby sloužila k utvrzení nás v naší zlobě!

Neodkládejme již. Jak málo času zůstává nám k napravení zla, které jsme spáchali, a k nahrazení opominutého dobra! Život náš plyne s úžasnou

¹⁾ Mat. 20, 15.

²⁾ Řím. 2, 4.

rychlosti, náš běh blíží se konci a smrt číhá na nás. Kterak bychom mohli ještě váhati uvést se do stavu, abychom složili Bohu svůj počet?

Slyšme Ježíše Krista, jenž na nás naléhá, abychom si zabezpečili své spasení a oznamuje nám svůj příchod, kdy na něj nejméně myslíme, aby nás překvapil, jako překvapily vody lidi za potopy a jako překvapil oheň obyvatele Sodomy. Neříkejme jako onen bohatec, o němž vypravuje evangelium: »Duše má, máš mnoho zboží, odpočívej, jez, pij, vesel se. I řekl mu Bůh: Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe.«¹⁾

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom již neodkládali svého obrácení.

III. Vlastnosti obrácení. Obráťme se srdcem a ne toliko slovy. Srdce počalo hřích, srdce jej musí tedy zničit. Vzdálili jsme se od Boha srdcem, vraťme se k němu rovněž srdcem.

Milujme, čeho jsme nenáviděli, a nenávid'me, co jsme milovali. Ošklivost a hnus před hříchem musí býti v našem srdci neomezeny. Pán nám to pravil skrze svého proroka: »Obráťte se ke mně celým srdcem svým. Roztrhněte však srdce svá a ne roucha a tak vraťte se k Pánu, Bohu svému; neboť je dobrotivý a milosrdný.«²⁾

Obráťme se nejen srdcem, ale i skutkem. Dali jsme pohoršení, musíme vzdělávati, bylo nás viděti, jak kráčíme cestou záhuby, ukažme se horlivými na stezce ctnosti.

¹⁾ Luk. 12, 19 a 20.

²⁾ Joel 2, 12 a 13.

Ostatně, rozpoložení srdce přechází nezbytně ve skutky; jestliže jsme se upřímně obrátili, dokažme to věrným zachováváním našich pravidel, svou skromností, vystříháním příležitostí ke hříchu a vzdálením od všeho, co jest příčinou k pokušení.

Obraťme se navždy, jak mnoho pohnutek máme k tomu! Nastupme tedy dobrou cestu, abychom jí již nikdy neopustili.

Ach, proč bychom měli upadnouti opět do svého zhoubného poblouzení? Proč, když jsme byli očištěni krví božského Beránka, měli bychom jíti kálet se v bahně nepravosti? Osmělili bychom se zneužívatí takto milosti Boží a urážeti znovu Ježíše Krista? Když jsme se vrátili, jako marnotratný syn v evangeliu, k svému nebeskému Otcí, zůstaňme mu věrni až do smrti. Ano, Pane, s milostí tvou se tak stane. Jako Šavel poražený k zemi na cestě do Damašku pravím tobě: »Pane, co chceš, abych činil?«¹⁾ Jako on zůstaneme v rozpoložení, že budeme moci říci: »Nic nebude moci odloučiti nás od lásky Boží, která jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.«²⁾

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost vytrvalosti ve svém obrácení.

Duchovní kytice. *Pomsta Boží se zastaví, potká-li se s obrácením člověka.*

(Svatý Prosper.)

¹⁾ Skut. ap. 9, 6.

²⁾ Řím. 8, 39.

12. OPĚTNĚ UPADNUTÍ DO HŘÍCHU.

Krátký obsah. I. Naše opětne pády do hřichu zarmucují Ježíše. Maří všechno jeho úsilí, aby spasil duše, pro něž přišel na zemi a zemřel na kříži. Prosme Boha o milost, abychom již neupadli do svých dřívějších po-blouzení.

II. Naše opětne pády do hřichu zvětšují naši trestu-hodnost. Druhý hřích téhož druhu za stejných jinak okol-ností jest těžší nežli první; co potom souditi o našich opětne pádech? Prosme Boha o milost, bychom praco-vali účinně proti svým zlým náklonnostem.

III. Strachujme se hříšného zvyku. Opětne hřichy jsou zvláště nebezpečny, poněvadž vedou ke zvyku hřešiti a k zaslepenosti. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o mi-lost, bychom si nikdy nezvykli hřešiti.

ROZJÍMÁNÍ.

Nehromad' hřích na hřích. (Eccli. 5, 5.)

I. Naše opětne pády do hřichu zarmucují Ježíše Krista. Jak často se nám stává, že upadáme do těchže hříchů a hromadíme takto hřích na hřích! Lkejme se zbožným spisovatelem Následování Krista: »Ó, jak veliká jest křehkost lidská vždy k chybám nakloněná! Dnes se zpovídáš ze svých hříchů, a zítra pácháš nanovo, z čeho jsi se vy-zpovídal. Ted' si pevně umiňuješ, že toho onoho se vystříhneš, a za hodinu jednáš tak, jako bys nebyl učinil ničádného předsevzetí. Právem máme tedy sami sebe pokořovati a nikdy nic velikého o sobě nesmýšleti, když jsme tak křehcí a nestálí.«¹⁾

¹⁾ Násl. Kr. I., 22, 6.

Proč přišel sladký Spasitel na zemi, když ne proto, aby zničil hřích, aby udělil v hojnosti milost tam, kde byla v hojnosti nepravost; aby zadržel lidi, kteří kráčeli cestou k záhubě, přivedl je na cestu k spasení a uvedl je do blaženosti, která jest jejím cílem? Nic se mu tedy nelíbí tak, jako když vidí neuskutečnění cíle svého božského poslání. Jakou radost proto zakouší, když s jeho milostí obrátí se hříšník. Sám to prohlašuje: »Velká radost bude v nebesích.«¹⁾ Naopak však, jaký bol pociťuje jeho něžné Srdce, když upadne tato duše opět do hříchu a maří všechno jeho úsilí, aby ji spasil!

Prosme Boha o milost, abychom neupadli opět do svých dřívějších poblouzení.

II. Naše opětne pády do hříchu zvětšují naši trestuhodnost. Předně dovoluji pochybovati o upřímnosti našeho žalu a naší lítosti. Kterak tomu zajisté věriti, když při první příležitosti dopouštíme se snadno těchže hříchů? Není opravdovou známkou upřímného želení zdržení od oplakávaného zla?

Když takto upadneme opět do hříchu, jest to znamením, že se nám nedostává síly; naše náruživosti panují nad námi a naše srdce zůstává pod nadvládou zlého ducha; jest to též znamením, že místo prospívání v dokonalosti duchovně degenerujeme. Neboť jako řeholníci musíme se snažiti o dokonalost a vzdělávati se víc a více k podobnosti s Ježíšem Kristem, jenž jest svatost sama.

Opětne pády do hříchu zvětšují naši trestuhodnost svým počtem a postupnou jejich závažností.

¹⁾ Luk. 15, 7.

Neupadli jsme opět desetkrát snad stokrát v tutéž slabost, v tentýž hřích? A tento tak rozmnožený hřích činí nás velmi trestuhodnými před Bohem.

Jestliže za úplně stejných jinak okolností druhý hřích téhož druhu převyšuje závažností hřích první, hřích pak třetí hřích druhý a tak dále, co si potom mysliti o naší trestuhodnosti, když jsme se dopustili téhož hříchu tak častokráte? Třesme se, že shromaždíme takto na svou hlavu řeřavě uhlí k roznícení ohně božské spravedlnosti!

Učme se ze svých slabostí. Učí nás poznávati naši křehkost, naše náklonnosti, druh našich pokušení, naši vládnoucí náruživost, naše slabé stránky, kde nás bude lítě napadati d'ábel, a tedy trhlíny, které třeba vyplniti, části, které třeba posílit a hlídati.

Při vzpomínce na své tak často opěťované pády hluboce se pokořme; nedokazují zcela zřejmě naši slabost, naši nestálost, naši zlobu a podlost?

Prosme Boha o milost, bychom účinně odpírali svým zlým náklonnostem, abychom neupadali vždy do těchže hříchů.

III. Strachujme se hříšného zvyku. Opětné pády do hříchu jsou zvláště nebezpečny, poněvadž vedou ke zvyku hřešiti a k zaslepenosti i k zatvrzlosti.

První hřích budí výčitky svědomí, vnuká stud a zahanbením, pobuřuje duši, a v tomto stavu utrpení hříšníkova má milost na něho velký vliv. Jestliže však odpírá této činnosti Ducha svatého, dopustí-li se znova toho hříchu, pociťuje výčitky již méně a milost naráží na větší odpor, třetí hřích zvětšuje ještě tyto zhoubné účinky. Brzy

se hříšník, bohužel, zatvrdí, nezakouší ani výčitek svědomí ani studu, navyká hříchu, a hle, velké neštěstí jest tu.

Říkává se vším právem, že zvyk stává se druhou přirozeností. Tomu jest zvláště tak při hříšném zvyku, duše do něho upadá jakoby přirozeně a z pudu. K potlačení této strašné síly zlých zvyků bylo by třeba energického a vytrvalého úsilí, neboť hříšný zvyk jest přival, který vzrůstá při každém kroku a jest vždy obtížněji k zadržení, a jenž končí takřka neodvratně hříšnickovou záhubou, jenž se stává vždy slabším.

Hříšný zvyk, toť opanování duše d'áblem a zlými náruživostmi; jest to otroctví v nejukrutnějším a v nejhanebnějším tyranství. Vypuzen ozbrojeným Silákem vrátil se nečistý Duch do domu svého se sedmi jinými duchy horšími nežli on, proto jest poslední stav této takto uchvácené duše horší než první,¹⁾ neboť d'ábel ji opanuje víc a více a vede ji po svém, aby ji uvrhl s sebou do pekla. Kolik hříšníků obětovalo svůj odpočinek, svou čest, své zdraví, ano i svůj život hříšnému zvyku!

Prosme Boha každého dne za naše žáky i za sebe o milost, bychom nikdy neupadli do hříšného zvyku.

Duchovní kytice. *Hřích, kterého nesmaže pokání, strhuje brzy svou vlastní tíží do jiného.*

(Svatý Řehoř Veliký.)

¹⁾ Mat. 12, 43—45.

13. MARNOTRATNÝ SYN, OBRAZ HŘÍŠNÍKA.

Krátký obsah. I. Odchod marnotratného syna. Hříchem vzdalujeme se od Boha, abychom ukojili své zlé náruživosti; jak rychle kráčí hříšník na cestě zla! Prosme Boha, bychom vytrvali až do konce ve svém svatém povolání.

II. Poblouzení marnotratného syna. Když promarnil nešťastník všechn svůj statek, vidí se nucen pásti vepře; hříšník upadá ještě hlouběji. Prosme Boha za naše žáky i za sebe, bychom setrvali vždy v jeho svaté milosti.

III. Lítost a návrat marnotratného syna. Poučen svým neštěstím lituje nešťastník svého činu a vrací se do domu otcovského, kde jej přijímá jeho otec s otevřenou náručí. Prosme Boha o milost upřímného a trvalého obrácení.

ROZJÍMÁNÍ.

Jeden člověk měl dva syny, a mladší z nich řekl otci:

Otče, dej mi ten díl statku, který na mne připadá.

(Luk. 15, 11 a 12.)

I. Odchod marnotratného syna. Rozjímejme o oněch slovích, jež jsou tak způsobilá naučiti nás poznati zlobu hříchu a tak přesvědčivá ukázati nám milosrdnou dobrotivost Boží k nám.

Dva synové, o nichž mluví Ježíš Kristus, představují spravedlivé a hříšníky: spravedliví jsou u Bohem, milují ho, požívají jeho společnosti a jeho dober; duchem neodvislosti a láskou k rozkošim odlučují se hříšníci od něho, následují svých zlých náklonností a snižují se až pod zvířata.

Syn žádající svůj podíl jest mladší a tato okolnost nás učí, že vůle hřešiti jest výstředností a pošetilostí. Nic nám neschází v domě otcovském,

zůstáváme-li v něm zachovávající svou nevinnost. Hříšník však, zaslepen svými náruživostmi, toho nechápe. Chce se zbaviti autority Boží, aby ukojil své zlé náklonnosti. Chce užívat po své vůli svého rozumu, svého srdce, svých smyslů, tvorů, jichž užívá, tím, že je odvrací od jejich cíle.

»Dej mi ten díl statku, který na mne připadá«, praví marnotratný syn svému otci, a otec »rozdělil jim majetek«.¹⁾ Bůh nechává lidem svobodnou vůli, mohou užívat nebo zneužívat jeho darů, avšak na jejich zodpovědnost, neboť musí snášeti často již v tomto životě, vždycky však v onom životě následky svého rozhodnutí.

»A po nemnoha dnech syn mladší odešel do krajiny daleké.«²⁾ Ach, jak rychle a jak daleko jde hříšník na cestě zla! Přechází z přátelství Božího do jeho nepřátelství, ze stavu milosti do stavu trestuhodnosti, z panství Ježíšova do otroctví ďáblova.

»Odešel.« Hříšník se odlučuje od Boha, jakmile spáchal hřích. Jak velice zarmucuje tohoto něžného Otce, který na něho naléhá, aby zůstal u něho!

Prosme Boha o milost, bychom vytrvali až do smrti ve svém svatém povolání.

II. Poblouzení marnotratného syna. Jak se dalo očekávat, neopatrný vše promarnil. »Nastal v té krajině hlad veliký a on počal trpěti nouzi.«³⁾ Pokrmem duše jest pravda a láska k Bohu; jak veliké jest tedy utrpení hříšné duše, která se sytí jen

¹⁾ Luk. 15, 12.

²⁾ Luk. 15, 13.

³⁾ Luk. 15, 14.

neřestí a bludem! Umírá vysílením a marně doufá ukojiti se smyslnými rozkošemi.

»I přidržel se jednoho občana té krajiny a ten poslal jej do dvora svého, aby pásł vepře.«¹⁾ Jakému to pánu dává se hříšník do služby? Dáblu, pánu ukrutnému a nelidskému. Tento padlý anděl posílá své otroky, aby pásli vepře. Do jaké propasti potupy vrhá se bídný marnotratník! Lze se ještě více snížití?!

Bohužel, hříšník upadá ještě níže; jako marnotratný syn závidí vepřům potravu jim hozené, avšak nikdo mu jí nedává. Kterak si představití tak strašný stav, takové ponížení? Toť los hříšníkův!

Rozjímajíce o neštěstí marnotratného syna obnovme se ve své věrnosti k Bohu; slibme mu se vši upřímnosti svého srdce, že zůstaneme vždy s ním a v jeho domě, že vytrváme v jeho službě, že budeme žítí a že zemřeme v jeho lásce.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom vytrvali v jeho svaté lásce.

III. Lítost a návrat marnotratného syna. Ve svém neštěstí šel konečně nešťastník do sebe a uvažuje o svém stavu. Obraz jeho otce, vzpomínka na štěstí, kterého lze požívatí u něho, přichází mu na mysl a tu si praví: »Kolik dělníků v domě otce mého má hojnost chleba, a já hynu zde hladem.«²⁾

Jak prospěšné jest pro hříšníka, že se potkává na cestě zla vždy jen se zármutkem nad zármutkem! Jsou to vzácné milosti, skrze něž jej Bůh při-

¹⁾ Luk. 15, 15.

²⁾ Luk. 15, 17.

vádí k sobě, jestliže s nimi působí. Šťasten jest, jestliže si tento ubohý hříšník řekne v hloubi srdce svého: »Vstanu a půjdu k otci svému a řeknu jemu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou; již nejsem hoden slouti synem tvým. Učiň mne jako jednoho ze svých dělníků.«¹⁾

Marnotratný syn vyznává svou chybu s opravdovou lítostí a s pevnou nadějí na odpuštění, neboť zná otcovu lásku. »Vstav šel k otci svému.«²⁾

Ubohý syn se nezmýlil. »Když byl ještě opodál, otec jeho spatřil jej a byl hnut milosrdenstvím; i běžel a padl mu kolem krku a zulíbal ho«³⁾ a vřele tiskl na své srdce. A když mu syn pravil: »Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou«, nedal mu dořící, ale zavolal své služebníky a řekl jim: »Rychle přineste roucho přední a oblecte ho a dejte mu prsten na ruku a obuv na nohy jeho; a přiveďte tele tučné a zabijte je a jezme a veselme se; neboť tento syn můj byl mrtev a zase ožil; byl ztracen a jest nalezen.«⁴⁾

Ó, dobrotivý Bože, jediné dobro naše, když jsme se od tebe vzdálili hříchem, bylo jen utrpení a pokoření naším údělem. Želíme své slabosti a svých poblouzení, račiž nás ještě jednou přijmouti v lásce své a dáti nám polibek míru. Uděl nám milost upřímného a trvalého obrácení.

Duchovní kytičky. *Nepravost jest matkou pokorení, a pokorení jest matkou obrácení.*

(Svatý Řehoř Nazianský.)

1) Luk. 15, 18 a 19.

2) Luk. 15, 20.

3) Luk. 15, 20.

4) Luk. 15, 22—24.

14. MILOSRDENSTVÍ BOŽÍ.

Krátký obsah. I. Božské milosrdenství jest nekonečné. Ať jsou naše hříchy sebe větší a sebe četnější, milosrdenství Boží je vždy převýší, neboť jest nekonečné. Prosme Boha o milost, bychom nikdy neupadli do malomyslnosti a zvláště ne do zoufalství.

II. Osvědčení milosrdenství Božího ve Starém Zákoně. Vidíme to v dějinách Adama a Evy, Kaina, reptajících židů, Mojžíše, Achaba, Manassa. Prosme Boha o milost, bychom napravili horlivějším životem svá dřívější poblouzení.

III. Osvědčení božského milosrdenství v Novém Zákoně. Připomeňme si vtělení, Magdalenu, Zachea, svatého Petra, kajícího lotra, vykoupení, ustanovení svátosti pokání. Prosme Boha o milost, bychom jednali věrně podle našeho svatého povolání.

ROZJÍMÁNÍ.

Dobrotivý jest Hospodin ke všem, soucit má se všemi tvory svými. (Žalm 144, 9.)

I. Božské milosrdenství jest nekonečné. Bůh miluje všechny své tvory zvláště pak člověka, jenž jest učiněn podle obrazu jeho. Miluje ho přes jeho bídu, ano právě pro jeho bídu; neboť má k němu soucitnou lásku.

Země jest pro nás příbytkem bolestí, všude zde potkáváme hřích, nejžalostnější to bídu ze všech, více nebo méně příčinu všech ostatních. Proto máme všechnu příčinu lkáti nad svým stavem.

Neoddávejme se však přes to malomyslnosti. Ať jsou naše bídy sebe větší a sebe četnější, milosrdenství Boží je nekonečně převyšuje, již proto,

poněvadž jest vlastností Boží, jest nezbytně nekonečné.

Milujme z celého srdce svého tohoto Otce plného něžnosti; neboť, i když jej urážíme, miluje nás a naléhá na nás svou milostí, abychom se k němu vrátili, v jeho důvěrném obcování jest nám tak blaze.

Jako obraz Boží, musíme ho následovati a podle jeho příkladu odpustiti každou urážku nám učiněnou. Ježíš Kristus nám pravil: »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.¹⁾ Bud'te milosrdní jako Otec váš nebeský milosrdný jest.«²⁾ Jednejme tedy se svým bližním jako jedná tento tak dobrotivý Bůh s námi.

Prosme jej o milost, bychom nikdy neupadli do malomyslnosti a zvláště ne do zoufalství.

II. Osvědčení milosrdenství Božího ve Starém Zákoně. Bůh touží po tom, aby nám pomohl prokazovati milosrdenství. Jak mnohé děje potvrzují tuto nepopíratelnou pravdu!

V den, kdy byl spáchán první hřích, dává Bůh najevo svou popuzenou spravedlnost: zlořečí hadu, podrobuje Adama i Evu práci a smrti; vyhání naše prarodiče z pozemského ráje. Přece však projevuje mnohem více své milosrdenství v této nešťastné chvíli. Ze soucitu s litujícími hříšníky sestupuje k nim, táže se jich, aby jim dal příležitost k vyznání jejich hříchů a k prosbě za odpuštění. A dříve

¹⁾ Mat. 5, 7.

²⁾ Luk. 6, 36.

než je odsuzuje, slibuje jim vykupitele a předpovídá hadu, že z ženy zrodí se ten, jenž rozdrťí hlavu hadovu.¹⁾

Ó, božské milosrdenství, již od první trampoty zjevuješ se na zemi, abys osušilo první slzy člověka, jenž se stal nešťastným a napravilo úplně jeho pád, jenž jest nadále zván »šťastnou vinou«.²⁾

Milosrdenství Boží jeví se působíc po všechny věky. Viděli je působiti i vůči bratrovrahu, neboť Hospodin mluví k němu, aby jej přivedl k tomu, by žádal za odpuštění. Bůh cítil potřebu uděliti mu milost i ve chvíli, kdy mu musil zlořečiti.

Dějiny národa židovského zdají se býti dějinami milosrdenství Božího. S jakou trpělivostí snáší Hospodin reptání Izraelských! Ukazuje-li se někdy hrozný k tomuto zpronevěřenému národu, převládá vždy milosrdenství nad spravedlností.

Mojžíš se zdál na okamžik o tom pochybovati a neosmělil se věřiti, že Bůh chtěl obnoviti zázrak z Horebu a udeřil dvakrát ve skálu. A Hospodin jej hned odsoudil, že nevejde do země zaslíbené, a to proto, že vymezil hranice jeho božskému milosrdenství.

Pozorujme též jeho dobrotivost k Achabovi a Manassovi; vizme, jak změnil svůj rozsudek nad Ninive a nepochybujme o potřebě, kterou zakouší, aby odpouštěl.

Prosme jej o milost, bychom napravili dřívější slabosti horlivějším životem v budoucnosti.

¹⁾ Genes. 3, 15.

²⁾ Bohoslužba na Bílou sobotu.

III. Osvědčení božského milosrdenství v Novém Zákoně. Jestliže se zjevovalo milosrdenství Boží v tak značném stupni pod starým zákonem, jenž byl zákonem bázně, nezjevilo by se též pod zákonem novým, jenž jest zákonem milosti!

Připomeňme si tajemství vtělení, toť milosrdenství Boží přicházející dlít osobně mezi námi. Požehnaná Matka, již pozdravil archanděl jménem Nejvyššího, bude nazývána »matkou milosrdenství«, a již od oné chvíle plnila úřad milosrdenství. Vždyť, proč přišel Syn Boží k nám? Podle jeho vlastních slov¹⁾ přišel pro hříšníky, pro zarmoucené, pro ubožáky, pro srdce zahrnutá zármutkem a úpící pod útliskem. Vzal na sebe naše bídý vzal na sebe Srdce milosrdenství.

Sledujme ho v jeho pozemském životě; vždy dosvědčuje neomezenou laskavost a tichost, a to i k největším hříšníkům!

Hříšníci Magdaleně bylo odpuštěno a ona byla zahrnuta milostmi. Celník Zacheus stal se učedníkem Ježíšovým a on přijat mezi dítky Abrahamovy. K Spasiteli přivedli ženu hříšnici a on ji vysvobozuje od těch, kteří žádali její smrti. Petr jej třikrát zapírá, a laskavým pohledem nutí jej tento dobrý Mistr k slzám lítosti a činí z něho prvního kajícíka. Dříve než skončil pravil mu lotr: »Rozpomeň se na mne!« a Ježíš mu odpověděl: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji.«²⁾

Připomeňme si též, jak vyličil božskou dobroti-

¹⁾ Luk. 4, 19.

²⁾ Luk. 23, 43.

vost v podobenství o dobrém pastýři¹⁾ a v otci marnotratného syna,²⁾ a svá slova potvrdil svými skutky.

Vizme jej konečně na kříži, oltáři to jeho oběti, kde zvláště září jeho milosrdenství k nám: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo nezahynul.«³⁾ Když Ježíš umíral, prosil ještě za odpuštění za své katany.⁴⁾ Ustanovením svátosti pokání zvěčňuje užívání svých nekonečných zásluh všem kajícím hříšníkům. Děkujme tedy dobrému Mistru za toliké milosrdenství a prosme jej o milost, bychom věrně působili se svým svatým povoláním.

Duchovní kytice. *Činíme bezpráví Bohu přebývajícímu v nás, jestliže činíme něco, co se mu nelíbí.*

(Svatý Jan Křtitel z La Salle.)

¹⁾ Jan 10, 1.

²⁾ Luk. 15, 11—25.

³⁾ Jan 3, 16 a 17.

⁴⁾ Luk. 23, 24.

15. JEŽÍŠ KRISTUS NIČÍ HŘÍCH.

Krátký obsah. I. Ježíš nenávidí hříchu. Dosvědčil to tím, že uchoval svou nejsvětější Matku od dědičného hříchu a ustanovil svou mravouku a své svátosti, aby i nás uchoval od hříchu. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o velkou ošklivost přede vším, co ho může urazit.

II. Ježíš odsuzuje hřích. Za svého smrtelného života jej vždy proklínal, zvláště pak jej odsuzuje v onom životě. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se budoucně varovali každého dobrovolného hříchu.

III. Ježíš činí zadost za hřích. Učinil tak zvláště při svém bolestném utrpení a pokračuje obětovat se ještě každého dne na našich oltářích. Prosme Boha, bychom s pomocí jeho božské milosti odumřeli hříchu, bychom mohli věčně žít v nebi.

ROZJÍMÁNÍ.

Ejhle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa.

(Jan 1, 29.)

I. Ježíš nenávidí hříchu. Klaňme se Ježíši Kristu přicházejícímu na tento svět, aby zničil hřích; rozjímejme o jeho smýšlení a o jeho chování k tomuto zlu, jež jest počátkem všeho ostatního zla časného i věčného.

Ježíš Kristus, jelikož miloval nekonečnou láskou svého Otce a chtěl ve všem plniti jeho nejsvětější vůli, pociťuje nekonečnou nenávist ke hříchu, jenž jest bolem pro Boha a vzpourou proti jeho svrchované autoritě.

Ježíš Kristus jest svatost, nevinnost a spravedlnost sama, jak by tedy neměl nenáviděti nepravosti ve všech jejích způsobech a všude podle slov

královského proroka: »Miluješ právo a odpor máš k neřesti.«¹⁾)

Hřích jest mu tedy ohavností. Proto chtěl také uchovati z jedinečné výsady od něho naprosto svou nejsvětější Matku, bez poskvrny počatou a navždy zabezpečenou před nákazou hříchu. Spasitel sám byl prost i nejmenšího zdání hříchu, takže mohl vyzvati své nepřátele slovy: »Kdo z vás bude mne viniti z hříchu?«²⁾) Kromě toho uzdravoval od této nemoci duše, nalil oleje a vína na rány člověka, jenž upadl do spárů satanových.³⁾) Učil zástupy, jak velkým neštěstím jest urazit Boha a jakou radost zjednává ctnost; založil svou Církev, skrze niž pokračuje po řadu století ve svém díle posvěcování duší a ničení hříchu. Ustavil onu čistou mravouku svatého evangelia a skrze ni osvětlil svědomí křesťanovo a učinil je správným; ustanovil křest a pokání na odpuštění hříchů řka svým apoštolům: »Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim.«⁴⁾) Hle, jak nenáviděl Ježíš hříchu!

Věrností ve vystříhání příležitostí dosvědčujme svou nenávisť k tak velkému zlu.⁵⁾)

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o velkou ošklivost před vším, co jej může urazit.

II. Ježíš odsuzuje hřích. Nikdy neustával potíratí jej. To činil již skrze své proroky a skrze všechny svaté osoby Starého Zákona: »Odstupte

¹⁾ Žalm 44, 8.

²⁾ Jan 8, 46.

³⁾ Luk. 10, 30.

⁴⁾ Jan 20, 23.

⁵⁾ Žalm 138, 22.

ode mne všichni zločinci. Kéž již skončí zloba bezbožníků! Hříšníci do pekel se vrátit musí. Zločinci budou vyhlazeni, kdo však doufají v Pána, dědictví jejich bude na věky trvat.«¹⁾

Ježíš Kristus odsuzuje sám hřích za dnů svého smrtelného života. Připomeňme si jeho strašná proklínání pokrytců i farizeů, proti těm, kteří odpírají odpuštění, proti zlému bohatci, proti těm, kteří odpírají jeho milosti a kteří zneužívají jeho darů: »Běda tobě, Korozaim, běda tobě, Betsaido! Neboť kdyby v Tyru a Sidonu byly udály se divy, které děly se ve vás, byli by dávno v žíní a popeli učinili pokání.«²⁾

Zvláště pak jej odsuzuje v onom životě. Jest nejvyšším soudcem a jeho rozsudek určí věčný los všech lidí. Běda provinilcům, kteří se objeví před jeho strašnou soudnou stolicí poskvrnění smrtelným hříchem! Uslyší neodvolatelný ortel, který odsuzuje jejich hřích, odsoudí i je k věčným mukám pekelným.

Nenávid'me tedy hříchu, podle příkladu Ježíše Krista mějme však soustrast s hříšníky. Doved'me spojití horlivost pro slávu Boží s láskou bliženkou, s tichostí a s dobrotivostí ke všem. Přijímejme s náležitou přípravou svátost pokání a uchovávejme se ve stavu, do něhož nás opět uvedla.

Bud'me horlivi, bychom vštěpovali svým žákům nenávisť i odpor ke hříchu a učili je vážit si náboženských úkonů, které jsou způsobilé uchovati je před hříchem anebo vyprostiti je z něho, a aby

1) Žalm 6, 9; 7, 10; 9, 18; 36, 9 a 18.

2) Mat. 11, 21.

je milovali a konali. Jakou službu jim takto prokážeme a jak mnoho to bude vážit v náš prospěch na váze spravedlnosti Boží!

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se v budoucnosti varovali každého dobrovolného hříchu.

III. Ježíš činí zadost za hřích. Spasitel nenávidí a odsuzuje hřích, on nás chtěl však i od něho vysvoboditi a učiniti za nás zadost spravedlnosti Boží. Jediné on tak mohl učiniti, neboť jen on mohl nabídnouti zadostučinění, které bylo přiměřené nekonečné urážce. »Vzal na sebe bolesti naše.«¹⁾ »Učinil se hříchem pro nás«,²⁾ praví svatý Pavel. Sám vzal na sebe hříchy všech a Bůh vylil na něm svůj hněv.

Ježíš, obět za hřích, jaký to předmět k rozjímání! Již při svém příchodu na svět pláče nad našimi hříchy; jesle, v nichž odpočívá, jsou zaroseny jeho slzami a on je prolévá pro naše nepravosti. Celý jeho život jest řetězem odpírání a bolestí a končí nejukrutnější smrtí, a to proto, aby nám zasloužil odpuštění u svého Otce popuzeného našimi hříchy.

Když učinil Ježíš zadost za nás na kříži, pokračuje v tomto zadostčinění na našich oltářích, kde bez ustání se obětuje za naše hříchy. A toto mystické obětování usmíruje zásluhami jeho krvave oběti božskou spravedlnost popuzenou našimi každodenními hříchy, usmíruje nás se svým Otcem a snímá hříchy světa.

¹⁾ Isai. 53, 4.

²⁾ II. Kor. 5, 21.

Ó Ježíši, jenž jsi přišel na svět, abys nás vysvobodil z ukrutného otroctví d'áblova, dokonej na nás své vykupitelské poslání. Uděl nám lásku ke spravedlnosti, nenávist k nepravosti a vůli snášeti všechno na odpykání našich hříchů. Dejž, ať s milostí tvou odumřeme hříchu, abychom žili na zemi pro tebe a věčně v nebi s tebou.

Duchovní kytice. *Žádný hřích nemůže býti odpuštěn leč skrze umučení Ježíše Krista.*

(Svatý Tomáš Akvinský.)

16. SVATÍ A HŘÍCH.

Krátký obsah. I. Svatí nenáviděli hříchu. Podle příkladu božského Mistra nenáviděli svatí hříchu a činili za něj zadost, když měli neštěstí upadnouti do něho. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o velkou nenávist k tomuto velkému zlu.

II. Svatí vystříhali se hříchu. Mnozí dali přednost mučednictví před hříchem, všichni prchali před příležitostmi k němu a užívali spasitelných prostředků, aby neurazili Boha. Prosme ho za naše žáky i za sebe o milost, bychom se varovali hříchu.

III. City svatého Jana Křtitele z La Salle k hříchu. Jeho ošklivost před hříchem byla přiměřená jeho lásce k Bohu a svou nenávistí stíhal hřích u svých učedníků i u jejich žáků. Prosme Boha, aby žehnal našemu apoštolátu u dítek.

ROZJÍMÁNÍ.

Kterak bych mohl tak zlou věc učiniti a hřešiti proti Bohu svému? (Genes. 39, 9.)

I. Svatí nenáviděli hříchu. Pokud možno, měli svatí účast na citech Ježíše Krista k hříchu. Nenáviděli ho a když viděli jej páchat, bylo tím srdce jejich naplněno bolestí. Jsouce osvíceni Duchem svatým spatřovali ve hříchu bol Boží, neštěstí, jež jest počátkem všeho zla. Vzpomínali na prokletí pronesené nad hříchem a připomínali si, jak hrozným způsobem trestal jej Bůh na odbojných andělech, na zpronevřčeném Adamovi, na Kainovi a na jiných hříšnících všech dob, jež zasáhl jeho hněv již na tomto světě. Odměřovali pekelný jícen vykopaný hříchem a zalidněný nekajícími hříšníky.

Svatí patřili na Ježíše na kříži, jenž umíral jako

obět na zadostčinění; měřili moře bolestí, do něhož byl pohroužen dobrý Mistr za naše hříchy, a jejími srdce naplnilo se nenávistí proti tomuto bolu Božímu, jenž zavinil utrpení božského Vykupitele.

Mezi svatými jsou i někteří, kteří se dopustili hříchu, ano upadli i hodně hluboko do propasti zla; když se však ve světle víry pozorovali pokrytí malomocenstvím nepravostí, oplakávali svých poblouzení, utekli se k Bohu, prosili o jeho milost a podporování tímto božským přispěním ujali se konání nejprísnějšího pokání a nenáviděli nadále hříchu.

Děkujeme dobrému Mistru, že nám dal tak podivuhodné vzory ve svatých, a následujme jich v nenávisti ke hříchu. Jako oni číňme zadost za své spáchané hříchy a pracujme na zničení hříchu v duších. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o tuto nenávist k hříchu.

II. Svatí vystříhali se hříchu. Nerozpakovali se před největšími oběťmi k vystříhání tohoto velikého zla, a aby ukázali, jak velice ho nenávidí. Připomeňme si ze Starého Zákona Josefa, Suzanu, starce Eleazara, sedm bratří Machabejských a tak mnohé jiné, kteří, aby nesvolili ke hříchu, dali přednost potupě, mukám, ano i smrti řkouce: »Kterak bych mohl hřešiti proti Bohu svému? Kterak hřešiti před obličejem Páně? Hotovi jsme raději zemřít, nežli otcovské zákony Boží přestoupiti.«¹⁾

Připomeňme si též z Nového Zákona pluky mučedníků. Dějiny těchto čtrnácti milionů reků uka-

¹⁾ Genes. 39, 9; Daniel 13, 23; II. Mach. 7, 2.

zuji nám je umírající v nejukrutnějších mukách, aby se uvarovali hříchu. Kromě těchto mučedníků, jak mnozí jiní svatí byli, o nichž se může říci jako o svatém Basilu: »Tento člověk bojí se jen hříchu.«

Ano, svatí vystříhali se hříchu stůj co stůj a prchali před příležitostmi k němu. Byli jako my nakloněni ke zlému, byli však opatrnější a nevydávali se nikdy v nebezpečí urazit Boha. S jakou pečlivostí bděli nad svými očima, aby neviděli marností světských; nad svým duchem, aby neměli žádných zlých myšlenek; nad svým srdcem, aby je zachovali čisté?

Svatí užívali náležitě prostředků, jež jsou ustanoveny k uvarování hříchu, jako: horlivé i časté přijímání svátostí, modlitba, bdělost, zvláštní zpytování svědomí, otevřenost srdce, poslušnost pokynů duchovního vůdce, pilná práce; nezanedbávali žádné z těchto spasitelných záštit.

Bdíme tedy nad svými smysly, nad svým duchem a nad svým srdcem podle příkladu svatých; odlučme se od světa, jak nám to předepisují naše svatá pravidla; umrtvujme své choutky, své náklonnosti, svůj rozmar; nespolehejme sami na sebe, ale opírejme se o Boha.

Prosme jej za naše žáky i za sebe o milost, bychom se příště varovali hříchu za každou cenu.

III. City svatého Jana Křtitele z La Salle k hříchu. Jeho ošklivost před hříchem byla přiměřená jeho lásce k Bohu. Jeho odpor před ním nedovoľoval mu, aby jej viděl páchatí a mlčeti, když mohlo jeho slovo zameziti jeho pohoršení. Jestliže mlčel, když viděl urážeti Boha, stalo se to v příležitostech, kdy mu opatrnost nařizovala, aby za-

vřel ústa, aby nerozmnožil hříchů popuzením hřešících.

Méně shovívavý byl ke svým učedníkům, neboť je chtěl mít dokonalé a snažil se jim vštěpovati ošklivost před nejmenší chybou; dopustili-li se před ním nějakého úmyslného hřichu, potrestal je přísně za to.

Říkával jim: »Proste Boha za čisté srdce, jež se varuje a má ošklivost nejen před hříchy těžkými, ale i před vším, co může poskvěrniti vaše svědomí a učiniti vás nemilými Bohu.«¹⁾

Náš svatý Otec pronásledoval hřích svou nenávistí i v žácích a povzbuzoval své učedníky, aby je před ním chránili všemi prostředky, jichž mohou užívat. Psal: »Duch institutu záleží v planoucí horlivosti pro vyučování dítek a pro vychovávání jich v bázni Boží, k nabádání jich, by zachovaly svou nevinnost, jestliže jí neztratily, a pro poskytnutí jim velkého odloučení od hřichu a velmi velké ošklivosti před ním a před vším, co by mohlo způsobiti ztrátu čistoty.«²⁾

Dále praví: »Jste tak bdělí nad jejich chováním, že zabráníte, by se dopustily ve vaší přítomnosti i nejmenšího hřichu, a že jim poskytujete prostředků k uvarování všech příležitostí k němu, když nejsou před vámi.«³⁾

Prosme Boha, by žehnal našemu apoštolátu u dítek a jej zúrodnil.

Duchovní kytice. *Jest v přirozenosti Boží, že užívá spíše laskavosti a odpuštění nežli potrestání pro svou nekonečnou dobrotivost.*

(Svatý Tomáš Akvinský.)

¹⁾ 36. rozj. II.

²⁾ Pravidla II. 9.

³⁾ 111. rozj. III.

17. JEŽÍŠ KRISTUS A HŘÍŠNÍCI.

Krátký obsah. I. Soustrast Ježíšova s hříšníky. Měl-li soustrast s nemocnými a neduživými, měl jí ještě více s hříšníky, kteří jsou politování hodnější. Prosme Boha o milost, bychom napravili životem plným horlivosti svá dřívější poblouzení.

II. Nenávidí-li Ježíš hříchů, miluje hříšníky. Jeho slova i skutky, celý jeho život a jeho smrt na kříži to dosvědčují, jak nám o tom vypravuje evangelium. Prosme jej o milost, bychom mu vzdávali lásku za lásku.

III. Ježíš zachraňuje hříšníky. Jeho planoucí a velkomyšlná láska k hříšníkům jevila se zvláště při jeho bolestném umučení, že zemřel za jejich spasení. Prosme jej o milost vytrvalosti až do konce korunovanou šťastnou smrtí.

ROZJÍMÁNÍ.

*Nepřišel jsem povolát spravedlivých, nýbrž hříšných.
(Mat. 9, 13.)*

I. Soustrast Ježíšova s hříšníky. Evangelium nám líčí něžnou soustrast milého Spasitele s nemocnými a neduživými, kteří spěchali k němu se všech stran. Čím větší byla však též jeho soustrast s hříšníky, s těmito nemocnými, neduživými a mrtvými dušemi před Bohem a nekonečně více politování hodnými, neboť nemoci duševní převyšují nesporně nemoci tělesné!

Již ve Starém Zákoně, ano již od počátku světa, jevila se tato podivuhodná soustrast. Slovo Boží poznávalo neštěstí Adamovo i Evino, kteří se stali nevěrnými a nabídlo se k jeho napravení. Během věků nepřestává zjevovati svými anděly a svými

proroky soustrast svého něžného Srdce s dušemi, jež upadly do satanova otroctví tisícerym způsobem opětuje: »Nechci smrti bezbožného, ale aby se obrátil bezbožný od své cesty a živ byl.«¹⁾

V době ustanovené jeho věčným rozhodnutím vzalo věčné Slovo naši přirozenost. Ó, tajemství vtělení, zdaž nejsi tajemstvím soustrasti Ježíše Krista s hříšným člověkem?

V jeslích má Dítko Boží soustrast s naším poblouzením a naléhá na nás, abychom se navrátili k němu. Později projeví ještě zřetelněji svou něžnou soustrast s hříšníky. Posadí se u studnice Jakobovy, aby čekal a obrátil Samaritánku, odpustí kající Magdaleně, ubytuje se u Zachea, odepře odsouditi ženu cizoložnici, na kříži bude prositi svého Otce za odpuštění pro své katany a prokáže milosrdenství kajícímu lotru.

Klaňme se soucitné něžnosti Spasitelově k nám, ubohým hříšníkům a budme podle jeho příkladu naplnění bliženskou láskou, odpouštějme rádi i my blížním, mějme soustrast s nemocemi hříšníků a zasloužíme si těžiti z onoho příslibení Spasitelova: »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.«²⁾

Prosme Boha o milost, bychom napravili životem plným horlivosti svá dřívější poblouzení.

II. Ježíš hříchů nenávidí, ale hříšníky miluje. Celý život Spasitelův dosvědčuje jeho lásku k hříšníkům. Pracoval a trpěl za ně, obětoval se na Kalvarii za ně, až na konec věků pokračuje obětovat se na oltářích za hříšníky a předloží své ne-

¹⁾ Ezech. 33, 11. ²⁾ Mat. 5, 7.

konečné zásluhy svému Otci, aby dosáhl milosrdenství pro ně.

Jeho slova i jeho skutky svědčí o jeho lásce k hříšníkům. Nepravil jim: »Pojďte ke mně všickni, kteří se lopotíte a obtíženi jste«¹⁾ Nezval jich k své svatební hostině oněmi slovy hospodářovými k jeho služebníkovi: »Vyjdi na cesty a ke plotům a přinuť vejít chudé a zmrzačené, ať se naplní dům můj«²⁾

S jakou láskou mluví o nich k farizeům! »Nepotřebuji zdraví lékaře, nýbrž nemocní. Jděte a naučte se, co jest to: »Milosrdenství chci a ne oběti.« Neboť nepřišel jsem povolati spravedlivých, nýbrž hříšných.«³⁾

Zdaž zavřel někdy dobrý Mistr své srdce kajícím hříšníkovi?

Ó, hříšníci, proč byste pochybovali o jeho lásce? Připomeňte si, jak vyjádřil svou něžnost v podobenstvích o ztracené a opět nalezené drachmě, o zbloudilém a do ovčince opět přineseném ovci, o marnotratném synu, jenž byl s radostí opět přijat. Spočínáme tedy v Srdci Ježíšově, jež překypuje láskou k nám.

Prosme dobrého Mistra za naše žáky i za sebe, bychom mu vzdávali lásku za lásku.

III. Ježíš zachraňuje hříšníky. Káraje přehnanou horlivost synů Zebedeových pravil jim: »Syn člověka nepřišel duše zahubit, nýbrž spasit.«⁴⁾ Později pravil: »Syn člověka přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo.«⁵⁾ Mnozí mu vytýkali dokonce

1) Mat. 11, 28. 2) Luk. 14, 21-23. 3) Mat. 9, 12 a 13.

4) Luk. 9, 56. 5) Luk. 19, 10.

jeho soucitnou něžnost k hříšníkům a pravili: »Tento přijímá hříšníky a jí s nimi.«¹⁾

Tato vřelá a velkomyslná láska dobrého Mistra k hříšníkům přibila jej na kříž a zdržela jej na něm až do posledního vzdechu. Vždyť prohlásil: »Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za své přátele.«²⁾ Svatý Pavel pak praví: »Bůh ukazuje svou lásku k nám tím, že Kristus zemřel za nás, když jsme byli ještě hříšníky.«³⁾

Náš svatý zakladatel dí: »Je možno patřiti na Bohočlověka v tomto bolestném stavu a nemíti ošklivosti před hříchem a velké bolesti nad hříchy, jichž jsme se dopustili, vždyť nemůžeme nevědět, že naše hříchy byly příčinou tolikerých utrpení a jeho smrti? Nechtíti ustati hřešit znamená nechtíti, aby přestal trpět.«⁴⁾

Láska Ježíše Krista k hříšníkům, jež se tak jeví na Kalvarii, pokračuje skrze úřad biskupský a kněžský, jímž dal moc odpouštět hříchy.

Rozmnožme svou důvěru k božskému Vykupiteli, jenž zemřel na kříži, aby nás spasil. Vštěpujme tuto důvěru svým žákům a nabádejme je, by milovali Ježíše z celého srdce svého. Prosme Boha za ně i za sebe o vytrvalost až do konce korunovanou šťastnou smrtí.

Duchovní kytice. *Nic nás neuchová ode vši poskvrny hříchu tak, jak ustavičná vzpomínka na umučení Páně.*

(Svatý Bernard.)

¹⁾ Luk. 15, 2.

³⁾ Řím. 5, 8 a 9.

²⁾ Jan 15, 13.

⁴⁾ 27. rozj. III.

II. SVÁTOST POKÁNÍ.

18. USTANOVENÍ SVÁTOSTI POKÁNÍ.

Krátký obsah. I. Posláním Spasitelovým bylo zničití hřích. Ježíš nenávidí hřichu, ale miluje hříšníka; proto přišel na zemi. Prosme Boha o milost, abychom již neupadli do hřichu.

II. Ježíš sám přímo odpouštěl hříchy. Připomeňme si uzdravení ochrnutého, obrácení Magdalenino, Zacheovo a tak mnohých nemocných zbavených jejich nemoci. Prosme dobrého Mistra, aby nás též uzdravil od nemocí duševních i tělesných.

III. Ježíš dal svým apoštolům a jejich nástupcům moc odpouštět hříchy. Aby pokračoval ve svém vykupitelském poslání, dal dobrý Mistr svým apoštolům a všem splnomocněným kněžím moc odpouštět hříchy v jeho jménu. Prosme jej za naše žáky i za sebe o milost, bychom se vždy zpovídali s užitkem.

ROZJÍMÁNÍ.

Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim. (Jan 20, 23.)

I. Posláním Spasitelovým bylo zničití hřích. Kladme se Pánu našemu Ježíši Kristu majícímu v ošklivosti hřích s nekonečnou nenávistí, ale zároveň naplněnému něžným soucitem s hříšníky. Jeho božské Srdce má v ošklivosti i zdání hřichu a přece se stravuje láskou ke všem lidem i k těm největším hříšníkům. Pro tuto ošklivost před hřichem a pro tuto lásku k hříšníkům přišel na tento svět s posláním, aby zničil hřích a tím spasil pokolení lidské. Účelem celého jeho života na zemi bylo dokonání tohoto spasitelného díla; jeho svatý

předchůdce jej právem nazval »Beránkem Božím, jenž snímá hříchy světa«. ¹⁾)

Proroci předpovídali a obřady židovské předobrazovaly toto zničení hříchu a toto poslání Vykupitelovo. Zázraky dobrého Mistra za jeho smrtelného života znázorňují uzdravení duší a obrácení srdcí. Všechny ony tělesné choroby, jež uzdravil svou všemohoucí dobrotivostí, představují duchovní choroby, jimž přináší ještě působivější lék, a bídý tělesné jsou více nebo méně následky běd duchovních.

Božský Vykupitel přišel na tento svět, aby smazal hřích mocí své drahocenné krve. Svátý Pavel dí: »Smazal úpis záležející v ustanoveních, který proti nám svědčil, který nám byl na odpor; i jej odstranil přibiv jej na kříž.« ²⁾)

Prosme Ježíše o milost, bychom neobnovovali jeho utrpení novým upadnutím do hříchu.

II. Ježíš Kristus sám přímo odpouštěl hříchy.
Za svého smrtelného života množil božský Spasitel uzdravování chorých nemocných, ano křísil i z mrtvých. Nejčastěji však pravil kajícím hříšníkům: »Odpouštějí se tobě hříchyvé tvoji, jdi a více nehřeš.« ³⁾)

Připomeňme si uzdravení ochrnuvého v Kafarnaum. Ježíš mu odpouští jeho hříchy a farizeové se nad tím horší, božský Mistr jim však odpovídá: »Co jest snáze říci: »Odpouštějí se tobě hříchyvé tvoji«, anebo říci: »Vstaň a chod'?'« Abyste však

¹⁾ Jan 1, 29.

²⁾ Kolos. 2, 14.

³⁾ Mat. 9, 2; Jan 8, 11.

věděli, že Syn člověka má moci na zemi odpouštěti hříchy, tedy dí ochrnulému, vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého.«¹⁾ Jak mnoho jest nemocných, jinnž uzdravil božský Spasitel zároveň tělo i duši!

Nepravil též o hřišnici Magdaleně, jež se obrátila: »Odpouštějí se jí hříchové mnozí, neboť milovala mnoho«²⁾? Když přišel k Zacheovi, obrácenému celníku, nazývá jej synem Abrahamovým a prohlašuje, že se dostalo spasení jeho domu.

Prosme dobrého Mistra, aby nás také vysvobodil od nemocí duše i těla.

III. Ježíš dal svým apoštolům a jejich nástupcům moc odpouštěti hříchy. Dobrý Mistr neměl zůstatí vždy s námi viditelně, chtěl však pokračovati ve svém vykupitelském poslání i po svém nanebevstoupení a přál si rozšířiti toto spasitelné poslání po celé zemi. Před svým vstoupením na nebesa udělil tedy svým apoštolům a jejich nástupcům moc odpouštěti hříchy. Svatému Petru již dříve pravil: »Tobě dám klíče království nebeského, a cokoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi; a cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.«³⁾ Tuto moc však znovu udělil svatému Petru a tentokráte zároveň i ostatním apoštolům, když se zjevil ve večeradle v den svého vzkříšení. Shromážděným apoštolům pravil: »Přijměte Ducha svatého, kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadrženy jsou.«⁴⁾

Těmito slovy dal jim Ježíš moc odpouštěti

¹⁾ Mat. 9, 5—6.

³⁾ Mat. 16, 19.

²⁾ Luk. 7, 47.

⁴⁾ Jan 20, 22 a 23.

všechny hříchy, ať jsou jakkoli četné a těžké. Podivuhodný to vynález jeho něžnosti! Jako nejvyšší soudce živých i mrtvých zřídil soudnou stolicí své spravedlnosti na prahu věčnosti; aby nám však pomohl předejiti její přísnosti, zřídil soudní stolicí svého milosrdenství v čase. Ó, smírná svátosti, jak možno patřiti na tebe a necítiti se proniknut vděčností k tvému Původci?

A tato soudní stolice odpuštění zůstává stále; je všude v Církvi a všichni smí k ní přistoupiti. Sem přichází kající hříšník kořiti se řka: »Zhřešil jsem Hospodinu«,¹⁾ a hned slyší potěšitelná slova: »Hospodin také promíjí hřích tvůj.«²⁾

Využítujme této vykupitelské svátosti svatým i častým užíváním a nezůstávejme nikdy se svědomím neklidným a pobouřeným. Zpovídejme se pravidelně v době naznačené pravidly a se vši žádoucí přípravou, abychom z toho měli užitek.

Vážme si svého svatého stavu, v němž máme jednak tolik prostředků k uvarování hříchu a jednak takovou snadnost k nabytí milosti s Bohem, jestliže jsme měli neštěstí urazit ho. Poučujme dobře své žáky o všem, co se týká svátosti pokání. Vštěpujme jim úctu a lásku k tomuto božskému léku a vzbuzujme v nich touhu po častém jeho přijetí.

Prosme Boha za ně i za sebe, bychom se vždy s užtkem zpovídali.

Duchovní kytice. *Zpověď jest dobrá, následuje-li jí zlepšení vůle.*

(Svatý Anselm.)

¹⁾ II. Král. 12, 13.

²⁾ II. Král. 12, 13.

19. DOBRODINÍ SVÁTOSTI POKÁNÍ.

Krátký obsah. I. Přijetím svátosti pokání oslavujeme Boha. Prohlašujeme tím zajisté jeho dobrotivost, moudrost, moc, svatost a všechny jeho dokonalosti. Prosme jej za naše žáky i za sebe o milost, bychom se vždy dobře připravovali ke svaté zpovědi.

II. Svátost pokání shlazuje hříchy. Pro duši hříchem mrtvou jest to opravdové vzkříšení a s odpuštěním obnovení přátelství s Bohem. Prosme za naše žáky i za sebe o milost, bychom vždy dobře konali své zpovědi.

III. Svátost pokání pomáhá k vzrůstu v dokonalosti. Tím, že zbavuje duši těžkého břemene hříchů, uvádí ji opět do stavu, by prospívala na cestě svatosti. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom měli hojný užitek ze svých zpovědí.

ROZJÍMÁNÍ.

Já jsem vzkříšení a život. (Jan 11, 25.)

I. Přijetím svátosti pokání oslavujeme Boha. Prohlašujeme jeho dobrotivost, která odpouští kajícímu hříšníkovi; velebíme jeho velikost a velebnost kořice se před jeho sluhou, obětující svou pýchu vyznáním svých vin; vzdáváme úctu jeho svatosti uznávající se hříšníky, jeho moudrosti a moci přiznávající svou nevědomost i své slabosti, jeho spravedlnosti přinášejíce mu své zadostčinění, kterého vyžaduje a spojuje je se zadostčiněním, které mu přinesl na kříži jeho božský Syn.

Přijímající svátost pokání uctíváme tedy dokonalosti Boží a působíme podivuhodně radost jeho Srdci, které si tak velice přeje odpouštět nám a zahrnovati nás svým milosrdenstvím. Jakého uspo-

kojení zakouší též tento něžný Otec, když nás vidí vraceti se k němu, od něhož nás hřích odloučil! S jakou radostí otevírá svou náruč marnotratnému synu, jenž se vrací ke křbu otcovskému! Toť takřka všechno jeho štěstí, neboť jeho nejvřelejší touhou jest projevovati nám svou dobrotivost. On jest to, jenž byl uražen, a on jest to, jenž ustanovil prostředek, skrze nějž můžeme dosíci odpuštění svých hříchů.

Připravujme se pečlivě na své zpovědi; vyznávejme se s opravdovou lítostí a s pevným předsevzetím život svůj polepšiti. Bděme pak nad sebou, abychom si uchovali užitek svátosti našeho smíření.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe, bychom se vždy dobře připravovali na své zpovědi.

II. Svátost pokání zhlazuje hříchy. Přijata s náležitou přípravou zhlazuje hříchy po křtu svatém spáchané. Jestliže byla duše před jejím přijetím mrtva a pohřbena smrtelnými hříchy, žije, když ji přijala, životem Ježíše Krista. Milost rozhřešení jest pro ni opravdovým vzkříšením. Zrušuje ortel zavržení, který na sebe hříšná duše uvalila a jenž již byl pro ni přichystán; odvrací tresty, jež Bůh na ni uvaluje a vyvádí ji z panství pekelného. Působením této milosti jsou ďáblové vyhnáni z jejího srdce a práva, která nad ní dosáhli hříchem, jsou jim odňata.

Svátost pokání jest po ztroskotání záchranou, skrze niž dojdeme přístavu spasení; jest to nový křest a naše opětné nabytí stavu, o nějž nás hřích připravil.

Skrze ni stáváme se opět přáteli Božími, dědici jeho království, bratry Ježíše Krista, živými údy Církve a účastníky obcování svatých.

Ó, dive milosrdenství Ježíše Krista! Obtížení dluhy přicházíme pokleknouti k nohám jeho sluhy a povstáváme zahrnutí bohatstvím. Milost rozhršení vrací nám zpět duchovní poklady, o něž nás hřích připravil; skrze ní oživnou naše dobré skutky s právem na stupeň slávy, jíž je chce Bůh odměniti; skrze ni stáváme se způsobilými zasloužiti si nebe. Naše skutky nejsou již skutky mrtvými, jsou zapsány do knihy života a budou nám připočteny na věčnosti.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se vždy dobře zpovídali.

III. Svátost pokání pomáhá nám k vzrůstu v dokonalosti. Tím, že nás obnovuje svátost pokání v přátelství s Bohem, oživuje nás novou horlivostí k prospívání ve ctnosti. Jak mnozí toho zakusili, když byli pobouřeni, naplněni strachem, cítíce se nepřáteli Božími, hodni jeho pomsty, postaveni na okraj pekla, odloučení jen smrtí od této propasti, v níž jsou pohřženi hříšníci, a kde budou trpěti největší muky! Kterak by se mohlo jejich zraněné srdce pozvednouti k Bohu, když jest kořisti takových úzkostí, takového spravedlivého strachu a tak krutých výčitek svědomí?

Jaká proměna stane se však v nich svátostí pokání! Zdá se jim, že bylo odstraněno ohromné břemeno s jejich srdce, klid byl jim navrácen, na místo strachu nastoupila naděje a láska. Bůh se jim již nejeví jako popuzený soudce, ale jako něžný otec, jejich zraky pozvedly se s důvěrou

k nebi, již nebyli ponořeni do kalu ani spoutáni okovy otroctví satanova; mohli rychle kráčet cestou dokonalosti a smrt zdála se jim vysvoboditelkou, která je uvedla do věčné blaženosti.

To jsou účinky svátosti pokání, když ji přijímáme s žádoucí přípravou. Jest to jeden z nejspasitelnějších prostředků k vzrůstu v dokonalosti, neboť přijímající ji konáme nejpodivuhodnější ctnosti: víru v Ježíše Krista a v jeho Církev, naději na ospravedlnění, lásku, aspoň v jejich počátcích, pokoru a poslušnost.

Přijímáme-li ji často, navykneme si bdělosti sami nad sebou. V této svaté soudné stoličce dostává se nám moudrých rad přizpůsobených našim osobním potřebám, odcházíme od ní povzbuzeni k dobrému a odhodláni setrvati v něm až do konce.

Snažme se nejen čerpati všechn možný užitek ze svých zpovědí, ale učme též své žáky dobře se zpovídati, aby žili vždy v milosti Boží. Nezanedbávejme ničeho, abychom jim vštíplili úctu k této svátosti a touhu utíkat se často k tomuto mocnému prostředku posvěcovacímu.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom dobře využítkovali svých zpovědí.

Duchovní kytice. *Zpověď očišťuje hříšníka a rozmnožuje čistotu spravedlivého.*

(Svatý Bernard.)

20. PŘÍPRAVA K SVÁTOSTI POKÁNÍ.

Krátký obsah. I. Modlitba připravuje k svátosti pokání. Abychom se připravili k zpovědi, začněme vzýváním o osvení Ducha svatého a vzývejme nejsvětější Pannu, svatého Josefa a svého anděla strážného. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se dobře připravovali k svaté zpovědi.

II. Zpytování svědomí před přijetím svátosti pokání. Přehlédněme příkázání Boží a církevní, naše křesťanské, řeholní, učitelské, apoštolské i vychovatelské povinnosti; naše povinnosti k Bohu, k bližnímu a k sobě. Prosme Boha o milost, abychom hodně přistupovali k svaté soudní stoli.

III. Lítost a pevné předsevzetí před přijetím svátosti pokání. Abychom se k tomu povzbudili, vizme, kterak jest hřích trestán v očištění a v pekle, a jak Ježíš učinil za něj zadost na kříži. Prosme Boha s důvěrou o milost, abychom vždy dobře využívali svých zpovědí.

ROZJÍMÁNÍ.

Přistupujme s důvěrou ke trůnu milosti, abychom došli milosrdenství. (Žid. 4, 16.)

I. Modlitba připravuje k svátosti pokání. Svátost pokání, je-li přijata s náležitou přípravou, má podivuhodné účinky. Snažme se tedy všemožně, bychom se nacházeli v tomto šťastném rozpoložení mysli, a vykonejme vždy dostatečnou přípravu k svým zpovědím.

První náš úkon při této přípravě bude modlitba. Prosme napřed za osvení Ducha svatého. Prosme ho snažně, aby osvítil náš rozum, dotkl se našeho srdce a pronikl nás city, jež se požadují jako pod-

mínka našeho odpuštění. Poznání sebe, lítost, pevné předsevzetí a důvěra v milosrdenství Boží jsou nebeské dary a modlitba nám jich dosahuje; modleme se tedy vroucně, abychom jich dosáhli a zajistili tím působivost svých zpovědí.

Otevřme své srdce naději přes počet a velikost svých slabostí a poblouzení, neboť vše, co jest oplakáno, může býti odpuštěno.

Vzývejme nejsvětější Pannu, svatého Josefa a svého anděla strážného, abychom jasně viděli do svého nitra a dosáhli upřímnou lítost provázenou opravdově pevným předsevzetím.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se dobře připravili k svaté zpovědi.

II. Zpytování svědomí před přijetím svátosti pokání. Když jsme prosili za osvětlení Ducha svatého a vzývali za ochranu nejsvětější Panny, svatého Josefa a svého anděla strážného, zabývejme se vážně zpytováním svědomí. Vizme před Bohem, jak jsme se chovali vzhledem k jeho svatému zákonu. Přehledněme jeho přikázání a přikázání církevní, připomeňme si své různé povinnosti jako křesťanů, řeholníků, apoštolů a vychovatelů; připomeňme si své povinnosti k Bohu, k bližnímu, k sobě samým a sud'me se podle pravdy.

Vzpomínejme na své hříchy a na okolnosti, které by mohly změnití jejich druh a rozmnožití jejich velikost.

Vynaložme dostatečnou dobu na toto zpytování, nevěnujme mu však příliš mnoho času, abychom jej mohli dosti užítí ke vzbuzení lítosti; neboť pro nás zvláště, kteří často přicházíme k svaté soudní stoli, jest lítost a pevné předsevzetí věcí nejdů-

ležitější. Když jsme měli neštěstí spáchatí těžké hříchy, přijdou nám samy od sebe hned na paměť; pokud jde o všední hříchy, i když jest velmi užitečné vyznati se z nich, není to přece nutné k platnému přijetí svátosti. Proto také radí učitelé duchovního života, bychom, když jde jen o všední hříchy, vyznali se raději jen z některých než z velkého počtu, ale dbali toho, bychom vzbudili lítost nad každým z nich. Připomínají též zásadu, že jest třeba v tomto případě, bychom se nevydali v nebezpečí neplatné zpovědi, lítosti aspoň nad jedním z významných hříchů. Tu by bylo dobře vyznati se znova z některého těžšího hříchu z dřívějšího života, kterého jsme velmi litovali, aby byla poskytnuta jistá materie k svátosti.

Učme své žáky, aby se dobře připravovali ke zpovědi a doporučujeme jim, aby vzbuzovali především lítost a pevné předsevzetí.

Prosme Boha za ně, aby často a vroucně přistupovali k svaté soudní stoli.

III. Lítost a pevné předsevzetí před přijetím svátosti pokání. Po svém zpytování svědomí vzbud'me lítost nad svými hříchy. Uvažujme o zlobě hříchu, o ohyzdném znaku tohoto vzbouření tvora proti Tvůrci, o oné ohavné nevděčnosti vůči nejnežnějšímu Otci a dobrodinci, jemuž jsme vším zavázáni. Pomněme jeho dobrotivosti k nám, jaké věrnosti zasluhuje s naší strany a jak velice jsme jej snad zneuznali a potupili!

Pozvedněme svou mysl k nebi, jež jest hříšníku zavřeno, neboť nic poskvrněného nemůže do něho vejíti. Pohlédněme pak dolů do očištěnce a uvažme, s jakou přísností jsou tam trestány ony všední

hříchy spáchané, bohužel, v tak velkém počtu a s tak malou lítostí. Sestupme ještě hlouběji, pozorujme peklo s jeho mstícími plameny, s jeho věčným zoufáním a strachujme se, abychom nebyli do něho uvrženi.

Abychom vzbudili lítost více nadpřirozenou, zajdeme v duchu na Kalvarii, vizme tam božského Spasitele ukřižovaného a umírajícího nejukrutnější a nejpotupnější smrtí! Pak rceme: Tyto bolesti jsou naším dílem, naše hříchy jsou jejich příčinou. Jak bychom si pak neměli zoškliviti prokletý hřích a nelitovati z hloubí srdce všechna svá poblouzení.

Byla by však tato lítost nad našimi hříchy opravdově upřímná a působivá, kdyby nebyla provázena pevným předsevzetím nedopustiti se jich již a varovati se příležitosti k nim? Zdaž není třeba, abychom dříve než prosíme o milost, měli náležitě pevnou vůli neurážeti již toho, za jehož laskavost a odpuštění prosíme? Svátí by bývali raději všechno obětovali, než aby svolili uraziti Boha i jen všedním hříchem. Jsme v témž rozpoložení myslí?

Když pak jsme proniknuti lítostí nad svými hříchy a když jsme učinili pevné předsevzetí, že se jich již nedopustíme, vzbudme důvěru v milosrdnou dobrotivost Boží, která jest vždy ochotna odpuštění kajícímu.

Prosme jej za naše žáky i za sebe o milost, bychom čerpali užitek ze svých zpovědí.

Duchovní kytice. *Nic nezasazuje hříchu tak ukrutnou ránu, jako vyznání hříchu spojené s lítostí.*

(Svatý Chrysostom.)

21. LÍTOST.

Krátký obsah. I. Nutnost a vlastnosti lítosti. Žádný hřích nemůže býti odpuštěn bez lítosti, jež jest podstatnou částí svátosti pokání. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom dobře pochopili nutnost lítosti.

II. Lítost vnitřní a nadpřirozená. Lítost musí vycházeti ze srdce a sídliti ve vůli a býti vnuknuta nadpřirozenými pohnutkami zvláště bázní a láskou k Bohu. Prosme Boha o milost vnitřní a nadpřirozené lítosti za naše žáky i za sebe.

III. Lítost nade všecko a obecná. Hřích musíme míti ve větší ošklivosti nežli všechna ostatní zla a litovati svých hříchů s odhodlaností neupadnouti již do nich. Prosme Boha o milost lítosti nade všecko a obecné za naše žáky i za sebe.

ROZJÍMÁNÍ.

Srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdáš.
(Žalm 50, 19.)

I. Nutnost a vlastnosti lítosti. Pronikněme se dobře o naprosté její nutnosti k dosažení odpuštění svých hříchů. Všichni učitelé církevní jsou jednomyslni v této věci, lítost, vlastně řečeno, též zkroušenost jest podstatnou částí svátosti pokání, nic jí nemůže nahraditi.

Bůh nám chce zajisté odpustiti naše hříchy, avšak s podmínkou, že jich sami upřímně želíme a jsme odhodláni již se jich nedopustiti.

Abychom vzbudili opravdovou lítost, užívejme prostředků, jež udávají učitelé duchovního života. Prosme Boha, abychom upřímně litovali svých hříchů. Prosme dobrého Mistra, aby shlédl na nás milosrdně, jak to učinil svatému Petru v domě

Kaifášově a učinil nás vzory kajícího toho apoštola.

Rozjímejme pozorně o urážce učiněné hříchem Bohu a Ježíši Kristu. Připomeňme si, jak mnoho trpěl náš božský Spasitel na jeho odpykání.

Uvažme o škodě, kterou nám hřích působí a o utrpení, které nám zasluhuje. Z hloubí srdce učiňme předsevzetí, že již nebudeme hřešiti. Rceme jako marnotratný syn: »Vstanu a půjdu k otci svému.«¹⁾ Při vzpomínce na své hříchy a na cenu našeho vykoupení vzbud'me tedy opravdovou lítost a způsobitou usmířiti nás s nebem. Za tím účelem musí býti naše lítost vnitřní a nadpřirozená, nade všechno a obecná.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe, abychom dobře pochopili nutnost opravdové lítosti.

II. Lítost vnitřní a nadpřirozená. Předně musí býti vnitřní, to znamená, že musí vycházeti z nitra duše, z hloubí srdce. Srdce zhřešilo, vůle vzbouřila se proti Bohu, proto musí srdce toho želeť a lkáti, vůle se musí snažiti napravití svou ohavnou vzpouru. Slova přicházející pouze na naše rty, aniž prýští ze srdce, nestačila by k platnosti svátosti.

Lítost musí býti též nadpřirozená, pocházeti od Ducha svatého, pohnutkou k ní musí býti Bůh, a co se vztahuje na Boha, a obsahovati aspoň do jisté míry lásku k Bohu.

Hříchu musíme želeť, poněvadž uráží tohoto nejvyššího Pána a tupí jeho dokonalosti, že jest neposlušností jeho zákonů, opovrhováním jeho autoritou a zneužitím jeho darů.

Hříchu musíme litovati, poněvadž, když jsme se

¹⁾ Luk. 15, 18.

ho dopustili, znelíbili jsme se svému Otci, zranili jsme jeho Srdce a popudili jeho rozhořčení.

Hříchu musíme litovati, poněvadž jest ošklivý a hnusný před Bohem a jeho anděly, nehoden hříšné duše, která jest svými slabostmi a poblouzeními znetvořena, ochuzena a zneuctěna.

Hříchu musíme litovati pro jeho následky, je-li smrtelný, ztrácíme jím nebe, což jest nenapravitelným neštěstím, je-li pouze všední, zpožďuje přístup do něho.

Konečně musíme hříchu litovati, poněvadž zavinił utrpení a smrt Ježíše Krista, našeho Vykupitele. Naše urážky Boha, jeho Otce, učinily jej smírnou obětí a mužem bolesti; ony vynutily prolítí jeho krve. Kterak si připomenouti jeho bolestné umučení a jeho krvavé zadostčinění na Kalvarii a nezeleti svých hříchů z hloubí srdce?

Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost vnitřní a nadpřirozené lítosti.

III. Lítost nade všecko a obecná. Lítost musí býti nade všecko, to znamená, že musíme želeť urážky Bohu učiněné našimi hříchy více, nežli každého jiného zla, které by nás mohlo potkati. Či není hřích zlem největším? Není on jediným, opravdovým zlem?

Tato bolest nemusí býti samozřejmě citelna, jako jest bolest, kterou způsobují přihody životní, neboť nachází se především ve vůli, bude skutečná, když svou vůli uvedeme do takového rozpoložení, že jsme ochotni raději všechno trpěti než zhřešiti.

Lítost musí býti obecná, vztahovati se přísně na všechny hříchy smrtelné ani jediného nevyjít-

maje. Všechny jsou zajisté bolem Božím a urážkou jeho dokonalostí, všechny nám zavírají nebe a zasluhují pekla, proto jich musíme želeťi všech.

To však nestačí pro křesťana a tím méně pro řeholníka, aby litoval všech smrtelných hříchů, jichž se na neštěstí dopustil, musí želeťi i svých všedních hříchů, zvláště když se jich dopustil dobrovolně, neboť i ony jsou urážkou Boží. Či nezeslabují v nás milost? Nečiní nás nakloněny k hříchu smrtelnému? Nezraňují Srdce Ježíšovo? Neznetvořují naši duši? Nezavírají nám nebe na tak dlouho, dokud jsme jimi poskvrněni?

Proč nemáme city svatých? Jak velkou lítost měli nad nejmenšími hříchy a jak velké pokání činili za ně!

Ano, mějme všechny své hříchy v ošklivosti a buďme upřímně odhodláni neupadnouti již do nich. Neboť opravdová lítost předpokládá pevné předsevzetí neuraziti již dobrotivého Boha. Lituje-li skutečně svých hříchů, musíme býti rozhodnuti již se jich nedopustiti.

Zajisté, tento život jest ustavičným bojem až do konce našeho života, tak jako v minulosti, budou stále podnikati nepřátelé našeho spasení kruté útoky. Máme totiž v sobě zárodek a počátek nejnebezpečnějších pokušení. Avšak Bůh uděluje podle toho své milosti, čím více jsou jeho služebníci vydáni v nebezpečí, a nedopustí, aby byli pokoušeni nad své síly.

Prosme Boha za sebe i za své žáky o milost lítosti nade všecko a obecně.

Duchovní kytice. *Bez zkroušenosti srdce jest nemožno zanechatí cesty hříchu a míti opravdově nějakou ctnost.*

(Svatý Dorotej.)

22. CITY KAJÍCIHO HŘÍŠNÍKA.

Krátký obsah. I. Kající hříšník chápe velikost urážky učiněné Bohu hříchem. S jedné strany vidí velikost nejvyššího Pána, s druhé strany svou vlastní bídu zvětšenou ještě hříchem. Prosme Boha za odpuštění svých spáchaných hříchů a o milost, bychom již do nich neupadli.

II. Kající hříšník poznává hanebnost svého jednání. Vidí, jak velice ho Ježíš Kristus miloval a jak on byl zase ukrutný vůči tomuto něžnému Spasiteli. Děkujme Bohu, že nám nedal umřít, když jsme byli ve stavu hříchu.

III. Kající hříšník uznává nutnost změnití život. Čím více se cítí vinným, tím více se cítí povinen činiti zadost za své hříchy upřímnou kajicností a opravdovým obrácením. Prosme Boha o milost, bychom odpírali pokušením a varovali se příležitostí ke hříchu.

ROZJÍMÁNÍ.

Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou. (Luk. 15, 21.)

I. Kající hříšník chápe velikost urážky učiněné Bohu hříchem. »Zhřešil jsem Hospodinu.«¹⁾ Ach, kdo mi dá dostatek síly, bych oplakával svého neštěstí?

Zhřešil jsem v jeho přítomnosti věda, že mne vidí a mě slyší. Stal jsem se odbojníkem. Nechal jsem panovati ve svém srdci místo něho ducha zloby, jehož jsem poslouchal.

Zhřešil jsem, urazil jsem svého nebeského Otce, toho, jemuž jsem za všechno zavázán. On mě miloval neomezenou láskou a já jsem jí pohrdl; zahrnul mě svými dary a já jsem mu odplatil jeho dobrodiní hrubými urážkami, jaký to nevděk!

¹⁾ II. Král. 12, 13.

Zhřešil jsem! Jak trapná jest mi tato vzpomínka! Bože můj, jsem soužen, když vidím stav, do něhož mě uvedly mé hříchy. Byl jsem zvrhlým dítkem a otcovrahem a proto pokrývá hanba mou tvář a srdce mé puká bolestí.

Zhřešil jsem, odloučil jsem se od Boha, ztratil jsem Boha, jaká to ztráta! Bůh jest má jediná posila, mé světlo, můj odpočinek, má útěcha i můj život, a můj hřích ho vzdálil ode mne.

Zhřešil jsem! Jak jsem byl pošetilý! Dal jsem přednost tvorů před Tvůrcem, časnosti před věčností, smrti před životem, a to, abych uposlechl ďábla, ukojil hříšnou náruživost a za mrzkou rozkoš...

Jak chápu nyní velikost urážky učiněné Bohu hříchem. Ó, můj Bože, uděl mi milost, abych upřímně litoval hříchů svého dřívějšího života a tebe již neurážel.

II. Kající hříšník poznává hanebnost svého jednání. Zhřešil jsem, odpíral jsem milosti, s níž mě chtěl Bůh udržeti v dobrém. Jednal jsem proti svému rozumu, proti výčitkám svého svědomí, proti vnuknutím svého anděla strážného pohrdaje jeho spásitelným upozorněním.

Nuže, tak jsem jednal, bohužel, často! Proto mohu též říci s Davidem: »Více mám hříchů, nežli na hlavě vlasů.«¹⁾

Zhřešil jsem! Ó, jak ukrutným jsem byl k Ježíši Kristu! Zahrnul jsem jeho svatou duši smrtelným zármutkem, vyvolal jsem jeho slzy i jeho krvavý pot, zradil jsem ho a vydal jeho nepřátelům, s nimi

¹⁾ Žalm 39, 13.

jsem jej bičoval, trním korunoval, odsoudil a ukřižoval. I já jsem byl, božský Spasiteli, jedním z tvých katanů, jakými ranami jsem posel tvé nevinné tělo! jak hořký nápoj jsem ti podal, bych utišil tvou palčivou žízeň; jak hluboce jsem zranil tvé Srdce, ono Srdce, jež mě nezměrně milovalo!

Zhřešil jsem! A tu, jak ukrutný jsem byl k Marii, přesvaté spoluvykupitelce pokolení lidského, jež byla sdružena s utrpeními svého božského Syna! Slyšel jsem ji, jak mi praví u paty kříže: »Ó, vy všichni, kteří kolem jdete cestou, pohled'te a vizte, je-li bolest jako bolest má!«¹⁾

A já jsem jí odpověděl tím, že jsem přidal ještě k jejím bolestem. Ó Maria, milovaná má Matko, jaký žal pociťuji, že jsem zbodl tak ukrutně mečem bolesti tvé mateřské srdce tím, že jsem urazil tvého božského Syna!

Zhřešil jsem! »Miloval jsem kletbu a ona mě tedy stihla.«²⁾ Hřích můj přivodil mi spoustu zla a já jsem měl neštěstí, že jsem se ho tolikrát dopustil! Znesvětil jsem takto svou duši i své tělo. Zasloužil jsem muk připravených hříšníkům, visel jsem nad peklem a místo mé jest označeno v jeho plamenech!

Ó, nejsladší Ježíši, slituj se nade mnou a odpusť mi všechny mé hříchy, nechci tě již urazit!

III. Kající hříšník uznává nutnost změnit život.
Zhřešil jsem! Vinen jak jsem, zdaž se nemusím oddati se vší horlivostí pokání, abych napravil a odpykal své hříchy? Nemusím se přísně trestati za

¹⁾ Lament. 1, 12.

²⁾ Žalm 108, 18.

své nevěrnosti? Mohou i ty největší přísnosti vyvážit trest, kterého jsem zasloužil za své hříchy? Mohu činiti dosti zadost za své nepravosti a zasloužiti si za ně odpuštění?

Zhřešil jsem! Avšak s pomocí milosti Boží chci mítí své hříchy bez přestání před sebou, abych jich oplakával a udržoval se v hlubokém zahánění i v pokoře. Neustanu lkáti před Bohem a prositi jej za odpuštění.

Zhřešil jsem a budu toho litovati z hloubí srdce. S úmyslem, abych učinil zadost spravedlnosti Boží, přijmu s odevzdaností i s radostí všechny kříže, které na mne sešle božská prozřetelnost. Budu umrtvovati svého ducha i své smysly. Zvláště nedopustím se již hříchu a budu se varovati všech příležitostí k němu.

Rceme se svatým Alfonsem: »Můj Bože, jestliže jsem tě doposud tolikráte ztratil, nechci tě již ztratiti v budoucnosti, jsem odhodlán změnití svůj život. Ty zasluhuješ veškeru mou lásku, chci tě milovati z celé duše své a neodloučiti se již od tebe. Slíbil jsem ti již a slibuji nyní znova, že svoluji raději zemřítí, nežli tě ještě urazití. Zavazuji se, že se budu varovati příležitostí ke hříchu a užívati prostředků, bych již do něho neupadl. Avšak, můj Ježíši, ty znáš mou slabost, uděl mi tedy milost, bych ti zůstal věren až do smrti a utíkal se k tobě ve svých pokušeních. Nejsvětější Panno Maria, pomáhej mi, ty jsi Matka vytrvalosti, všechna má naděje spočívá v tobě.«

Duchovní kytice. *Bylo lze spatřiti zahynouti člověka, jenž užívá působivého léku pokání?*

(Svatý Nil.)

23. VLASTNOSTI ZPOVĚDI.

Krátký obsah. I. Zpověď musí býti pokorná i upřímná. Nenávidíme pýchy, která jest tak nakloněna zatajovati své křivdy; nepřemršťujeme ničeho, ale nezmenšujeme též ničeho. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom se vždy zpovíдали s pokorou i s upřímností.

II. Zpověď musí býti obezřelá i úplná. Nezjevujeme v ní bez potřeby hříchy jiných a zpovídejme se s přesnou upřímností. Prosme Boha za naše žáky i za sebe, bychom se vždy tak zpovíдали.

III. Chyby, jichž se třeba vystríhati při zpovědi. Zpovídejme se vždy s přesností, s lítostí a s pevným předsevzetím, aniž však upadáme do skrupulí. Prosme Boha za naše žáky i za sebe o milost, bychom nezemřeli bez vykonání dobré zpovědi in extremis.

ROZJÍMÁNÍ.

Jdi, ukaž se knězi. (Mat. 8, 4.)

I. Zpověď musí býti pokorná i upřímná. Aby byla zpověď dobrá a spasitelná, musí míti žádoucí vlastnosti, musí totiž býti pokorná, upřímná, obezřelá i úplná.

Předně musí býti tedy zpověď pokorná. Musíme vyznávati své hříchy s city zahanbení a s vědomím své viny. Nejsou to rány a to ošklivé rány naší duše?

Nevyznávejme se z rutiny a ze zvyku, naše vyznání musí vyvěrati ze srdce opravdově zkroušeného a zdrceného nad jeho poblouzeními, ze srdce chápajícího své křivdy proti božskému Mistru, za něž prosí za odpuštění.

Vyznávejme se s přesvědčením, že jsme bídní hříšníci, nehodní odpuštění a zasluhující nebeský hněv. Nabud'me onoho rozpoložení mysli, jež měli oni svatí kající, kteří vzývali milosrdenství Boží prolévající potoky slz.

Mějme v ošklivosti pýchu. Jestliže nemá býti tohoto hříchu v naší duši nikdy, pak jest to jistě tehdy, když se zpovídáme ze svých hříchů, tak velice pokořujících křesťana a tím více ještě řeholníka. Zašlapme tedy ješitnost, která jest tak nakloněna zatajiti své viny. Jde o to, abychom se vyznali, a ne abychom se vymlouvali. V naší hříšné duši má panovati nenávisť vůči nám samým a k našim chybám.

Zpověď musí býti dále upřímná. Zpytujeme pečlivě, čím jsem před Bohem a pak se dejme poznati zpovědníku tak, jak se známe. Zjevme se vši otevřeností výčitky svého svědomí. Ničeho nepřemršťujeme a tím více ničeho nezmenšujeme.

Studujme vážně učení Církve týkající se svátosti pokání, abychom znali po této stránce tak dobře své povinnosti a abychom naučili též své žáky dobře se zpovídati.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe, bychom se vždy zpovídali pokorně a upřímně.

II. Zpověď musí býti obezřelá i úplná. Vyznávejme se s uctivostí k sluhovi Ježíše Krista. Nezjevujme bez potřeby chyb jiných, zabývejme se sami se sebou a nikoli s bližním, aspoň není-li to nevyhnutelné k úplnosti zpovědi, neboť ta musí býti vždy obezřelá.

Dále musí býti zpověď úplná. Jde-li o hříchy smrtelné, musíme vyznati všechny, které jsme poznali po vážném zpytování svědomí, udati jejich počet a vyznati se z nich se všemi okolnostmi, které by je mohly učiniti ještě těžšími a změnití jejich druh. Tak musíme při určitých hříších říci, zdali máme řeholní sliby, v mnohých případech též, zdali jsme hříchem dali pohoršení svým Bratřím, žákům a jiným osobám.

Zpovídejme se vždy s nejpřesnější upřímností. Zhřešili jsme, doznejme to otevřeně. Musíme se hanbiti, že jsme zhřešili a ne před vyznáním z toho zpovědníku. Nemůžeme míti ani dost v ošklivosti úskoky ďáblovy, neboť ten vynakládá všechno, aby nás přiměl k zatajení našich hříchů, poněvadž není ničeho, co by nám mohlo působiti větší škodu.

Zpovědník jest k tomu, aby vyslechl naše vyznání, nás rozhřešil a nás řídil. Otevřené a upřímné vyznání z našich hříchů, i kdyby bylo sebe těžší, může mu ukládati jen úctu. Když Bůh odpustí a udělí svou přízeň, kterak by mohl jeho sluha udržovati v paměti hříchy, jejichž svěžitelem jest pod naprostou tajností?

Tu jest nebezpečné podněcování pekelné, před nímž se musíme míti na pozoru, a působiti, aby i naši žáci se měli na pozoru. Licoměrnost přivádí neomylně znepokojení, výčitky a v případě těžkého hříchu činí zpověď svatokrádežnou. Jak bychom se mohli osmělití znesvěcovati takto krev Ježíše Krista, jenž jest obětí za hřích? Pak následuje, bohužel, svatokrádežné svaté přijímání a

tento hrozný hřích přivádí téměř vždy dovršení záhuby.

Prosme Boha za naše žáky i za sebe, abychom vykonali své zpovědi obezřele i úplně.

III. Chyby, jichž se třeba vystríhati při zpovědi.

Vyznávejme se z hříchů, jejichž lehkost se nám nezdá býti jistou. Vzbuzujme lítost nad všedními hříchy; bylo by prospěšnější zpovídati se jen z jednoho z nich a chtíti se upřímně z něho polepšiti, než vyznávat se z většího jejich počtu a nemíti této vůle. Vystříhejme se však, abychom neupadli do skrupule strachující se vždy, že jsme se nevyjádřili dosti dobře a neměli dostatek lítosti a střežme se vyhledávati po vyznání zapomenuté hříchy, místo abychom poslouchali s pozorností zpovědníkových pokynů.

Oživme se opravdově apoštolskou horlivostí, abychom přivedli své žáky k tomu, by se dobře zpovíдали. Vštěpujme jim velkou ošklivost před přetvárkou. Jestliže vyznání v soudné stoličce pokání jsou trapná pro naši pýchu, vyváží zajisté milost smíření tuto obět ješitnosti.

Při tom všem není hanba, vyznati se knězi, jenž jest ostatně zavázán k neporušitelné tajnosti, zajisté ničím, přirovnáme-li ji k hanbě, že jsme v den poslední uznáni hříšnými před Ježíšem Kristem, nejvyšším Soudcem, a před celým světem. Chtíti se ušetřiti oné hanby neznamená to však zakusiti hanby této? Jediným prostředkem k zabránění tohoto veřejného zjevení našich hříchů jest tedy vyzpovídati se z nich upřímně a činiti za ně zadost pokáním.

Jak mnozí zavržení byli by dnes v nebi, kdyby byli měli zmužilost vyzpovídati se ze svých hříchů! Kéž nás poučí jejich neštěstí a nabádá nás, bychom se ho uvarovali. Prosme Boha za naše žáky i za sebe, abychom nezemřeli bez řádně vykonané zpovědi.

Duchovní kytice. *Jest nemožno, aby nebyl Bůh usmířen, jestliže jest zpověď diktována rtům pokorným srdcem.*

(Svatý Bernard.)

24. ZADOSTČINĚNÍ.

Krátký obsah. I. Nutnost zadostučinění. Nespokojme se s pokáním uloženým zpovědníkem, jež jest podstatnou částí svátosti pokání, ale přidejme k němu dobrovolné skutky na zadostčinění. Prosme Boha za naše žáky i za sebe, abychom dobře pochopili nutnost zadostčinění.

II. Oddejme se skutkům kajícím. Hlavní z nich jsou modlitba, umrtvování smyslů, umrtvování ducha, práce, zachovávání pravidel a vzdělávání. Prosme Boha za naše Bratry i za sebe o milost, bychom konali s velkomyslností pokání.

III. Udržujme v sobě ducha kajícího. Přijímejme všechny své kříže na zadostčinění za své hříchy a získávejme, pokud možno, co nejvíce odpustků za tímto účelem. Prosme Boha o milost, bychom udržovali a rozmnožovali v sobě i ve svých žácích ducha kajícího.

ROZJÍMÁNÍ.

Nikomu nezůstávejte nic dlužni. (Řím. 13, 8.)

I. Nutnost zadostučinění. Rozhřešení odpouští trest věčný, obyčejně však zůstane hříšníkovi k napravení křivdy Bohu učiněné snášeti trest časný a v některých případech zbývá mu též napravení škody způsobené bližnímu; toto napravení vyrozumíváme právě zadostčiněním. Záleží hlavně v pokání uloženém zpovědníkem, které jest, aspoň pokud záleží od vůle je vykonati, podstatnou částí svátosti pokání.

Přijímejme je tedy rádi a vykonejme je vždy rychle, přesně a zbožně.

Nespokojujme se s tímto pokáním uloženým

zpovědníkem, ale přidejme k němu dobrovolné skutky na zadostčinění.

Zdaž nejednali tak všichni svatí? Jak přísně nakládali sami se sebou! Jak ukřižovali své tělo, jak odpírali svým náklonnostem a jak zmužile bojovali proti svým naruživostem!

Připomeňme si kající život svatých anachoretů, svatého Antonína, svatého Hilariona, svatého Jeronyma a tak mnohých jiných, jejichž přísnosti se nám zdají neuvěřitelné. Ó, jak zahanbuje jejich příklad naši zbabělost! V čem jich následujeme? A nemáme mnohem více potřebí lkáti nad svou minulostí? Pokořme se tedy a učiňme předsevzetí, že budeme v budoucnosti horlivějšími.

II. Oddejme se skutkům kajícím. Abychom následovali svatých a ve spojení s Ježíšem Kristem, skrze něhož jediné naše skutky na zadostčinění jsou záslužné před Bohem, odejme se zmužile spásitelným skutkům kajícím, z nichž hlavní jsou: modlitba, umrtvování smyslů, umrtvování ducha, práce, podrobení našim svatým pravidlům a vzdělávání.

Když jsme přítomni mši svaté, prosme za odpuštění pro zásluhy božské Oběti, která se mysticky obětuje, by smazala naše hříchy, skrze zadostčinící vykupitelskou krev prolitou na Kalvarii a přítomnou též na oltáři; skrze tuto božskou krev, velmi odlišnou od krve Abelovy, neboť, vystupuje-li k nebi, děje se to, aby nám vyprosila milost.

Umrtvujme své smysly, jež jsou nástroji hříchu a v nichž jest zdroj této nezřízenosti. Uložme svým očím nejpřísnější skromnost; odpírejme své chuti; zavřeme své uši každému marnivému a zvědavé-

mu slovu; potírejme při každé příležitosti lásku k pohodlnosti, žádosti tělesné, jímž mnoho povolujeme a které, kdybychom jich nepotírali, přivedly by nás na cestu plnou nebezpečí, ano, i uvrhly do propasti hříchu.

Umrtvujme svého ducha ve všech jeho schopnostech, neboť všechny sloužily proti Bohu. Opanujme svou obrazotvornost, podrobme svou paměť, by nám připomínala jen svaté myšlenky a spasitelné vzpomínky; užívejme svého rozumu ke studiu svých povinností a nikoli k ukojení marnivé zvědavosti; zničme ješitnost; umějme zřící se své vůle; udržujme se v hluboké pokoře a rceme s celníkem v evangeliu: »Bože, buď milostiv mně hříšnému.«¹⁾

Umrtvujme své srdce, nemilujme žádného tvora leč v Bohu a jedině pro Boha; snažme se vzbuzovati v sobě city nejsvětějšího Srdce Ježíšova, abychom učinili zadost za své příliš přirozené a nezřízené náklonnosti.

Pracujme s duchem víry, se zmužilostí a s vytrvalostí v duchu zadostčinění na díle, které nám prozřetelnost Boží svěřila.

Zachovávejme věrně svá pravidla a ona zachovají nás, jest to pro nás řeholníky také opravdový prostředek k zadostčinění za naše hříchy, a tento prostředek chová v sobě všechny ostatní a nemůže býti nahrazen žádným z nich. Podrobme se životu řeholní kázně a važme si tím více prací přirozenosti nejnepohodlnějších a nejtrapnějších. Abychom napravili své hříchy pohoršení, vzdělávejme všude své Bratry, své žáky a osoby z venku.

¹⁾ Luk. 18, 13.

Prosme Boha za své Bratry i za sebe, aby chom konali velkomyslně pokání.

III. Udržujeme v sobě ducha kajícínosti. Za tím účelem myslíme často na to, co zasloužily naše hříchy, na muky, jež jsou v onom životě žoldem hříchu a porovnejme je s utrpeními našeho stavu a s útrapami, jež můžeme k nim dobrovolně přidati. Navykněme si svatému obyčeji obětovati Bohu své skutky a přijímati všechny kříže na zadostčinění za naše hříchy.

Snažme se získávati co možná nejvíce odpustků Církví udělených. Snad jsme příliš nedbalí po této stránce? Jak budeme jednou želeť, že jsme nečerpali plnými rukama z tohoto nevyčerpatelného pokladu, skrze nějž se můžeme tak snadno zbaviti svého dluhu u Boha!

Náš svatý zakladatel nám praví: »Chovejte, možno-li, ustavičně v srdci stud, bolest i ošklivost nad svými hříchy ve spojení s Pánem naším, jenž žil jako ustavičná oběť v pravdě zkroušeného srdce za hříchy světa. Při pohledu na toliké nepravosti podrobte se často v duchu nekonečné a všemohoucí spravedlnosti Boží, byste snášeli následky jeho hněvu a všechny tresty, které vám uložit se mu zalíbí, jako zadostčinění za hříchy.«¹⁾

Prosme Boha o milost, bychom udržovali a rozmnožovali v sobě i v našich žácích tohoto ducha kajícínosti.

Duchovní kytice. *Zadostučinění jest lék, který uzdravuje hříchy spáchané a uchovává od hříchů v budoucnosti.* (Svatý Tomáš Akvinský.)

¹⁾ Sbíрка str. 90.

O B S A H .

Úvod.

Přehled.

Rozjímání o posledních věcech člověka.

	Strana
1. Vzpomínka na poslední věci	9
I. Smrt.	
2. Hřích jest příčina smrti	13
3. Krátké trvání života	17
4. Jistota smrti	21
5. Nejistoty smrti	25
6. Překvapení smrti	29
7. Jaký život, taková smrt	33
8. Pohnutky ku přípravě na smrt	37
9. Duševní pokoj spravedlivého v hodinu smrti .	42
10. Zděšení vlašné duše v hodinu smrti	46
11. Horlivý a vlašný při smrti	50
12. Bůh hrozí hříšníkům, že jich nebude slyšeti v hodinu smrti	54
13. Stav umírajícího hříšníka	58
14. Kdo obyčejně nešťastně umírá	63
15. Na smrt se musíme připravit	67
16. Smrt spravedlivého	71
17. Šťastná smrt	75
18. Svátosti umírajících	79
19. Modlitby za umírající	83
20. Sváté tužby po smrti	87
21. Stav těla po smrti	91
II. Soud.	
22. Stav duše očekávající soud .	95
23. Soud soukromý	99

24. Ježíš bude soudcem nejvyšším	104
25. Soud nedokonalého řeholníka	109
26. Marné výmluvy nedokonalého řeholníka	114
27. Soud duše spravedlivé	118
28. Všeobecné zmrtvýchvstání	122
29. Vzkříšení mrtvů očekávají nejvyššího Soudce	126
30. Nutnost všeobecného soudu	130
31. Zjevení svědomí při soudu	134
32. Oba rozsudky v den soudný	138
33. Poslední rozloučení po soudu	142

III. Peklo.

34. Jsoucnost pekla	140
35. Muky pekelné	151
36. Peklo duše	155
37. Peklo těla	159
38. Věčnost pekla	163
39. City, jež v nás má vzbuditi myšlenka na peklo	167

IV. Očistec.

40. Jsoucnost očistce	171
41. Trýzeň v očistci	176
42. Utrpení duší v očistci při vzpomínce na jejich hříchy	180
43. Pohnutky ku pomáhání duším v očistci	184

V. Nebe.

44. Krása a výtečnost nebeská	188
45. Blaženost nebeská	192
46. Společnost blahoslavených v nebi	196
47. Požívání Boha v nebi	200
48. Odměna těla svatých v nebi	204
49. Blaženost vyvolených jest věčná	208

50. Vzpomínka na nebe .	212
51. Svátek Všech svatých .	217

Rozjímání o hříchu a o svátosti pokání.

I. Hřích.

1. O hříchu vůbec	223
2. Hřích Luciferův a jeho andělů	227
3. Hřích Adamův a Evin	231
4. Zloba smrtelného hříchu	235
5. Účinky smrtelného hříchu	239
6. Ztráta Boha	243
7. Hřích všední	247
8. Varování příležitosti ke hříchu	251
9. Hřích křesťanův	255
10. Hřích řeholníkův	259
11. Nutnost a vlastnosti obrácení	263
12. Opětné upadnutí do hříchu	267
13. Marnotratný syn obrazem hříšníka	271
14. Milosrdenství Boží	275
15. Ježíš Kristus ničí hřích	280
16. Svatí a hřích	285
17. Ježíš Kristus a hříšníci	289

II. Svátost pokání.

18. Ustanovení svátosti pokání	293
19. Dobrodíni svátosti pokání	297
20. Příprava k svátosti pokání	301
21. Lítost	305
22. City kajícího hříšníka	309
23. Vlastnosti zpovědi	313
24. Zadostčinění	318